

คุณภาพชีวิตของ คนไทย 2555

 Thais' Quality of Life in Year 2012

รายงานวิจัย

เรื่อง

คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2555
Thais' Quality of Life in Year 2012

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กันยายน 2555

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
118 ถนนเสรีไทย คลองจั่น บางกะปิ
กรุงเทพมหานคร 10240
ประเทศไทย

โทร : 662-375-8972

โทรสาร: 662-374-2759

<http://rc.nida.ac.th>

E-mail : rcadmin@nida.ac.th

© 2555 โดยสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สงวนสิทธิ์ : การคัดลอก การจัดเก็บไว้ในระบบที่จะเรียกกลับมาใช้ใหม่ หรือการส่งผ่านในรูปแบบใด หรือวิธีการใด ไม่ว่าทางไฟฟ้า เครื่องกล การถ่ายสำเนา การอัดเสียง หรือวิธีการอื่นใด ต้องขออนุญาตจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ยกเว้น การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการและนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการเผยแพร่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่การหาผลประโยชน์เชิงพาณิชย์

ข้อความและความคิดเห็น ในสิ่งพิมพ์ฉบับนี้ เป็นของผู้เขียน/คณะวิจัย มิใช่ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือทรัพย์สินอันเป็นผลมาจากสิ่งใดในรายงานฉบับนี้

พิมพ์ที่ : ทิพนตรการพิมพ์ 253/986 หมู่บ้านพูนสินธานี 3 ซอยเคหะร่มเกล้า 64

แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 2) สำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี ระหว่างปี 2553-2555 3) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา และ 4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย การศึกษาทำโดยการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทของจังหวัดที่เป็นตัวอย่างในพื้นที่ 4 ภาค และกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี หนองคาย นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สตูล และชุมพร ใช้จำนวนตัวอย่างในการศึกษาทั้งสิ้น 4,500 คน

ผลการศึกษา พบว่า

1) ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้แก่

คุณภาพชีวิตด้านการงาน เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของผู้ตอบในระดับความเห็น 5 ระดับ ได้แก่ ใจมากที่สุด ใจมาก ใจ ใจไม่ใจ และใจที่น้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ คือ

1. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
3. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง
4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้
5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการทำงาน/อาชีพนี้บ่อยๆ
6. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อไป
7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ เช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น
8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวของผู้ตอบ ในระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ คือ

1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกันโดยใช้เหตุผล
2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยามาให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้
3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ ของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การเลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด เป็นการวัดจากการมีอาการที่บ่งบอกถึงภาวะความเครียดของผู้ตอบว่ามีหรือไม่มีอาการดังต่อไปนี้ ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ คือ

1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหที่ท่านแก้ไขไม่ตก
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
6. มักมีเรื่องกลุ้มใจ
7. รู้สึกหงุดหงิด และโกรธง่าย

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสบปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในแถบละแวกที่พักอาศัยของผู้ตอบ ในระดับความเห็น 3 ระดับ ได้แก่ มีปัญหา มาก มีปัญหาน้อย และไม่มีปัญหา ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ คือ

1. เสี่ยงจากยานพาหนะ
2. เสี่ยงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น

4. สถานประกอบการ ใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยรกรุงรัง ส่งกลิ่นเหม็น
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ
8. การถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน
9. ปัญหาอื่นๆ โปรดระบุ

คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับบริการหรือได้รับการดูแลของหน่วยงานภาครัฐด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ในระดับความเห็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมาก เห็นด้วย เห็นด้วยบ้าง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ คือ

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
2. สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมียาแพง
4. ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีอนามัย/สถานพยาบาลของรัฐ
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง
6. ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์
7. ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีราคาแพง
8. เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีความสะดวก
9. ละแวกบ้านของท่านมีคนติดยาเสพติด
10. ละแวกบ้านของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
11. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง
12. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ
13. กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

2) คุณภาพชีวิตของคนไทยที่ได้จากการสำรวจ มีดังนี้

คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านการทำงานในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของตัวอย่างรวมทั้งประเทศเท่ากับ 7.97 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของตัวอย่างรวมทั้งประเทศ เท่ากับ 8.15 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด** ตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของตนในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของตัวอย่างรวมทั้งประเทศ เท่ากับ 7.51 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม** ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจเท่ากับ 8.03 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบัน** ซึ่งเป็นการวัดความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในภาพรวม พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในภาพรวมในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 7.79 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

3) การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่างๆ พบว่า **คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน** ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านนี้สูงที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.17 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีความพึงพอใจด้านนี้ต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.71 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านนี้สูงที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.37 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีความพึงพอใจด้านนี้ต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 7.89 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด** ตัวอย่างในภาคใต้มีความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านนี้สูงที่สุด คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 8.01 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีความพึงพอใจด้านนี้ต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.91 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม** ตัวอย่างในภาคใต้มีความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้สูงที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.29 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลมีความพึงพอใจด้านนี้ต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.72 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน **คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบัน** ซึ่งเป็นการวัดความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในภาพรวม พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในภาพรวมสูงที่สุด คะแนน

เฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 8.00 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีความพึงพอใจด้านนี้ต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ย 7.54 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า ตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 52.1 เห็นว่าคุณภาพชีวิตยังเหมือนเดิม ในขณะที่อีกร้อยละ 27.8 เห็นว่าดีขึ้น และอีกร้อยละ 20.1 เห็นว่าแย่ลง

4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย ระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย ได้มีการพัฒนารูปแบบรายการข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้สะดวกขึ้น รวมทั้งได้มีการปรับปรุงข้อมูลผลการศึกษาย้อนหลังไว้ ให้มีความครบถ้วน ทันสมัย ทั้งในส่วนของคุณลักษณะดิบ (raw data) รายงานผลการศึกษา และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้สนใจสามารถสืบค้นได้จากเว็บไซต์ <http://qol.nida.ac.th>

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	I
สารบัญเรื่อง	VII
สารบัญตาราง	IX
สารบัญแผนภาพ	XIV
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตโครงการวิจัย	4
1.5 นิยามปฏิบัติการ	5
1.6 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ	6
2.2 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย	8
2.3 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์	13
2.4 กรอบแนวคิด	19
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	21
3.1 วิธีการศึกษา	21
3.2 ประชากรและตัวอย่าง	21
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
3.4 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี พ.ศ. 2553 – 2555 ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	34
3.5 การจัดทำแบบสัมภาษณ์	32
3.6 การเก็บข้อมูล	33
3.7 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล	34
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล	35

	หน้า	
บทที่ 4	ลักษณะภูมิประเทศ ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม	36
	4.1 ลักษณะภูมิประเทศ	36
	4.2 ลักษณะทางประชากร	41
	4.3 สภาพทางเศรษฐกิจ	43
	4.4 ลักษณะทางด้านสังคม	47
บทที่ 5	ลักษณะทั่วไป วิธีการดำเนินชีวิตชีวิต และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตัวอย่าง	72
	5.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง	72
	5.2 วิธีการดำเนินชีวิตของตัวอย่าง	80
	5.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	103
บทที่ 6	คุณภาพชีวิตของคนไทยและการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในภาคต่าง ๆ และช่วงเวลาที่ผ่านมา	107
	6.1 ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยที่สอดคล้องกับบริบทตาม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	107
	6.2 คุณภาพชีวิตของคนไทย	119
	6.3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในมิติต่าง ๆ ระหว่างปี 2553-2555 และการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับชีวิตในระยะเวลา ห้าปีที่ผ่านมา	158
บทที่ 7	สรุปและข้อเสนอแนะ	161
	7.1 สรุปผลของการศึกษา	161
	7.2 ข้อเสนอแนะ	168
บทที่ 8	ระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิต (http://qol.nida.ac.th)	169
	บรรณานุกรม	185
	ภาคผนวก	189
	ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	190
	ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย	205

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ประเภทของตัวชี้วัดที่ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	7
ตาราง 4.1	จำนวนและร้อยละของประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล และ ความหนาแน่นของประชากรต่อ 1 ตารางกิโลเมตรจำแนกตามภาค พ.ศ.2553	43
ตาราง 4.2	จำนวนการเกิด การตาย การย้ายเข้า และการย้ายออก จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553	44
ตาราง 4.3	จำนวนและร้อยละของสถานภาพการทำงานของประชากรที่อายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามภาค พ.ศ.2553 (ไตรมาสที่ 4)	44
ตาราง 4.4	รายได้ และรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค พ.ศ.2552	45
ตาราง 4.5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้และภาค พ.ศ.2552	46
ตาราง 4.6	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่ายและภาค พ.ศ.2553	47
ตาราง 4.7	จำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตาม วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมและภาค พ.ศ.2552	48
ตาราง 4.8	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ จำแนกตามภาค พ.ศ.2554	49
ตาราง 4.9	จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียนและครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามภาค ปีการศึกษา 2552	50
ตาราง 4.10	ลำดับผู้ป่วยนอกตามกลุ่มสาเหตุการป่วยทั้งประเทศและรายภาค ต่อประชากร 1,000 คน พ.ศ.2553	52
ตาราง 4.11	ลำดับผู้ป่วยในตามกลุ่มสาเหตุการป่วยทั้งประเทศและรายภาค ต่อประชากร 1,000 คน พ.ศ. 2553	54
ตาราง 4.12	จำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามภาค พ.ศ.2553	55
ตาราง 4.13	สถิติการใช้กระแสไฟฟ้า จำแนกตามภาค พ.ศ.2554	56
ตาราง 4.14	สถิติการผลิตและการจำหน่ายน้ำประปา จำแนกตามภาค พ.ศ.2554	56
ตาราง 4.15	ร้อยละของครัวเรือนที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามภาค พ.ศ. 2553	57

	หน้า
ตาราง 4.16 ปริมาณขยะมูลฝอย จำแนกตามภาค เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2552-2553	58
ตาราง 4.17 ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พ.ศ. 2554	59
ตาราง 4.18 พื้นที่ป่าไม้ จำแนกตามภาค เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2551 และ 2552	64
ตาราง 4.19 คุณภาพแม่น้ำ จำแนกตามภาค พ.ศ.2553	65
ตาราง 4.20 ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทของ พลังงานและภาค พ.ศ.2553	68
ตาราง 4.21 ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินที่ได้รับแจ้งและจับได้ จำแนกตามภาค พ.ศ.2553	69
ตาราง 5.1 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางด้านประชากรและสังคม ราชอาณาจักร และรวมทั้งประเทศ	73
ตาราง 5.2 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการมีงานทำ และระยะเวลาที่ทำงาน ราชอาณาจักรและรวมทั้งประเทศ	76
ตาราง 5.3 ก ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามระดับรายได้บุคคล รายได้และรายจ่ายของ ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ราชอาณาจักรและรวมทั้งประเทศ	77
ตาราง 5.3 ข ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายโดยประมาณต่อเดือนของ ตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของรายจ่ายเป็นราชอาณาจักรและรวมทั้งประเทศ	79
ตาราง 5.4 ร้อยละของการมีเงินออมและการมีหนี้สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและ รวมทั้งประเทศ	80
ตาราง 5.5 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย จำแนกตาม ภาคและรวมทั้งประเทศ	81
ตาราง 5.6 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามเวลาพักผ่อนหย่อนใจ (ไม่รวมเวลานอน) ตาม ภาคและรวมทั้งประเทศ	83
ตาราง 5.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่ของกิจกรรมในการ พักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	84
ตาราง 5.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อน ใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	89

	หน้า	
ตาราง 5.9	ร้อยละของการไปทัศนاجر/ทัศนศึกษาของตัวอย่างในรอบปีที่ผ่านมา จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	90
ตาราง 5.10	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	92
ตาราง 5.11 ก	ร้อยละของการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของตัวอย่าง รายภาคและรวมทั้งประเทศ	93
ตาราง 5.11 ข	ร้อยละของความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่างรายภาคและรวมทั้งประเทศ	96
ตาราง 5.12	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความน่าเชื่อถือของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	100
ตาราง 5.13	ร้อยละของความถี่และความถี่ในการศึกษาเพิ่มเติมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	103
ตาราง 5.14	ร้อยละของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความคิดเห็นทางการเมืองของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	104
ตาราง 6.1	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	120
ตาราง 6.2	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	125
ตาราง 6.3	ร้อยละของการทำงานบ้านของแม่บ้าน (แม่บ้านที่อยู่บ้านโดยมิได้ทำการค้าหรือกิจการใด ๆ) จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	125
ตาราง 6.4	ร้อยละความรู้สึกรักต่อการเป็นแม่บ้าน จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	126
ตาราง 6.5	ร้อยละของการมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้านของแม่บ้านจำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	126
ตาราง 6.6	ร้อยละของแม่บ้านที่ต้องการไปทำอาชีพอื่น จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	127
ตาราง 6.7 ก	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของช่วงเวลาที่มีสมาชิกในครอบครัวของตัวอย่างอยู่พร้อมหน้ากัน	128

	หน้า
ตาราง 6.7 ข ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของช่วงเวลาที่มาชิกในครอบครัว ของตัวอย่างรับประทานอาหารร่วมกัน	129
ตาราง 6.8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อ ครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	130
ตาราง 6.9 ร้อยละของบุคคลที่ตัวอย่างพึงได้มากที่สุดเมื่อเดือนร้อน เรียงตามอันดับ 1- 3 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	133
ตาราง 6.10 ร้อยละของจำนวนคนในบ้านและการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวของ ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	134
ตาราง 6.11 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจกับชีวิต ครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	135
ตาราง 6.12 ร้อยละของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของตัวอย่าง จำแนกตาม ภาคและรวมทั้งประเทศ	137
ตาราง 6.13 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจกับสุขภาพของ ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	138
ตาราง 6.14 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มี ผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและ รวมทั้งประเทศ	139
ตาราง 6.15 ร้อยละของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของตัวอย่างมากที่สุด เรียงตามอันดับ 1-3 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	144
ตาราง 6.16 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	145
ตาราง 6.17 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับราคา สินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	147
ตาราง 6.18 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการ ของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	152
ตาราง 6.19 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ	154

	หน้า
ตาราง 6.20	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีคุณธรรม จริยธรรม ของ ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 155
ตาราง 6.21	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมี คุณธรรม จริยธรรมของคนไทย จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 157
ตาราง 6.22	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนความพึงพอใจกับชีวิต ความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 158
ตาราง 6.23	การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว สิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ระหว่างปี 2553-2555 159
ตาราง 6.24	ร้อยละของความคิดเห็นของตัวอย่างในการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ ผ่านมา จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ 160

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	20

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของโครงการ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นภารกิจหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ล้วนให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี โดย นางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2554) ได้กำหนดให้การพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นนโยบายหนึ่งที่รัฐบาลจะต้องเร่งดำเนินการ โดยในส่วนของนโยบายเร่งด่วน รัฐบาลจะเร่งดำเนินการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยการเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค และในส่วนของนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินระยะ 4 ปี รัฐบาลได้กำหนดให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตบรรจุอยู่ในนโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วยนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสุขภาพประชาชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ และการส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2550 (ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับกฤษฎีกา), 2550) ก็ได้มีบทบัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาทิ เช่น ในมาตรา 79 ได้มีการกำหนดให้รัฐต้องให้การสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หรือในมาตรา 80 มีการกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม สาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ด้วยการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ หรือในมาตรา 85 (5) ที่กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องส่งเสริมบำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นต้น

นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. 2555 - 2559) ก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในด้านของยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน แผนพัฒนาฯดังกล่าวมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการ

เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน ดังนี้

1. การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม โดยการส่งเสริมให้คนไทยมีบุตรที่มีคุณภาพและมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่
2. การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการสั่งสมทุนทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย
3. การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยมุ่งสร้างเสริมสุขภาพควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุข
4. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้คนทุกกลุ่มทุกวัย สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ใหม่
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม โดยการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตมาเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-ปัจจุบัน โดยในระยะแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2543 เป็นการดำเนินงาน โครงการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคต่างๆของประเทศไทย จนกระทั่งในปี พ.ศ.2544 หลังเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ สำนักวิจัย จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนในเขตกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจถดถอย” โดยใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิตที่แตกต่างไปจากการศึกษาที่เคยทำมา (วันเพ็ญ วอกลาง สิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์ และมนตรี เกิดมีมูล, 2545)จุดประสงค์ก็เพื่อที่จะสำรวจคุณภาพชีวิตของคนในเขตกรุงเทพมหานคร จากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2540-2543

จะเห็นได้ว่าโครงการวิจัยของสำนักวิจัยทั้งหมดที่ได้ดำเนินการมาแล้วนั้น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองทั้งสิ้น ในปี พ.ศ. 2551 สำนักวิจัยจึงเริ่มมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตชนบท ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะ 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2550 – 2552 และดำเนินการสำรวจข้อมูลสลับกันไปในแต่ละปีระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท นอกจากนี้ยังได้ริเริ่มจัดทำระบบฐานข้อมูล เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และสร้างดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยในแต่ละปี โดยผ่าน

เว็บไซต์ <http://qol.nida.ac.th> เพื่อให้ผู้ที่สนใจทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป สามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

จากเหตุผลและความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จึงเห็นควรที่จะทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของคนไทยอย่างต่อเนื่องอีกครั้งในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2553 - 2555 โดยการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทควบคู่กัน และมีการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทยบางด้าน เพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ยังคงการศึกษาคูณภาพชีวิตในมิติหลัก เช่น ด้านการทำงาน ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพและความเครียด และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งทางสำนักวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลและผลการศึกษาที่ได้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตของคนไทย ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ในการนำข้อมูลและผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

โครงการวิจัย คุณภาพชีวิตของคนไทย มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
2. สสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี ระหว่างปี พ.ศ.2553-2555
3. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา
4. สร้างและพัฒนาระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ประโยชน์ต่อส่วนรวม

- 1) เป็นการเพิ่มองค์ความรู้ทางด้านสังคมวิทยาในเรื่องคุณภาพชีวิต และตัวแปรที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย
- 2) ได้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลและฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตในห้องข้อมูล (Data Archives) ที่ผู้ใช้สามารถนำไปวิเคราะห์ต่อไปได้
- 3) ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินผลความพึงพอใจของสังคมต่อการดูแลเอาใจใส่ของภาครัฐ และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยต่อไป

1.3.2 ประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ

- 1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย
- 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละจังหวัดได้
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ของตนได้
- 4) กระทรวงที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแผนงานต่าง ๆ ได้
- 5) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วิเคราะห์หรือทำการศึกษาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตต่อไปได้

1.4 ขอบเขตโครงการวิจัย

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจด้วยตัวอย่าง (Survey Research) ประกอบด้วย การศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคคลโดยใช้ตัวชี้วัดทางอัตวิสัย (Subjective Indicators) และตัวชี้วัดทางวัตถุวิสัย (Objective Indicators) ซึ่งได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิต ประชากรตัวอย่างที่ศึกษาคือ ประชาชนสัญชาติไทย ที่อาศัยอยู่ ณ จังหวัดที่เป็นตัวอย่าง การสำรวจจะดำเนินการทุกปี เป็นเวลา 3 ปี ต่อเนื่องกัน คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2555

การศึกษานี้ใช้ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่พัฒนามาจากมาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครและภาคต่าง ๆ ที่สำนักวิจัยพัฒนาไว้ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2547 และตัวชี้วัดจากโครงการวิจัย คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2550-2552 ประกอบด้วยมิติต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการทำงาน ครอบครัว สุขภาพและความเครียด สิ่งแวดล้อม และชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

นอกจากการสำรวจข้อมูลแล้ว โครงการนี้ได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการเก็บบันทึกข้อมูลและระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทยในลักษณะเป็นแฟ้มข้อมูล (Data Files) ในห้องข้อมูล (Data Archives) เพื่อให้ผู้สนใจมีความสะดวกในการเข้าถึงและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

1.5 นิยามปฏิบัติการ

คุณภาพชีวิตในการศึกษานี้ หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบัน ซึ่งจะครอบคลุมคุณภาพชีวิตแต่ละด้านดังต่อไปนี้

คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจที่บุคคลมีต่องาน/อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และมีความสุขจากการทำงานนั้น ความพึงพอใจต่องานครอบคลุมองค์ประกอบด้านต่าง ๆ เช่น ความมั่นคงของงาน รายได้จากการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน ความต้องการที่จะทำงานนั้นต่อไปเรื่อย ๆ เป็นต้น

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง การรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลในครอบครัว ในลักษณะของการที่บุคคลในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เช่น มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การช่วยแบ่งเบาระยะค่าใช้จ่ายในครอบครัว การอยู่พร้อมหน้ากันทั้งครอบครัวในโอกาสสำคัญต่างๆ เป็นต้น

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึง การมีอาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่บ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพทางกาย ได้แก่ การเจ็บป่วย และภาวะความเครียดของจิตใจ คือ ความวิตกกังวลที่บุคคลรับรู้ขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ต่าง ๆ

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกทางกายและจิตใจเกี่ยวกับการได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณใกล้บ้าน

คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน หมายถึง ความพึงพอใจต่อการได้รับบริการที่ดีจากภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความพึงพอใจในด้านราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ด้วย

1.6 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

โครงการวิจัย คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2555 ใช้ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 12 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 - กันยายน 2555 โดยได้เริ่มปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ทดสอบแบบสัมภาษณ์ วางแผนการสุ่มตัวอย่าง และอบรมพนักงานเก็บข้อมูล ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2554 และเริ่มเก็บข้อมูลภาคสนามในเดือนมกราคม-เมษายน 2555 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล บันทึกข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานสรุปผลการศึกษามาแล้วเสร็จในเดือนกันยายน 2555

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย คุณภาพชีวิตของคนไทย ครั้งนี้ ประกอบด้วยงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิต ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ได้แก่

- การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ
- การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย
- การพัฒนามาตรวัดของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2.1 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ

ในระยะแรกของการประเมินคุณภาพชีวิต งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตจะใช้มาตรวัดในเชิงปริมาณเป็นหลัก (Objective Indicators) เช่น อัตราการเพิ่มของประชากร สุขภาพที่อยู่อาศัย และอัตราการเกิดคดีอาชญากรรม เป็นต้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1933 มีรายงานเรียกว่า “Recent Social Trends in the U.S.” ซึ่งเป็นรายงานมาตรวัดทางสังคมชิ้นแรกจัดทำโดยคณะกรรมการด้านแนวโน้มของสังคมของประธานาธิบดีฮูเวอร์

การใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิต “เชิงคุณภาพ” ได้เริ่มขึ้นเมื่อปี 1960 โดยมีงานศึกษาหลายชิ้น เช่น การศึกษาวิจัยปัญหาสุขภาพจิตกับสภาวะสุขภาพอนามัยของ Gurin, Veroff และ Feld (1960) การวิจัยสุขภาพจิตกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องของ Bradburn and Caplovitz (1960) และมาตรวัดทางสังคมสำหรับประเมินคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากทัศนะของคนอเมริกันต่อคุณภาพชีวิต โดย Andrews and Withney (1976)

จากผลงานวิจัยที่ศึกษา คุณภาพชีวิตที่ผ่านมาถ้าใช้ประเภทของมาตรวัดโดยมีตัวชี้วัด (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ) และระดับของกลุ่มเป้าหมาย (บุคคล/ชุมชน) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ก็อาจจำแนกผลงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังตาราง 1

ตาราง 2.1 ประเภทของตัวชี้วัดที่ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ระดับกลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
บุคคล	กลุ่มที่ 1: รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส	กลุ่มที่ 2: ทักษะเกี่ยวกับความสุข
ชุมชน	สถานภาพการทำงาน กลุ่มที่ 3: รายได้ประชากร อัตราการเกิด	คุณภาพชีวิต กลุ่มที่ 4: ความพึงพอใจในชีวิต
	อาชญากรรม อัตราการตาย	และความพึงพอใจต่อชุมชน

จากตาราง 1 มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตเชิงปริมาณในระดับบุคคล ตัวอย่างการศึกษาในแนวนี้นี้ได้แก่ งานวิจัยของ Wilson (1967) เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตที่ใช้ตัวชี้วัดเป็นนามธรรมหรือในเชิงคุณภาพในระดับบุคคล ตัวอย่างงานวิจัยในกลุ่มนี้ได้แก่ งานวิจัยของ Andrews and Withney (1976) และ Zandra (1983) เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตในระดับชุมชน (เมือง รัฐ ประเทศ) ตัวอย่างงานวิจัยคุณภาพชีวิตแนวนี้นี้ เช่น งานวิจัยของ Smith (1973) และ Liu (1974, 1975a, 1976b, 1976) เป็นต้น

กลุ่มที่ 4 เป็นงานวิจัยคุณภาพชีวิตในระดับชุมชน ตัวชี้วัดในการศึกษาของงานวิจัยในกลุ่มนี้คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราความพึงพอใจที่แต่ละบุคคลมีต่อชีวิตของแต่ละชุมชนนั่นเอง ตัวอย่างงานวิจัยคุณภาพชีวิตแนวนี้นี้ เช่น งานวิจัยของ Sirgy, Joseph, Rahtz, Cicic, and Underwood (2000). เป็นต้น

UNESCO (1980: 312) ได้แบ่งมาตรวัดคุณภาพชีวิตออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่มาตรวัดด้านวัตถุวิสัย (Objectively) และมาตรวัดด้านจิตวิสัย (Subjectively) มาตรวัดด้านวัตถุวิสัย ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางด้านประชากร (อายุ เพศ โรคประจำตัว) ปัจจัยด้านสังคม (ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย การเงิน สมาชิกชมรม) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพปัจจุบัน อาชีพสุดท้ายก่อนเกษียณ รายได้ต่อเดือน การมีเงินออม) สถานะทางสังคม เช่น การมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน ส่วนมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านจิตวิสัย จะเป็นเรื่องของการรับรู้ ความรู้สึก ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ต่อองค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิต ได้แก่ ความรับรู้และพอใจในสุขภาพของตนเอง ความพอใจในสภาพแวดล้อม ทั้งบุคคลและสถานที่ เศรษฐกิจ การพึ่งพาตนเอง การรับรู้ที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

นอกจากนี้การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตอาจแบ่งออกเป็นลักษณะอื่น ๆ ได้อีก เช่น แบ่งเป็น วิถีชีวิตทั่วไป (General Life) กับวิถีชีวิตในแง่มุมเฉพาะ (Specific Domains of Life) เช่น การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตสมรส ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Glenn (1985) และ Haring-Hidore (1985) การศึกษาวิจัยความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในชีวิต เช่นงานของ Rice, Near และ Hunt (1980) และงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพอนามัย เช่น งานวิจัยของ Zantra and Hempel (1984) ส่วนตัวอย่างการศึกษาคุณภาพชีวิตของวิถีชีวิตทั่วไป ได้แก่ การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนอเมริกัน โดย Andrews and Withney (1976) เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรวัดคุณภาพชีวิตในระยะหลัง นักวิจัย ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับมาตรวัดคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวกับสุขภาพของผู้ป่วยด้วยโรคชนิดต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การวัดคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้ป่วยโรคความจำเสื่อม โดย Smith, Lamping, Banerjee, Harwood, et al (2005) เป็นต้น

2.2 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย

การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทยได้มีหน่วยงานราชการ และหน่วยงานวิจัยหลายแห่งได้พยายามพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ Human Achievement Index (HAI) ของ UNDP เป็นต้น

ในกรณีของ ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2525 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดรูปแบบของลักษณะสังคมไทยและคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต โดยกำหนดเป็นเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)ของคนไทย ได้ข้อสรุปว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย จะต้องผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ทุกตัวชี้วัด

ในปี พ.ศ. 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2528 ให้ดำเนินการ โครงการปีรณรังค์คุณภาพชีวิต และ ประกาศให้เป็นปีรณรังค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (ปรช.) (ระหว่าง 20 สิงหาคม พ.ศ.2528 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530) โดยใช้เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน 8 หมวด 32 เครื่องชี้วัดเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย เพื่อเป็นเกณฑ์ชี้วัดพื้นฐานว่า คนไทยควรมีระดับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำในเรื่องอะไรบ้าง และควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหน ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ

ในปี พ.ศ. 2531 กชช. มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ มอบโครงการปีรณรงค์ให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินงานต่อ ภายใต้ชื่องานว่า "งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท" (พชช.)"

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา กรมการพัฒนาชุมชนได้มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. หลายครั้ง จนกระทั่งในปี พ.ศ.2550 จึงได้มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ดังนี้

หมวดที่ 1 สุขภาพดี

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย

หมวดที่ 3 ฝึกฝนการศึกษา

หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า

หมวดที่ 5 plugged ค่านิยมไทย

หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา

ในส่วนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) ได้มอบทุนวิจัยและจัดพิมพ์รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นการศึกษาในระยะที่ 1 (อนุชาติ พวงคำดี และอรทัย อาจอ่ำ (บรรณาธิการ), 2541) สำหรับระยะที่ 2 ได้ศึกษาวิจัยและพิมพ์รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคม ปี พ.ศ. 2546 (อมรา พงศาพิชญ์ และคณะ, 2546)

ในส่วนของ Human Achievement Index (HAI) ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ในปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมานี้ ได้เปิดเผยผลรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดและข้อมูลสถิติเพื่อสะท้อนความก้าวหน้า ความไม่เท่าเทียม และความท้าทายในการพัฒนาคนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เข้าใจบริบทการพัฒนาของไทย ซึ่งเป็นที่มาของแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยระบุว่า ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับกลางที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในด้านการพัฒนาคนตลอดเวลา 20 ปีที่ผ่านมา และน่าจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคนแห่งสหประชาชาติตามแนวทางของสหประชาชาติได้ก่อนปี 2558 ดังจะเห็นได้จากความก้าวหน้าในหลายประการ อาทิ ความยากจนที่ลดลงจากร้อยละ 38 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 11 ในปี 2547 เด็กๆ ได้รับการศึกษาในโรงเรียนมากขึ้น และจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การติดเชื้อ HIV ลดลง หญิงและชายเสมอภาคกันมากขึ้น

แต่การพัฒนาของไทยก็ยังมีช่องว่างที่น่าห่วงใย เพราะความก้าวหน้าดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นกับคนทุกกลุ่ม ดังจะเห็นได้จากการที่เมืองใหญ่ยังคงเจริญเติบโตเร็วกว่าชนบท และ

ความยากจนยังกระจุกตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และจังหวัดชายแดนภาคใต้ เงินออมในภาคครัวเรือนลดลง ขณะที่จำนวนครัวเรือนที่มีหนี้สินเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา และแรงงานที่ขาดทักษะ การเข้าถึงบริการสุขภาพที่ยังไม่ทั่วถึง ปัญหามลพิษและภัยธรรมชาติ และปัญหาโรคเอดส์ที่เริ่มก่อตัวขึ้นอีกครั้งในภาคใต้และแหล่งอุตสาหกรรมบางพื้นที่

รายงานดังกล่าวยังได้รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของไทยในปี 2547 ซึ่งมี 11 เรื่อง ได้แก่

1. การลดสัดส่วนประชากรยากจนลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี 2533-2558 ซึ่งบรรลุเป้าหมายแล้ว
2. ลดสัดส่วนประชากรที่หิวโหยลงครึ่งหนึ่งในช่วง 2533-2558 ซึ่งบรรลุผลแล้ว
3. ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาภายในปี 2558 ซึ่งใกล้บรรลุผลแล้ว
4. จัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาภายในปี 2548 และในทุกระดับการศึกษาภายในปี 2548 ซึ่งบรรลุผลแล้ว
5. ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีลง 2 ใน 3 ในช่วงปี 2533-2558
6. ลดอัตราการตายของมารดา 3 ใน 4 ในช่วงปี 2533-2558
7. ชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ภายในปี 2558 ว่าอาจเริ่มเป็นปัญหาอีก ซึ่งบรรลุผลแล้ว แต่มีสัญญาณก่อตัวรอบใหม่
8. ป้องกันและลดการเกิดโรคมมาเลีย วัณโรค และโรคสำคัญอื่นๆ ภายในปี 2558 ซึ่งบรรลุผลแล้วสำหรับมาลาเรีย และมีโอกาสบรรลุผลในส่วนของวัณโรค
9. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีโอกาสบรรลุเป้าหมาย
10. ลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสุขอนามัยลงครึ่งหนึ่งในปี 2533-2558 ซึ่งบรรลุผลแล้ว และ
11. ยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัดภายในปี 2563 ซึ่งมีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย

UNDP ได้ประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาโดยใช้ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index-HAI) ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 ด้าน ซึ่งได้แก่

- (1) ด้านสุขภาพ
- (2) ด้านการศึกษา
- (3) ด้านชีวิตการงาน

- (4) ด้านรายได้
- (5) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
- (6) ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน
- (7) ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร
- (8) ด้านการมีส่วนร่วม

ในปี พ.ศ. 2543 หรือ ค.ศ. 2000 องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้เป็น “ปีสุขภาพดีถ้วนหน้า” (Health for All = HFA) คือ การที่ทุกคนเกิดมามีชีวิตยืนยาวและมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ ไม่เจ็บป่วยด้วยสาเหตุที่ไม่จำเป็น และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอยู่ และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างมีคุณภาพ และตายอย่างมีศักดิ์ศรี มาตรฐานคุณภาพชีวิตจึงประกอบด้วย (1) การไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่สามารถป้องกันได้ (2) ความสามารถในการเข้าถึงและใช้สถานบริการได้อย่างเหมาะสมและทัดเทียมกัน (3) การมีชีวิตยืนยาว มีคุณค่าและสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคม (4) การตายอย่างมีศักดิ์ศรี

ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย Orose Leelakulthanit (1989) ได้เริ่มทำการวิจัยโดยได้ปรับปรุงแนวคิดเกี่ยวกับมิติต่าง ๆ ของชีวิตซึ่งเสนอโดย Day (1987) โดยเน้นการศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการตลาดกับความพึงพอใจของบุคคลเหล่านั้น ต่อมา สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สมักรการ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ขึ้นในแต่ละมิติ โดยได้จำแนกคุณภาพชีวิตออกเป็น 13 ด้าน คือ 1) ครอบครัว 2) การงาน 3) สังคม 4) การพักผ่อน 5) สุขภาพ 6) สาธารณสุข 7) สินค้าบริการ 8) ความเชื่อศาสนา 9) ทรัพย์สิน 10) ตนเอง 11) ที่อยู่อาศัย 12) รัฐบาล และ 13) ประเทศ

แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตในประเทศไทย มีอยู่ 4 แนวคิด (อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจอ่ำ (บรรณาธิการ), 2541) ได้แก่

1. แนวคิดเรื่องคุณภาพชีวิต (Quality of Life) เป็นความพยายามนิยามความหมายของคำว่า “คุณภาพชีวิต” ทั้งในแง่วัตถุวิสัย (Objective) และในแง่อัตวิสัย (Subjective) เช่น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดี เพศ และกิจวัตรประจำวัน เป็นต้น
2. แนวคิดเรื่องการพัฒนาสังคม (Social Development) เป็นแนวคิดที่เกิดจากที่ประชุมสุดยอดเพื่อการพัฒนาสังคม (The World Summit for Social Development) เมื่อมีนาคม พ.ศ. 2538 ณ กรุงโคเปนเฮเกน มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ ให้ความสำคัญกับคนและสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก องค์กรพัฒนาเอกชนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้นำเสนอสรุปปัญหาที่สำคัญอันเป็นแนวโน้มของการพัฒนา คือ ปัญหาความยากจน การถูกกีดกัน การเลือกปฏิบัติ การไม่มีส่วนร่วม

ของประชาชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรี และปัญหาความรุนแรง ได้แก่ การแสวงหาผลประโยชน์ ยาเสพติด อาชญากรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น ดังนั้น ในการพัฒนาสังคม ต้องคำนึงถึงบริบทที่สำคัญ 3 ประการคือ

ประการที่ 1 การขจัดความยากจน โดยพิจารณาจากรายได้ของครัวเรือน หรือผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (Minimum Threshold) และตัวชี้วัดอื่น ๆ เช่น อายุขัยเฉลี่ย การไม่รู้หนังสือ เป็นต้น

ประการที่ 2 การกระจายความเป็นธรรม โดยพิจารณาที่ผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ซึ่งไม่สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ที่จะสามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพชีวิตได้

ประการที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อจำกัดของการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ที่การถูกกีดกันจากกระบวนการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

3. แนวคิดเรื่องการพัฒนามนุษย์ (Human Development) เป็นแนวคิดที่เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ผ่านมา มีข้อผิดพลาดที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ความจริง การพัฒนามนุษย์นั้นต้องไม่แยกการพัฒนาปัจเจกบุคคลออกจากการพัฒนาสังคม และต้องเน้นที่การพัฒนาแบบยั่งยืน โดยต้องพิจารณา 3 เรื่องต่อไปนี้คือ

ประการที่ 1 ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะคนจน

ประการที่ 2 สิ่งแวดล้อมที่ดี จึงจำเป็นต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

ประการที่ 3 การมีส่วนร่วม ต้องให้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ด้อยโอกาส มีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการที่มีผลต่อชีวิตของเขา

4. แนวคิดเรื่องความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ (Human Security) เป็นแนวคิดที่ UNDP กำหนดขึ้น เป็นตัวชี้วัดความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ ที่หมายถึงความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ในระดับโลก (Global Human Security) คือสามารถดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้โดยปลอดภัยจากความหวาดกลัวภัยคุกคามต่อการอยู่รอด สุขภาพอนามัย การทำมาหากิน ความสุขสบายของบุคคล UNDP ได้กำหนดความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ไว้ 7 ด้านคือ (1) ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ (2) ความมั่นคงด้านอาหาร (3) ความมั่นคงด้านสุขภาพ (4) ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม (5) ความมั่นคงของบุคคล (6) ความมั่นคงของชุมชน (7) ความมั่นคงทางการเมือง ความมั่นคงของชีวิตมนุษย์เป็นเรื่องไร้พรมแดน เป็นภารกิจของประชาคมโลกร่วมกัน มิใช่ของประเทศใดประเทศหนึ่งหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง

2.3 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2.3.1 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เริ่มจัดทำโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองขึ้นเป็นโครงการต่อเนื่อง โดยเริ่มจากโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ในปี 2536 โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2537 โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ ในปี 2538 โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้ ในปี 2539 โครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคกลาง ในปี 2541 และโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจถดถอย ในปี 2544

ในการดำเนินโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตโครงการแรก สำนักวิจัยได้พัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตโดยมีขั้นตอนในการพัฒนา 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและของต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 ออกสำรวจเบื้องต้นว่า ในความคิดเห็นของคนไทย ความหมายของคุณภาพชีวิตนั้นหมายถึงอะไร ครอบคลุมอะไรบ้าง หรือจากการสำรวจแล้วพบว่า จาก 13 มิติที่ได้จากข้อค้นพบของ สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สัมครการ (2534) มีมิติคุณภาพชีวิตที่ผู้ตอบให้ ความสนใจเป็นพิเศษ 4 มิติ คือ ครอบครัว การงาน ความเครียด และสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการระดมความคิดของผู้เชี่ยวชาญ จากทั้งภายในและภายนอกสถาบันเกี่ยวกับการสร้างมาตรวัดในมิติต่าง ๆ และในบางมิติได้ใช้ข้อมูลจากมาตรวัดต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการทดสอบมาแล้วในประเทศไทย นำมาใช้ในงานสำรวจคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเมือง

ขั้นตอนที่ 4 หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จ นำมาวิเคราะห์ข้อถามในแต่ละมาตรวัดเป็นรายข้อ (Item Analysis) จากผลการวิเคราะห์จึงได้คัดเลือกชุดข้อถาม ที่รวมกันแล้วจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (Reliability Coefficient) สูงสุด โดยคำนวณตามสูตรของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha)

ขั้นตอนที่ 5 นำมาทดสอบความมั่นคงรมโนทัศน์ (Construct Validity) ของมาตรวัดทั้ง 4 มิติ

ขั้นตอนที่ 6 สร้างมาตรวัดที่ประกอบด้วยข้อถามที่ได้ผ่านการทดสอบในขั้นที่ 4 และ 5 ซึ่งมาตรวัดหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยผลบวกของค่าตัวแปรในแต่ละข้อ ข้อถามที่บรรจุในมาตร

วัดนั้น ๆ หารด้วยจำนวนข้อถามที่บรรจุในมาตรวัด จากนั้นจึงได้คำนวณค่าความเชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง

จากการพัฒนาทั้ง 6 ขั้นตอนดังกล่าว จะได้มาตรวัดคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ
- 2) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ
- 3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ
- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ

2.3.2 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคต่างๆ

สำหรับการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ได้พัฒนาต่อจากโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครที่ดำเนินการไปก่อนแล้ว ซึ่งสรุปแล้วจนถึงโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตคนในเขตเมืองภาคใต้จะได้มาตรวัดเพิ่มขึ้นจากมาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครอีก 1 ด้าน คือ คุณภาพชีวิตด้านชีวิตในเมือง และมีจำนวนข้อถามในแต่ละมาตรวัดดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ
- 2) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ
- 3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ
- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ
- 5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตในเมือง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ

เมื่อมาถึงการดำเนินการโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตในเขตเมืองภาคกลาง ในปี พ.ศ. 2541 สำนักวิจัย ได้ปรับปรุงและพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นเป็น 13 มิติ ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ
- 2) คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมในชุมชนประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ
- 3) คุณภาพชีวิตด้านสาธารณสุขโรค ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ
- 4) คุณภาพชีวิตด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วยข้อถามเกี่ยวกับความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารและความพึงพอใจ จำนวน 7 ข้อ
- 5) คุณภาพชีวิตด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ
- 6) คุณภาพชีวิตด้านสังคม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

- 7) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ
- 8) คุณภาพชีวิตด้านความสุขทางครอบครัวประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ
- 9) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ
- 10) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 21 ข้อ
- 11) คุณภาพชีวิตด้านสติปัญญา ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ
- 12) คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ
- 13) คุณภาพชีวิตโดยรวม ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมของคุณภาพชีวิต ทั้ง 12 ด้าน และการประเมินคุณภาพชีวิตของตนเองกับรุ่นลูกหลานและรุ่นพ่อแม่

2.3.3 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ในยุคเศรษฐกิจถดถอย

สำหรับโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ในยุคเศรษฐกิจถดถอย ที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2544 ได้ใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครที่ศึกษาไว้ในปี พ.ศ.2536 ซึ่งมีด้วยกัน 4 มิติ คือ มิติด้านการงาน ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม และได้เพิ่มเติมอีก 1 มิติ คือ มิติคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจชีวิตในเมือง เมื่อพัฒนาจากมาตรวัดมิติต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วจึงได้มาตรวัดมิติต่าง ๆ ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ
- 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ
- 3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ
- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ
- 5) คุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจชีวิตในเมือง ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ

2.3.4 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2550 - 2552

ในช่วงระหว่างปี 2550 – 2552 สำนักวิจัยได้เริ่มทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทยอีกครั้ง โดยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีการสำรวจข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนในเขตชนบทด้วย ซึ่งนับว่าแตกต่างจากการศึกษาครั้งก่อนๆที่เคยดำเนินการมา การสำรวจข้อมูลได้กระทำโดยการสลับพื้นที่กันระหว่างเขตเมืองและเขตชนบทในแต่ละปี แต่ใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิตชุดเดียวกันในการศึกษา ข้อคำถามเหล่านั้นได้แก่

1) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยให้คะแนนจาก “1” คือ ไม่ใช่ที่สุด “2” คือ ไม่ใช่ “3” คือ ใช่ “4” คือ ใช่มาก และ “5” คือ ใช่มากที่สุด ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. ท่านอยากทำงาน/อาชีพที่ทำอยู่ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในงาน/อาชีพ หรือจะมีโอกาสขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้นได้ในอนาคต
3. ท่านรู้สึกภูมิใจในงาน/อาชีพของท่าน
4. งาน/อาชีพของท่านมีความมั่นคงพอ
5. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้จากการทำงาน/อาชีพของท่าน
6. สภาพแวดล้อมในการทำงาน/ประกอบอาชีพ ทำให้ท่านกระตือรือร้นในการทำงาน
7. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี
8. ท่านรู้สึกสนุกกับงาน/อาชีพ

ในตอนท้ายของชุดคำถามได้มีการเพิ่มข้อคำถามเพื่อสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านการงานของผู้ตอบ ด้วยการให้ผู้ตอบให้คะแนนระดับความพึงพอใจตั้งแต่ 0 ถึง 10 คะแนน โดยคะแนนต่ำหมายถึงการมีความพึงพอใจน้อย คะแนนสูงหมายถึงการมีความพึงพอใจมาก ข้อคำถามนี้ได้แก่

9. โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตการทำงานมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0 – 10)

2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยแยกคำตอบเป็น “เห็นด้วยมาก” “เห็นด้วยปานกลาง” “เห็นด้วยน้อย” “เห็นด้วยน้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วย” ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. คนในครอบครัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อกัน
2. สมาชิกในครอบครัวของท่านไว้วางใจซึ่งกันและกัน
3. ท่านภูมิใจในครอบครัวของท่าน
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านปรองดองกัน
5. คนในครอบครัวของท่านปรึกษาหารือร่วมกัน
6. ท่านได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวของท่าน
7. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
8. ท่านมีความสำคัญต่อครอบครัวของท่าน

9. คนในครอบครัวของท่านมีความผูกพันต่อกัน

ในตอนท้ายของชุดคำถามได้มีการเพิ่มข้อคำถามเพื่อสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ตอบ ด้วยการให้ผู้ตอบให้คะแนนระดับความพึงพอใจตั้งแต่ 0 ถึง 10 คะแนน โดยคะแนนต่ำหมายถึงการมีความพึงพอใจน้อย คะแนนสูงหมายถึงการมีความพึงพอใจมาก ข้อคำถามนี้ได้แก่

10. โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0 – 10)

3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด มาตรฐานคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้สำรวจสุขภาพทางกายของผู้ตอบ ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับ จำนวนครั้งของการเจ็บป่วย การมีโรคประจำตัว และข้อคำถามที่ใช้สำรวจการมีภาวะความเครียดของผู้ตอบ ได้แก่ ข้อคำถามที่เกี่ยวกับการมีอาการที่บ่งบอกถึงความเครียดในช่วงระยะเวลา 15 วันที่ผ่านมา ได้แก่

1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ตก
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
6. เจ็บป่วยจนมีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน
7. มักมีเรื่องก่อกวนใจ
8. รู้สึกหงุดหงิด และโกรธง่าย

4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม มาตรฐานคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่า ตนมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้บ้างหรือไม่ โดยแยกคำตอบเป็น ไม่มีปัญหา มีปัญหามาก มีปัญหาน้อย ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. เสียงจากยานพาหนะ
2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณรอบๆบ้านมีกลิ่นของเศษขยะมูลฝอย
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้านทรุด ซ้ำรูด เดินลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ

8. บริเวณใกล้บ้านมีสถานเริงรมย์ทำให้เห็นภาพไม่ได้อยู่เรื่อย

9. ปัญหาอื่นๆ โปรดระบุ

ในตอนท้ายของชุดคำถามได้ให้ผู้ตอบจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตามความคิดเห็นว่าปัญหาใดที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของตนมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 3 อันดับ คือ ปัญหาที่มีผลกระทบเป็นอันดับ 1 อันดับ 2 และอันดับ 3 และมีข้อความคำถามเพื่อสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบ ด้วยการให้ผู้ตอบให้คะแนนระดับความพึงพอใจตั้งแต่ 0 ถึง 10 คะแนน โดยคะแนนต่ำหมายถึงการมีความพึงพอใจน้อย คะแนนสูงหมายถึงการมีความพึงพอใจมาก ข้อคำถามนี้ได้แก่

10. โดยรวมท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในจังหวัดนี้มากน้อยเพียงใด
(คะแนน 0 – 10)

5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน มาตรฐานคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบด้วยข้อความจำนวน 17 ข้อ เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าอุปโภคบริโภคภายในจังหวัดนั้น รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของภาครัฐในด้านต่างๆ เช่น สาธารณูปโภค การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาพยาบาล การจัดการศึกษา เป็นต้น โดยให้ผู้ตอบให้คะแนนความเห็นตั้งแต่ “1” คือ ไม่เห็นด้วยอย่างมาก “2” คือ ไม่เห็นด้วย “3” คือ เห็นด้วยบ้าง “4” คือ เห็นด้วย และ “5” คือ เห็นด้วยมาก ข้อคำถามเหล่านั้นได้แก่

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
2. สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาแพง
4. สินค้าทางด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา มีราคาแพง
5. ค่ารถโดยสารประจำทางมีราคาเหมาะสม
6. ท่านพอใจกับการบริการประชาชน (เช่น งานทะเบียนราษฎร งานดูแลความสะอาด) ของหน่วยงานต่างๆ
7. ชีวิตของท่านและคนในครอบครัวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
8. ตะแวงบ้านของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
9. ตะแวงบ้านของท่านมีคนติดยาเสพติด
10. ทุกวันนี้บ้านเมืองปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
11. กฎหมายไทยมีความยุติธรรม
12. การศึกษาภาคบังคับทำให้คนไทยมีคุณภาพ

13. โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของรัฐให้บริการที่ดี
14. เส้นทางการคมนาคมระหว่างอำเภอ/จังหวัด มีความสะดวก
15. ท่านพอใจกับสาธารณูปโภคโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน
16. ท่านพอใจกับสภาพสังคมโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน

ในข้อสุดท้ายของชุดคำถามได้ให้ผู้ตอบสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพึงพอใจ ในคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ด้วยการให้ผู้ตอบให้คะแนนระดับความพึงพอใจ ตั้งแต่ 0 ถึง 10 คะแนน โดยคะแนนต่ำหมายถึงการมีความพึงพอใจน้อย คะแนนสูงหมายถึงการมีความพึงพอใจมาก ข้อคำถามนี้ได้แก่

17. โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด
(คะแนน 0 – 10)

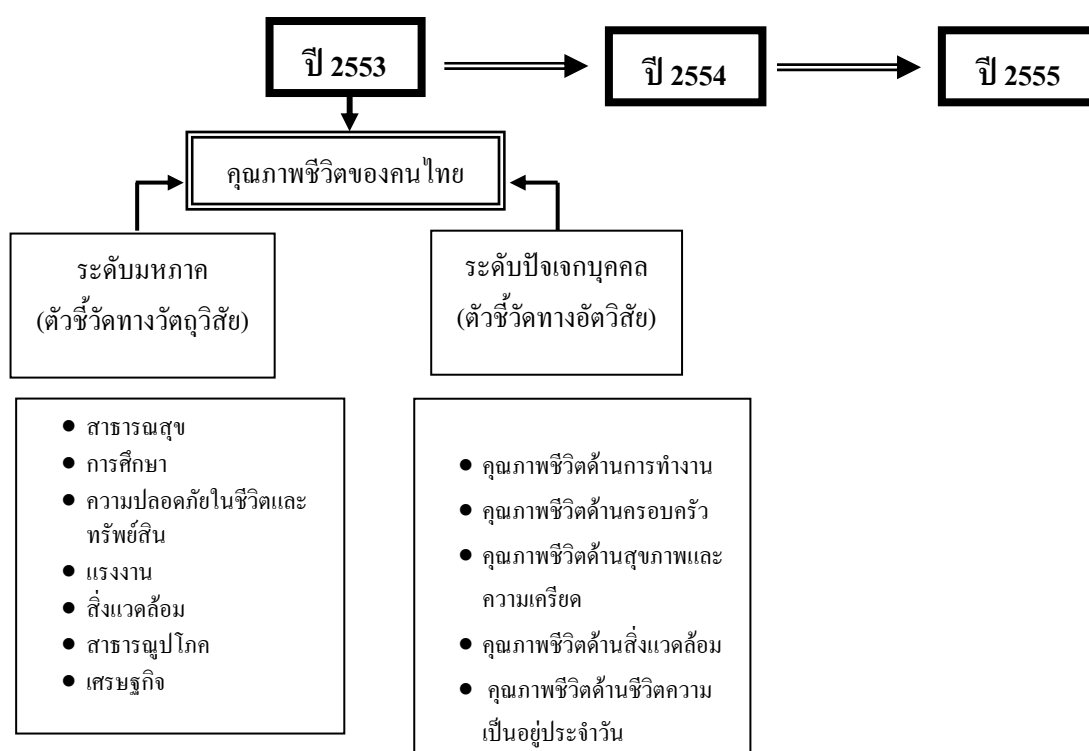
2.4 กรอบแนวคิด

จากการที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ได้เปลี่ยนไปจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับมีบทบัญญัติกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้น การวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทยภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้รัฐต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และเป็นการสำรวจคุณภาพชีวิตโดยใช้ตัวชี้วัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ในระดับมหภาค ใช้ตัวชี้วัดทางวัตถุวิสัย (Objective Indicators) ได้มาจากการสำรวจวิเคราะห์และสังเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งรวบรวมมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลชีวิตของประชาชน ข้อมูลดังกล่าวมีอาทิเช่น ข้อมูลทางด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดทางด้านวัตถุวิสัยให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของคนไทยที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นผลมาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและการดำเนินการของรัฐ

2. ในระดับปัจเจกบุคคล ใช้ตัวชี้วัดทางอัตวิสัย (Subjective Indicators) ในเรื่องคุณภาพชีวิต 5 มิติ คือ 1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว 3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม และ 5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

นอกจากการศึกษาด้านสถานการณ์ของคุณภาพชีวิตในแต่ละด้านแล้ว การวิจัยนี้ยังต้องการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ในแต่ละปี ติดต่อกัน 3 ปี เพื่อที่จะนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทยที่เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้เป็นดัชนีสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี รวมทั้งนำข้อมูลที่รวบรวมได้ในแต่ละปีมาจัดเก็บไว้เป็นฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างเป็นระบบ รายละเอียดของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดในการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงไว้ในแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยวิธีการศึกษา ประชากรและตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บข้อมูลภาคสนาม ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาใช้วิธีการสำรวจด้วยตัวอย่าง โดยการสร้างข้อคำถามเพื่อนำมาใช้เป็นมาตรวัดคุณภาพชีวิตในมิติต่างๆ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้พัฒนามาจากแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทย ช่วงระหว่างปี 2550 – 2552 โดยได้แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมต่อการใช้เก็บข้อมูลทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทควบคู่กัน สำหรับข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มาจากการเก็บรวบรวมในภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4,500 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างมีระบบจากประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 15 จังหวัด ที่เป็นจังหวัดตัวอย่าง

ส่วนที่สอง ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมเอกสาร และรายงานข้อมูลสถิติการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตของคนไทย เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมการปกครอง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

3.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร เป้าหมายที่ศึกษา คือ ประชาชนอายุ 18 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ใน 4 ภาค และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด

การสุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่างประชาชนที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้มีจำนวน 4,500 ตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 63,878,267 คน เมื่อสิ้นปี พ.ศ.2553 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2554) ซึ่งอยู่ในระดับความเชื่อมั่น 95% ตามสูตรการคำนวณจำนวนตัวอย่างของ Taro Yamane ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากจังหวัดต่างๆ 4 ภาค และกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวม 5 ภาค ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด รายละเอียดของการสุ่มตัวอย่างมีดังนี้

กำหนดให้กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ ประชาชนทั้งในเขตเมือง และเขตชนบทของจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง โดยในเขตเมืองได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากชุมชนอาคารในเขตเทศบาลที่ทาง สำนักงานสถิติแห่งชาติเลือกสุ่มมาให้ ส่วนในเขตชนบท ได้เลือกสุ่มตัวอย่างตำบลและหมู่บ้านที่อยู่ในเขตอำเภอเดียวกับพื้นที่ตัวอย่างในเขตเมือง จำนวนหน่วยตัวอย่างจังหวัดละ 300 ตัวอย่าง รวม 15 จังหวัด เป็นจำนวน 4,500 ตัวอย่าง

ตัวอย่างจังหวัด ที่ได้จากการสุ่มตามขั้นตอนดังกล่าว ประกอบด้วย

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1) กรุงเทพมหานคร	2) สมุทรปราการ	3) นครปฐม

ภาคกลาง

1) พระนครศรีอยุธยา	2) ราชบุรี	3) ชลบุรี

ภาคเหนือ

1) เชียงใหม่	2) พิชญ โลก	3) อุตรดิตถ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) อุบลราชธานี	2) หนองคาย	3) นครราชสีมา

ภาคใต้

1) นครศรีธรรมราช	2) สตูล	3) ชุมพร

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งข้อคำถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบสัมภาษณ์ของโครงการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ที่สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เคยดำเนินการศึกษามาก่อนแล้ว สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4 การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี พ.ศ. 2553 – 2555 ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่กล่าวกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน นอกจากจะมีบทบัญญัติซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่างมากกว่าฉบับอื่น ๆ ที่ผ่านมา ยังได้สร้างความตื่นตัวในทางการเมือง และความตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น และแม้ต่อมามีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2550 เนื้อหาสาระในมาตราต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญฉบับเดิมที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรก็ถูกบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วยทุกเรื่อง โดยปรากฏอยู่ในมาตรา 78 มาตรา 79 มาตรา 80 มาตรา 84 และมาตรา 85 ทั้งนี้ อาจแยกบทบัญญัติที่ให้รัฐดูแลคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) **คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน** หมายถึงการที่ประชาชนมีงานทำโดยที่มีความพึงพอใจในงาน/อาชีพในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคง มีความก้าวหน้าของงานที่ทำ ตลอดจนมีความพึงพอใจในรายได้ สภาพแวดล้อมในการทำงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานด้วย ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 86 ว่า รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ กู้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

ส่วนในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 84 ว่า รัฐต้องดำเนินการส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ กู้มครองแรงงานเด็กและสตรี จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคีที่ผู้มีงานทำมีสิทธิเลือกผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้งกู้มครองให้ผู้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

2) **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** หมายถึงการที่ประชาชนมีครอบครัวที่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับความผูกพัน การช่วยเหลือและความรับผิดชอบต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวทั้งในด้านจิตใจและวัตถุ ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 80 ว่า รัฐต้องกู้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน รัฐต้อง

สงเคราะห์คนชราผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

ในเรื่องคุณภาพชีวิตของครอบครัว รัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ (1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งตนเองได้

3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึงการที่ประชาชนมีภาวะของสุขภาพกายที่แข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดี ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 82 ว่า รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง และในมาตรา 73 ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตด้านนี้ ในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ โดยใน (2) มีความว่า ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

ส่วนในด้านสุขภาพจิต ในด้านศาสนา กำหนดไว้ในมาตรา 73 ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึงการที่ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่ได้มีความรู้สึกว่าได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณที่อยู่อาศัยและในชีวิตประจำวัน ในด้านนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 79 ว่า

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดจน ควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

ส่วนในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 85(5) ว่า ส่งเสริม บำรุงรักษา ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพ ชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วม ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

5) **คุณภาพชีวิตด้านชีวิตในเมือง** หมายถึงการที่ประชาชนได้รับการบริการที่ดีของ ภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ และความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน รวมทั้งความพึงพอใจในด้านราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ด้วย ในด้านนี้ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 78 และ 87 โดยมาตรา 78 กำหนดว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนา เศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ ในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น และมาตรา 87 กำหนดว่า รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขัน อย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้ง ยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทาง เศรษฐกิจและต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการ รักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค

สำหรับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2550 ในเรื่องนี้อยู่ในมาตรา 78 (3) และ 84 (1) โดยมีความดังต่อไปนี้ มาตรา 78 (3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่า เทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาด ใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น และมาตรา 84 รัฐต้องดำเนินการตาม แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้ (1) สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยอาศัย กลไกตลาดและสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยต้องยกเลิกและละเว้นการตรา กฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจ ซึ่งมีบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ

และต้องไม่ประกอบกิจกรรมที่มีลักษณะแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือจัดให้มีสาธารณูปโภค

มาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553 - 2555

จากแนวคิดต่างๆที่ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2553 สำนักวิจัยได้เริ่มทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทยอีกครั้ง โดยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีการสำรวจข้อมูลคุณภาพชีวิตทั้งของคนในเขตเมืองและในเขตชนบทควบคู่กันไป ดังนั้นการสร้างมาตรวัดคุณภาพชีวิตเพื่อใช้ในการศึกษานี้ จึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมเพื่อให้สามารถใช้มาตรวัดชุดเดียวกัน สำหรับการศึกษานี้ได้ทั้งในพื้นที่เขตเมืองและเขตชนบท ซึ่งเนื้อหาของมาตรวัดที่ใช้ยังคงยึดตามแนวทางของมาตรวัดคุณภาพชีวิตที่ใช้ในช่วงระหว่างปี 2550 – 2552 เป็นส่วนใหญ่ แต่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขบ้างในบางส่วน เพื่อความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน

3.4.1 คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ข้อคำถามเหล่านี้จะใช้ถามเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้เท่านั้น เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่ทำอยู่ ในปัจจุบัน ทั้งในด้านความมั่นคง รายได้ ความปลอดภัยในการทำงาน โอกาสในการพัฒนาตนเอง และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตน ผู้ตอบสามารถให้คะแนนความคิดเห็นได้จาก “1” คือ ไม่ใช่ที่สุด “2” คือ ไม่ใช่ “3” คือ ใช่ “4” คือ ใช่มาก และ “5” คือ ใช่มากที่สุด ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
3. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง
4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้
5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการทำงาน/อาชีพนี้อยู่บ่อยๆ
6. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อไป
7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ เช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น
8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี

เมื่อนำข้อคำถามเหล่านี้มาสร้างเป็นมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านการงาน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.76 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

3.4.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ที่ปรับปรุงจากมาตรวัดที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในช่วงระหว่างปี 2550 – 2552 โดยมาตรวัดที่ใช้ในการศึกษานี้จะมุ่งเน้นศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ชัดเจน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆในครอบครัว การดูแลเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การอยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกครอบครัวในโอกาสต่างๆ และการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายต่างๆภายในบ้าน ข้อคำถามแต่ละข้อจะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยแยกคำตอบเป็น 5 ระดับ ได้แก่ “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” และ “น้อยที่สุด” ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกันโดยใช้เหตุผล
2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยามาให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้
3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การเลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง

เมื่อนำข้อคำถามเหล่านี้มาใช้เป็นมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.84 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับที่สูงพอสมควร

นอกจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวแล้ว การศึกษาครั้งนี้ยังวัดการมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของเชิงปริมาณ ด้วยการสอบถามช่วงระยะเวลาที่สมาชิกในครอบครัวแต่ละคน จะมีโอกาสได้อยู่พร้อมหน้ากันหรือรับประทานอาหารร่วมกัน โดยข้อคำถามที่ใช้ได้แก่

- 1) ในแต่ละวันสมาชิกในครอบครัวของท่านอยู่พร้อมหน้ากันอย่างน้อย วันละ/ สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง/วัน
- 2) ในแต่ละสัปดาห์สมาชิกในครอบครัวของท่านรับประทานอาหารร่วมกันกี่วัน

3.4.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดแบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้สำรวจสุขภาพทางกายของผู้ตอบ ซึ่ง

จะประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ จำนวนครั้งของการเจ็บป่วย การมีโรคประจำตัว ในการตอบผู้ตอบสามารถให้คำตอบได้ตามสภาพที่เป็นจริง ข้อคำถามในส่วนนี้ได้แก่

- 1) ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยเล็กน้อยบ้างหรือไม่ ถ้าเคย ประมาณกี่ครั้ง
- 2) ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยต้องเข้ารักษาตัวอยู่ที่คลินิก หรือ โรงพยาบาล บ้างหรือไม่ ถ้าเคย ประมาณกี่ครั้ง
- 3) ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่ ถ้ามี (ระบุโรค)

ส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้สำรวจการมีภาวะความเครียดของผู้ตอบ ข้อคำถามในส่วนนี้จะให้ผู้ตอบระบุว่าในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ผ่านมา เคยมีอาการตามที่ปรากฏอยู่ในข้อคำถามเป็นประจำบ้างหรือไม่ โดยอาการเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงการมีภาวะความเครียดของผู้ตอบ ในการตอบผู้ตอบสามารถให้คำตอบได้เพียงข้อใดข้อหนึ่ง คือ เคย และ ไม่เคย ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

ระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา ท่านเคยมีอาการเหล่านี้เป็นประจำหรือไม่

1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหที่ท่านแก้ไขไม่ตก
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
6. มักมีเรื่องก่อกวนใจ
7. รู้สึกหงุดหงิด และโกรธง่าย

เมื่อนำข้อคำถามเหล่านี้มาใช้เป็นมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านความเครียด พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.73 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

3.4.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบได้สะท้อนความรู้สึก หรือผลกระทบที่มีต่อปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยแต่ละข้อคำถามจะวัดใน 3 ระดับ คือ “ไม่มีปัญหา” “มีปัญหามาก” และ “มีปัญหาน้อย” และหากผู้ตอบมีปัญหากับสิ่งแวดล้อมหลายด้าน ปัญหาใดที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกมากที่สุด เรียงตามอันดับ 1 – 3 ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. เสียงจากยานพาหนะ
2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น

4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยกรูกร้าง ส่งกลิ่นเหม็น
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ
8. การถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน
9. อื่นๆ ระบุ

เมื่อนำข้อคำถามทั้ง 9 ข้อ มาสร้างมาตรวัดคุณภาพชีวิตทางด้านความเห็นที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงพอสมควร

3.4.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ ข้อคำถามเหล่านี้มุ่งวัดความพึงพอใจชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันในจังหวัดที่ผู้ตอบอาศัยอยู่ โดยครอบคลุมความพึงพอใจเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค การให้บริการของภาครัฐในด้านต่างๆ เช่น สาธารณูปโภค การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาพยาบาล การศึกษา เป็นต้น ข้อคำถามมุ่งให้ผู้ตอบสะท้อนถึงความพึงพอใจที่มีต่อคำถามแต่ละข้อ โดยการให้คะแนนความเห็นใน 5 ระดับ ตั้งแต่ “1” คือ ไม่เห็นด้วยอย่างมาก “2” คือ ไม่เห็นด้วย “3” คือ เห็นด้วยบ้าง “4” คือ เห็นด้วย” และ “5” คือ เห็นด้วยมาก ข้อคำถามเหล่านั้นได้แก่

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
2. สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาแพง
4. ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีอนามัย/สถานพยาบาลของรัฐ
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง
6. ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์
7. ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่าน ไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีราคาแพง
8. เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่าน ไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีความสะดวก
9. ละแวกบ้านของท่านมีคนติดยาเสพติด
10. ละแวกบ้านของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย

11. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง
12. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ
13. กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

เมื่อนำคำถามทั้ง 13 ข้อ มาสร้างมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.66 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

สรุปมาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553 – 2555 ทั้ง 5 มิติ มีดังนี้

(1) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ คือ

1. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
3. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง
4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้
5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการทำงาน/อาชีพนี้บ่อยๆ
6. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อไป
7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ เช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น
8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี

(2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ คือ

1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยใช้เหตุผล
2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยามาให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้
3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การเลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง

(3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ คือ

1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจเต้น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ตก
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
6. มักมีเรื่องก่อกวนใจ
7. รู้สึกหงุดหงิด และโกรธง่าย

(4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ คือ

1. เสียงจากยานพาหนะ
2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยรกรุงรัง ส่งกลิ่นเหม็น
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และอื่นๆ
8. การถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน
9. อื่นๆ ระบุ

(5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ คือ

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
2. สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาแพง
4. ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีอนามัย/สถานพยาบาลของรัฐ
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง
6. ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์
7. ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีราคาแพง
8. เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีความ

สะดวก

9. ความสะดวกของท่านมีคนคิดยาเสพติด
10. ความสะดวกของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
11. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง
12. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ
13. กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

3.5 การจัดทำแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นการพัฒนาจากแบบสัมภาษณ์เดิมที่ได้รับการพัฒนาจากโครงการวิจัยคุณภาพชีวิตของสำนักวิจัยที่ได้ดำเนินการมาแล้ว (ตามรายละเอียดในบทที่ 2) ซึ่งได้มีการวิเคราะห์ความถูกต้อง (Validity) และความเชื่อถือได้ของมาตรวัด (Reliability) มาแล้ว โดยในส่วนของ การวิเคราะห์ความถูกต้องของมาตรวัด ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ความถูกต้องในเนื้อหา (Content validity) ซึ่งความถูกต้องในเนื้อหา หมายถึง รายการข้อคำถามต่างๆ หรือรายการที่บ่งชี้ถึงคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการจะวัด ต้องมีเนื้อหาตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด และมีความครบถ้วนครอบคลุมเนื้อหาต่างๆอย่างเพียงพอ สำหรับการพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิต ที่ใช้ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2553 – 2555 คณะผู้วิจัยได้มีการทบทวนรายการข้อคำถามต่างๆที่เคยใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในอดีตที่ผ่านมา และได้ประชุมปรึกษาร่วมกับคณะที่ปรึกษาโครงการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการสร้างมาตรวัดและคุณภาพชีวิต และนำความคิดเห็นของที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขจนได้มาตรวัดคุณภาพชีวิตและองค์ประกอบอื่นๆที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลแล้ว จึงได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เมื่อแล้วเสร็จทางทีมงานได้นำไปทดสอบ (Pre-test) กับประชาชนทั้งในเขตและนอกเขตเมือง ของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อทดสอบประเด็นคำถามต่างๆ แล้วนำมาประชุมปรึกษาหารือ และแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์อีกครั้ง ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้ในส่วนของประชาชน ส่วนหนึ่งจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัย ข้อมูลส่วนตัว รายได้ ทรัพย์สิน เงินออม และหนี้สิน อีกส่วนหนึ่งจะเป็นเรื่องของคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการมีคุณธรรมจริยธรรมของประชาชน ซึ่งข้อคำถามโดยสรุปของแต่ละส่วนมีดังนี้

- 1) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการอยู่อาศัยในจังหวัดที่อาศัยอยู่ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับจังหวัดที่เกิดและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดดังกล่าว

- 2) ข้อมูลความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยปัญหาสิ่งแวดล้อมประจำวัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อความรู้สึกมากที่สุด และความพึงพอใจกับสิ่งแวดล้อมในจังหวัดที่อยู่อาศัย
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันส่วนแรกเกี่ยวกับการรับข่าวสาร การศึกษาเพิ่มเติม การพักผ่อน/กิจกรรมการพักผ่อน การทัศนอาจร/ทัศนศึกษาและความพึงพอใจในกิจกรรมการพักผ่อน ส่วนที่สอง เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าอุปโภคบริโภค ราคาสินค้าด้านสาธารณูปโภค ความพึงพอใจในการบริการของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน และการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา
- 4) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยความมั่นคงในการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน รายได้ที่ได้รับจากการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งความพึงพอใจกับชีวิตการทำงาน
- 5) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบด้วย เรื่องของความเจ็บป่วย โรคประจำตัว และอาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับความเครียด
- 6) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของครอบครัว ประกอบด้วย ความเป็นเจ้าของบ้าน/ที่ดิน จำนวนคนในบ้าน สถานภาพในครอบครัวและบุคคลที่พึ่งได้มากที่สุด
- 7) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ การช่วยเหลือกันในครอบครัว และความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัว
- 8) ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย การติดตามข่าวสารทางการเมือง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองกับการพัฒนาประเทศ ปัญหาหลักของการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และความพอใจกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปัจจุบัน
- 9) การมีคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต การยึดถือความยุติธรรม และการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ

3.6 การเก็บข้อมูล

3.6.1 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลภาคสนามในโครงการนี้ ดำเนินการระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2555 ทีมงานเก็บข้อมูลภาคสนามประกอบด้วย นักวิจัยผู้ร่วมโครงการวิจัย เป็นหัวหน้าทีม และพนักงานสัมภาษณ์ที่คัดเลือกจากบุคคลในพื้นที่ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม จำนวนทีมละ 8-10 คน ทำหน้าที่สัมภาษณ์ ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างในพื้นที่ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) ประชุมอบรมพนักงานสัมภาษณ์ที่คัดเลือกมา เพื่อทำความเข้าใจในเรื่อง วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย แบบสัมภาษณ์ การปฏิบัติงานภาคสนามและวิธีการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งฝึกให้พนักงานสัมภาษณ์ทดลองถามซักซ้อมความเข้าใจและวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าพนักงานสัมภาษณ์จะปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

2) หัวหน้าทีมงานภาคสนามแต่ละทีมประชุมร่วมกันในการเตรียมแผนงาน เตรียมแผนที่สำหรับการสุ่มตัวอย่าง และซักซ้อมแนวปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3) ทีมงานภาคสนามแต่ละทีมเดินทางไปยังพื้นที่ของจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง

3.6.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเอกสารและตัวเลขสถิติที่มีการเก็บรวบรวมไว้โดยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2554 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2555

3.7 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล

3.7.1 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชาชนทั้ง 15 จังหวัด โดยวิธีการสัมภาษณ์นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีปัญหาหรืออุปสรรคบ้างในเขตเมืองเฉพาะ คราวเรือนที่มีอาชีพค้าขาย ซึ่งมักจะไม่มีเวลาว่าง ทำให้ใช้เวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ ส่วนในเขตชนบทมีปัญหาเกี่ยวกับครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ ซึ่งมักจะไม่มีอยู่บ้านในเวลากลางวัน ทำให้การหาตัวอย่างจากแต่ละครัวเรือนค่อนข้างใช้เวลานาน ในการค้นหา ตัวอย่างแต่ละราย

3.7.2 ปัญหาและอุปสรรคในการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

เนื่องจากหน่วยงานที่มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนแต่ละหน่วยงาน มีระบบการรวบรวม การจัดเก็บ การเผยแพร่ และวัตถุประสงค์ของการใช้งานข้อมูลที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ลักษณะของข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานรวบรวมไว้ มีความแตกต่างกันด้วย เช่น มีความแตกต่างทางด้านความทันสมัยของข้อมูล ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีวิธีการ หรือขั้นตอนการจัดเก็บที่ใช้ระยะเวลาต่างกัน และส่วนใหญ่มักใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลค่อนข้างมาก ทำให้ข้อมูลที่เก็บไว้มีความทันสมัยต่างกัน และไม่สามารถหาข้อมูลที่มีความทันสมัยหรือเป็นข้อมูล

ล่าสุดในปีที่มีการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย ได้ ดังจะเห็นได้ว่าตัวเลขข้อมูลที่นำมาแสดงไว้ในตารางของบทที่ 4 เป็นข้อมูลจากปี พ.ศ. ที่แตกต่างกันในแต่ละหัวข้อเรื่อง โดยมีข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 – 2554 ลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดความยุ่งยากและไม่สะดวก ที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาได้อย่างชัดเจน

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามมาเรียบร้อยแล้ว นักวิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงนำมาลงรหัสตามคู่มือลงรหัส (Code Book) โดยพนักงานลงรหัส ส่วนข้อมูลคำถามเปิดแต่ละข้อจะมีเจ้าหน้าที่รวบรวมและจัดหมวดหมู่สำหรับการนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ต่อไป เมื่อลงรหัสเรียบร้อยแล้วจึงบันทึกข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์และทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ต่อไป

บทที่ 4

ลักษณะภูมิประเทศ ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

4.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนทางทิศตะวันออกติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศใต้ติดอ่าวไทยและประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดทะเลอันดามันและสหภาพเมียนมาร์ ทิศเหนือติดกับสหภาพเมียนมาร์และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศไทยมีเนื้อที่ประมาณ 513,119 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 63 ล้านคน

4.1.1 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตั้งอยู่เหนือปากอ่าวไทยมีพื้นที่ทั้งสิ้น 7,758 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.5 ของพื้นที่ทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา และสระบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดนครนายก และฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสงคราม ราชบุรี และกาญจนบุรี

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก มีแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำที่สำคัญของประเทศ ไหลผ่านทางตอนกลางของภาค ผ่านจังหวัดปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการลงสู่อ่าวไทย นอกจากนี้ยังมีลำคลองหลายสายที่แยกออกจากแม่น้ำและแยกเป็นคลองซอยไหลผ่านอาณาบริเวณต่างๆของภาคอยู่ทั่วไป รวมทั้งแหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ภายในจังหวัดทุกจังหวัด เป็นแหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ที่ใช้ทำการเกษตร ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้

4.1.2 ภาคกลาง

ลักษณะภูมิประเทศของภาคกลางสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 เขตตามลักษณะที่ตั้ง ได้แก่ ภาคกลางส่วนกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก

ภาคกลางส่วนกลาง ภูมิประเทศของภาคกลางส่วนกลาง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มซึ่งเหมาะแก่การทำนา และการเพาะปลูกพืช พื้นที่ดังกล่าวมีอาณาเขตกว้างขวางลงมาจดอ่าวไทย มีป่าไม้ และภูเขาอยู่บ้างทางด้านตะวันออกของภาค ในเขตจังหวัดลพบุรี และสระบุรี แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำท่าจีน ถ้าพิจารณาตามลักษณะ โครงสร้างทั่วไปแล้ว สภาพพื้นที่ของภูมิภาคนี้อาจจำแนกได้เป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนแรก บริเวณพื้นที่ทางตอนใต้ของภาค ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และบางส่วนของจังหวัดสระบุรี สภาพพื้นที่จะเป็นที่ราบ ดินจะมีความสมบูรณ์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียงอื่นๆ ปัจจุบันการใช้ที่ดินในเขตนี้ ได้เปลี่ยนจากผืนนาไปเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งอุตสาหกรรมเกษตรและนอกการเกษตร เช่น ไซโลบพืช โรงงานประกอบเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และเคมีภัณฑ์ ที่มีได้ชีวิตติดบในท้องถิ่น การขยายตัวของโรงงานดังกล่าว เกิดจากความพยายามกระจายความแออัดออกนอกกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง

ส่วนที่สอง เป็นพื้นที่ทางด้านตะวันตก ซึ่งครอบคลุม จังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และบางส่วนของจังหวัดลพบุรี และสระบุรี พื้นที่เกือบทั้งหมดในบริเวณนี้เป็นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์และอยู่ในเขตชลประทาน ดังนั้นพื้นที่นี้จึงถูกใช้ไปในการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่น การทำนา และอาจถือได้ว่าในอาณาบริเวณแห่งนี้ เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

ส่วนที่สาม เป็นพื้นที่บริเวณด้านตะวันออก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดลพบุรี และสระบุรี สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสลับที่ดอน และที่ราบเชิงเขา ดินมีคุณภาพต่ำ และมักจะประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ พื้นที่แห่งนี้เป็นแหล่งการเพาะปลูกพืชไร่ โดยเฉพาะข้าวโพดและข้าวฟ่างเพื่อการส่งออก และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งทรัพยากรแร่ธาตุ ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก เช่น อุตสาหกรรมซีเมนต์ เซรามิก เคมีภัณฑ์ และหินอ่อน เป็นต้น

ภาคตะวันออก มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 36,502.5 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 7.11 ของพื้นที่ประเทศ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก และสระแก้ว ซึ่งได้แยกออกมาจากจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อเดือนธันวาคม 2536

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับประเทศกัมพูชา
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และอ่าวไทย

ลักษณะภูมิประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นที่ราบลุ่ม ที่สูง และป่าเขา รวมทั้งชายฝั่งทะเลและเกาะต่างๆ เกาะที่สำคัญได้แก่ เกาะช้าง เกาะกูด และเกาะสีชัง ทางตอนบนของภาคมีเทือกเขาสันกำแพงกั้นแยกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกจากภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และนครนายก มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ทางตะวันออกเฉียงใต้มีทิวเขาบรรทัด กั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา ตอนล่างของภาคมีเทือกเขาจันทร์บุรี ซึ่งมียอดเขาสอยดาวได้เป็นยอดเขาสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เทือกเขานี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำหลายสาย แม่น้ำที่มีความสำคัญได้แก่ แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำประแส แม่น้ำจันทบุรี ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของภาค พื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถแบ่งภูมิประเทศออกเป็น 2 เขตใหญ่ ดังนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว มีเนื้อที่ประมาณ 19,430.5 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 53.2 ของพื้นที่ภาค พื้นที่ทางตอนบนของภาคติดต่อกับภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบระหว่างภูเขา ตามแนวตะวันออก – ตะวันตก มีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ คือ ลุ่มน้ำบางปะกง ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีเนื้อที่ประมาณ 17,072.0 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 46.8 ของพื้นที่ภาค ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ดอน บริเวณชายฝั่งทะเลตอนล่างเป็นที่ราบเชิงเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ลุ่มน้ำส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเป็นลุ่มน้ำขนาดเล็ก เช่น ลุ่มน้ำจันทบุรี ลุ่มน้ำระยอง เป็นต้น

ภาคตะวันตก มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 43,047.09 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 8.39 ของพื้นที่ประเทศไทย แบ่งพื้นที่ออกเป็น 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดตาก อุทัยธานี และชัยนาท

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา นครปฐม และสมุทรสาคร

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดชุมพร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย

ลักษณะภูมิประเทศของภาคตะวันตกประกอบด้วย ทิวเขา หุบเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล ภูมิประเทศของภาคตะวันตกแบ่งตามลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้

เขตภูเขาและที่สูง ได้แก่ พื้นที่ทางด้านตะวันตกตลอดแนวของภาคประกอบด้วยแนวเทือกเขาที่ต่อเนื่องมาจากตอนเหนือของภาค คือ เทือกเขาถนนธงชัย ซึ่งต่อเนื่องมาจากจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านจังหวัดตาก จนถึงด่านเจดีย์สามองค์ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ต่อจากนั้น เป็นแนวเทือกเขาตะนาวศรีทอดยาวไปทางตอนใต้ตามแนวพรมแดนไทยกับสหภาพเมียนมาร์ เทือกเขาเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ ลำธารที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำแควใหญ่ แม่น้ำแควน้อย แม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี เป็นต้น

เขตที่ราบตอนกลาง อยู่ถัดจากเขตภูเขาและที่สูงมาทางด้านตะวันออก ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบเชิงเขา มีภูเขาเตี้ยๆ กระจายอยู่แต่ไม่มากนัก สลับกับแม่น้ำ ลำธารสายสั้นๆ สภาพพื้นดินค่อนข้างสมบูรณ์และเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชไร่ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวฟ่าง ข้าวโพด และละหุ่ง เป็นต้น

เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ พื้นที่ทางด้านตะวันออกของภาค ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบต่ำ เหมาะแก่การเพาะปลูก แบ่งออกเป็น ที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำท่าจีน ไหลมาจากจังหวัดชัยนาทผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม แล้วไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสาคร ที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ได้แก่ พื้นที่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม แม่น้ำสายสำคัญในเขตนี้คือ แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งมีต้นกำเนิดที่จุดบรรจบของแม่น้ำแควใหญ่และแควน้อยในจังหวัดกาญจนบุรี จากนั้นไหลผ่านจังหวัดราชบุรีลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสงคราม

เขตที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่ชายฝั่งทะเลตั้งแต่จังหวัดสมุทรสงคราม บริเวณปากอ่าวแม่กลองเลียบลงมาทางจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสงครามถึงบริเวณแหลมผักเบี้ยในเขตจังหวัดเพชรบุรีเป็นดินเลน ส่วนพื้นที่ตั้งแต่แหลมผักเบี้ยลงไปทางใต้จนถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะของชายฝั่งทะเลเป็นหาดทราย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศ

ภาคเหนือ มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 169,644.29 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 33.06 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ภาคเหนือมีลักษณะภูมิประเทศที่เต็มไปด้วยภูเขามากมาย ความสูงโดยเฉลี่ยของภูเขาประมาณ 1,600 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล คอยอินทนนท์ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทย ประมาณ 2,585 เมตร โดยทั่วไปแล้วภาคเหนือมี 17 จังหวัด สามารถแบ่งภูมิประเทศออกเป็น 2 เขตใหญ่ๆ ดังนี้

ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน และตาก มีเนื้อที่รวม 102,258.91 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตอนบนของภาคติดกับสหภาพเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เทือกเขา

มากมายทางตอนเหนือทำให้เกิดแม่น้ำที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และ แม่น้ำน่าน ซึ่งไหลไปรวมกันและกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพ

ภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ และอุทัยธานี มีเนื้อที่รวม 67,385.38 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตอนล่างของภาคติดกับภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำสองในสามของพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญของภาค

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 164,840 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 32.9 ของพื้นที่ทั่วประเทศ ทางด้านเหนือและทางด้านตะวันออกของภาคมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทางด้านใต้ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ประชาธิปไตย และจังหวัดปราจีนบุรี ทางด้านตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครนายก

ภูมิประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นที่ราบสูงเกิดจากการยกตัวของแผ่นดินด้านตะวันตกและทางด้านใต้ แยกตัวออกจากที่ราบภาคกลาง มีเทือกเขาเพชรบูรณ์และดงพญาเย็น ทอดตัวเป็นแนวยาวทางด้านตะวันตก เป็นเส้นกั้นระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เทือกเขาสันกำแพงและพนมดงรัก ทอดตัวเป็นแนวยาวด้านใต้กั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชา ประชาธิปไตย ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของภาคยังมีเทือกเขาภูพาน มีแม่น้ำโขงไหลผ่านทางตอนเหนือของภาค จากจังหวัดเลยถึงจังหวัดนครพนม กั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พื้นที่สองในสามของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในเขตลุ่มน้ำแม่น้ำมูลและแม่น้ำชี ลักษณะของดินส่วนใหญ่จะเป็นดินเค็มและดินทรายที่มีความสมบูรณ์ต่ำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ 19 จังหวัด และอาจแบ่งออกได้เป็น 3 บริเวณ คือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ 7 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม เลย สกลนคร หนองคาย มุกดาหาร อุรธานี และหนองบัวลำภู (แยกออกจากจังหวัดอุรธานีเมื่อ พ.ศ.2537) มีเนื้อที่ประมาณ 53,804.54 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำเล็กๆที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำเหือง แม่น้ำเลย และแม่น้ำสงคราม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด มีเนื้อที่ประมาณ 44,202.16 ตารางกิโลเมตร ลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำชีไหลผ่าน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ (แยกออกมาจากจังหวัด อุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ.2537) มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 70,847.65 ตารางกิโลเมตร ลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงเป็นแหล่งของต้นน้ำลำธารหลายสาย

ภาคใต้ มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 70,715.19 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 13.78 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี โดยมีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์และประเทศสหภาพเมียนมาร์ ทิศตะวันออกติดต่อกับอ่าวไทย ทิศใต้ติดต่อกับ ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศสหภาพเมียนมาร์และทะเลอันดามัน

ที่ตั้งของภาคใต้มีลักษณะเป็นคาบสมุทร มีทะเลขนานทั้งสองด้าน คือ อ่าวไทยทางฝั่งตะวันออก และทะเลอันดามันทางฝั่งตะวันตก สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาทอดยาวเป็นแนวเหนือ-ใต้หลายเทือก คิดเป็นเนื้อที่ประมาณร้อยละ 35 ของพื้นที่ภาค มีแนวเขาภูเก็ตทอดยาว ตั้งแต่จังหวัดชุมพรถึงจังหวัดพังงา และทิวเขานครศรีธรรมราช เริ่มจากทางใต้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผ่านจังหวัดนครศรีธรรมราชไปจนถึงจังหวัดสตูล ส่วนทางใต้สุดของภาคมีแนวทิวเขาสันกาลาคีรีทอดยาวในแนวตะวันออก – ตะวันตก และเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสายสั้นๆ ที่เกิดจากภูเขาทางตอนกลางของภาค ได้แก่ แม่น้ำคีรีรัฐ แม่น้ำตาปี แม่น้ำปากพนัง และแม่น้ำโก-ลก มีเกาะที่สำคัญได้แก่ เกาะสมุยและเกาะพะงัน ซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งทะเลด้านตะวันออกติดกับอ่าวไทย และเกาะภูเก็ต เกาะตะรุเตา เกาะรังนก เกาะปันหยี ซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งทะเลด้านตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน

4.2 ลักษณะทางประชากร

4.2.1 จำนวนประชากรและความหนาแน่น

ในปี พ.ศ.2553 ประเทศไทยมีประชากรรวมทั้งสิ้น 63,878,267 คน เฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร 124 คนต่อพื้นที่หนึ่งตารางกิโลเมตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด จำนวน 21,573,318 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ของจำนวนรวมทั้งประเทศ ภาคที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 1,330 คนต่อพื้นที่หนึ่งตารางกิโลเมตร (รายละเอียดดังตาราง 4.1)

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล และความหนาแน่นของประชากรต่อ 1 ตารางกิโลเมตร จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553

ลำดับ ที่	ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม		ความ หนาแน่น (คน/ตร.กม.)
		จำนวน (คน)	ร้อย ละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1	กรุงเทพและ ปริมณฑล	7,923,197	36.6	2,402,896	5.7	10,326,093	16.2	1,330
2	กลาง	3,761,694	17.4	7,535,701	17.8	11,297,395	17.7	131
3	เหนือ	3,135,586	14.5	8,652,825	20.5	11,788,411	18.5	69
4	ตะวันออก เฉียงเหนือ	4,294,486	19.9	17,278,832	40.9	21,573,318	33.7	128
5	ใต้	2,511,226	11.6	6,381,824	15.1	8,893,050	13.9	126
รวมทั้งประเทศ		21,626,189	100.0	42,252,078	100.0	63,878,267	100.0	124

ที่มา : รายงานสถิติรายปีประเทศไทย พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.2.2 การเกิด การตาย และการย้ายถิ่น

ในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยมีจำนวนเด็กเกิดใหม่ทั้งสิ้น 766,370 คน จำนวนผู้เสียชีวิต 414,888 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนเด็กเกิดใหม่มากที่สุดจำนวน 217,325 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ของจำนวนเด็กเกิดใหม่ทั้งหมด ขณะเดียวกันก็เป็นภาคที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตมากที่สุดจำนวน 135,199 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 ของจำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมด

การย้ายถิ่นจากการทะเบียน ในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยมีจำนวนผู้ที่แจ้งย้ายเข้ารวมทั้งสิ้น 3,485,932 คน และมีจำนวนผู้ที่แจ้งย้ายออกรวม 3,248,959 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนผู้ที่ย้ายถิ่นมากที่สุดทั้งการย้ายเข้าและย้ายออก โดยมีจำนวนผู้ที่ย้ายเข้า 952,612 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ของผู้ที่ย้ายเข้าทั้งหมด และมีจำนวนผู้ที่ย้ายออก 892,126 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ของผู้ที่ย้ายออกทั้งหมด (รายละเอียดดังตาราง 4.2)

ตาราง 4.2 จำนวนการเกิด การตาย การย้ายเข้า และการย้ายออก จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553

ลำดับ ที่	ภาค	การเกิด		การตาย		การย้ายเข้า		การย้ายออก	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	กรุงเทพและ ปริมณฑล	156,986	20.5	55,605	13.4	732,996	21.0	688,408	21.2
2	กลาง	144,615	18.9	80,166	19.3	690,784	20.0	618,529	19.0
3	เหนือ	112,001	14.6	93,700	22.6	571,950	16.4	544,961	16.8
4	ตะวันออกเฉียงเหนือ	217,325	28.3	135,199	32.6	952,612	27.2	892,126	27.5
5	ใต้	135,443	17.7	50,218	12.1	537,590	15.4	504,935	15.5
รวมทั้งประเทศ		766,370	100.0	414,888	100.0	3,485,932	100.0	3,248,959	100.0

ที่มา : รายงานสถิติรายปี ประเทศไทย พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

4.3.1 การมีงานทำ

ในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยมีประชากรที่อายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้งสิ้น 38,948,173 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำ 38,508,495 คน คิดเป็นร้อยละ 98.9 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปมากที่สุดจำนวน 13,071,151 คน แต่มีงานทำร้อยละ 98.8 ในขณะที่กรุงเทพมหานคร มีอัตราส่วนของผู้มีงานทำมากที่สุดโดยมีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 3,873,908 คน และเป็นผู้มีงานทำจำนวน 3,843,410 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 (รายละเอียดดังตาราง 4.3)

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของสถานภาพการทำงานของประชากรที่อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553 (ไตรมาสที่ 4)

ภาค	กำลังแรงงานรวม (คน)	ผู้มีงานทำ (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	3,873,908	3,843,410	99.2
กลาง	9,460,989	9,379,618	99.1
เหนือ	7,318,513	7,256,401	99.2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	13,071,151	12,912,695	98.8
ใต้	5,208,822	5,116,374	98.2
รวมทั้งประเทศ	38,948,173	38,508,495	98.9

ที่มา : รายงานสถิติรายปี ประเทศไทย 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3.2 รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

ในปี พ.ศ.2552 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของประชาชนทั้งประเทศเท่ากับ 20,903 บาทต่อเดือน ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 16,205 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 77.5 ของรายได้ที่ได้รับ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมากที่สุดเท่ากับ 37,732 บาทต่อเดือน ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 27,988 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 74.2 ของรายได้ที่ได้รับ เป็นที่น่าสังเกตว่าคนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นภาคที่ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุดมีส่วนของรายจ่ายต่อรายได้ต่ำที่สุดด้วย ทำให้พิจารณาได้ว่าคนในภาคนี้มีโอกาสในการเก็บออมหรือการชำระหนี้สินได้มากกว่าคนในภาคอื่น สำหรับภาคที่ประชาชนมีส่วนของรายจ่ายต่อรายได้สูงที่สุด คือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.6 (รายละเอียดดังตาราง 4.4)

ตาราง 4.4 รายได้ และรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค พ.ศ. 2552

ภาค	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	ร้อยละของค่าใช้จ่าย
	ต่อครัวเรือน	ต่อครัวเรือน	ต่อรายได้
ทั่วราชอาณาจักร	20,903	16,205	77.5
กรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด*	37,732	27,988	74.2
กลาง	20,952	17,107	81.6
เหนือ	15,727	12,051	76.6
ตะวันออกเฉียงเหนือ	15,358	12,260	79.8
ใต้	22,926	17,299	75.4

*หมายเหตุ : 3 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ที่มา : รายงานสถิติรายปีประเทศไทย พ.ศ.2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3.3 รายได้ของครัวเรือน

แหล่งที่มาของรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนที่สำคัญ คือ รายได้จากการทำงาน ได้แก่ ค่าจ้างและเงินเดือน กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจ กำไรสุทธิจากการทำการเกษตร ในปี พ.ศ.2552 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจากการทำงานมากที่สุด 29,327 บาท รองลงมาคือประชาชนในภาคใต้มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจากการทำงาน 17,350 บาท ซึ่งมากกว่าประชาชนในภาคกลาง ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภาคที่มีประชากรมากที่สุด แต่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจากการทำงานต่ำที่สุดเพียง 9,609 บาทต่อเดือน (รายละเอียดดังตาราง 4.5)

ตาราง 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้และภาค พ.ศ. 2552

แหล่งที่มาของรายได้	ทั่วราชอาณาจักร	กรุงเทพฯและ ปริมณฑล ⁽¹⁾	กลาง ⁽²⁾	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
รายได้ทั้งสิ้นต่อเดือน	20,903	37,732	20,952	15,727	15,358	22,926
รายได้ประจำ	20,553	37,554	20,661	15,290	14,980	22,489
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	17,512	32,683	17,743	19,927	12,179	19,757
รายได้จากการทำงาน	15,054	29,327	15,812	10,794	9,609	17,350
- ค่าจ้างและเงินเดือน	8,418	20,969	9,296	4,876	4,685	7,242
- กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจ	4,246	8,176	3,931	2,899	3,124	4,977
- กำไรสุทธิจากการทำ การเกษตร	2,390	182	2,584	3,020	1,800	5,131
เงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ	2,132	2,384	1,727	1,908	2,418	2,065
รายได้จากทรัพย์สิน	326	972	204	224	152	342
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	3,041	4,871	2,917	2,362	2,801	2,733
รายรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ	350	178	291	437	377	437

(1) รวมจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

(2) ไม่รวมกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ที่มา : รายงานสถิติรายปี ประเทศไทย 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3.4 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่สำคัญ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค เช่น ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการสื่อสาร รวมถึงค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมเพื่อการบันเทิง และกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ ในปี พ.ศ.2553 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยทางด้านนี้มากที่สุดเท่ากับ 24,610 บาทต่อเดือน รองลงมาคือประชาชนในภาคใต้ ซึ่งแม้จะมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมากเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แต่ก็มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนมากเป็นอันดับสองเช่นกัน โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพื่อการอุปโภคบริโภคของคนในภาคใต้เท่ากับ 15,967 บาทต่อเดือน (รายละเอียดดังตาราง 4.6)

ตาราง 4.6 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่ายและภาค พ.ศ. 2553

ประเภทของค่าใช้จ่าย	ทั่วราชอาณาจักร	กรุงเทพฯ และปริมณฑล ⁽¹⁾	กลาง ⁽²⁾	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อเดือน	16,819	28,055	16,894	12,818	13,422	18,173
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภค	14,855	24,610	14,911	11,256	12,013	15,967
อาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	5,465	8,265	5,532	4,117	4,726	5,992
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	240	349	303	197	181	230
ยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ	117	162	149	73	82	166
ที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งบ้าน และเครื่องใช้	3,270	6,421	3,242	2,340	2,525	2,932
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	415	591	412	347	329	528
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	503	849	503	393	397	532
เวชภัณฑ์ และค่าตรวจรักษาพยาบาล	287	489	295	230	187	373
การเดินทาง และการสื่อสาร	3,704	6,048	3,680	2,842	2,853	4,430
การศึกษา	312	840	244	223	179	270
การบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา	329	521	394	262	254	296
การจัดพิธีในโอกาสพิเศษ	214	75	158	232	300	218
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภค	1,964	3,446	1,983	1,561	1,410	2,206

(1) รวมจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

(2) ไม่รวมกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ที่มา : รายงานสถิติรายปี ประเทศไทย พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3.5 หนี้สินของครัวเรือน

ในปี พ.ศ. 2552 ประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ทั้งสิ้น 11,921,887 ครัวเรือน จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 134,699 บาท ภาคที่มีจำนวนครัวเรือนเป็นหนี้มากที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ทั้งสิ้น 4,630,957 ครัวเรือน รองลงมาคือภาคเหนือ มีครัวเรือนที่เป็นหนี้จำนวน 2,421,211 ครัวเรือน แต่เมื่อพิจารณาจำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน พบว่าจำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนของคนในกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ สูงกว่าคนในภาคอื่นๆ กล่าวคือ จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนของคนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ เท่ากับ 199,608 บาท ในขณะที่จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนอันดับรองลงมาคือ ภาคกลาง เท่ากับ 131,902 บาท ส่วนวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเป็นการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนมากที่สุด (รายละเอียดดังตาราง 4.7)

ตาราง 4.7 จำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมและภาค พ.ศ. 2552

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	ทั่วราชอาณาจักร	กรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด*	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
จำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้	11,921,887	1,315,687	2,130,127	2,421,211	4,630,957	1,423,905
จำนวนหนี้สินต่อครัวเรือน	134,699	199,608	131,902	119,726	118,308	127,220
จำนวนตามวัตถุประสงค์						
เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	91,268	151,581	89,448	71,753	78,483	85,518
ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและ/หรือรถ	46,253	104,107	49,282	33,948	29,488	35,242
ใช้ในการศึกษา	3,545	3,962	2,008	3,665	3,811	4,487
ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่น	41,470	43,512	38,158	34,140	45,184	45,789
ใช้ในการทำธุรกิจ	21,893	44,218	20,519	18,471	14,898	20,673
ใช้ในการทำการเกษตร	19,085	1,165	20,679	26,854	22,255	17,864
หนี้อื่น ๆ	2,454	2,644	1,257	2,648	2,672	3,163
จำแนกตามแหล่งเงินกู้						
หนี้ในระบบ	127,715	187,903	124,211	115,039	112,345	120,736
หนี้นอกระบบ	6,984	11,706	7,692	4,686	5,963	6,484

*หมายเหตุ : 3 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ที่มา : รายงานสถิติรายปีประเทศไทย พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.4 ลักษณะทางด้านสังคม

4.4.1 การศึกษา

4.4.1.1 จำนวนผู้ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ

ในปี พ.ศ. 2554 ประเทศไทยมีประชากรที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 53,807,800 คน ในจำนวนนี้มีผู้ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถของตนจำนวน 5,483,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.2 ของประชากรที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 18,016,800 คน และมีผู้ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถของตนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.9 ในขณะที่กรุงเทพมหานครซึ่งอยู่ใกล้แหล่งการเรียนรู้ต่างๆมากที่สุด กลับมีผู้ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถของตนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3.2 (รายละเอียดดังตาราง 4.8)

ตาราง 4.8 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ จำแนกตามภาค พ.ศ.2554

ภาค	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (พันคน)	ประชากรที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ	
		จำนวน (พันคน)	สัดส่วนต่อประชากร (ร้อยละ)
ทั่วราชอาณาจักร	53,807.8	5,483.0	10.2
ในเขตเทศบาล	18,561.5	1,234.9	6.7
นอกเขตเทศบาล	35,246.2	4,248.0	12.1
กรุงเทพมหานคร	5,610.1	177.0	3.2
กลาง	12,961.3	664.3	5.1
เหนือ	10,001.9	1,158.1	11.6
ตะวันออกเฉียงเหนือ	18,016.8	2,681.5	14.9
ใต้	7,217.8	802.0	11.1

ที่มา : รายงานสถิติรายปี ประเทศไทย พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.4.1.2 จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียน และครู

ในปีการศึกษา 2552 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียน และจำนวนครู ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด โดยมีจำนวนโรงเรียน 13,696 แห่ง จำนวนนักเรียนทุกระดับชั้น 3,165,457 คน และจำนวนครู 169,592 คน ในขณะที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีจำนวนโรงเรียน 1,031 แห่ง มีจำนวนนักเรียน 793,211 คน และมีจำนวนครู 30,745 คน ซึ่งน้อยที่สุดกว่าทุกภาค (รายละเอียดดังตาราง 4.9)

ตาราง 4.9 จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียนและครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามภาค ปีการศึกษา 2552

ที่	ภาค	จำนวนโรงเรียน			ประเภทโรงเรียน				จำนวนนักเรียน					ห้องเรียน					จำนวน ครู
		ร.ร. หลัก	ร.ร. สาขา	รวม	ขยาย โอกาส	สามัญ เดิม	สง เคราะห์	พิเศษ	ก่อน ประถม	ประถม	มัธยม	มัธยม ปลาย	รวม	ก่อน ประถม	ประถม	มัธยม	มัธยม ปลาย	รวม	
1	กทม.และ ปริมณฑล	1,031	0	1,031	208	220	2	4	61,743	233,692	320,910	176,866	793,211	2,416	8,266	7,146	4,455	22,283	30,745
2	ภาคกลาง	4,958	14	4,972	1,169	419	7	10	187,664	605,579	365,267	154,359	1,312,869	10,395	30,093	10,609	5,061	57,471	65,570
3	ภาคเหนือ	6,471	198	6,615	1,670	462	17	12	165,257	594,382	356,398	181,216	1,297,253	12,038	39,804	11,382	5,114	68,338	75,061
4	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	13,696	108	13,804	3,196	942	10	10	439,223	1,532,203	820,300	373,731	3,165,457	26,985	87,612	25,773	10,259	150,629	169,592
5	ภาคใต้	4,525	15	4,540	765	315	14	7	170,460	623,308	276,470	122,165	1,192,403	9,271	30,172	8,407	3,697	51,547	63,735

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4.4.2 การสาธารณสุข

4.4.2.1 อัตราผู้ป่วยนอก

ในปี พ.ศ.2553 จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอัตราผู้ป่วยนอกของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า โรคเกี่ยวกับระบบหายใจ เช่น หอบหืด เป็นโรคที่มีอัตราผู้ป่วยนอกต่อประชากร 1,000 คน สูงที่สุด โดยในภาพรวมทั้งประเทศยกเว้นกรุงเทพมหานครมีอัตราผู้ป่วยนอกด้วยโรคนี้นี้ 499.5 คนต่อประชากร 1,000 คน ภาคกลางมีอัตราผู้ป่วยด้วยโรคนี้นี้มากที่สุด 528.5 คนต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งมากกว่าอัตราของทั้งประเทศ (รายละเอียดดังตาราง 4.10)

ตาราง 4.10 ลำดับผู้ป่วยนอกตามกลุ่มสาเหตุการป่วยทั้งประเทศและรายภาค ต่อประชากร 1,000 คน พ.ศ. 2553

สาเหตุป่วย	ทั้งประเทศ		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา
โรกระบบหายใจ	1	499.53	1	528.52	1	525.03	1	476.71	1	469.24
โรกระบบไหลเวียนเลือด	2	345.03	2	426.02	2	468.90	5	225.28	2	326.64
โรกระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก	3	312.51	5	305.53	4	368.81	2	303.83	3	271.19
โรกระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อยึดเสริม	4	311.12	3	343.19	3	429.11	3	254.66	5	234.12
โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	5	288.35	4	338.93	5	338.14	4	240.13	4	248.95
โรคติดเชื้อและปรสิต	6	131.94	6	131.50	6	135.58	6	129.72	6	133.30
โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง	7	104.29	7	114.42	7	118.50	7	91.03	7	99.52
โรกระบบสืบพันธุ์ร่วมปีสภาวะ	8	86.07	9	82.97	8	107.00	8	79.31	8	80.18
โรคตาบางส่วนประกอบของตา	9	71.85	8	86.63	9	76.37	9	63.86	9	58.83
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	10	57.21					10	53.58	10	56.38
โรกระบบประสาท			10	62.04	10	64.39				

หมายเหตุ : เขตปริมาตรรวมกับภาคกลาง

ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข <http://bps.moph.go.th>

4.4.2.2 อัตราผู้ป่วยใน

สำหรับอัตราผู้ป่วยในต่อประชากร 100,000 คน จากการรวบรวมข้อมูลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี พ.ศ.2553 โรคเกี่ยวกับความผิดปกติของต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตาบอลิซึม เป็นโรคที่มีอัตราผู้ป่วยในต่อประชากร 100,000 คนสูงที่สุด โดยทั้งประเทศยกเว้นกรุงเทพมหานครมีอัตราผู้ป่วยด้วยโรคนี้ 2,014.44 คนต่อประชากร 100,000 คน ภาคกลางเป็นภาคที่มีอัตราผู้ป่วยโรคนี้สูงที่สุด 2,185.89 คนต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งสูงกว่าอัตราของทั้งประเทศ (รายละเอียดดังตาราง 4.11)

ตาราง 4.11 ลำดับผู้ป่วยในตามกลุ่มสาเหตุการป่วย ทั้งประเทศและรายภาค ต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2553

สาเหตุป่วย	ทั้งประเทศ		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา	ลำดับ	อัตรา
ความผิดปกติของต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตะบอลิซึม	1	2,014.44	1	2,185.89	1	2,045.38	1	1,834.12	1	2,105.28
โรคความดันโลหิตสูง	2	1,058.73	2	1,278.14	2	1,324.23	4	758.93	3	1,042.30
โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือดและความผิดปกติบางชนิด ที่เกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกัน	3	994.44	4	993.64	4	1,024.80	2	993.67	4	957.35
โรคแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การเจ็บครรภ์ การคลอด ระยะหลังคลอด	4	948.05	3	1,016.00	5	832.08	5	732.16	2	1,505.94
โรคอื่นๆของระบบย่อยอาหาร	5	829.34	6	802.40	3	1,107.49	8	681.97	6	865.92
โรคเบาหวาน	6	792.61	5	866.90	6	805.29	3	792.59	9	642.91
โรคติดเชื้ออื่นๆของลำไส้	7	754.06	7	757.53	7	744.73	6	711.59	7	863.53
โรคติดเชื้อและปรสิตอื่นๆ	8	710.14	8	631.45	8	733.27	7	690.23	5	868.53
ความผิดปกติอื่นๆที่เกิดขึ้นในระยะปริกำเนิด	9	552.93	9	590.44			9	502.44	8	757.10
โรคอื่นๆของระบบหายใจ	10	523.11			10	587.05	10	490.30	10	566.82
โรคของระบบกล้ามเนื้อโครงร่าง					9	666.97				
โรคหัวใจและโรคของการไหลเวียนเลือดผ่านปอดอื่นๆ			10	549.02						

หมายเหตุ : เขตปริมาตรรวมกับภาคกลาง

ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

<http://bps.ops.moph.go.th>

4.4.2.3 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

จากการรวบรวมข้อมูลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี พ.ศ.2553 ประเทศไทยมีจำนวนแพทย์ทั้งสิ้น 22,019 คน ทันตแพทย์ 4,807 คน เภสัชกร 8,988 คน พยาบาลวิชาชีพ 120,012 คน ในจำนวนนี้พบว่ากรุงเทพมหานครเพียงจังหวัดเดียว มีจำนวนแพทย์ถึง 5,420 คน มากกว่าภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ที่ประกอบด้วยหลายจังหวัดรวมกัน (รายละเอียดดังตาราง 4.12)

ตาราง 4.12 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553

ภาค	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาลวิชาชีพ
กรุงเทพฯ	5,420	725	1,473	20,200
กลาง(ไม่รวมกรุงเทพฯ)	6,251	1,266	2,658	32,255
เหนือ	3,468	1,013	1,598	22,390
ตะวันออกเฉียงเหนือ	4,353	1,137	2,066	28,099
ใต้	2,527	666	1,253	17,062
ทั่วประเทศ	22,019	4,807	8,988	120,012

ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข <http://hrm.moph.go.th>

4.4.3 การสาธารณสุขโลก

4.4.3.1 ไฟฟ้า

ในปี พ.ศ.2554 ประเทศไทยมีการใช้กระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น 147,168,180,000 กิโลวัตต์/ชั่วโมง และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 19,137,034 ราย ภาคกลางเป็นพื้นที่ที่มีการใช้กระแสไฟฟ้ามากที่สุดจำนวน 55,654,150,000 กิโลวัตต์/ชั่วโมง รองลงมาคือกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใช้กระแสไฟฟ้าจำนวน 44,166,710,000 กิโลวัตต์/ชั่วโมง เป็นที่น่าสังเกตว่าภาคใต้ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าน้อยที่สุดในเขตของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค แต่กลับมีปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้ามากเป็นอันดับสองรองจากภาคกลาง (รายละเอียดดังตาราง 4.13)

ตาราง 4.13 สถิติการใช้กระแสไฟฟ้า จำแนกตามภาค พ.ศ. 2554

ภาค	จำนวนหน่วยจำหน่ายไฟฟ้า (กิโลวัตต์/ชั่วโมง)	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)
รวมทั้งประเทศ	147,168,180,000	19,137,034
กรุงเทพฯและ 2 จังหวัด*	44,166,710,000	3,115,695
กลาง	55,654,150,000	3,478,314
เหนือ	14,541,380,000	3,912,086
ตะวันออกเฉียงเหนือ	14,813,500,000	5,433,684
ใต้	17,992,440,000	3,197,255

*จังหวัดนนทบุรี และ สมุทรปราการ

ที่มา : การไฟฟ้านครหลวง และ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4.4.3.2 น้ำประปา

ในปี พ.ศ.2554 ประเทศไทยมีปริมาณการผลิตน้ำประปาเพื่อใช้ในการบริโภครวมทั้งสิ้น 3,123,147,303 ลูกบาศก์เมตร และมีปริมาณการจำหน่าย 2,270,184,536 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 72.6 โดยมีจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งสิ้น 5,317,090 ราย กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีอัตราส่วนของปริมาณการใช้น้ำสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.7 ในขณะที่ภาคกลางมีปริมาณการใช้น้ำมากเป็นอันดับสอง ปริมาณการใช้น้ำร้อยละ 70.8 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 70.4 (รายละเอียดดังตาราง 4.14)

ตาราง 4.14 สถิติการผลิตและการจำหน่ายน้ำประปา จำแนกตามภาค พ.ศ. 2554

ภาค	ผู้ใช้น้ำ (ราย)	ปริมาณการผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณการจำหน่าย (ลบ.ม.)	ร้อยละของ ปริมาณการใช้น้ำ
รวมทั้งประเทศ	5,317,090	3,123,147,303	2,270,184,536	72.6
กรุงเทพฯและปริมณฑล	2,017,539	1,715,800,000	1,282,400,000	74.7
กลาง	1,375,691	708,664,550	502,354,197	70.8
เหนือ	544,528	181,357,025	124,460,357	68.6
ตะวันออกเฉียงเหนือ	860,652	307,404,064	216,683,420	70.4
ใต้	518,688	209,921,664	144,286,562	68.7

ที่มา : การประปานครหลวง และ การประปาสวนภูมิภาค

4.4.3.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยมีครัวเรือนที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศใช้จำนวน 19,644,000 ครัวเรือน ในจำนวนนี้ร้อยละ 22.8 เป็นครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะใช้ ซึ่งมากกว่าโทรศัพท์พื้นฐานที่มีใช้เพียงร้อยละ 20.8 ในจำนวนนี้ครึ่งหนึ่งมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต กรุงเทพมหานครมีจำนวนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะใช้มากที่สุด ร้อยละ 45.1 และมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตถึงร้อยละ 73.8 รองลงมาคือครัวเรือนในภาคกลาง และภาคเหนือ มีคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะใช้ร้อยละ 26.7 และ 21.4 ตามลำดับ (รายละเอียดดังตาราง 4.15)

ตาราง 4.15 ร้อยละของครัวเรือนที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553

(หน่วยเป็นพัน)

ภาค	จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น	ร้อยละของครัวเรือนที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					
		โทรศัพท์	โทรสาร	โทรทัศน์	วิทยุ	เครื่องคอมพิวเตอร์ (แบบตั้งโต๊ะ)	การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
ทั่วราชอาณาจักร	19,644	20.8	7.9	97.2	65.9	22.8	50.0
กรุงเทพฯ	2,020	50.5	13.8	98.1	81.7	45.1	73.8
กลาง	4,759	25.8	6.8	97.7	63.9	26.7	51.8
เหนือ	3,872	19.6	4.3	96.6	70.9	21.4	38.8
ตะวันออกเฉียงเหนือ	6,376	9.9	5.3	97.6	64.1	15.5	36.2
ใต้	2,617	17.3	7.7	95.9	55.4	18.3	47.2

หมายเหตุ : เขตปริมณฑลรวมกับภาคกลาง

ที่มา : สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.2553 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.4.4 สิ่งแวดล้อม

4.4.4.1 ขยะมูลฝอย

จากข้อมูลที่รวบรวมโดย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยในปี พ.ศ.2553 เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ.2552 ร้อยละ 0.29 โดยในเขตเมืองภาคเหนือมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 1.84 รองลงมาคือภาคกลางเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนร้อยละ 1.54 มีเพียงกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยลดลง โดยมีปริมาณลดลงร้อยละ 0.77 (รายละเอียดดังตาราง 4.16)

ตาราง 4.16 ปริมาณขยะมูลฝอย จำแนกตามภาค เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2552 – 2553

ภาค	พ.ศ.2552	พ.ศ.2553	เพิ่มขึ้น / ลดลง (ร้อยละ)
	ตัน / วัน	ตัน / วัน	
ทั่วราชอาณาจักร	41,410	41,532	+0.29
กรุงเทพฯ	8,834	8,766	-0.77
เขตเทศบาลรวมเมืองพัทยา	16,368	16,620	+1.54
ภาคกลาง	5,830	5,918	+1.51
ภาคเหนือ	3,255	3,315	+1.84
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4,700	4,768	+1.45
ภาคใต้	2,583	2,619	+1.39
นอกเขตเทศบาล	16,208	16,146	-0.38

ที่มา : สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.4.4.2 มลพิษทางอากาศ

จากการตรวจวัดคุณภาพอากาศในบริเวณต่างๆของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2554 โดยกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีบริเวณพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพอากาศอยู่หลายจุด โดยเฉพาะเรื่องฝุ่นละออง ซึ่งตามมาตรฐานกำหนดไว้ว่า ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ในช่วงระยะเวลา 1 ชั่วโมง จะต้องไม่เกิน 120 ppb (ส่วนในพื้นดินส่วน) และค่าเฉลี่ยในช่วงระยะเวลา 1 ปี จะต้องไม่เกิน 50 ppb (ส่วนในพื้นดินส่วน) แต่จากการตรวจวัดคุณภาพอากาศในบริเวณต่างๆของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า มีหลายจุดที่ค่าเฉลี่ยของฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน โดยในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงสูงสุดเท่ากับ 131.5 ppb และค่าเฉลี่ย 1 ปีเท่ากับ 72.4 ppb สำหรับในเขตปริมณฑล พบว่า จังหวัดสมุทรปราการมีปัญหาในแทบทุกจุดที่มีการตรวจวัด ได้แก่ บริเวณศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุดเท่ากับ 144.8 ppb และค่าเฉลี่ย 1 ปี เท่ากับ 58.6 บริเวณศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการและทุพพลภาพ อำเภอพระประแดง มีค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุดเท่ากับ 143.8 ppb และค่าเฉลี่ย 1 ปีเท่ากับ 52.6 ppb บริเวณบ้านพักกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุดเท่ากับ 140.8 ppb ค่าเฉลี่ย 1 ปี เท่ากับ 46.8 ppb ส่วนในเขตภูมิภาค พบว่า จุดที่มีปัญหาอย่างมากเรื่องฝุ่นละอองอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดสระบุรี บริเวณสถานีตำรวจภูธรหน้าพระลาน อ.เฉลิมพระเกียรติ ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงเท่ากับ 293.4 ppb และค่าเฉลี่ย 1 ปี เท่ากับ 94.9 ppb จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อ.พระนครศรีอยุธยา ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงเท่ากับ 127.0 ppb และค่าเฉลี่ย 1 ปี เท่ากับ 39.9ppb(รายละเอียดดังตาราง4.17)

ตาราง 4.17 ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พ.ศ. 2554

ภาค	สถานี	ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์			ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์			ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์			ก๊าซโอโซน			ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM ₁₀)		
		(SO ₂)			(NO ₂)			(CO)			(O ₃)					
		ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี
		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี	10	0.0	1.0	83.0	1.0	22.0	2.9	0.0	0.3	94.0	0.0	19.0	131.5	34.5	72.4
	ที่ทำการไปรษณีย์ราชบุรีบูรณะ เขตราชบุรีบูรณะ	15	0.0	2.0	113.0	0.0	20.0	3.7	0.0	0.3	97.0	1.0	14.0	81.2	7.4	27
	กรมอุตสาหกรรมวิทยานาเขตบางนา	21	0.0	3.0	104.0	0.0	22.0	2.0	0.0	0.4	57.0	1.0	17.0	81	24.3	54
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เขตจตุจักร	8	0.0	1.0	107.0	0.0	23.0	4.2	0.0	0.6	90.0	3.0	15.0	106.5	21.8	51.8
	การเคหะชุมชนคลองจั่น เขตบางกะปิ	21	0.0	4.0	107.0	2.0	21.0	4.9	0.0	1.0	93.0	1.0	24.0	61.8	12.7	28
กรุงเทพฯ	สนามกีฬาการเคหะชุมชนห้วยขวาง เขตห้วยขวาง	27	0.0	4.0	134.0	0.0	31.0	4.3	0.0	1.2	96.0	0.0	16.0	99.9	16.8	40.5
	โรงเรียนนนทรีวิทยาเขตนานา	21	0.0	5.0	27.0	0.0	5.0	3.2	0.0	0.7	83.0	2.0	19.0	67.9	16.8	32.6
	ร.ม.ธมวัดสิงห์(สิงหราชพิทยาคม) เขตบางขุนเทียน	17	0.0	3.0	99.0	0.0	14.0	4.9	0.0	0.8	113.0	0.0	16.0	76.1	9.3	26.8
	กรมประชาสัมพันธ์ เขตพญาไท	14	0.0	2.0	112.0	0.0	25.0	3.5	0.0	0.2	97.0	0.0	19.0	94.5	11.7	37.3
	ร.บ.ดินแดง(สิงห์ สิงหเสนี) เขตวังทองหลาง	24	0.0	4.0	71.0	0.0	24.0	6.3	0.0	0.6	97.0	0.0	27.0	81.4	17.2	43.8
	ค่ามาตรฐาน	300	40	170	30	30	-	100	-	120	50					

ตาราง 4.17 ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พ.ศ. 2554 (ต่อ)

ภาค	สถานี	ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂)			ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO ₂)			ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)			ก๊าซโอโซน (O ₃)			ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM ₁₀)		
		ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง		ค่าเฉลี่ย 1 ปี
		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	
		(ppb)		(ppm)		(ppm)		(ppb)		(มกค./ลบ.ม.)						
สมุทร ปราการ	ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการและทุพพลภาพ อ.พระ ประแดง	31.0	0.0	2	95.0	0.0	20	3.8	0.0	0.2	112.0	0.0	15	143.8	12.2	52.6
	โรงไฟฟ้าพระนครใต้ อ.เมือง	26.0	0.0	3	90.0	0.0	14	2.7	0.0	0.5	166.0	0.0	28	119.5	15.4	45.9
	บ้านพักกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมือง แร่ อ.พระประแดง	30.0	0.0	4	95.0	0.0	19	4.3	0.0	0.5	147.0	0.0	21	140.8	16.9	46.8
ปทุมธานี	ศาลากลาง อ.เมือง	22.0	0.0	3	114.0	3.0	31	3.4	0.0	1.0	133.0	0.0	12	144.8	24.8	58.6
	การเคหะชุมชนบางพลี อ.บางพลี	17.0	0.0	2	107.0	1.0	17	2.3	0.0	0.4	174.0	0.0	31	128.7	13.9	44.1
	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต อ.คลองหลวง	17.0	0.0	2	81.0	0.0	14	3.0	0.0	0.6	80.0	0.0	18	144.4	11.2	48.3
สมุทรสาคร	แขวงทางหลวงสมุทรสาคร อ.กระทุ่มแบน	163.0	0.0	7	80.0	0.0	21	4.0	0.0	0.9	136.0	0.0	19	64.0	12.0	25.6
	องค์การบริหารส่วนจังหวัด อ.เมือง	67.0	0.0	7	90.0	0.0	16	4.5	0.0	0.7	134.0	0.0	19	87.5	13.0	30.0
นนทบุรี	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อ.บางกรวย	19.0	0.0	3	98.0	0.0	21	4.4	0.0	0.8	126.0	0.0	18	126.5	13.9	45.2
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อ.ปากเกร็ด	29.0	0.0	3	79.0	0.0	9	3.4	0.0	0.6	103.0	0.0	19	64.2	12.1	29.1
ค่ามาตรฐาน		300		40	170		30	30		-	100		-	120		50

ตาราง 4.17 ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พ.ศ. 2554 (ต่อ)

ภาค	สถานี	ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์			ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์			ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์			ก๊าซโอโซน			ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน		
		(SO ₂)			(NO ₂)			(CO)			(O ₃)			(PM ₁₀)		
		ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppm)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง (มก./ลบ.ม.)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี
		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	
กลาง	โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา	47.0	0.0	4	93.0	0.0	14	4.5	0.0	0.7	135.0	0.0	29	127.0	12.9	39.9
	สถานีตำรวจภูธรตำบลหน้าพระลาน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี	9.0	0.0	1	96.0	3.0	23	2.0	0.0	0.6	119.0	0.0	18	293.4	28.1	94.9
	สถานีดับเพลิงขาน้อย อ.เมือง จ.สระบุรี	60.0	0.0	4	88.0	0.0	15	3.2	0.0	0.5	112.0	1.0	25	110.3	9.2	38.5
	ศูนย์วิศวกรรมกรรมแพทย์ ที่ อ.เมือง จ.ราชบุรี	43.0	0.0	5	54.0	0.0	11	2.1	0.0	0.6	117.0	0.0	27	104.3	8.7	40.6
ตะวันออก	อบต.ตาสีหรี อ.ปลวก จ.ระยอง	14.0	0.0	1	39.0	1.0	7	2.1	0.0	0.3	132.0	0.0	22	95.3	14.0	39.2
	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	82.0	0.0	7	75.0	0.0	14	2.3	0.0	0.5	133.0	0.0	25	115.4	7.1	38.9
	ชุมชนสายโทรศัพท์ อ.เมือง จ.ระยอง	36.0	0.0	4	59.0	0.0	10	2.0	0.0	0.7	119.0	0.0	27	58.0	10.4	24.1
	สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง อ.เมือง จ.ระยอง	20.0	1.0	3	64.0	0.0	11	3.5	0.0	0.8	118.0	4.0	24	104.1	12.8	34.9
	ศูนย์วิจัยพืชไร่ อ.เมือง จ.ระยอง	50.0	0.0	3	62.0	0.0	8	1.7	0.0	0.4	136.0	0.0	28	105.3	9.6	35.2
	สนามกีฬาเทศบาลแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	56.0	0.0	4	91.0	0.0	13	1.4	0.0	0.3	104.0	0.0	17	108.6	13.0	39.4
	ศูนย์เยาวชนเทศบาล อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	29.0	0.0	3	57.0	0.0	10	3.5	0.0	0.6	126.0	0.0	22	45.3	7.5	20.0
	สนง.สามัญศึกษา อ.เมือง จ.ชลบุรี	15.0	0.0	3	70.0	0.0	12	2.8	0.0	0.5	140.0	0.0	21	38.1	6.0	15.2
อบต.วังเย็น อ.แปลงยาว จ.ฉะเชิงเทรา	79.0	0.0	3	36.0	0.0	4	2.0	0.0	0.6	102.0	0.0	26	63.3	9.8	27.3	
โรงเรียนอนุบาลศรีอริย โฉมไทย อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	76.0	4.2	34.9	
ค่ามาตรฐาน		300	40		170	30		30	-		100	-		120	50	

ตาราง 4.17 ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พ.ศ. 2554 (ต่อ)

ภาค	สถานี	ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂)			ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO ₂)			ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)			ก๊าซโอโซน (O ₃)		ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM ₁₀)			
		ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppm)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง (มก./ลบ.ม.)		ค่าเฉลี่ย 1 ปี
		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	
	ศาลากลาง อ.เมือง จ.เชียงใหม่	6	0	1	60	0	10	4.8	0.0	0.4	113.0	0.0	25	94.3	9.4	33.3
	โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อ.เมือง จ.เชียงใหม่	11	0	1	80	0	15	4.8	0.0	0.7	80.0	0.0	15	101.8	6.8	35.5
	ศาลากลางเมือง อ.เมือง จ.ลำปาง	10	0	0	78	0	17	4.6	0.0	0.3	90.0	0.0	17	97.6	5.8	31.5
	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสบป่าด อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง	29	0	1	43	0	3	2.4	0.0	0.5	97.0	0.0	20	127.5	5.4	36.3
	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสี่ อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง	24	0	1	17	0	1	2.0	0.0	0.2	92.0	0.0	13	109.4	10.4	29.9
	สำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคแม่เมาะ อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง	18	0	2	15	0	2	1.5	0.0	0.1	110.0	0.0	21	103.8	10.5	44.5
	วิทยาลัยอาชีวศึกษา อ.เมือง จ.นครสวรรค์	17	0	4	75	1	18	3.8	0.0	0.9	110.0	0.0	25	72.3	9.4	30.3
	สนง.ทสจ.เชียงราย อ.เมือง จ.เชียงราย	#	#	#	#	#	#	2.2	0.0	0.7	73.0	0.0	16	149.9	10.5	39.6
เหนือ	สนง.ทสจ.แม่ฮ่องสอน อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	#	#	#	#	#	#	2.0	0.0	0.6	107.0	0.0	15	162.7	6.5	28.4
	สำนักงานเทศบาลเมืองน่าน อ.เมือง จ.น่าน	4	0	2	42	0	6	1.6	0.0	0.4	83.0	0.0	19	99.6	3.2	32.4
	สนามกีฬาอบจ.ลำพูน อ.เมือง จ.ลำพูน	6	0	1	47	0	5	3.1	0.0	0.4	94.0	0.0	24	116.2	5.2	36.8
	อุดุนิยมวิทยาแพร่ อ.เมือง จ.แพร่	13	0	1	42	0	6	2.4	0.0	0.6	77.0	0.0	18	121.5	6.0	41.1
	อุทยานการเรียนรู้กว๊านพะเยา อ.เมือง จ.พะเยา	12	0	0	43	0	6	2.6	0.0	0.4	88.0	0.0	24	129.8	4.9	36.9
	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย อ.แม่สาย เชียงราย	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	111.6	7.0	45.6
	ค่ามาตรฐาน	300		40	1	170	30	30	-	1	100	-	120	50		

ตาราง 4.17 ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พ.ศ. 2554 (ต่อ)

ภาค	สถานี	ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์			ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์			ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์			ก๊าซโอโซน			ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน		
		(SO ₂)			(NO ₂)			(CO)			(O ₃)			(PM ₁₀)		
		ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง			ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง			ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง			ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง			ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง		
		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย 1 ปี	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย 1 ปี
ตะวันออก	บ้านพักปลัดอำเภอ อ.เมือง จ.ขอนแก่น	31.0	0.0	2	101	0.0	17	4.0	0.0	0.8	74	0.0	18	72.9	11.5	33.9
เฉียงเหนือ	โรงสูบน้ำเสียเทศบาลนครนครราชสีมา อ.เมือง จ.นครราชสีมา	30.0	0.0	1	97	0.0	18	3.6	0.0	0.6	94	0.0	19	116.5	13.8	53.0
	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย อ.เมือง จ.เลย	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	76.8	9.3	29.2
	ที่ว่าการอำเภอเมือง จ.สุราษฎร์ธานี	10.0	0.0	2	35.0	0.0	8	1.7	0.0	0.3	72.0	0.0	15	61.3	10.4	28.2
	ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลภูเก็ท อ.เมือง จ.ภูเก็ต	12.0	0.0	2	50.0	0.0	8	2.9	0.0	0.4	83.0	0.0	25	61.6	6.4	25.4
ใต้	เทศบาลนครหาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	9.0	0.0	1	36.0	0.0	8	1.6	0.0	0.5	74.0	0.0	16	88.4	14.6	39.8
	ศาลากลาง อ.เมือง จ.นราธิวาส	#	#	#	#	#	#	3.0	0.0	0.4	#	#	#	77.5	8.1	33.4
	สนามโรงพิธีช้างเผือก อ.เมือง จ.ยะลา	#	#	#	#	#	#	2.0	0.0	0.5	#	#	#	61.9	9.6	27.9
	ค่ามาตรฐาน	300	40	170	30	30	-	100	-	120	50	50	100	120	50	50

หมายเหตุ 1. ข้อมูล ณ วันที่ 30 มกราคม 2555

2. #: ไม่มีการตรวจวัด

ที่มา : ฝ่ายข้อมูลคุณภาพอากาศ สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ <http://aqnis.pcd.go.th>

4.4.4.3 ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2551 และ พ.ศ.2552 โดยในปี พ.ศ.2551 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 171,585.65 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 33.44 ของพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมด ในปี พ.ศ.2552 พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นเป็น 172,184.29 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 33.56 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายภาคจะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่าไม้มีเพิ่มขึ้นเกือบทุกภาค ยกเว้นภาคกลางที่พื้นที่ป่าไม้ลดลง (รายละเอียดดังตาราง 4.18)

ตาราง 4.18 พื้นที่ป่าไม้ จำแนกตามภาค เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2551 และ 2552

ภาค	พื้นที่ทั้งหมด	เนื้อที่ป่าไม้ (ตร.กม.)			
		2551		2552	
		พื้นที่ป่า	ร้อยละ	พื้นที่ป่า	ร้อยละ
กรุงเทพฯและปริมณฑล	7,758.15	49.98	0.64	50.12	0.65
กลาง	96,143.05	30,210.99	31.42	30,137.16	31.35
เหนือ	169,644.29	95,074.74	56.04	95,154.12	56.09
ตะวันออกเฉียงเหนือ	168,854.40	27,555.54	16.32	27,705.44	16.41
ใต้	70,715.19	18,694.39	26.44	19,137.45	27.06
รวมทั้งประเทศ	513,115.02	171,585.65	33.44	172,184.29	33.56

ที่มา : รายงานสถิติรายปีประเทศไทย พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.4.4.4 มลพิษทางน้ำ

จากการสำรวจคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายต่างๆ โดยกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ในปี พ.ศ.2553 ถ้าคลองสายต่างๆในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีคุณภาพต่ำกว่าภาคอื่นอย่างเห็นได้ชัด พิจารณาจากค่าของแบคทีเรียชนิดโคลีฟอร์มทั้งหมด (TCB) ซึ่งถ้าตรวจพบในน้ำแสดงว่าน้ำนั้นอาจจะไม่ปลอดภัย คืออาจมีเชื้อโรคปนอยู่ในน้ำ ตามเกณฑ์ชี้วัดคุณภาพน้ำของกรมควบคุมมลพิษ กำหนดให้คุณภาพน้ำระดับดี ค่าแบคทีเรียชนิดโคลีฟอร์มทั้งหมดต้องไม่เกิน 1,000 MPN/100 มิลลิกรัม ระดับพอใช้ ต้องไม่เกิน 4,000 MPN/100 มิลลิกรัม ระดับเสื่อมโทรม ต้องไม่เกิน 60,000 MPN/100 มิลลิกรัม และระดับเสื่อมโทรมมาก จะมีค่ามากกว่า 60,000 MPN/100 มิลลิกรัม ซึ่งผลการสำรวจคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลองของกรุงเทพมหานครและในเขตปริมณฑล พบว่าแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง มีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับเสื่อมโทรมมาก โดยมีค่าแบคทีเรียชนิดโคลีฟอร์มทั้งหมด (TCB) เท่ากับ 112,400 MPN/100 มิลลิกรัม นอกจากนี้ยังพบว่าในภาคกลาง ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง มีค่าแบคทีเรียชนิดโคลีฟอร์มทั้งหมด (TCB) เท่ากับ 59,560 MPN/มิลลิกรัม ซึ่งก็นับว่าอยู่ในระดับเสื่อมโทรม สำหรับในภาคเหนือ พบว่า แม่น้ำสายหลักในภาคเหนือ คือ แม่น้ำปิง

วัง ชม และน่าน คุณภาพน้ำอยู่ในระดับพอใช้ คือมีค่าแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) ไม่เกิน 4,000 MPN/100 มิลลิกรัม ทุกสาย สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แม่น้ำลำตะคองล่างมีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับเสื่อมโทรม โดยมีค่าแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) เท่ากับ 15,000 MPN/100 มิลลิกรัม และแม่น้ำเลยมีค่าเท่ากับ 4,930 MPN/100 มิลลิกรัม สำหรับในเขตภาคใต้นั้น พบว่า แม่น้ำในภาคนี้ที่มีค่าแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) มากเกินกว่า 4,000 MPN/100 มิลลิกรัม คือ แม่น้ำชุมพร มีค่าเท่ากับ 12,600 MPN/100 มิลลิกรัม และแม่น้ำปัตตานีล่าง มีค่าเท่ากับ 9,120 MPN/100 มิลลิกรัม (รายละเอียดดังตาราง 4.19)

ตาราง 4.19 คุณภาพแม่น้ำ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553

ภาค	ออกซิเจนละลายน้ำ (mg/l)	บีโอดี (mg/l)	แบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม ทั้งหมด (MPN/100 ml)
กลาง *			
แม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน	5.9	1.4	2,570
แม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง	3.3	2.2	2,820
แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง	3.1	1.9	112,400
แม่น้ำท่าจีนตอนบน	2.6	1.6	2,200
แม่น้ำท่าจีนตอนกลาง	2.6	2.6	5,490
แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง	1.4	3.1	16,500
แม่น้ำแม่กลอง	5.2	1.2	6,250
แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	5.1	1.1	1,150
แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	4.9	2.2	59,560
แม่น้ำแควใหญ่	4.9	1.4	820
แม่น้ำแควน้อย	5.3	1.0	2,080
แม่น้ำป่าสัก	3.3	2.9	4,380
แม่น้ำลพบุรี	3.8	2.1	2,160
แม่น้ำน้อย	5.1	1.3	4,390
แม่น้ำสะแกกรัง	4.6	2.6	1,550
แม่น้ำปราจีนบุรี	4.9	1.3	1,490
แม่น้ำกุยบุรี	4.7	1.9	1,320
ตะวันออก			
แม่น้ำบางปะกง	6.0	1.0	1,780
แม่น้ำปราจีนบุรี	4.0	1.4	2,480
แม่น้ำนครนายก	4.0	1.0	2,800
แม่น้ำตราด	5.5	0.9	1,160
แม่น้ำจันทบุรี	7.9	0.9	4,090

ตาราง 4.19 คุณภาพแม่น้ำ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ภาค	ออกซิเจนละลายน้ำ (mg/l)	บีโอดี (mg/l)	แบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม ทั้งหมด (MPN/100 ml)
แม่น้ำระยองตอนบน	5.0	1.1	8,640
แม่น้ำระยองตอนล่าง	4.9	1.4	73,00
แม่น้ำประแสร์	4.9	0.9	1,320
แม่น้ำพิจิตรตอนบน	6.9	1.2	8,180
แม่น้ำพิจิตรตอนล่าง	4.9	0.9	1,550
แม่น้ำเวฬุ	5.1	0.7	930
ตะวันออกเฉียงเหนือ			
แม่น้ำพอง	5.7	1.1	580
แม่น้ำชี	6.6	1.3	860
แม่น้ำมูล	6.0	1.0	860
แม่น้ำสงคราม	7.0	1.0	1,130
แม่น้ำลำตะคองบน	5.1	2.1	1,230
แม่น้ำลำตะคองล่าง	4.1	4.4	15,000
แม่น้ำลำปาว	5.4	1.9	700
แม่น้ำเสียว	5.7	1.4	1,030
แม่น้ำเลย	7.5	1.2	4,930
แม่น้ำอุบล	4.7	1.1	1,470
แม่น้ำลำชี	5.1	1.5	150
หนองหาร	8.6	0.9	50
เหนือ			
แม่น้ำปิง	5.3	1.0	2,630
แม่น้ำวัง	7.7	1.6	1,400
แม่น้ำยม	7.2	2.1	1,420
แม่น้ำน่าน	5.3	2.6	1,380
แม่น้ำกก	7.1	0.8	2,570
แม่น้ำกวัง	6.5	1.3	16,000
แม่น้ำลี้	7.2	0.9	12,890
แม่น้ำอิง	7.1	1.3	1,420
แม่น้ำแม่จาง	6.1	1.6	1,020
กว๊านพะเยา	6.9	3.0	290
บึงบรเพ็ด	5.7	2.4	240
ใต้			
แม่น้ำตาปีตอนบน	7.9	0.8	2,200

ตาราง 4.19 คุณภาพแม่น้ำ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ภาค	ออกซิเจนละลายน้ำ (mg/l)	บีโอดี (mg/l)	แบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม ทั้งหมด (MPN/100 ml)
แม่น้ำตาปีตอนล่าง	6.5	1.0	2,160
แม่น้ำพุมดวง	5.5	0.7	940
แม่น้ำปากพนัง	4.8	1.3	1,260
แม่น้ำชุมพร	5.8	1.1	12,600
แม่น้ำหลังสวน	7.0	0.8	2,220
แม่น้ำตรัง	5.0	1.2	400
แม่น้ำปัตตานีตอนบน	6.9	1.4	2,950
แม่น้ำปัตตานีล่าง	7.1	2.8	9,120
แม่น้ำสาขบุรี	6.8	2.4	5,940
ทะเลน้อย	5.1	2.0	700
ทะเลหลวง	6.2	2.1	730
ทะเลสาบสงขลา	5.7	2.0	650

หมายเหตุ : * ภาคกลางรวมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <http://iwis.pcd.go.th>

4.4.4.5 ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานของครัวเรือน

ในปี พ.ศ.2553 ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานเฉลี่ยเดือนละ 1,818 บาทต่อครัวเรือน เมื่อพิจารณาตามประเภทของพลังงาน พบว่า เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับน้ำมันเบนซินมากที่สุด เฉลี่ยครัวเรือนละ 505 บาทต่อเดือน รองลงมาเป็นค่าไฟฟ้า และน้ำมันดีเซล เฉลี่ยครัวเรือนละ 491 และ 435 บาทต่อเดือนตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับน้ำมันนั้น ภาคที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้มากที่สุดคือ ภาคใต้ โดยมีค่าใช้จ่ายทางด้านน้ำมันเบนซินเฉลี่ยครัวเรือนละ 736 บาทต่อเดือน มากกว่าภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 525 บาท และ 442 บาทต่อเดือน ตามลำดับ เช่นเดียวกับค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันดีเซลซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในภาคการขนส่งและอุตสาหกรรมนั้น ภาคใต้ก็มีค่าใช้จ่ายด้านนี้มากที่สุดเฉลี่ยครัวเรือนละ 574 บาทต่อเดือน ในขณะที่ครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีค่าใช้จ่ายด้านการใช้ไฟฟ้าสูงที่สุด เฉลี่ยครัวเรือนละ 1,010 บาทต่อเดือน สูงกว่าภาคที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้เป็นอันดับสอง คือภาคกลาง ที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพียงเดือนละ 485 บาท เกือบสองเท่า (รายละเอียดดังตาราง 4.20)

ตาราง 4.20 ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนจำแนกตามประเภทของพลังงาน และภาค พ.ศ.2553

พลังงาน	ทั่ว ราชอาณาจักร	กทม. และปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน	1,818	2,836	1,894	1,466	1,319	2,053
ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	1,283	1,825	1,333	1,054	913	1,599
น้ำมันเบนซิน	505	442	525	451	362	736
แก๊สโซฮอล์	234	752	214	152	85	160
น้ำมันดีเซล	435	457	481	363	385	574
ไบโอดีเซล และพลังงานทดแทน						
ประเภทอื่น	21	29	20	15	13	39
แก๊ส	88	145	93	73	68	90
- แก๊สใช้สำหรับยานพาหนะ	26	87	30	15	7	10
- แก๊สใช้ในครัวเรือน (หุงต้มและ อื่นๆ)	62	58	63	58	61	80
น้ำมันเครื่องและน้ำมันหล่อลื่น	-	-	-	-	-	-
ผลิตภัณฑ์อื่น	535	1,011	501	412	406	454
ไฟฟ้า	491	1,010	485	360	316	445
ถ่านไม้และฟืน	44	1	16	52	90	9

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ <http://service.nso.go.th>

4.4.5 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในปี พ.ศ.2553 จากการรวบรวมข้อมูลโดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า หากไม่นับรวมคดีที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหายแล้ว ประเทศไทยมีคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นมากที่สุด ทั้งในส่วนของผู้เสพและผู้ขาย โดยมีจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งทั้งสิ้น 266,010 คดี รองลงมาเป็นคดีที่เกี่ยวกับการพนัน ทั้งการพนันทั่วไปและการพนันสลากกินรวบ มีจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งทั้งสิ้น 64,058 คดี และคดีที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เช่น ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ จำนวนทั้งสิ้น 56,798 คดี จะเห็นได้ว่าคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมีจำนวนสูงมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาคจะเห็นได้ว่า ภาคที่มีสถิติการเกิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด คือ ภาคเหนือ โดยมีจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งจำนวน 301,141 คดี ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าภาคอื่นหลายเท่า (รายละเอียดดังตาราง 4.21)

ตาราง 4.21 ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินที่ได้รับแจ้งและจับได้ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553

ประเภทความผิด	ทั่วราชอาณาจักร		กรุงเทพฯ		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ
1.คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	5,530	3,046	557	342	1,634	1,025	702	450	673	552	1,964	677
1.1 ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	3,654	1,765	187	102	972	548	493	300	462	373	1,540	442
1.2 ปล้นทรัพย์	471	335	93	64	154	112	42	37	48	47	134	75
1.3 ชิงทรัพย์ (รวม)	1,167	811	267	173	455	327	116	77	113	94	216	140
1.4 ลักพาเรียกค่าไถ่	7	3	1	0	2	2	0	0	1	0	3	1
1.5 วางเพลิง	231	132	9	3	51	36	51	36	49	38	71	19
2.คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	29,253	16,805	4,612	2,131	8,222	4,514	4,238	2,785	6,315	4,921	5,866	2,454
2.1 ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	3,654	1,765	187	102	972	548	493	300	462	373	1,540	442
2.2 ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา	257	197	2	2	71	54	42	35	88	80	54	26
2.3 ทำให้ตายโดยประมาท	169	135	0	0	28	18	40	32	71	62	30	23
2.4 พยายามฆ่า	4,852	2,370	330	112	1,243	594	671	405	884	652	1,724	607
2.5 ทำร้ายร่างกาย	16,066	9,941	3,718	1,802	4,428	2,602	2,285	1,543	3,629	2,888	2,006	1,106
2.6 ข่มขืนกระทำชำเรา	4,255	2,397	375	113	1,480	698	707	470	1,181	866	512	250

ตาราง 4.21 ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินที่ได้รับแจ้งและจับได้ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ประเภทความผิด	ทั่วราชอาณาจักร		กรุงเทพฯ		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	56,798	26,840	14,416	4,598	20,140	9,921	6,758	3,875	6,089	4,667	9,395	3,779
3.1 ลักทรัพย์	48,790	21,682	12,528	3,499	17,676	8,327	5,710	3,146	4,891	3,961	7,985	3,019
3.2 ชิงทรัพย์	2,081	1,385	500	290	748	516	236	173	193	168	404	238
3.3 รีดเอาทรัพย์สิน	14	9	3	1	3	2	3	2	2	2	3	2
3.4 กรรโชก	198	119	49	23	63	40	22	17	30	22	34	17
3.5 ชิงทรัพย์ (รวม)	1,167	811	267	173	455	327	116	77	113	94	216	140
บาดเจ็บ	287	200	18	12	134	88	40	26	50	47	45	27
ไม่บาดเจ็บ	880	611	249	161	321	239	76	51	63	47	171	113
3.6 ปล้นทรัพย์	471	335	93	64	154	112	42	37	48	47	134	75
3.7 รับของโจร	203	148	63	25	67	59	25	20	34	31	14	13
3.8 ทำให้เสียทรัพย์สิน	3,874	2,351	913	523	974	538	604	403	778	612	605	275
4. คดีที่นำสนใจ	39,947	8,824	10,937	717	12,583	2,744	5,491	1,646	5,458	2,772	5,478	945
4.1 โจรกรรมรถจักรยานยนต์	19,455	3,748	5,513	335	6,578	1,430	2,411	568	1,766	920	3,187	495
4.2 โจรกรรมรถยนต์	2,605	270	722	40	1,269	119	157	38	163	35	294	38

ตาราง 4.21 ความผิดปกติเกี่ยวกับขวดและทรพยสนทเดรบนแจงและจบเด จาแนกตามภาค พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ประเภทความผิด	ทั่วราชอาณาจักร		กรุงเทพฯ		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ
4.3 โจรกรรมโค-กระบือ	88	39	0	0	20	7	11	2	38	23	19	7
4.4 โจรกรรมเครื่องมือเกษตร	125	72	0	0	36	20	46	30	15	9	28	13
4.5 ปล้น-ชิงรถยนต์โดยสาร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.6 ปล้น-ชิงรถยนต์แท็กซี่	8	5	0	0	8	5	0	0	0	0	0	0
4.7 ข่มขืนและฆ่า	9	9	0	0	5	5	4	4	0	0	0	0
4.8 ลักพาเรียกค่าไถ่	7	3	1	0	2	2	0	0	1	0	3	1
4.9 หนีโจก	6,886	1,957	1,804	143	1,865	503	1,006	386	1,474	744	737	181
4.10 ชักยก	10,764	2,721	2,897	199	2,800	653	1,856	618	2,001	1,041	1,210	210
5. คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	385,032	501,203	82,404	93,344	133,491	167,944	41,436	49,744	73,913	117,415	53,788	72,756
5.1 อาวุธปืน	22,162	22,973	1,075	1,149	5,723	5,913	4,240	4,277	5,809	6,079	5,315	5,555
อาวุธปืนธรรมดา	21,463	22,214	1,074	1,149	5,576	5,760	4,099	4,137	5,499	5,738	5,215	5,430
อาวุธปืนสงคราม	699	759	1	0	147	153	141	140	310	341	100	125

ตาราง 4.21 ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินที่ได้รับแจ้งและจับได้ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ประเภทความผิด	ทั่วราชอาณาจักร		กรุงเทพฯ		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ
5.2 การพ่น	64,058	163,553	8,982	19,216	16,183	46,556	6,622	13,648	22,910	62,831	9,361	21,302
การพ่นทั่วไป	50,062	149,287	8,149	18,375	12,394	42,721	4,956	11,966	17,740	57,629	6,823	18,596
การพ่นสลากกินรวบ	13,996	14,266	833	841	3,789	3,835	1,666	1,682	5,170	5,202	2,538	2,706
5.3 ยาเสพติด	266,010	281,740	54,729	55,340	106,442	110,300	301,41	31,363	43,492	46,800	31,206	37,937
5.4 ปราบการค้าประเวณี	31,779	31,912	17,248	17,275	4,878	4,907	383	406	1,656	1,659	7,614	7,665
5.5 มีและเผยแพร่วัตถุลามก	1,023	1,025	370	364	265	268	50	50	46	46	292	297

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ <http://www.royalthaipolice.go>.

บทที่ 5

ลักษณะทั่วไป วิธีการดำเนินชีวิต และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของตัวอย่าง

5.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย ในครั้งนี้ ใช้ตัวอย่างในการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 4,500 คน ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างมีดังต่อไปนี้

5.1.1 ลักษณะด้านประชากรและสังคม

ลักษณะด้านประชากรและสังคมของตัวอย่างทุกภาคมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งในด้านโครงสร้างของเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว ระยะเวลาการพักอาศัยในจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง มีเพียงประเด็นเรื่องของระดับการศึกษาเท่านั้นที่มีจำนวนแตกต่างกันบ้างในบางระดับชั้น (รายละเอียดดัง ตาราง 5.1)

ตาราง 5.1 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางด้านประชากรและสังคม รายภาคและรวมทั้งประเทศ

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
เพศ (n)	(900)	(900)	(899)	(900)	(900)	(4,499)
ชาย	33.3	32.6	32.3	31.0	38.1	32.9
หญิง	66.7	67.4	67.7	69.0	61.9	67.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุ (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
18 – 19 ปี	1.2	1.7	0.4	0.8	1.8	1.1
20 – 29 ปี	9.0	9.4	8.0	10.1	12.7	9.8
30 – 39 ปี	19.1	16.9	15.8	14.6	18.6	16.5
40 – 49 ปี	26.8	23.4	24.8	26.1	24.3	25.2
50 – 59 ปี	26	25.7	27.9	24.1	20.1	24.8
60 – 69 ปี	15	18.7	19.3	20.2	18.1	18.6
70 ปี ขึ้นไป	2.9	4.2	10.0	4.1	4.4	3.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย (ปี)	46.47	47.76	48.79	48.40	46.37	47.80
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	12.79	13.65	12.91	13.29	14.09	13.30
ระดับการศึกษา (n)	(899)	(899)	(900)	(900)	(900)	(4,498)
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	31.4	36.2	44.1	44.4	34.2	39.4

ตาราง 5.1 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางด้านประชากรและสังคม รายตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ประถมศึกษาปีที่ 6	15.5	12.2	13.9	16.3	18.9	15.4
มัธยมศึกษาปีที่ 3	18.4	12.5	8.8	12	12.1	12.5
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.	16.6	16.1	14.1	13.2	16.1	14.8
อนุปริญญา หรือ ปวส.	6.1	7.6	4.7	6.2	5.7	6.1
ปริญญาตรี	10.1	11.6	10.2	6.9	11.0	9.4
สูงกว่าปริญญาตรี	0.8	0.8	0.6	0.4	0.9	0.6
อื่นๆ	1.1	3.0	3.6	0.6	1.1	1.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
สถานภาพสมรส (n)	(899)	(899)	(896)	(899)	(900)	(4,493)
โสด	14.3	15.2	12.6	12.1	12.3	13.1
สมรสอยู่ด้วยกัน	69.5	65.4	69.0	70.2	75.3	69.7
สมรสไม่ได้อยู่ด้วยกัน	3.6	2.0	3.2	2.3	2.0	2.6
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4.4	5.1	5.1	3.2	3.9	4.2
ม่าย	6.5	10.7	7.8	10.8	5.7	8.8
อยู่ด้วยกันโดยไม่สมรส	1.7	1.6	2.3	1.4	0.8	1.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
สถานภาพในครอบครัว (n)	(900)	(900)	(897)	(899)	(896)	(4,492)
หัวหน้าครอบครัว	35.9	39.8	41.1	38.3	41.6	39.2
คู่สมรส	38.8	36.8	40.1	39	37.6	38.6
บุตร	14	12.4	10.9	14.1	13.4	13.1
ผู้อาศัย	11.3	11.0	7.9	8.6	7.4	9.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จังหวัดที่เกิด (n)	(900)	(900)	(899)	(900)	(900)	(4,499)
เกิดในจังหวัดที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน	65.2	72.9	85.3	93.1	87.0	82.7
เกิดในจังหวัดอื่น	34.8	27.1	14.7	6.9	13.0	17.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อยู่ในจังหวัดนี้มากี่ปี (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
1 – 10 ปี	12.2	11.4	4.7	2.3	4.8	6.3
11 – 20 ปี	11.7	10.3	5.7	3.9	7.5	7.1

ตาราง 5.1 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางด้านประชากรและสังคม รายภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
21 – 30 ปี	11.8	11.5	12.0	11.6	14.0	12.0
มากกว่า 30 ปี	64.3	66.8	77.6	82.2	73.7	74.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (ปี)	34.82	39.47	45.79	46.88	43.44	42.9
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	18.77	18.93	17.51	15.64	17.06	17.3

ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 47.80 ปี ตัวอย่างภาคเหนือมีอายุเฉลี่ยมากที่สุด 48.79 ปี ด้านการศึกษา พบว่า ตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งสำเร็จการศึกษาไม่เกินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวคือ ร้อยละ 39.4 สำเร็จการศึกษาดำรงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และอีกร้อยละ 15.4 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุดร้อยละ 44.4 และมีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีต่ำที่สุด ร้อยละ 6.9 ในขณะที่ภาคกลางมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 11.6

สถานภาพสมรส พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 69.7 เป็นผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส ภาคกลางและภาคเหนือมีจำนวนผู้ที่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.1 เท่ากัน ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนผู้ที่เป็นม่ายมากที่สุด ร้อยละ 10.8 สถานภาพในครอบครัว ตัวอย่างร้อยละ 39.2 มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดในจังหวัดที่เก็บข้อมูล และพักอาศัยอยู่ในจังหวัดนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า 30 ปี โดยมียุทธศาสตร์การพักอาศัยเฉลี่ย 42.90 ปี

5.1.2 การทำงานและรายได้ของตัวอย่าง

ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพหรือทำงาน และมีรายได้ รายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพตลอดจนระยะเวลาของการประกอบอาชีพของตัวอย่าง สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตาราง 5.2 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการมีงานทำ และระยะเวลาที่ทำงานรายภาคและรวมทั้งประเทศ

ลักษณะการมีงานทำ และระยะเวลา	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม./ ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ลักษณะการทำงาน (n)	(900)	(897)	(896)	(899)	(900)	(4,492)
ไม่ได้ทำงาน	20.4	27.4	25.1	33.3	17.9	26.5
ทำงาน / อาชีพที่มีรายได้						
เกษตรกรรม	9.1	4.2	23.9	19.0	28.0	16.9
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	3.9	6.8	4.1	4.0	6.8	4.9
ลูกจ้างเอกชน	9.6	6.9	3.2	1.4	1.3	4.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็ก	13.8	15.2	12.7	7.8	11.6	11.5
ค้าขาย	29.8	27.5	20.9	23.2	22.1	24.4
รับจ้าง / กรรมกร	11.4	10.7	7.7	9.6	10.3	9.8
อื่น ๆ เช่น เสริมสวย ไรด์ผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า	2.0	1.3	2.4	1.7	2.0	1.8
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ระยะเวลาในการทำงาน (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
1 – 10 ปี	67.0	67.8	61.0	69.8	62.2	66.3
11 – 20 ปี	19.2	15.7	15.8	14.0	16.8	15.9
21 – 30 ปี	10.0	7.3	12.7	9.8	9.9	9.9
31 – 40 ปี	3.1	4.9	7.3	4.9	5.9	5.2
41 – 50 ปี	0.3	0.4	2.7	1.1	1.8	1.2
มากกว่า 50 ปี	0.4	3.9	0.5	0.4	3.7	1.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยระยะเวลาการทำงาน (ปี)	12.56	13.0	16.95	14.66	14.67	14.45
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	9.94	11.4	13.22	12.22	12.39	11.92

ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด ร้อยละ 24.4 รองลงมาคือ เกษตรกรรม ร้อยละ 16.9 และประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็ก ร้อยละ 11.5 กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีผู้ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด ร้อยละ 29.8 รองลงมาคือ ภาคกลาง ร้อยละ 27.5 ในส่วนของผู้ที่มีการประกอบอาชีพ พบว่า ระยะเวลาเฉลี่ยในการประกอบอาชีพของตัวอย่างเท่ากับ 14.45 ปี

ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า รายได้บุคคลเฉลี่ยต่อเดือนของตัวอย่างเท่ากับ 17,724.60 บาท กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นภาคที่มีรายได้บุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด 23,165.37 บาท รองลงมาคือภาคกลาง 21,570.52 บาท และภาคเหนือ 19,283.29 บาท แต่เมื่อพิจารณา รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน กลับพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างภาคที่มีรายได้ ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดและน้อยที่สุด โดยตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มี รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดเท่ากับ 35,238.43 บาท ในขณะที่ตัวอย่างในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุดเท่ากับ 17,329.32 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีรายได้เฉลี่ยแตกต่างกันถึงหนึ่งเท่า

ตาราง 5.3 ก ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามระดับรายได้บุคคล รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน เฉลี่ยต่อเดือน รายภาคและรวมทั้งประเทศ

รายได้ / รายจ่าย ต่อเดือน	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
รายได้บุคคล (บาท)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
(n)						
ไม่มีรายได้	20.3	24.9	14.9	33.2	17.0	24.0
ไม่เกิน 2,000	0.9	4.4	16.1	2.1	4.6	5.2
2,001 – 5,000	7.4	7.7	19.0	16.2	10.0	12.9
5,001 – 10,000	20.8	25.0	26.3	28.0	30.6	26.4
10,001 – 20,000	26.0	21.4	12.7	13.0	24.7	18.2
20,001 – 50,000	19.6	12.3	8.6	5.8	11.3	10.5
มากกว่า 50,000	5.0	4.3	2.4	1.7	1.8	2.8
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	23,165.37	21,570.52	19,283.29	13,044.16	15,809.34	17,724.60
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	32,027.49	40,416.22	122,188.50	25,160.77	18,861.04	45,997.78
รายได้ของครัวเรือน (บาท) (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
ไม่เกิน 2,000	0.1	1.7	7.0	2.0	3.7	2.8
2,001 – 5,000	2.0	4.0	14.8	12.4	5.2	8.7
5,001 – 10,000	11.6	14.7	29.0	30.6	17.4	22.6
10,001 – 20,000	27.7	34.7	25.9	35.0	36.0	32.2

ตาราง 5.3 ก ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามระดับรายได้บุคคล รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน เฉลี่ยต่อเดือน รายภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

รายได้ / รายจ่าย ต่อเดือน	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
20,001 – 50,000	44.2	35.3	17.4	17.3	29.7	26.6
มากกว่า 50,000	14.4	9.7	5.9	2.7	8.0	7.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	35,238.43	29,734.60	25,671.87	17,329.32	25,794.67	25,136.46
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	37,630.49	38,280.75	113,548.48	23,662.63	25,062.35	45,288.75
รายจ่ายของครัวเรือน (บาท) (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
ไม่เกิน 2,000	0.8	1.9	10.1	2.0	5.3	5.1
2,001 – 5,000	6.6	8.4	30.6	22.8	10.2	17.3
5,001 – 10,000	25.2	30.1	31.6	39.9	30.6	33.0
10,001 – 20,000	34.0	33.7	16.0	26.3	35.7	28.3
20,001 – 50,000	29.7	20.9	9.4	8.0	15.0	15.0
มากกว่า 50,000	3.7	5.0	2.3	1.0	3.2	2.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	20,891.98	20,512.60	15,091.41	11,576.75	16,990.50	16,065.27
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	18,681.47	30,276.01	72,210.91	10,191.42	16,135.94	27,388.96

รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ตัวอย่างทั้งหมดมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 16,065.27 บาท กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด 20,891.98 บาท ในขณะที่ภาคกลางและภาคใต้ มีรายจ่ายเป็นอันดับรองลงมาเท่ากับ 20,512.60 บาท และ 16,990.50 บาท ตามลำดับ

ตาราง 5.3 ข ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายโดยประมาณต่อเดือนของตัวอย่าง
จำแนกตามประเภทของรายจ่าย รายภาคและรวมทั้งประเทศ

ประเภท ของรายจ่าย	กทม./ ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้ง ประเทศ	
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.
1. ค่าอาหาร	3,882.21	2,308.68	4,683.66	5,964.56	3,470.90	3,272.64	3,906.17	2,734.83	4,493.71	3,186.72	4,041.27	3,399.31
2. ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม	1,161.48	946.19	1,393.13	1,274.07	1,232.21	1,292.62	1,192.92	1,415.46	1,154.62	2,030.66	1,225.17	1,377.57
3. ค่ารักษาพยาบาล/ค่ายา รักษาโรค	530.30	862.44	1,215.56	2,676.96	978.68	1,680.14	1,760.38	5,084.45	1,108.62	1,738.82	1,230.18	2,882.14
4. ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	1,547.83	1,276.96	1,891.13	2,868.15	965.86	1,364.73	843.44	1,365.71	931.23	800.23	1,177.41	1,538.18
5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการ เดินทาง	1,761.73	2,001.20	1,875.19	7,217.89	1,574.17	2,328.88	1,424.71	1,844.80	1,503.95	1,836.97	1,597.48	2,908.60
6. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่ อาศัย	2,718.98	2,454.71	3,284.59	3,377.75	3,049.85	3,170.81	2,597.01	2,304.41	3,127.37	3,568.78	2,895.74	2,854.45
7. ค่าเหล้า บุหรี่	1,394.22	1,707.75	1,485.32	1,895.72	1,111.92	2,056.24	942.05	1,088.00	871.91	750.29	1,132.81	1,462.70
8. ค่าซื้อสื่อคอมพิวเตอร์/ห่วย	615.64	884.38	663.64	1,437.93	514.6	1,108.19	586.22	768.82	498.34	650.09	579.22	951.94
9. ค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ทำบุญ การกุศล	3,957.69	3,395.19	4,287.98	5,388.51	400.00	452.77	1,987.50	1,898.58	4,417.08	3,472.27	2,758.12	2,710.00

เมื่อพิจารณารายจ่ายจำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย พบว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุดในแต่ละเดือนของตัวอย่าง โดยในภาพรวมทั้งประเทศ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารของตัวอย่างเฉลี่ยเท่ากับ 4,041.27 บาท ต่อเดือน เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ภาคกลางมีรายจ่ายด้านนี้มากที่สุดเท่ากับ 4,683.66 บาทต่อเดือน รองลงมาคือ ภาคใต้มีรายจ่ายด้านนี้เท่ากับ 4,493.71 บาทต่อเดือน ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีรายจ่ายด้านนี้เท่ากับ 3,882.21 บาทต่อเดือน

นอกจากรายจ่ายเกี่ยวกับอาหารแล้ว รายจ่ายอันดับรองลงมาที่ตัวอย่างต้องมีภาระก็คือ รายจ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าผ่อนบ้าน ซึ่งในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างมีรายจ่ายด้านนี้เฉลี่ย เดือนละ 2,895.74 บาท ตัวอย่างในภาคกลาง มีรายจ่ายด้านนี้มากที่สุดเฉลี่ยเท่ากับ 3,284.59 บาทต่อเดือน รองลงมาคือ ภาคใต้เฉลี่ยเท่ากับ 3,127.37 บาท ต่อเดือน และภาคเหนือ 3,049.85 บาท ต่อเดือน

ตาราง 5.4 ร้อยละของการมีเงินออมและการมีหนี้สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การมีเงินออมและการมีหนี้สิน	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
การมีเงินออม (n)	(897)	(900)	(900)	(899)	(900)	(4,496)
ไม่มี	32.6	42.9	40.8	40.0	33.2	38.5
มี	67.4	57.1	59.2	60.0	66.8	61.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
การมีหนี้สิน (n)	(897)	(900)	(900)	(899)	(899)	(4,495)
ไม่มี	53.5	57.0	42.1	44.3	44.3	47.6
หลักพันบาท	5.1	6.3	3.8	3.7	3.7	4.4
หลักหมื่นบาท	20.4	19.6	26.5	28.9	28.9	25.4
หลักแสนบาท	19.1	14.4	25.0	21.4	21.4	20.5
หลักล้านบาท	1.9	2.6	2.6	1.7	2.4	1.8
ไม่ระบุ	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ประเภทของหนี้สิน (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
ผ่อนชำระเช่าซื้อบ้าน	6.7	5.3	5.4	2.2	5.6	4.1
ผ่อนส่งรถยนต์	10.6	10.2	10.0	9.9	14.3	10.7
การลงทุนค้าขายหรือทำธุรกิจ	16.2	15.0	37.6	24.9	22.3	23.7
การบริโภค	14.4	15.0	8.9	12.8	9.3	12.2
อื่นๆ	5.9	6.6	6.7	15.9	6.2	9.6

ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.5 มีเงินออม โดยตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีจำนวนผู้ที่มีเงินออมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.4 ในขณะที่ภาคกลางมีน้อยที่สุด ร้อยละ 57.1 เมื่อสำรวจเกี่ยวกับการมีหนี้สิน พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่มีหนี้สิน และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนเงินของการเป็นหนี้ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหนี้ตั้งแต่หลักหมื่นบาทขึ้นไป โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาการเป็นหนี้ที่มีจำนวนเงินสูง เช่น หนี้หลักแสนบาท พบว่า ภาคเหนือมีผู้ที่เป็นหนี้หลักแสนบาทมากที่สุด ร้อยละ 25.0 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ร้อยละ 21.4 เท่ากัน ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีจำนวนผู้ที่เป็นหนี้จากการซื้อบ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.7 ในขณะที่ตัวอย่างในภาคใต้มีจำนวนผู้ที่เป็นหนี้จากการซื้อรถยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.3

5.2 วิธีการดำเนินชีวิตของตัวอย่าง

5.2.1 การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและลักษณะของที่พักอาศัย

ที่อยู่อาศัยจัดอยู่ในปัจจัยสี่ที่มนุษย์ทุกคนต้องมี การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จะช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่มีความสะดวกสบายมากขึ้น เท่ากับเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนด้วยเช่นกัน ดังนั้นในการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย ครั้งนี้ จึงมีการสำรวจเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และลักษณะของที่พักอาศัยเพื่อเป็นข้อมูลชี้วัดระดับคุณภาพชีวิตของคนเหล่านั้น ซึ่งผลการสำรวจปรากฏดังต่อไปนี้

ตาราง 5.5 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ความเป็นเจ้าของบ้าน (n)	(893)	(896)	(896)	(900)	(900)	(4,485)
1. ของท่านหรือคู่สมรส อยู่ในระยะเวลาเช่าซื้อ	54.4	58.3	74.9	75.3	72.4	68.4
ระยะเวลาผ่อนส่งที่เหลือเฉลี่ย(ปี)	11.26	15.58	13.00	7.14	12.67	9.6
2. ของบิดา มารดา/ญาติ	19.4	19.1	18.0	17.4	18.2	18.2
3. บ้านพักข้าราชการ/พนักงาน	1.8	0.9	0.2	0.1	0.2	0.5
4. บ้านเช่า	22.1	19.8	6.6	6.4	7.6	11.5
5. อื่นๆ	2.3	1.9	0.3	0.8	1.6	1.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ลักษณะบ้าน (n)	(900)	(900)	(899)	(900)	(900)	(4,499)
1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้นขึ้นไป	32.8	34.7	39.4	51.0	18.0	38.4
2. บ้านเดี่ยวชั้นเดียว	35.8	39.5	51.2	42.8	74.3	47.0
3. ทาวน์เฮาส์	8.2	3.4	0.8	0.3	0.6	2.3
4. คอนโดมิเนียม / อพาร์ทเมนต์	2.4	0.4	0.1	0.0	0.0	0.5
5. แฟลต	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1
6. ตึกแถว	11.4	13.8	3.9	2.8	4.4	6.6
7. ห้องแถว	8.7	7.3	2.8	2.9	2.7	4.6
8. อื่น ๆ เช่น เพิงพัก บ้านสังกะสี	0.5	0.9	1.7	0.1	0.0	0.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 5.5 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
<u>สภาพบ้าน</u>						
1. <u>วัสดุที่ใช้</u> (n)	(900)	(900)	(898)	(900)	(900)	(4,498)
ไม้	20.1	20.4	28.9	7.8	8.1	16.0
ปูน	53.6	43.2	34.4	41.6	60.3	45.1
ไม้และปูน	26.3	36.4	36.6	50.6	31.6	38.9
อื่นๆ เช่น สังกะสี ไม้อัด	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. <u>การมีบริเวณบ้าน</u> (n)	(888)	(894)	(883)	(900)	(900)	(4,465)
มีบริเวณ	62.5	73.9	79.7	81.8	82.1	76.9
ไม่มีบริเวณ	37.5	26.1	20.3	18.2	17.9	23.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.4 มีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองหรือเป็นของกลุ่มสมรส ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองหรือของกลุ่มสมรสมากที่สุด ร้อยละ 75.3 รองลงมาคือภาคใต้ ร้อยละ 72.4 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองน้อยที่สุด ร้อยละ 54.4 แต่กลับมีผู้อาศัยอยู่ในบ้านเช่ามากที่สุด ร้อยละ 22.1

ลักษณะบ้านของตัวอย่างเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียวมากที่สุด ร้อยละ 47.0 รองลงมาเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นขึ้นไป ร้อยละ 38.4 และ ตึกแถว ร้อยละ 6.6 ตัวอย่างในภาคใต้พักอาศัยในบ้านเดี่ยวชั้นเดียวมากที่สุด ร้อยละ 74.3 ในขณะที่ตัวอย่างในภาคเหนือพักอาศัยในบ้านเดี่ยว 2 ชั้นขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 51.2 ภาคกลางมีจำนวนตัวอย่างที่พักอาศัยในตึกแถวมากที่สุด ร้อยละ 13.8

วัสดุที่ใช้สร้างบ้าน พบว่า ตัวอย่างพักอาศัยในบ้านที่สร้างด้วยปูนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 45.1 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาคพบว่า ตัวอย่างในภาคใต้พักอาศัยในบ้านที่สร้างด้วยปูนมากที่สุด ร้อยละ 60.3 ในขณะที่ตัวอย่างในภาคเหนือพักอาศัยในบ้านที่สร้างด้วยไม้มากที่สุด ร้อยละ 28.9 ทั้งนี้บ้านที่ตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ ร้อยละ 76.9 เป็นบ้านที่มีบริเวณ

5.2.2 การพักผ่อนหย่อนใจ

การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจเป็นตัวชี้วัดอีกประการหนึ่ง ที่สามารถบ่งชี้ถึงระดับคุณภาพชีวิตของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีเวลาสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ และมีเวลาสำหรับการทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจมาก ย่อมพิจารณาได้ว่ามีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า ผู้ที่ไม่มีเวลาหรือมีเวลาน้อย และไม่มีโอกาสได้ทำกิจกรรมต่างๆเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเลย

ตาราง 5.6 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามเวลาพักผ่อนหย่อนใจ (ไม่รวมเวลานอน) รายภาคและรวมทั้งประเทศ

เวลาพักผ่อนหย่อนใจเฉลี่ย/วัน	ภาค										รวมทั้งประเทศ		
	กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล		กลาง		เหนือ		ตะวันออก		ใต้				
	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	วัน ธรรมดา	เสาร์/ อาทิตย์	
(n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)	(4,500)
1-5 ชั่วโมง	90.4	81.1	85.6	76.1	69.9	62.0	81.7	71.4	88.9	84.7	100.3	79.8	
6-10 ชั่วโมง	8.9	17.4	13.3	21.9	24.6	30.1	15.6	25.5	10.1	13.2	17.0	17.5	
11-15 ชั่วโมง	0.6	1.4	0.8	1.7	4.6	6.6	2.6	3.0	1.0	1.8	2.3	2.3	
16 ชั่วโมงขึ้นไป	0.1	0.1	0.3	0.3	0.9	1.3	0.1	0.1	0.0	0.3	0.3	0.4	
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
ค่าเฉลี่ย(ชั่วโมง)	3.19	3.91	3.51	4.27	4.40	5.01	3.73	4.30	2.93	3.48	3.55	4.20	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.74	2.10	2.07	2.40	3.03	3.30	2.33	2.50	2.12	2.37	2.35	2.61	

ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจในวันธรรมดาเฉลี่ยวันละ 3.55 ชั่วโมง และวันเสาร์-อาทิตย์ เฉลี่ยวันละ 4.20 ชั่วโมง ในวันธรรมดา พบว่า ตัวอย่างภาคเหนือมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดเฉลี่ยวันละ 4.40 ชั่วโมง รองลงมาคือภาคตะวันออกเหนือ เฉลี่ยวันละ 3.73 ชั่วโมง ภาคกลางเฉลี่ยวันละ 3.51 ชั่วโมง เช่นเดียวกับในวันเสาร์-อาทิตย์ ตัวอย่างภาคเหนือมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดเช่นกัน เฉลี่ยวันละ 5.01 ชั่วโมง รองลงมาคือภาคตะวันออกเหนือ เฉลี่ยวันละ 4.30 ชั่วโมง และภาคกลาง เฉลี่ยวันละ 4.27 ชั่วโมง

ตาราง 5.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่กิจกรรมในการพักผ่อน
หย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจ	n	ความถี่				รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)			
1.ดูโทรทัศน์								
รวมทั้งประเทศ	4,500	64.3	23.9	8.7	3.1	100.0	2.49	0.78
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	900	66.7	25.6	5.6	2.1	100.0	2.57	0.70
ภาคกลาง	900	70.9	19.7	7.0	2.4	100.0	2.59	0.73
ภาคเหนือ	900	61.2	21.4	12.3	5.0	100.0	2.39	0.89
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	62.7	25.0	9.0	3.3	100.0	2.47	0.79
ภาคใต้	900	61.1	27.8	9.1	2.0	100.0	2.48	0.74
2.ฟังวิทยุ								
รวมทั้งประเทศ	4,500	22.2	22.0	13.1	42.7	100.0	1.24	1.21
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	900	21.8	22.4	14.6	41.2	100.0	1.25	1.20
ภาคกลาง	900	19.2	19.4	9.6	51.8	100.0	1.06	1.22
ภาคเหนือ	900	26.1	23.7	17.4	32.8	100.0	1.43	1.19
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	22.7	24.4	12.8	40.1	100.0	1.30	1.21
ภาคใต้	900	20.4	16.6	10.9	52.1	100.0	1.05	1.23
3.ฟังเพลงจากเครื่องเสียง								
รวมทั้งประเทศ	4,500	9.6	12.7	23.2	54.5	100.0	0.77	0.95
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	900	9.1	14.7	30.1	46.1	100.0	0.87	0.67
ภาคกลาง	900	9.9	11.7	21.1	57.3	100.0	0.74	1.01
ภาคเหนือ	900	9.1	13.3	18.7	58.9	100.0	0.73	1.01
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	9.9	12.3	21.9	55.9	100.0	0.76	1.01
ภาคใต้	900	9.7	11.9	26.7	51.8	100.0	0.79	0.99
4.ดูวิดีโอ/วีซีดี/ดีวีดี								
รวมทั้งประเทศ	4,500	4.2	9.3	24.3	62.2	100.0	0.56	0.82
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	900	4.8	12.1	28.9	54.2	100.0	0.67	0.87
ภาคกลาง	900	5.0	7.1	25.1	62.8	100.0	0.54	0.83
ภาคเหนือ	900	5.7	7.8	20	66.6	100.0	0.53	0.86
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	2.9	11.1	21.7	64.3	100.0	0.53	0.80
ภาคใต้	900	3.8	6.4	29.8	60.0	100.0	0.54	0.78
5.อ่านหนังสือ								
รวมทั้งประเทศ	4,500	12.0	16.6	23.0	48.4	100.0	0.92	1.05

ตาราง 5.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่กิจกรรมในการพักผ่อน
หย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

กิจกรรมใน การพักผ่อนหย่อนใจ	n	ความถี่				รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)			
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	15.1	17.9	29.8	37.2	100.0	1.11	1.07
ภาคกลาง	900	19.6	19.8	23.1	37.6	100.0	1.21	1.15
ภาคเหนือ	900	9.9	15.0	22.9	52.2	100.0	0.83	1.02
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	8.2	15	20.7	56.1	100.0	0.75	0.99
ภาคใต้	900	11.1	16.9	20.7	51.3	100.0	0.88	1.05
6.เล่นอินเทอร์เน็ต								
รวมทั้งประเทศ	4,500	7.1	5.4	4.0	83.6	100.0	0.36	0.87
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	7.8	7.2	5.1	79.9	100.0	0.43	0.93
ภาคกลาง	900	10.6	5.4	4.4	79.6	100.0	0.47	1.00
ภาคเหนือ	900	6.3	5.8	4.6	83.3	100.0	0.35	0.85
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	5.7	3.7	3	87.7	100.0	0.27	0.78
ภาคใต้	900	6.1	6.6	4.2	83.1	100.0	0.36	0.85
7.เล่นเกมสื่อกอมพิวเตอร์								
รวมทั้งประเทศ	4,500	3.1	2.8	4.8	89.4	100.0	0.20	0.63
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	4.1	3.8	4.4	87.7	100.0	0.24	0.71
ภาคกลาง	900	3.4	3.2	6.9	86.4	100.0	0.24	0.67
ภาคเหนือ	900	2.8	2.9	4.7	89.7	100.0	0.19	0.61
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	2.9	1.8	3.6	91.8	100.0	0.16	0.58
ภาคใต้	900	2.3	3.1	5.8	88.8	100.0	0.19	0.60
8.ทำสวน/ปลูกต้นไม้								
รวมทั้งประเทศ	4,500	12.1	18.8	26.5	42.6	100.0	1.01	1.16
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	6.7	12.1	27.3	53.9	100.0	0.72	0.92
ภาคกลาง	900	9.9	14.1	26.4	49.6	100.0	0.84	1.00
ภาคเหนือ	900	13.3	21.7	22.7	42.3	100.0	1.06	1.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	13.4	19.4	27.6	39.6	100.0	1.07	1.06
ภาคใต้	900	16.7	27.2	27.8	28.3	100.0	1.32	1.06
9.ออกกำลังกาย								
รวมทั้งประเทศ	4,500	13.7	18.5	35.2	32.6	100.0	1.13	1.01

ตาราง 5.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่กิจกรรม ในการพักผ่อน
หย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ	n	ความถี่				รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)			
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	10.2	15.7	39.6	34.7	100.0	1.01	0.95
ภาคกลาง	900	11.2	18.0	33.4	37.4	100.0	1.03	1.00
ภาคเหนือ	900	10.1	16.3	32.2	41.3	100.0	0.95	0.99
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	18.9	20.7	37.1	23.3	100.0	1.35	1.04
ภาคใต้	900	13.2	19.9	31.8	35.1	100.0	1.11	1.03
10. ไปเดินดูสินค้า								
รวมทั้งประเทศ	4,500	7.3	16.4	32.1	44.2	100.0	0.87	0.93
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	6.0	20.0	38.9	35.1	100.0	0.97	0.89
ภาคกลาง	900	10.6	22.6	30.9	36.0	100.0	1.08	1.00
ภาคเหนือ	900	6.6	14.6	25.2	53.7	100.0	0.74	0.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	5.8	14.0	33.8	46.4	100.0	0.79	0.89
ภาคใต้	900	9.4	12.8	30.9	46.9	100.0	0.85	0.98
11. ไปดูภาพยนตร์								
รวมทั้งประเทศ	4,500	1.2	2.0	10.2	86.6	100.0	0.18	0.51
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	1.7	1.9	14.6	81.9	100.0	0.23	0.56
ภาคกลาง	900	1.3	2.3	10.9	85.4	100.0	0.20	0.53
ภาคเหนือ	900	1.3	1.9	9.4	87.3	100.0	0.17	0.51
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	1.1	2	8	88.9	100.0	0.15	0.49
ภาคใต้	900	0.9	1.8	10.4	86.9	100.0	0.17	0.48
12. ไปดูกีฬา								
รวมทั้งประเทศ	4500	2.0	3.8	12.7	81.5	100.0	0.26	0.61
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	1.4	2.0	11	85.6	100.0	0.19	0.53
ภาคกลาง	900	1.8	1.7	6.1	90.4	100.0	0.15	0.52
ภาคเหนือ	900	1.7	4.7	14.8	78.9	100.0	0.24	0.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	1.7	4.7	14.8	78.9	100.0	0.29	0.63
ภาคใต้	900	3.8	6.4	21	68.8	100.0	0.45	0.78
13. ไปดูคอนเสิร์ต								
รวมทั้งประเทศ	4,500	0.4	0.8	7.9	90.9	100.0	0.04	0.36
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	0.3	1.2	5.9	92.6	100.0	0.02	0.38

ตาราง 5.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นกิจกรรม ในการพักผ่อน
หย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ	n	ความถี่				รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย (1)			
ภาคกลาง	900	0.2	0.6	6.3	92.9	100.0	0.02	0.30
ภาคเหนือ	900	0.1	1.1	4.7	94.1	100.0	0.02	0.32
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	0.6	0.6	9.6	89.2	100.0	0.02	0.36
ภาคใต้	900	0.4	0.9	12.4	86.3	100.0	0.16	0.46
14. ไปสถานริมน้ำ								
รวมทั้งประเทศ	4,500	1.2	1.1	5.8	91.8	100.0	0.13	0.46
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	1.2	1.4	8	89.3	100.0	0.15	0.48
ภาคกลาง	900	1.0	1.0	4.7	93.3	100.0	0.02	0.41
ภาคเหนือ	900	1.1	1.3	7.8	89.8	100.0	0.14	0.46
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	1.7	0.7	4.7	93.0	100.0	0.11	0.46
ภาคใต้	900	0.7	1.9	4.8	92.7	100.0	0.11	0.42
15. นอนเล่น/นั่งเล่น								
รวมทั้งประเทศ	4,500	51.8	27.9	12.2	8.1	100.0	2.24	0.94
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	52.3	31.2	11.2	5.2	100.0	2.31	0.87
ภาคกลาง	900	57.8	29.6	8.0	4.7	100.0	2.4	0.83
ภาคเหนือ	900	41.3	27.0	18.7	13.0	100.0	1.97	1.06
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	53.2	26.1	11.8	8.9	100.0	2.24	0.97
ภาคใต้	900	54.3	27.6	10.8	7.3	100.0	2.29	0.93
16. เดินการพนัน								
รวมทั้งประเทศ	4,500	0.9	1.9	4.2	93.0	100.0	0.12	0.45
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	0.8	2.2	2.9	94.3	100.0	0.02	0.41
ภาคกลาง	900	1.1	0.9	3	95	100.0	0.02	0.47
ภาคเหนือ	900	0.6	1.4	2.6	95.4	100.0	0.02	0.36
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	0.8	2.8	6.2	90.2	100.0	0.14	0.47
ภาคใต้	900	1.3	1.4	4.8	92.4	100.0	0.12	0.46
17. ซื่อสัตย์/ซื่อหาญ								
รวมทั้งประเทศ	4,500	14.1	14.4	23.8	47.6	100.0	0.95	1.08
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	21.4	14.7	23.3	40.6	100.0	1.17	1.18

ตาราง 5.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่กิจกรรม ในการพักผ่อน
 หายใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ	n	ความถี่				รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ประจำ (4)	ค่อนข้าง บ่อย (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย เลย (1)			
ภาคกลาง	900	16.1	17	22.2	44.7	100.0	1.05	1.12
ภาคเหนือ	900	16.1	15.9	23.8	44.2	100.0	1.04	1.12
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	10.9	12.4	26.7	50	100.0	0.84	1.02
ภาคใต้	900	8.3	13.8	19.7	58.2	100.0	0.72	0.99
18. คีฬาสุรา								
รวมทั้งประเทศ	4,500	2.9	5.8	14.1	77.1	100.0	0.35	0.72
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	4.0	4.8	15.0	76.2	100.0	0.37	0.75
ภาคกลาง	900	3.6	5.1	8.9	82.4	100.0	0.30	0.72
ภาคเหนือ	900	3.2	6.4	17.8	72.6	100.0	0.40	0.75
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	1.9	6.6	16.1	75.4	100.0	0.35	0.69
ภาคใต้	900	2.7	5.3	10.2	81.8	100.0	0.29	0.69
19. อื่นๆ เช่น ไปทำบุญ ไหว้พระ								
รวมทั้งประเทศ	4,500	1.3	0.6	0.4	97.7	100.0	0.06	0.41
กรุงเทพฯและปริมณฑล	900	3.0	0.6	0.8	95.6	100.0	0.20	0.43
ภาคกลาง	900	1.8	0.6	0.3	97.3	100.0	0.02	0.45
ภาคเหนือ	900	1.7	0.7	0.3	97.3	100.0	0.02	0.30
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	0.2	0.8	0.3	98.7	100.0	0.02	0.40
ภาคใต้	900	0.9	0.1	0.2	98.8	100.0	0.10	0.51

ในภาพรวมทั้งประเทศ กิจกรรมในการพักผ่อนหายใจที่ตัวอย่างทำเป็นประจำมากที่สุด คือ การดูโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมาคือ การนอนเล่น/นั่งเล่น ร้อยละ 51.8 และการฟังวิทยุ ร้อยละ 22.2 ที่น่าสนใจคือกิจกรรมอันดับต่อมาที่ตัวอย่างนิยมทำ คือ การหาซื้อลอตเตอรี่หรือหวย และการแสวงหาตัวเลขเพื่อนำไปซื้อลอตเตอรี่ ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 14.1 มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ที่มีประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิต เช่น การไปออกกำลังกาย การทำสวนปลูกต้นไม้ การอ่านหนังสือ เป็นต้น

ตาราง 5.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความถี่ของกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจ	กทม. / ปริมาณ		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
	\bar{x}	SD.	\bar{x}	SD.	\bar{x}	SD.	\bar{x}	SD.	\bar{x}	SD.	\bar{x}	SD.
1. ดูโทรทัศน์	2.57	0.7	2.59	0.73	2.39	0.89	2.47	0.79	2.48	0.74	0.26	0.61
2. ฟังวิทยุ	1.25	1.2	1.06	1.22	1.43	1.19	1.3	1.21	1.05	1.23	0.12	0.39
3. ฟังเพลงจากเครื่องเสียง	0.87	0.67	0.74	1.01	0.73	1.01	0.76	1.01	0.79	0.99	0.12	0.45
4. ดูวิดีโอ / วีซีดี / ดีวีดี	0.67	0.87	0.54	0.83	0.53	0.86	0.53	0.8	0.54	0.78	2.24	0.94
5. อ่านหนังสือ	1.11	1.07	1.21	1.15	0.83	1.02	0.75	0.99	0.88	1.05	0.12	0.45
6. เล่นอินเทอร์เน็ต	0.43	0.93	0.47	1.0	0.35	0.85	0.27	0.78	0.36	0.85	0.95	1.08
7. เล่นเกมส์ คอมฯ	0.24	0.71	0.24	0.67	0.19	0.61	0.16	0.58	0.19	0.6	0.35	0.72
8. ทำสวน/ปลูกต้นไม้	0.72	0.92	0.84	1.00	1.06	1.8	1.07	1.06	1.32	1.06	0.05	0.36
9. ออกกำลังกาย	1.01	0.95	1.03	1.00	0.95	0.99	1.35	1.04	1.11	1.03	0.26	0.61
10. ไปเดินดูสินค้า	0.97	0.89	1.08	1.00	0.74	0.94	0.79	0.89	0.85	0.98	0.12	0.39
11. ไปดูภาพยนตร์	0.23	0.56	0.2	0.53	0.17	0.51	0.15	0.49	0.17	0.48	0.12	0.45
12. ไปดูกีฬา	0.19	0.53	0.15	0.52	0.24	0.6	0.29	0.63	0.45	0.78	2.24	0.94
13. ไปดูคอนเสิร์ต	0.09	0.36	0.08	0.31	0.14	0.46	0.12	0.39	0.16	0.42	0.12	0.45
14. ไปสถานเริงรมย์	0.15	0.48	0.1	0.4	0.14	0.46	0.11	0.46	0.11	0.42	0.95	1.08
15. นอนเล่น / นั่งเล่น	2.31	0.87	2.4	0.83	1.97	1.06	2.24	0.97	2.29	0.93	0.35	0.72
16. เล่นการพนัน	0.08	0.39	0.11	0.47	0.13	0.43	0.14	0.47	0.12	0.46	0.05	0.36
17. ซื่อสัตย์ต่อ / ซื่อหยา	1.17	1.18	1.05	1.12	1.04	1.12	0.84	1.02	0.72	0.99	0.26	0.61
18. ดื่มสุรา	0.37	0.75	0.3	0.72	0.4	0.75	0.35	0.69	0.29	0.69	0.12	0.39
19. อื่นๆ เช่น ให้อาหารสัตว์เลี้ยง	0.11	0.54	0.06	0.43	0.06	0.42	0.02	0.23	0.03	0.29	0.12	0.45

หมายเหตุ: ค่าคะแนน 4 = ประจำ 3 = ค่อนข้างบ่อย 2 = นาน ๆ ครั้ง 1 = ไม่เคยเลย

การไปทัศนอาหรหรือทัศนศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.2 ไม่เคยไปทัศนอาหรหรือทัศนศึกษา ในกลุ่มผู้ที่เคยไป พบว่า ร้อยละ 25.5 เคยไปทัศนอาหรหรือทัศนศึกษาในจังหวัดที่ตนเองอยู่ ร้อยละ 41.8 เคยไปทัศนอาหรหรือทัศนศึกษาต่างจังหวัด และร้อยละ 21.5 เคยไปทัศนอาหรหรือทัศนศึกษาในต่างประเทศ เมื่อพิจารณาแยกรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางเคยไปทัศนอาหรหรือไปทัศนศึกษามากที่สุด ร้อยละ 58.9 รองลงมาคือภาคใต้ ร้อยละ 58.4 กรุงเทพมหานครและปริมาณ ร้อยละ 56.2 นอกจากนี้ยังพบประเด็นที่น่าสนใจคือ การไปทัศนอาหรหรือทัศนศึกษาในต่างประเทศ โดยพบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีการไปทัศนอาหรประเทศในทวีปเอเชียมากที่สุด ร้อยละ 3.9 และ 3.3 ตามลำดับ มากกว่าตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมาณ ซึ่งอาจเป็นเพราะมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เขมร และ มาเลเซีย ทำให้มีโอกาสในการเดินทางไปท่องเที่ยวมากกว่าคนในภาคอื่น

ตาราง 5.9 ร้อยละของการไปทัศนจร / ทัศนศึกษาของตัวอย่างในรอบปีที่ผ่านมา จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

การไปทัศนจร / ทัศนศึกษา	กทม. / ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้	รวมทั้ง ประเทศ
1. ในรอบปีที่ผ่านมาเคยไปทัศนจร /						
ทัศนศึกษาหรือไม่	(n)	(899)	(900)	(900)	(900)	(4,499)
เคยไป		56.2	58.9	31.8	36.4	45.8
ไม่เคยไป		43.8	41.1	68.2	63.6	54.2
รวม		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. เคยไปทัศนจร / ทัศนศึกษา						
ในจังหวัดที่ตนเองอยู่	(n)	(526)	(422)	(372)	(406)	(2,263)
ไม่เคย		17.9	24.6	23.9	27.6	25.5
ต่างจังหวัดที่ไป	(n)	(475)	(360)	(283)	(244)	(1,798)
ไม่เคย		51.3	53.2	58.6	64.3	58.2
ภาคเหนือตอนบน		4.8	9.3	15.3	3.0	7.0
ภาคเหนือตอนล่าง		1.8	1.6	3.6	1.0	1.7
ภาคกลาง		5.9	4.2	1.2	3.8	3.5
ภาคตะวันออก		10.6	9.0	7.6	6.6	7.0
ภาคตะวันตก		8.0	10.0	3.9	2.2	4.8
กรุงเทพมหานคร		2.1	1.7	5.0	2.9	3.5
ปริมณฑล		1.0	2.1	0.6	0.3	0.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน		3.4	2.9	1.6	8.0	4.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง		3.2	3.2	1.4	1.8	2.0
ภาคใต้ตอนบน		5.1	2.2	0.2	2.2	3.9
ภาคใต้ตอนล่าง		2.8	0.6	1.1	3.9	3.4
ต่างประเทศที่ไป	(n)	(29)	(13)	(25)	(64)	(197)
ไม่เคยไป		96.6	98.0	97.9	96.1	78.5
เอเชีย		3.2	1.7	2.0	3.9	3.0

ตาราง 5.9 ร้อยละของการไปทัศนจร / ทัศนศึกษาของตัวอย่างในรอบปีที่ผ่านมา จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

การไปทัศนจร / ทัศนศึกษา	กทม. / ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้	รวมทั้ง ประเทศ
ยุโรป	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0	0.1
ออสเตรเลีย	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
3. จำนวนครั้ง que ไปทัศนจร / ทัศนศึกษา						
ในจังหวัดที่ตนเองอยู่ (n)	(134)	(151)	(177)	(198)	(382)	(1,042)
1 ครั้ง	13.8	15.0	41.5	23.4	7.5	21.5
2 ครั้ง	20.6	23.6	18.1	17.8	14.6	18.9
3 ครั้ง	10.6	15.5	12.8	14.2	17.8	14.1
4 ครั้ง	10.6	9.5	8.5	7.6	23.8	10.8
5 ครั้ง	4.4	7.8	5.3	15.7	16.4	10.7
6 ครั้งขึ้นไป	40.0	28.6	13.8	21.3	19.9	24.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ต่างจังหวัด (n)	(476)	(366)	(280)	(249)	(437)	(1,808)
1 ครั้ง	41.2	40.6	42.7	48.6	34.6	43.0
2 ครั้ง	27.0	27	26.1	31.3	34.6	29.3
3 ครั้ง	16.2	16.2	14.8	7.8	14.0	12.8
4 ครั้ง	5.9	5.9	8.3	5.0	7.1	6.2
5 ครั้ง	2.3	3.3	4.8	4.1	4.5	3.9
6 ครั้งขึ้นไป	7.4	7.1	3.3	3.2	5.3	4.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ต่างประเทศ (n)	(29)	(13)	(25)	(66)	(66)	(199)
1 ครั้ง	80.6	61.1	70.6	27.8	43.3	56.8
2 ครั้ง	16.1	27.8	29.4	22.2	36.7	25.6
3 ครั้งขึ้นไป	3.3	11.1	0.0	50.0	20.0	22.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

เมื่อสำรวจระดับความพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของ ตัวอย่าง พบว่า ตัวอย่างร้อยละ 41.6 มีความพึงพอใจในระดับมาก ตัวอย่างในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงที่สุดเท่ากับ 7.88 รองลงมาคือ ภาคใต้ คะแนนเฉลี่ย 7.80 และภาคกลาง คะแนนเฉลี่ย 7.72

ตาราง 5.10 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับเวลาและ กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค (ร้อยละ)					รวม ทั้งประเทศ (ร้อยละ)
	กทม. / ปริมณฑล (n = 891)	กลาง (n = 885)	เหนือ (n = 893)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (n = 899)	ใต้ (n = 899)	
มากที่สุด (คะแนน 9 - 10)	14.9	21.6	25.6	0.3	25.6	14.6
มาก (คะแนน 7 - 8)	68.3	65.2	53.8	1.4	62.2	41.6
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	15.8	12.6	17.5	12.7	11.5	13.9
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.8	0.5	2.0	52.3	0.3	18.3
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.2	0.1	1.1	33.3	0.4	11.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	7.49	7.72	7.50	7.88	7.80	7.70
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.29	1.34	1.77	1.58	1.27	1.50

5.2.3 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ

การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและมีประโยชน์สามารถช่วยพัฒนาระดับ คุณภาพชีวิตของคนได้ ข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์อาจช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องใน เรื่องต่างๆได้ เช่น เรื่องสุขภาพอนามัย ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ข้อมูลข่าวสาร จึงนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนอีกประการหนึ่ง

ตาราง 5.11 ก ร้อยละของการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภท ต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค					รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ) (n = 4,500)
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
	(n = 900)	(n = 900)	(n = 900)	(n = 900)	(n = 900)	
โทรทัศน์	99.0	97.8	97.9	99.4	98.9	98.7
วิทยุ	50.6	45.8	63.6	58.6	41.9	53.6
หนังสือพิมพ์	60.4	60.7	48.2	34.9	40.3	46.8
นิตยสาร หรือวารสาร	23.1	24.9	17.8	16.4	14.9	19.0
บุคคล	71.8	71.3	52.7	74.0	78.4	69.8
อินเทอร์เน็ต	21.4	23.7	17.1	16.8	16.3	18.7
โทรศัพท์มือถือ	73.8	69.1	73.8	69.2	74.8	71.6
หออกระจายข่าว หรือเสียง ตามสาย	44.7	59.1	84.0	77.8	52.8	66.8

ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างมีการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.7 รองลงมาติดตามจากโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 71.6 และที่น่าสนใจคือการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางตัวบุคคลซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับสาม ร้อยละ 69.8 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ตัวอย่างในภาคใต้ มีการติดตามข้อมูลข่าวสารจากการพูดคุยกับบุคคลอื่น และจากโทรศัพท์มือถือมากที่สุด ร้อยละ 78.4 และ 74.8 ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นผลจากลักษณะทางด้านวัฒนธรรมที่คนในภาคใต้นิยมการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามสถานที่ต่างๆ ในชุมชน เช่น ตามร้านกาแฟ ทำให้บุคคลเป็นช่องทางของการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

1) ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ

นอกจากการสำรวจเกี่ยวกับชนิดของสื่อที่ตัวอย่างได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารแล้ว การศึกษารังนี้ยังได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ อีกด้วย ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1.1) โทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ที่ตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมเป็นประจำมากที่สุด คือ รายการข่าว ร้อยละ 66.5 รองลงมาคือรายการละครหรือภาพยนตร์ ร้อยละ 42.1 และรายการเกมโชว์ ร้อยละ 14.7 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนผู้ชมรายการข่าวโทรทัศน์เป็นประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ร้อยละ 68.7 ภาคกลางและภาคเหนือ ร้อยละ 66.3 เท่ากัน

1.2) วิทยุ รายการวิทยุที่ตัวอย่างรับฟังเป็นประจำมากที่สุด คือ รายการเพลง ร้อยละ 22.6 ใกล้เคียงกับรายการข่าว ซึ่งมีผู้ฟังมากเป็นอันดับรองลงมา ร้อยละ 21.0 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ภาคเหนือ มีผู้ฟังรายการเพลงและรายการข่าวมากที่สุด ร้อยละ 28.8 และ 27.6 ตามลำดับ

1.3) หนังสือพิมพ์ หัวข้อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ตัวอย่างอ่านเป็นประจำมากที่สุด คือ ข่าวการเมือง ร้อยละ 16.2 รองลงมาคือข่าวอาชญากรรม ร้อยละ 13.7 และข่าวบันเทิง ร้อยละ 11.1 สำหรับสื่อชนิดนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค จำนวนผู้ที่อ่านข่าวการเมืองเป็นประจำมีจำนวนที่แตกต่างกันมากระหว่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลางซึ่งมีผู้อ่านข่าวการเมืองเป็นประจำจำนวนมากกับภาคอื่นๆ โดยผู้ที่อ่านข่าวการเมืองเป็นประจำในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 22.3 รองลงมาคือ ภาคกลาง ร้อยละ 22.0 ในขณะที่ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้อ่านข่าวการเมืองเป็นประจำเพียงร้อยละ 16.2 11.7 และ 11.6 ตามลำดับ

1.4) นิตยสารหรือวารสาร นิตยสารหรือวารสารที่ตัวอย่างนิยมอ่านกันเป็นประจำมากที่สุดคือ นิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับดาราศาสตร์/แฟชั่น ร้อยละ 5.0 รองลงมาคือนิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ศิลปะ กีฬา ร้อยละ 2.4 ส่วนนิตยสารหรือวารสารทางวิชาการนั้น มีผู้นิยมอ่านเป็นประจำเพียงร้อยละ 1.3 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยที่สุด

1.5) บุคคล หัวข้อที่ตัวอย่างนิยมพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเวลาพบเจอกันมากที่สุด คือ หัวข้อเกี่ยวกับสังคมต่างๆ ไป ร้อยละ 24.0 รองลงมาคือเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ร้อยละ 20.2 และเรื่องการเมือง ร้อยละ 13.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคเป็นที่น่าสนใจว่า ตัวอย่างในภาคใต้ นิยมพูดคุยกันเรื่องเศรษฐกิจและเรื่องการเมืองเป็นประจำมากที่สุดร้อยละ 25.9 และ 18.2 ตามลำดับ ในขณะที่ตัวอย่างในภาคเหนือนิยมพูดคุยกันเรื่องเศรษฐกิจและการเมืองเป็นประจำน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 11.2 และ 8.2 เท่านั้น

1.6) อินเทอร์เน็ต สื่อชนิดนี้กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมากในกลุ่มคนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจ พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตของตัวอย่างนั้น ใช้เพื่อความบันเทิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.5 รองลงมาใช้เพื่อการค้นหาข้อมูลและความรู้ ต่างๆ ร้อยละ 7.3

1.7) โทรศัพท์มือถือ เป็นสื่ออีกชนิดหนึ่งที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท แต่จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างนิยมใช้เป็นประจำเพื่อการพูดคุยกันเรื่องส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 44.6 ในขณะที่รองลงมาใช้เพื่อการรับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ เพียงร้อยละ 10.1

1.8) หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย ในชุมชนต่างๆ หอกระจายข่าวและเสียงตามสายนับเป็นช่องทางสำคัญของการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชน ซึ่งจากการสำรวจพบว่าข้อมูลข่าวสารที่ตัวอย่างได้รับทราบจากหอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายเป็นประจำมากที่สุดคือข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน ร้อยละ 33.5 รองลงมาคือข่าวจากทางราชการ ร้อยละ 25.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือ ได้รับทราบข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน และข่าวสารจากทางราชการ จากหอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายเป็นประจำมากที่สุด ร้อยละ 53.6 และ 40.8 ตามลำดับ รองลงมาคือตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 39.2 และ 29.9 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หอกระจายข่าวและเสียงตามสายมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน

ตารางที่ 5.11 ข ร้อยละ ของความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง รายภาคและรวมทั้งประเทศ

สื่อ ประเภท ที่ติดตาม	กทม./ปริมณฑล				กลาง				เหนือ				ตะวันออกกมลึงเหนือ				ใต้				รวมทั้งประเทศ				
	ประจำ	ค่อนข้าง	น้อยครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้าง	น้อยครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้าง	น้อยครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้าง	น้อยครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้าง	น้อยครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้าง	น้อยครั้ง	ไม่เคย	
โทรทัศน์																									
รายการข่าว	68.7	22.2	6.9	2.2	66.3	3.8	10.3	4.1	66.3	3.9	10.1	4.1	69.3	21.1	8.2	1.3	57.7	29.0	11.0	2.3	66.5	16.1	9.1	2.6	
ละคร, ภาพยนตร์	47.3	24.3	13.0	15.3	41.9	22.6	18.4	17.1	43.8	21.4	15.6	19.2	43.1	26.8	16.4	13.7	31.9	27.1	21.4	19.6	42.1	24.7	16.8	16.4	
เกมส์โชว์	21.6	18.9	15.1	44.4	21.1	14.2	20.0	44.7	11.3	6.1	10.6	72.0	11.1	12.1	14.0	62.8	11.7	12.7	17.7	58.0	14.7	12.5	15.1	57.7	
รายการสารคดี	18.6	12.1	16.9	52.4	16.7	12.6	17.7	53.1	10.7	6.4	12.0	70.9	12.6	9.8	14.1	63.6	11.3	10.6	12.8	65.3	13.8	10.1	14.6	61.5	
รายการวา ไรตี้ต่างๆ	16.9	12.9	15.1	55.1	14.3	11.9	16.3	57.4	6.8	4.7	9.0	79.6	8.1	6.4	11.4	74.0	6.3	6.0	11.0	76.7	10.1	8.0	12.4	69.4	
รายการอื่นๆ	1.7	0.2	0.7	97.4	0.8	0.3	0.2	98.7	0.4	0.2	0.7	98.7	0.9	0.4	0.3	98.3	1.2	0.1	0.2	98.4	1.0	0.3	0.4	98.3	
วิทยุ																									
รายการข่าว	18.7	10.4	9.1	61.8	13.8	13.2	7.6	65.4	27.6	14.9	8.2	49.3	24.8	15.7	10.6	49.0	15.1	13.7	5.2	66.0	21.0	14.0	8.6	56.4	
รายการเพลง	20.9	14.4	10.3	54.3	19.2	13.6	8.2	59.0	28.8	17.2	9.3	44.7	24.1	17.1	12.0	46.8	16.7	14.0	5.4	63.9	22.6	15.6	9.6	52.1	
รายการสาระ น่ารู้ต่างๆ	5.7	4.2	5.9	84.2	5.1	5.1	4.9	84.9	7.6	4.6	4.7	83.2	4.9	4.4	5.6	85.1	6.3	5.7	3.8	85.1	5.8	4.7	5.1	84.6	
รายการอื่นๆ	0.9	0.3	0.4	98.3	0.9	0.3	0.1	98.7	0.2	0.0	0.3	99.4	0.8	0.2	0.3	98.7	0.2	0.1	0.0	99.7	0.6	0.2	0.2	98.9	

ตารางที่ 5.11 ข ร้อยละ ของความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง รายภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

สื่อ	กทม./ปริมณฑล				กลาง				เหนือ				ตะวันออกเฉียงเหนือ				ใต้				รวมทั้งประเทศ			
	ประเภทที่ติดตาม	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานาครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานาครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานาครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานาครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานาครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานาครั้ง
หนังสือพิมพ์																								
ข่าวการเมือง	22.3	15.6	14.4	47.7	22.0	16.9	17.2	43.9	16.2	11.0	13.4	59.3	11.6	10.2	10.7	67.6	12.9	11.7	8.6	66.9	16.2	12.6	12.7	58.6
ข่าวอาชญากรรม	20.0	15.8	13.1	51.1	20.1	16.8	15.0	48.1	14.0	10.6	11.0	64.4	8.7	9.7	8.3	73.3	9.7	13.0	8.7	68.7	13.7	12.6	10.8	63.0
ข่าวบันเทิง	17.6	13.8	12.7	56.0	18.6	15.2	13.4	52.8	10.2	9.1	10.0	70.7	5.6	7.3	7.4	79.7	8.4	10.3	7.6	73.7	11.1	10.5	9.8	68.6
ข่าวกีฬา	14.9	8.3	11.3	65.4	15.2	11.2	11.4	62.1	7.8	6.0	8.0	78.2	5.2	5.4	6.6	82.8	7.4	8.3	6.4	77.8	9.3	7.4	8.4	74.8
บทความพิเศษ	6.9	4.2	5.7	83.2	7.1	6.2	8.9	77.8	3.3	3.1	5.0	88.6	3.3	2.0	3.3	91.3	2.7	2.4	3.7	91.2	4.5	3.4	5.0	87.1
อื่นๆ	0.9	0.7	0.4	98.0	0.8	0.1	0.4	98.7	0.1	0.2	0.3	99.3	0.1	0.3	0.2	99.3	0.4	0.6	0.6	98.4	0.4	0.4	0.3	98.9
นิตยสารหรือวารสาร																								
นิตยสาร หรือวารสารการเมือง	2.6	1.4	4.0	92.0	2.1	1.2	2.7	94.0	1.9	1.0	2.7	94.4	1.9	1.6	2.8	93.8	1.0	1.8	1.4	95.8	1.9	1.4	2.8	93.9
นิตยสาร หรือวารสารดารา/แฟชั่น	5.6	4.8	4.6	85.1	6.7	5.7	5.3	82.3	4.8	3.1	4.9	87.2	4.8	2.9	4.7	87.7	3.1	4.0	2.3	90.6	5.0	3.9	4.5	86.6
นิตยสารหรือวารสารท่องเที่ยว/ศิลปะ/กีฬา	4.4	3.8	4.0	87.8	2.8	3.2	3.2	90.8	1.9	1.8	2.4	93.9	2.1	1.8	3.1	93.0	1.3	2.6	1.6	94.6	2.4	2.5	2.9	92.2
นิตยสาร หรือวารสารวิชาการ	1.8	1.1	1.9	95.2	2.0	1.4	2.1	94.4	1.3	1.6	1.6	95.6	1.0	0.6	2.2	96.2	0.9	1.2	1.8	96.2	1.3	1.1	2.0	95.6

ตารางที่ 5.11 ข ร้อยละ ของความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง รายภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

สื่อ / ประเภทที่ติดตาม	กทม./ปริมณฑล				กลาง				เหนือ				ตะวันออกเฉียงเหนือ				ใต้				รวมทั้งประเทศ			
	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคย
นิตยสาร หรือวารสารอื่นๆ	18.7	10.4	9.1	61.8	13.8	13.2	7.6	65.4	27.6	14.9	8.2	49.3	24.8	15.7	10.6	49.0	0.6	0.8	0.3	98.3	0.5	0.3	0.2	99.0
บุคคล																								
การเมือง	14.1	14.7	14.2	57.0	9.3	12.7	18.3	59.7	8.2	9.2	9.6	73.0	10.3	15.0	16.4	58.2	18.2	12.0	18.9	50.9	11.4	13.1	15.5	60.0
เศรษฐกิจ	21.3	21.1	9.6	48.0	16.8	23.2	16.7	43.3	11.2	11.4	7.4	69.9	13.7	20.6	14.1	51.7	25.9	25.9	15.9	32.3	16.7	20.2	12.8	50.3
สังคม	24.1	24.0	8.6	43.3	22.8	28.8	12.7	35.8	13.1	13.2	8.2	65.4	13.8	25.6	14.8	45.9	31.3	28.2	12.2	28.2	19.3	24.0	11.8	44.9
การเข้าร่วมประชุมสัมมนา อื่นๆ	4.1	3.6	4.4	87.9	2.9	4.8	5.2	87.1	6.2	4.1	4.0	85.7	3.3	4.0	8.9	83.8	2.4	2.3	2.8	92.4	3.8	3.9	5.8	86.6
อินเทอร์เน็ต																								
ค้นหาข้อมูลที่เป็นความรู้/ วิชาการ	9.2	3.8	3.0	84.0	9.3	4.8	4.4	81.4	7.3	2.8	2.3	7.3	5.3	2.9	1.1	90.7	7.1	5.1	2.2	85.6	7.3	3.7	2.4	86.7
เพื่อความบันเทิง	9.2	3.1	3.4	84.2	8.1	4.3	3.1	84.4	5.8	3.0	1.3	5.8	5.3	3.8	3.2	87.7	5.1	4.4	3.1	87.3	6.5	3.7	2.8	86.9
อื่นๆ	8.1	3.6	3.4	84.9	12.8	4.6	3.2	79.4	6.8	3.7	2.3	6.8	5.6	2.9	1.3	90.2	5.9	4.9	2.2	87.0	7.5	3.7	2.3	86.4
อื่นๆ	0.3	0.1	0.3	99.2	0.1	0.0	0.0	99.9	0.1	0.1	0.2	99.6	0.4	0.0	0.4	99.1	0.1	0.1	0.2	99.6	0.2	0.0	0.2	99.4

ตารางที่ 5.11 ข ร้อยละ ของความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง ภูมิภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

สื่อ ประเภท ที่ติดตาม	กทม./ปริมณฑล				กลาง				เหนือ				ตะวันออกเฉียงเหนือ				ใต้				รวมทั้งประเทศ							
	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย				
โทรศัพท์มือถือ																												
รับข้อมูล ข่าวสารที่ส่งมา ทาง SMS หรือ MMS	12.4	4.1	6.1	77.3	11.0	6.7	8.0	74.3	10.3	4.2	3.1	80.3	9.0	5.8	4.9	80.3	8.7	8.9	9.3	73.1	10.1	5.8	5.9	77.8				
พูดคุยเรื่อง ส่วนตัว อื่นๆ	49.1	18.0	5.1	27.8	42.4	20.4	4.0	33.1	46.2	18.6	6.8	28.4	42.8	19.0	6.7	31.6	44.6	22.0	6.8	26.7	44.6	19.4	6.0	30.0				
อื่นๆ	1.0	0.1	0.2	98.7	1.1	0.0	0.3	98.6	0.2	0	0.3	99.4	0.4	0.0	0.1	99.4	0.3	0.3	0.2	99.1	0.6	0.1	0.2	99.1				
หอกระจาย																												
ข่าวจากทาง ราชการ	11.8	6.4	6.8	75.0	18.1	18.0	15.4	48.4	40.8	13.6	4.3	41.3	29.9	22.1	12.9	35.1	18.4	11.2	8.6	61.8	25.3	15.8	10.2	48.7				
ข่าวกิจกรรมของ ชุมชน อื่นๆ	22.4	10.3	10.9	11.3	20.8	20.1	14.9	44.2	53.6	22.2	5.8	18.4	39.2	25.4	12.2	23.1	21.9	17.7	10.9	49.6	33.5	20.4	11.1	27.7				
อื่นๆ	0.4	0.0	0.0	99.6	0.3	0.3	0.6	98.8	0.3	0.0	0.0	99.7	0.4	0.0	0.2	99.3	0.2	0.2	0.0	99.6	0.3	0.1	0.2	99.4				

2) ความน่าเชื่อถือได้ของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ

เมื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ พบว่า หอกระจายข่าวและเสียงตามสายเป็นสื่อที่ได้รับความน่าเชื่อถือมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือเท่ากับ 4.02 รองลงมา คือ ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ คะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือเท่ากับ 3.68 และ วิทยุ คือ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44

ตาราง 5.12 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความน่าเชื่อถือของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ประเภทของสื่อ	n	ระดับคะแนนความน่าเชื่อถือ					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก/ไม่น่าเชื่อถือ (1)			
1. โทรทัศน์									
รวมทั้งประเทศ	4,424	0.4	2.8	43.2	32.2	18.0	100.0	3.68	0.80
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	889	0.3	2.9	48.0	35.7	13.0	100.0	3.58	0.76
ภาคกลาง	879	0.5	4.8	47.2	32.6	14.9	100.0	3.57	0.82
ภาคเหนือ	878	0.6	3.1	41.5	36.9	18.0	100.0	3.69	0.82
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	888	0.3	1.6	43.7	25.1	19.3	100.0	3.71	0.8
ภาคใต้	890	0.1	2.9	33.7	38.9	24.3	100.0	3.84	0.83
2. วิทยุ									
รวมทั้งประเทศ	2,529	0.7	5.3	51.9	33.9	8.2	100.0	3.44	0.74
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	418	1.1	5.1	56.8	33.5	3.6	100.0	3.33	0.68
ภาคกลาง	474	0.0	6.0	59.5	28.2	6.3	100.0	3.35	0.69
ภาคเหนือ	622	1.1	6.5	49.4	34.5	8.5	100.0	3.43	0.78
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	570	0.9	4.3	49.9	34.0	10.8	100.0	3.5	0.78
ภาคใต้	445	0.2	5.5	44.4	40.9	9.0	100.0	3.53	0.74
3. หนังสือพิมพ์									
รวมทั้งประเทศ	2,175	1.0	7.2	54.1	31.6	6.1	100.0	3.35	0.73
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	549	0.5	6.2	56.5	33.5	3.3	100.0	3.33	0.66

ตาราง 5.12 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความน่าเชื่อถือของ
ข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	n	ระดับคะแนนความน่าเชื่อถือ					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก/ ไม่น่าเชื่อถือ (1)			
ภาคกลาง	552	0.9	9.4	61.6	23.5	4.6	100.0	3.22	0.71
ภาคเหนือ	459	1.9	8.5	53.5	30.6	5.4	100.0	3.29	0.78
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	272	0.9	6.6	50.0	35.8	6.6	100.0	3.41	0.75
ภาคใต้	343	0.5	5.2	52.3	30.7	11.2	100.0	3.47	0.74
4. นิตยสาร									
รวมทั้งประเทศ	831	3.9	13.0	50.2	26.6	6.3	100.0	3.18	0.86
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	166	3.4	7.2	58.9	25.6	4.8	100.0	3.21	0.78
ภาคกลาง	178	0.9	9.1	52.8	34.2	3.0	100.0	3.29	0.71
ภาคเหนือ	214	7.7	21.8	49.1	16.2	5.1	100.0	2.89	0.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	127	4.9	14.1	46.0	27.6	7.4	100.0	3.18	0.94
ภาคใต้	146	0.6	10.4	48.8	29.3	11.0	100.0	3.4	0.84
5. นุคคล									
รวมทั้งประเทศ	2,787	3.4	13.4	54.1	23.0	6.0	100.0	3.15	0.82
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	570	2.0	8.6	63.6	21.5	4.2	100.0	3.17	0.72
ภาคกลาง	296	2.7	15.5	60.8	19.1	1.8	100.0	3.02	0.73
ภาคเหนือ	580	5.7	15.7	51.8	19.0	7.8	100.0	3.07	0.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	638	3.6	14.9	53.1	23.4	5.0	100.0	3.11	0.85
ภาคใต้	703	2.1	9.7	40.2	34.2	13.8	100.0	3.48	0.84
6. อินเทอร์เน็ต									
รวมทั้งประเทศ	665	4.8	10.9	48.0	27.5	8.9	100.0	3.25	0.92
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	180	5.0	10.5	51.4	26.5	6.6	100.0	3.19	0.9
ภาคกลาง	166	1.3	10.2	54.7	27.1	6.7	100.0	3.28	0.79
ภาคเหนือ	148	9.8	20.8	40.4	24.6	4.4	100.0	2.93	1.01

ตาราง 5.12 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความน่าเชื่อถือของ
ข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	N	ระดับคะแนนความน่าเชื่อถือ					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก/ ไม่น่าเชื่อถือ (1)			
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	71	5.7	7.3	48.0	26.8	12.2	100.0	3.33	0.98
ภาคใต้	100	0.5	7.7	45.4	34.4	12.0	100.0	3.5	0.82
7. โทรศัพท์มือถือ									
รวมทั้งประเทศ	2,739	3.4	10.0	44.5	31.4	10.7	100.0	3.36	0.91
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	487	1.8	6.7	53.1	29.4	9.1	100.0	3.37	0.81
ภาคกลาง	449	1.4	10.1	57.7	26.5	4.3	100.0	3.22	0.74
ภาคเหนือ	562	7.0	12.5	33.5	31.2	15.8	100.0	3.36	1.11
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	571	4.0	11.1	40.3	32.6	11.9	100.0	3.37	0.97
ภาคใต้	670	1.7	7.5	42.5	37.2	11.0	100.0	3.48	0.85
8. หอกระจายข่าว หรือเสียงตามสาย									
รวมทั้งประเทศ	2,851	1.0	3.0	20.7	43.6	31.7	100.0	4.02	0.84
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	331	1.9	6.3	23.6	45.9	22.4	100.0	3.81	0.92
ภาคกลาง	518	0.0	3.0	22.5	54.0	20.5	100.0	3.92	0.74
ภาคเหนือ	769	1.2	1.9	18.0	39.1	39.8	100.0	4.14	0.86
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	775	0.8	2	18.3	38.3	40.6	100.0	4.16	0.85
ภาคใต้	458	1.2	3.3	24.5	46.2	24.7	100.0	3.9	0.85

5.2.4 ความต้องการและโอกาสในการศึกษาต่อ

การมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ไม่ว่าจะโดยทางใด ย่อมมีประโยชน์ และเป็นผลดีต่อการดำเนินชีวิต เช่น การมีโอกาสได้เพิ่มทักษะหรือเพิ่มศักยภาพของคนในการประกอบอาชีพ ทำให้มีโอกาสในการสร้างรายได้มากขึ้น หรือการได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกลายเป็นผู้รู้จริงในเรื่องนั้นๆ ทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้แก่บุคคลอื่นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป จึงเห็นได้ว่าการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของตน และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ด้วยอีกทางหนึ่ง

ตาราง 5.13 ร้อยละของความต้องการและโอกาสเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความต้องการและโอกาส เกี่ยวกับการศึกษา	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
การศึกษาต่อ (n)	(899)	(900)	(899)	(900)	(900)	(4,498)
ต้องการ	23.9	25.1	28.7	32.4	27.6	28.4
ไม่ต้องการ	76.1	74.9	71.3	67.6	72.4	71.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
โอกาสที่จะศึกษาต่อ (n)	(899)	(900)	(898)	(900)	(900)	(4,497)
มีโอกาส	22.2	20.2	24.2	27.8	24.9	24.5
ไม่มีโอกาส	77.8	79.8	75.8	72.2	75.1	75.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสนใจว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 71.6 ไม่ต้องการศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 ไม่มีโอกาสในการศึกษาต่อ ภาคที่ตัวอย่างมีความต้องการศึกษาต่อมากที่สุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 32.4 ผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สำรวจโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554) ที่พบว่า ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนของผู้ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.9 ของประชากรที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไปทั้งหมด ประเด็นที่น่าสนใจคือ ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้วิทยากรด้านต่างๆ มากมาย กลับมีจำนวนผู้ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุดถึงร้อยละ 76.1 ซึ่งก็

สอดคล้องกับผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเช่นเดียวกัน โดยผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 3.2 เท่านั้น ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำที่สุด ในขณะที่การสำรวจเกี่ยวกับการมีโอกาสในการศึกษาต่อหรือโอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโอกาสในการศึกษาต่อมากที่สุด ร้อยละ 27.8 รองลงมาคือภาคใต้ ร้อยละ 24.9 และภาคเหนือ ร้อยละ 24.2

5.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในชุมชน เป็นตัวชี้วัดระดับการพัฒนาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ชุมชนใดที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง แสดงว่าคนในชุมชนนั้นมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถแบ่งออกได้หลายระดับตามความพร้อมและความสนใจของแต่ละคน ตั้งแต่ระดับต่ำสุด เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปร่วมชุมนุมทางการเมือง จนถึงระดับสูง เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งผลของการสำรวจการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 5.14 ร้อยละของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความคิดเห็นทางการเมืองของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง / ความคิดเห็นทางการเมือง	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม./ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
การติดตามข่าวสารทางการเมือง (n)	(897)	(899)	(900)	(900)	(900)	(4,496)
ไม่เคยเลย	6.7	5.6	12.0	3.9	4.4	6.5
นาน ๆ ครั้ง	27.6	28.3	38.4	31.4	25.0	30.2
ค่อนข้างบ่อย	27.1	31.8	24.8	28.9	35.6	29.6
ประจำ	38.6	34.3	24.8	35.8	35.0	33.7
ติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อ (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
โทรทัศน์	93.6	93.4	86.9	96.0	94.9	93.0
วิทยุ	23.9	18.7	29.0	29.1	18.6	23.8
หนังสือพิมพ์	36.8	40.1	19.1	17.1	17.3	26.1

ตาราง 5.14 ร้อยละของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความคิดเห็นทางการเมืองของตัวอย่าง
จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง / ความคิดเห็นทางการเมือง	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมาณพล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
นิตยสาร / วารสาร	2.3	1.7	1.3	1.6	1.6	1.7
โทรศัพท์มือถือ	4.0	2.3	1.0	1.6	7.7	3.3
อินเทอร์เน็ต	5.2	5.7	4.4	4.8	5.9	5.2
อื่น ๆ เช่น เสี่ยงตามสาย หอกระจายข่าว	4.3	2.4	1.2	2.1	6.8	3.4
การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (n) เช่น เลือก สจ. / สข. / สก. / สห. หรือ ส.ส. / สว.	(900)	(900)	(899)	(900)	(900)	(4,499)
ไม่เคยเลย	2.3	3.0	2.2	0.8	1.2	1.9
เป็นบางครั้ง	7.6	6.6	2.2	1.6	1.8	3.9
ค่อนข้างบ่อย	5.8	4.2	1.4	1.1	3.0	3.1
ทุกครั้ง	83.9	86.0	94.1	96.5	93.9	90.9
อื่น ๆ เช่น อายุเพิ่งมีสิทธิ อายุมากแล้ว	0.4	0.2	0.1	0.0	0.1	0.2
เหตุผลในการเลือกผู้สมัคร (n) พิจารณาจาก	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
คุณสมบัติส่วนตัว	60.9	63.0	46.6	62.8	60.0	58.6
เลือกตามผู้นำชุมชน	7.6	9.8	8.0	4.6	8.0	7.6
พรรคการเมือง / กลุ่มที่สังกัด	31.9	30.3	29.9	29.9	36.7	31.7
นโยบายที่ใช้หาเสียง	40.9	37.7	48.7	45.0	39.9	42.4
เหตุผลอื่น ๆ	6.6	5.4	3.0	2.9	2.6	4.1
ความคิดเห็นว่าการเมืองสามารถ (n) ทำให้ประเทศพัฒนา / ดีขึ้น	(900)	(897)	(900)	(900)	(900)	(4,497)
ดีขึ้น	37.2	27.4	41.1	50.3	29.9	37.2
เหมือนเดิม	22.3	27.6	29.9	20.2	34.4	26.9
ไม่ดีขึ้น	19.8	26.3	14.1	13.6	18.9	18.5
ไม่ทราบ / ไม่มีความเห็น	5.8	5.6	3.3	4.1	3.1	4.4
ไม่แน่ใจ	14.9	13.1	11.6	11.8	13.7	13.0
ความคิดเห็นว่าการเมืองมีผล (n) ต่อการดำเนินชีวิตของตน	(899)	(900)	(899)	(900)	(899)	(4,497)
มี	65.1	62.9	54.6	62.7	70.2	63.2
ไม่มี	23.6	25.6	30.4	26.1	16.6	24.4
ไม่แน่ใจ	7.6	7.9	9.5	8.0	9.8	8.5

**ตาราง 5.14 ร้อยละของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความคิดเห็นทางการเมืองของตัวอย่าง
จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)**

การมีส่วนร่วมทางการเมือง / ความคิดเห็นทางการเมือง	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ไม่มีความเห็น / ไม่ทราบ	3.7	3.6	5.5	3.2	3.4	3.9
ปัญหาหลักของการเมือง (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
ปัญหาการทุจริตของนักการเมือง	57.0	44.0	51.0	37.7	50.4	48.0
ปัญหาความแตกแยก / แยกต่างหาก	52.7	70.0	64.1	40.7	60.9	57.7
ความคิด						
ปัญหาการแย่งชิงอำนาจของนักการเมือง	43.8	58.9	58.2	38.4	58.1	51.5
ปัญหาบทบาทสื่อไม่เป็นกลาง	14.7	8.3	12.8	10.2	6.2	10.4
ปัญหาอื่น ๆ	1.6	1.3	0.2	1.7	1.4	1.2
ไม่ทราบ ไม่มีความคิดเห็น	8.7	12.2	7.2	14.4	8.6	10.2
ความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
ไปเลือกตั้ง	91.4	88.1	91.0	93.4	91.1	91.0
ไปฟังการปราศรัยหาเสียง	11.0	8.2	12.0	22.0	17.6	14.2
ไปร่วมการประชุม	3.1	2.0	3.3	5.3	3.4	3.4
สมัครเป็นสมาชิกพรรค	0.4	0.6	0.4	1.2	1.1	0.8
อื่น ๆ เช่น ลงสมัครรับเลือกตั้ง	0.8	0.8	0.2	0.4	0.6	0.6
ไม่ทราบ ไม่มีความเห็น	7.0	10.4	7.7	3.9	6.2	7.0
ความเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในห้าปีที่ผ่านมา	(900)	(900)	(898)	(895)	(900)	(4,493)
แย่ลง	33.3	36.3	24.1	29.8	33.8	31.4
เหมือนเดิม	52.6	54.7	57.6	53.6	59.1	55.6
ดีขึ้น	14.1	9.0	18.3	16.6	7.1	13.0

ตัวอย่างร้อยละ 33.7 มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำ ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำมากที่สุด ร้อยละ 38.6 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 35.8 ภาคใต้ ร้อยละ 35.0 ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองนั้น ตัวอย่างร้อยละ 93.0 ติดตามจากโทรทัศน์ รองลงมา ร้อยละ 26.1 ติดตามจากหนังสือพิมพ์ และร้อยละ 23.8 ติดตามจากวิทยุ

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.9 ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งมากที่สุด ร้อยละ 96.5 รองลงมาคือ ภาคเหนือร้อยละ 94.1 และภาคใต้ร้อยละ 93.9 เมื่อสอบถามเหตุผลในการเลือกผู้สมัคร ตัวอย่าง ร้อยละ 58.6 ตอบว่าเลือกจากคุณสมบัติส่วนตัว ในขณะที่อีกร้อยละ 42.8 เลือกจากนโยบายที่ใช้หาเสียง และร้อยละ 31.7 เลือกจากพรรคการเมืองหรือกลุ่มที่สังกัด

เมื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่ว่า การเมืองสามารถทำให้ประเทศพัฒนาหรือดีขึ้นหรือไม่ ตัวอย่างร้อยละ 37.2 เห็นว่าทำให้ประเทศพัฒนาหรือดีขึ้น ในขณะที่อีก ร้อยละ 26.9 เห็นว่าเหมือนเดิม และอีกร้อยละ 18.5 เห็นว่าไม่ดีขึ้น ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่าการเมืองทำให้ประเทศดีขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 50.3 รองลงมาคือ ภาคเหนือร้อยละ 41.1

ปัญหาหลักของการเมืองไทย ตัวอย่างร้อยละ 57.7 เห็นว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับความแตกแยกหรือการแตกต่างทางความคิด รองลงมาร้อยละ 51.5 เห็นว่าเป็นปัญหาการแย่งชิงอำนาจของนักการเมือง

เมื่อถามว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไรบ้าง ตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.0 เห็นว่าควรไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อถามว่าการเมืองไทยในระยะห้าปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง ตัวอย่างร้อยละ 55.6 เห็นว่าเหมือนเดิม ในขณะที่อีกร้อยละ 31.4 เห็นว่าแย่ลง มีเพียง ร้อยละ 13.0 ที่เห็นว่าดีขึ้น

บทที่ 6

คุณภาพชีวิตของคนไทยและการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตใน ภาคต่าง ๆ และช่วงเวลาที่ผ่านมา

6.1 ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทย ที่ดำเนินการ โดย สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย แบ่งออกได้เป็น 2 แบบ

แบบที่ 1 ได้แก่ ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัดในแต่ละมิติดังต่อไปนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ได้แก่
 1. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยเหลือกันทางการเงิน
 2. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 3. คนในครอบครัวของท่านเป็นที่ปรึกษาที่ดี
 4. คนในครอบครัวของท่านปรึกษาหารือร่วมกัน
 5. คนในครอบครัวของท่านคุยปัญหาต่างๆด้วยกัน
 6. ท่านรู้สึกเป็นสุขเมื่ออยู่บ้าน
 7. ท่านรู้สึกภูมิใจในครอบครัวของท่าน
 8. สมาชิกในครอบครัวของท่านไว้วางใจซึ่งกันและกัน
 9. ท่านได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวของท่าน
 10. คนในครอบครัวของท่านมีความผูกพันต่อกัน
 11. คนในครอบครัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อกัน
 12. สมาชิกในครอบครัวของท่านปรองดองกัน
 13. ท่านมีความสำคัญต่อครอบครัวของท่าน

ตัวชี้วัดทั้ง 13 ข้อนี้ มีค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งหมด คือค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.94

- 2) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ได้แก่
 1. ท่านอยากทำงานที่ทำอยู่ต่อไปเรื่อยๆ

2. ท่านรู้สึกว่างานที่ทำอยู่ทำให้สุขภาพไม่ดี
3. ท่านรู้สึกว่างานที่ทำอยู่มีความเสี่ยงอันตรายสูง
4. ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพหรือจะมีโอกาสขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้นได้ในอนาคต
5. ท่านรู้สึกภูมิใจในงานของท่าน
6. ท่านรู้สึกว่ายิ่งทำงานมากขึ้น ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น
7. งานของท่านมีความมั่นคง
8. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้จากการทำงานของท่าน
9. สถานที่ในการทำงาน ทำให้ท่านกระตือรือร้นในการทำงาน
10. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงานของท่านเป็นไปด้วยดี
11. ท่านรู้สึกว่างานที่ท่านทำนั้นสะดวกสบาย ไม่ลำบาก
12. ท่านรู้สึกสนุกกับงาน

ตัวชี้วัดทั้ง 11 ข้อนี้ มีค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.85

3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ ได้แก่

1. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. ท่านรู้สึกมีเมื่อยหรือเวียนศีรษะ
3. ท่านมักมีเหงื่อออกบริเวณฝ่ามือ ฝ่าเท้า
4. ท่านเคยรู้สึกว่เจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
5. ท่านเคยอยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจเต้นแรงผิดปกติธรรมดา
6. ท่านมักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไม่ตก
7. ท่านเคยมีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
8. การเจ็บป่วยมีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน
9. ท่านมักจะรู้สึกปวดศีรษะโดยไม่ได้เกิดจากอาการไข้หวัด
10. ท่านเคยรู้สึกอยากจะหนีไปจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน
11. ท่านมักจะมีเรื่องก่อกวนใจ
12. ท่านรู้สึกหงุดหงิดและโกรธง่าย
13. ท่านมักมีเรื่องคิดมากหรือคิดไม่ตก
14. ในระยะหลังนี้ท่านมักอารมณ์ไม่ดี

ตัวชี้วัดทั้ง 14 ข้อนี้ มีค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.86

- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่
1. เสียงจากยานพาหนะ
 2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
 3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
 4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
 5. บริเวณรอบๆบ้านมีกลิ่นของเศษขยะมูลฝอย
 6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ทรุค ชำรุด เดินลำบาก
 7. อากาศบริเวณบ้านมีควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ
 8. บริเวณใกล้บ้านมีสถานเริงรมย์ ทำให้เห็นภาพที่ไม่ดีอยู่เรื่อย

ตัวชี้วัดทั้ง 7 ข้อนี้ มีค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.70

- 5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตในเมือง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ได้แก่
1. สินค้าประเภทอาหารมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ
 2. สินค้าประเภทเครื่องดื่มน้ำมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ
 3. สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันหาซื้อได้สะดวก
 4. ท่านและคนในครอบครัวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 5. ละแวกบ้านของท่านปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
 6. ท่านอบอุ่นใจกับการพิทักษ์ดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
 7. โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของรัฐให้บริการที่ดี
 8. ถนนหนทางในจังหวัดท่านมีพอเพียง
 9. การบริการรถโดยสารในจังหวัดของท่านสะดวก
 10. การบริการรถโดยสารระหว่างจังหวัดของท่านสะดวก
 11. ท่านพอใจกับความสะดวกสบายที่มีอยู่ในจังหวัดของท่าน
 12. ท่านพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในจังหวัดของท่าน

ตัวชี้วัดทั้ง 12 ข้อนี้ มีค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.75

เมื่อสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กำหนดที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทยอีกครั้งในปี พ.ศ.2550 ได้มีการนำตัวชี้วัดดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณา ทบทวนอีกครั้ง ทั้งโดยการจัดประชุมระดมสมองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการทดสอบตัวชี้วัดชุดดังกล่าวในเขตพื้นที่ทั้งเขตเมืองและเขตชนบท และได้ข้อสรุปว่า ตัวชี้วัดชุดดังกล่าวแม้จะมีค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา อยู่ในระดับค่อนข้างสูงทุกมิติ แต่ก็เป็นตัวชี้วัดที่ถูกต้องพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองเท่านั้น จึงทำให้ตัวชี้วัดบางตัวไม่

สามารถใช้สำหรับการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในเขตชนบทได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ในการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทย ในปี พ.ศ.2550 สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จึงได้พัฒนาตัวชี้วัดแบบที่ 2 ขึ้นมา เพื่อให้สามารถใช้ศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทยได้ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ดังนี้

แบบที่ 2 คือ ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ระหว่างปี 2550 – 2552 ประกอบด้วยตัวชี้วัดในแต่ละมิติดังต่อไปนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ดังนี้
 - 1.คนในครอบครัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อกัน
 - 2.สมาชิกในครอบครัวของท่านไว้ใจซึ่งกันและกัน
 - 3.ท่านภูมิใจในครอบครัวของท่าน
 - 4.สมาชิกในครอบครัวของท่านปรองดองกัน
 - 5.คนในครอบครัวของท่านปรึกษาหารือร่วมกัน
 - 6.ท่านได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวของท่าน
 - 7.สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - 8.ท่านมีความสำคัญต่อครอบครัวของท่าน
 - 9.คนในครอบครัวของท่านมีความผูกพันต่อกัน

ตัวชี้วัดทั้ง 9 ข้อนี้ ได้มีการปรับปรุงจากชุดคำถามที่ใช้ศึกษาคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของคนในเขตเมือง โดยการลดข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูงให้เหลือน้อยลง เพื่อให้คนในเขตชนบทสามารถตอบคำถามได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งหมด คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.96 ซึ่งถือว่าสูงมาก

- 2) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่
 - 1.ท่านอยากทำงาน/อาชีพที่ทำอยู่ต่อไปเรื่อยๆ
 - 2.ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในงาน/อาชีพ หรือจะมีโอกาสขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้นได้ในอนาคต
 - 3.ท่านรู้สึกภูมิใจในงาน/อาชีพของท่าน
 - 4.งาน/อาชีพของท่านมีความมั่นคงพอ
 - 5.ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้จากการทำงาน/อาชีพของท่าน
 - 6.สภาพแวดล้อมในการทำงาน/ประกอบอาชีพ ทำให้ท่านกระตือรือร้นในการทำงาน

7. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี

8. ท่านรู้สึกสนุกกับงาน/อาชีพ

ตัวชี้วัดทั้ง 8 ข้อนี้ ได้มีการปรับปรุงจากชุดคำถามที่ใช้ศึกษาคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของคนในเขตเมือง โดยการลดข้อคำถามที่มีลักษณะเหมาะสมกับงานในสำนักงานให้เหลือน้อยลง เพื่อให้คนในเขตชนบทที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม สามารถตอบคำถามได้ ทั้งนี้ค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.99 ซึ่งถือว่าสูงมาก

3) คุณภาพชีวิตด้านความเครียด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่

1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี้ โดยไม่ทราบสาเหตุ
3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไม่ตก
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
6. เจ็บป่วยจนมีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน
7. มักมีเรื่องก่อกวนใจ
8. รู้สึกหงุดหงิดและโกรธง่าย

ตัวชี้วัดทั้ง 8 ข้อนี้ ได้ปรับปรุงจากตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตด้านความเครียดของคนในเขตเมือง โดยตัดคำถามบางข้อที่มีความหมายคลุมเครือไม่ชัดเจน หรือมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ซึ่งจะทำให้คนในเขตชนบทสามารถตอบข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อปรับปรุงคำถามแล้ว พบว่าค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.76 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับปานกลาง

4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่

1. เสี่ยงจากยานพาหนะ
2. เสี่ยงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณรอบๆบ้านมีกลิ่นของเศษขยะมูลฝอย
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ทรุด ชำรุด เดินลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ

8. บริเวณใกล้บ้านมีสถานเริงรมย์ ทำให้เห็นภาพที่ไม่ดีอยู่เรื่อย

ตัวชี้วัดทั้ง 8 ข้อนี้ ยังคงใช้ตัวชี้วัดชุดเดิมที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของคนในเขตเมือง เนื่องจากคณะผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า คำถามชุดนี้สามารถใช้ในการศึกษาได้ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท

5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ ได้แก่

- 1.สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
- 2.สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
- 3.สินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาแพง
- 4.สินค้าทางด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา มีราคาแพง
- 5.ค่ารถโดยสารประจำทางมีราคาเหมาะสม
- 6.ท่านพอใจกับการบริการประชาชน (เช่น งานทะเบียนราษฎร ดูแลความสะดวก) ของหน่วยงานต่างๆ
- 7.ชีวิตของท่านและคนในครอบครัวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 8.ละแวกบ้านของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
- 9.ละแวกบ้านของท่านมีคนคิดยาเสพติด
- 10.ทุกวันนี้บ้านเมืองปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
- 11.กฎหมายไทยมีความยุติธรรม
- 12.การศึกษาภาคบังคับทำให้คนไทยมีคุณภาพ
- 13.โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของรัฐให้บริการที่ดี
- 14.เส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอ/จังหวัด มีความสะดวก
- 15.ท่านพอใจกับสาธารณูปโภคโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน
- 16.ท่านพอใจกับสภาพสังคมโดยรวมของพื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน

ตัวชี้วัดทั้ง 16 ข้อนี้ ได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท โดยมีค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทั้งฉบับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา = 0.83 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

อย่างไรก็ตาม เมื่อสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทยอีกครั้ง ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2553 – 2555 ได้พิจารณาเห็นว่าตัวชี้วัดบางรายการยังมีความเป็นนามธรรมสูง เช่น ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ซึ่งอาจจะไม่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตที่แท้จริงในด้านนั้น รวมทั้งในขณะที่เริ่มดำเนินการศึกษา เป็นระยะเวลาที่ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 แล้ว จึงได้พิจารณาเห็นว่า ควร

ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับบริบทของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทสำคัญ ในการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน และสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนั้น จึงได้มีการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตแบบที่ 3 ซึ่งก็คือตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

แบบที่ 3 ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้แก่ ตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ข้อคำถามเหล่านี้จะใช้ถามเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้เท่านั้น เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในด้านความมั่นคง รายได้ ความปลอดภัยในการทำงาน โอกาสในการพัฒนาตนเอง และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตน ผู้ตอบสามารถให้คะแนนความคิดเห็นได้จาก “1” คือ ไม่ใช้ที่สุด “2” คือ ไม่ใช่ “3” คือ ใช่ “4” คือ ใช่มาก และ “5” คือ ใช่มากที่สุด ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
3. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง
4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้
5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการทำงาน/อาชีพนี้อยู่บ่อยๆ
6. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อไป
7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ เช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น
8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี

เมื่อนำข้อคำถามเหล่านี้มาสร้างเป็นมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านการงาน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.76 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ที่ปรับปรุงจากมาตรวัดที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในช่วงระหว่างปี 2550 – 2552 โดยมาตรวัดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะมุ่งเน้นศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ชัดเจน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆในครอบครัว การดูแลเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย หรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การอยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกครอบครัวในโอกาสต่างๆ และการช่วยแบ่งเบาระยะค่าใช้จ่ายต่างๆภายในบ้าน ข้อคำถามแต่ละข้อจะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดย

แยกคำตอบเป็น 5 ระดับ ได้แก่ “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” และ “น้อยที่สุด” ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกันโดยใช้เหตุผล
2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อมาให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้
3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การเลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง

เมื่อนำข้อคำถามเหล่านี้มาใช้เป็นมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.84 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับที่สูงพอสมควร

นอกจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวแล้ว การศึกษาครั้งนี้ยังวัดการมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของเชิงปริมาณ ด้วยการสอบถามช่วงระยะเวลาที่สมาชิกในครอบครัวแต่ละคน จะมีโอกาสได้อยู่พร้อมหน้ากันหรือรับประทานอาหารร่วมกัน โดยข้อคำถามที่ใช้ได้แก่

- 1) ในแต่ละวันสมาชิกในครอบครัวของท่านอยู่พร้อมหน้ากันอย่างน้อย วันละ/ สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง/วัน
- 2) ในแต่ละสัปดาห์สมาชิกในครอบครัวของท่านรับประทานอาหารร่วมกันกี่วัน

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้สำรวจสุขภาพทางกายของผู้ตอบ ซึ่งจะประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ จำนวนครั้งของการเจ็บป่วย การมีโรคประจำตัว ในการตอบผู้ตอบสามารถให้คำตอบได้ตามสภาพที่เป็นจริง ข้อคำถามในส่วนนี้ได้แก่

- 1) ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยเล็กน้อยบ้างหรือไม่ ถ้าเคย ประมาณกี่ครั้ง
- 2) ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยต้องเข้ารักษาตัวอยู่ที่คลินิก หรือ โรงพยาบาล บ้างหรือไม่ ถ้าเคย ประมาณกี่ครั้ง
- 3) ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่ ถ้ามี (ระบุโรค)

ส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้สำรวจการมีภาวะความเครียดของผู้ตอบ ข้อคำถามในส่วนนี้จะให้ผู้ตอบระบุว่าในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ผ่านมา เคยมีอาการตามที่ปรากฏอยู่ในข้อคำถามเป็นประจำบ้างหรือไม่ โดยอาการเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงการมีภาวะความเครียดของผู้ตอบในการตอบผู้ตอบสามารถให้คำตอบได้เพียงข้อใดข้อหนึ่ง คือ เคย และ ไม่เคย ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

ระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา ท่านเคยมีอาการเหล่านี้เป็นประจำหรือไม่

1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ตก
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
6. มักมีเรื่องกลุ้มใจ
7. รู้สึกหงุดหงิด และ โกรธง่าย

เมื่อนำข้อคำถามเหล่านี้มาใช้เป็นมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านความเครียด พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.73 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบได้สะท้อนความรู้สึก หรือผลกระทบที่มีต่อปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยแต่ละข้อคำถามจะวัดใน 3 ระดับ คือ “ไม่มีปัญหา” “มีปัญหามาก” และ “มีปัญหาน้อย” และหากผู้ตอบมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหลายด้าน ปัญหาใดที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกมากที่สุด เรียงตามอันดับ 1 – 3 ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. เสียงจากยานพาหนะ
2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยรกรุงรัง ส่งกลิ่นเหม็น
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ
8. การถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน

9. อื่นๆ ระบุ

เมื่อนำข้อคำถามทั้ง 9 ข้อ มาสร้างมาตรวัดคุณภาพชีวิตทางด้านความเห็นที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงพอสมควร

คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ ข้อคำถามเหล่านี้มุ่งวัดความพึงพอใจชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันในจังหวัดที่ผู้ตอบอาศัยอยู่ โดยครอบคลุมความพึงพอใจเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค การให้บริการของภาครัฐในด้านต่างๆ เช่น สาธารณูปโภค การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาพยาบาล การศึกษา เป็นต้น ข้อคำถามมุ่งให้ผู้ตอบสะท้อนถึงความพึงพอใจที่มีต่อคำถามแต่ละข้อ โดยการให้คะแนนความเห็นใน 5 ระดับ ตั้งแต่ “1” คือ ไม่เห็นด้วยอย่างมาก “2” คือ ไม่เห็นด้วย “3” คือ เห็นด้วยบ้าง “4” คือ เห็นด้วย และ “5” คือ เห็นด้วยมาก ข้อคำถามเหล่านั้นได้แก่

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
2. สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมียาแพง
4. ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีอนามัย/สถานพยาบาลของรัฐ
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง
6. ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์
7. ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีราคาแพง
8. เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีความสะดวก
9. ละแวกบ้านของท่านมีคนติดยาเสพติด
10. ละแวกบ้านของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
11. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง
12. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ
13. กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

เมื่อนำคำถามทั้ง 13 ข้อ มาสร้างมาตรวัดคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.66 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

สรุปมาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553 – 2555 ทั้ง 5 มิติ มีดังนี้

- (1) คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ คือ
 1. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ
 2. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
 3. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง
 4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้
 5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการทำงาน/อาชีพนี้อยู่บ่อยๆ
 6. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อไป
 7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ เช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น
 8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี
- (2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ คือ
 1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกัน โดยใช้เหตุผล
 2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อมาให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้
 3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ
 4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
 5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การเลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง
- (3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ คือ
 1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
 2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
 3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
 4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ตก
 5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ

6. มักมีเรื่องก่อกวนใจ

7. รู้สึกหงุดหงิด และ โกรธง่าย

(4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ คือ

1. เสียงจากยานพาหนะ

2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน

3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น

4. สถานประกอบการ ใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง

5. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยรกรุงรัง ส่งกลิ่นเหม็น

6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก

7. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ

8. การถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน

9. อื่นๆ ระบุ

(5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ คือ

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง

2. สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง

3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมียาแพง

4. ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีอนามัย/สถานพยาบาลของรัฐ

5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง

6. ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์

7. ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีราคาแพง

8. เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีความสะดวก

9. ละแวกบ้านของท่านมีคนติดยาเสพติด

10. ละแวกบ้านของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย

11. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง

12. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ

13. กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

6.2 คุณภาพชีวิตของคนไทย

ในหัวข้อนี้จะเป็นการนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ รวมทั้งจะได้ทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของตัวอย่างในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2555 ซึ่งผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้

6.2.1 คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจของตัวอย่างในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง ความก้าวหน้า รายได้ ความปลอดภัยในการทำงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรืออาชีพ

การศึกษาทำโดยการสอบถามความเห็นจากตัวอย่างด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ โดยที่ในแต่ละข้อ ตัวอย่างสามารถเลือกคำตอบที่ตรงกับระดับความเห็นของตนได้เพียง 1 คำตอบ จากคำตอบทั้งหมด 5 คำตอบ ได้แก่ ใจมากที่สุด ใจมาก ใจ ใจไม่ใจ และ ใจไม่ที่สุด นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดคะแนนให้แต่ละคำตอบ ได้แก่ ใจมากที่สุด = 5 คะแนน ใจมาก = 4 คะแนน ใจ = 3 คะแนน ใจไม่ใจ = 2 คะแนน และ ใจไม่ที่สุด = 1 คะแนน ผลการสำรวจในแต่ละข้อปรากฏดังนี้

ตาราง 6.1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ใช่ มาก ที่สุด	ใช่ มาก	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ใช่ ที่สุด			
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านยังอยากทำงาน / อาชีพนี้ต่อไปเรื่อย ๆ									
รวมทั้งประเทศ	3,224	41.0	31.4	20.0	6.2	1.5	100.0	4.04	0.99
กรุงเทพฯและปริมณฑล	698	28.2	38.5	25.8	6.9	0.7	100.0	3.87	0.93
ภาคกลาง	621	45.8	28.2	17.4	6.9	1.5	100.0	4.10	1.02
ภาคเหนือ	651	42.8	33.8	16.7	5.1	1.7	100.0	4.11	0.97
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	590	46.8	26.8	18	6.3	2.2	100.0	4.10	1.04
ภาคใต้	664	33.1	34.9	25.7	5.7	0.7	100.0	3.94	0.94
2. ท่านคิดว่างาน / อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน									
รวมทั้งประเทศ	3,225	23.7	29.9	26.4	17.3	2.6	100.0	3.55	1.10
กรุงเทพฯและปริมณฑล	698	16.8	34.6	28.5	18.5	1.7	100.0	3.46	1.03
ภาคกลาง	621	22.7	28.6	29.2	15.9	3.6	100.0	3.51	1.11
ภาคเหนือ	651	24.2	29.6	27.6	15.2	3.4	100.0	3.56	1.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	591	30.9	28	22.6	15.8	2.7	100.0	3.69	1.15
ภาคใต้	664	14.9	31.3	28.3	24.2	1.4	100.0	3.34	1.04
3. ท่านคิดว่างาน / อาชีพนี้เป็นงาน / อาชีพที่มีความมั่นคง									
รวมทั้งประเทศ	3,221	24.9	29.4	28.7	14.2	2.8	100.0	3.59	1.08
กรุงเทพฯและปริมณฑล	698	15.5	33.8	32.6	16.0	2.1	100.0	3.45	1.00
ภาคกลาง	621	25.0	26.4	28.4	15.8	4.3	100.0	3.52	1.15
ภาคเหนือ	649	26.1	29.6	30.4	11.3	2.5	100.0	3.65	1.06
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	591	31.7	28	25.9	11.2	3.2	100.0	3.74	1.11
ภาคใต้	662	17.4	31	29.3	21.1	1.3	100.0	3.42	1.04
4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน / อาชีพนี้									
รวมทั้งประเทศ	3,223	26.2	31.2	28.0	11.3	3.3	100.0	3.66	1.08
กรุงเทพฯและปริมณฑล	698	18.5	35.2	29.3	14.4	2.5	100.0	3.53	1.03
ภาคกลาง	621	26.3	29.5	27.5	12.4	4.3	100.0	3.61	1.13
ภาคเหนือ	650	26.7	30	27.5	12.1	3.7	100.0	3.64	1.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	590	33.6	27.3	27.3	8.0	3.8	100.0	3.79	1.11
ภาคใต้	664	16.4	39.6	29.6	12.9	1.5	100.0	3.56	0.96

ตาราง 6.1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ใช่ มาก ที่สุด	ใช่ มาก	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ใช่ ที่สุด			
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการ ประกอบงาน / อาชีพนี้อยู่ บ่อยๆ									
รวมทั้งประเทศ	3,217	2.1	4.7	16.1	22.7	54.4	100.0	1.77	1.01
กรุงเทพฯและปริมณฑล	700	2.0	2.2	12.6	25.4	57.8	100.0	1.65	0.92
ภาคกลาง	619	1.7	5.1	15.0	16.8	61.4	100.0	1.69	1.01
ภาคเหนือ	648	4.0	5.5	16.1	26	48.5	100.0	1.90	1.10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	587	1.8	4.2	14.8	21.5	57.7	100.0	1.71	0.99
ภาคใต้	663	0.8	7.4	24.8	25.8	41.2	100.0	2.01	1.02
6. ท่านอยากให้ผู้ทรหลาน หรือ สมาชิกอื่นในครอบครัวสืบ ทอดงาน / อาชีพนี้ต่อไป									
รวมทั้งประเทศ	3,217	8.5	13.1	19.1	24.4	34.9	100.0	2.36	1.30
กรุงเทพฯและปริมณฑล	698	7.1	12.0	21	25.2	34.6	100.0	2.32	1.26
ภาคกลาง	621	7.1	11.0	17.6	23.2	41.1	100.0	2.20	1.28
ภาคเหนือ	648	12.3	10.8	15.7	26.4	34.9	100.0	2.39	1.38
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	587	8.7	15.1	20.7	20.1	35.5	100.0	2.41	1.33
ภาคใต้	663	6.4	15.4	19.5	32.7	26.0	100.0	2.44	1.21
7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบ อาชีพนี้ อยู่เสมอเช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น									
รวมทั้งประเทศ	3,210	9.1	15.1	24.8	23.5	27.5	100.0	2.55	1.27
กรุงเทพฯและปริมณฑล	698	7.8	14.4	26.8	21.1	29.8	100.0	2.49	1.27
ภาคกลาง	615	8.9	15.9	23.8	21.9	29.5	100.0	2.53	1.30
ภาคเหนือ	646	13.2	19.4	27.1	20.2	20.2	100.0	2.85	1.31
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	588	10.0	13.5	22.4	21.6	32.4	100.0	2.47	1.33
ภาคใต้	663	3.5	12.8	26.3	37.5	19.9	100.0	2.42	1.05

ตาราง 6.1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		ใช่ มากที่สุด (5)	ใช่ มาก (4)	ใช่ (3)	ไม่ใช่ (2)	ไม่ใช่ ที่สุด (1)			
		8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่าน กับเพื่อนร่วมงาน / อาชีพ หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจการของท่านเป็นไป ด้วยดี							
รวมทั้งประเทศ	3,209	35.6	39.4	18.1	4.0	3.0	100.0	4.00	0.97
กรุงเทพฯและปริมณฑล	698	25.6	50	19.5	2.4	2.5	100.0	3.94	0.88
ภาคกลาง	619	40.2	40.7	15.3	1.9	2.0	100.0	4.15	0.89
ภาคเหนือ	639	36.8	34.4	17.1	5.4	6.3	100.0	3.90	1.15
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	590	43.5	35.5	14.4	4.2	2.5	100.0	4.13	0.98
ภาคใต้	663	20.4	41.6	30.4	6.3	1.4	100.0	3.73	0.9

ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตด้านการงานดีพอสมควร โดยพิจารณาได้จากคะแนนเฉลี่ยของระดับความเห็นที่มีต่อข้อคำถามในแต่ละข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยมีค่ามากกว่า 3.00 เกือบทุกข้อ ซึ่งแสดงว่าตัวอย่างค่อนข้างพึงพอใจในการประกอบอาชีพหรือการทำงานของตน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ มีประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องของโอกาสในการพัฒนาตนเอง และความต้องการที่จะให้บุตรหลานหรือสมาชิกคนอื่นในครอบครัวสืบทอดอาชีพนั้นต่อไป ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของการเห็นด้วยสำหรับคำถามข้อนี้ค่อนข้างต่ำ ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านการงาน โดยสรุปมีดังนี้

1) ความรู้สึกอยากทำงานหรืออาชีพที่ทำอยู่ไปเรื่อย ๆ พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ยังอยากทำอาชีพที่ตนทำอยู่ในปัจจุบันต่อไป โดยตัวอย่างร้อยละ 41.0 ตอบว่าใช่มากที่สุด และอีกร้อยละ 31.4 ตอบว่าใช่ เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือมีความพึงพอใจที่จะทำอาชีพของตนไปเรื่อยๆมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 รองลงมาคือภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คะแนนเฉลี่ย 4.10 เท่ากัน เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความรู้สึกเช่นนี้ต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ยเพียง 3.87 แสดงว่าคนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกำลังมีความรู้สึกที่ว่าอยากเปลี่ยนงานหากสามารถทำได้

2) ความแน่นอนของรายได้จากการทำงาน ในภาพรวมของตัวอย่างทั่วประเทศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยว่าอาชีพที่ตนทำอยู่ก่อนข้างมีรายได้ที่แน่นอน โดยตัวอย่างร้อยละ 23.7 ตอบว่าใช่มากที่สุด ร้อยละ 29.9 ตอบว่าใช่มาก และอีกร้อยละ 26.4 ตอบว่าใช่ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบผลการศึกษาเป็นที่น่าสนใจว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เห็นว่าอาชีพของตนมีรายได้ที่แน่นอนมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคเหนือ และ ภาคกลาง คะแนนเฉลี่ยความเห็นเท่ากับ 3.56 และ 3.51 ตามลำดับ ในขณะที่ตัวอย่างในภาคใต้เห็นว่าอาชีพของตนมีรายได้ที่แน่นอนต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.34

3) ความมั่นคงของงานหรืออาชีพของตน ในภาพรวมทั่วประเทศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยว่าอาชีพของตนมีความมั่นคง โดยตัวอย่างร้อยละ 24.9 ตอบว่าใช่มากที่สุด ร้อยละ 29.4 ตอบว่าใช่มาก และอีกร้อยละ 28.7 ตอบว่าใช่ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่าอาชีพหรืองานของตนมีความมั่นคงมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือภาคเหนือ คะแนนเฉลี่ย 3.65 ในขณะที่ภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเพียง 3.42

4) ความพึงพอใจเกี่ยวกับรายได้ที่ได้รับจากการทำงานหรือจากการประกอบอาชีพของตน พบว่า ในภาพรวมทั่วประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ก่อนข้างพึงพอใจในรายได้ที่ได้รับจากการทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพึงพอใจในรายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.79 รองลงมาคือภาคเหนือ คะแนนเฉลี่ย 3.64 เป็นที่น่าสังเกตว่าตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความพึงพอใจในรายได้ที่ได้รับน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.53

5) การประสบอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพ พบว่า ในภาพรวมทั่วประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่เคยประสบอุบัติเหตุหรือต้องเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงาน โดยตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.4 ตอบว่าไม่ใช่ที่สุด และอีกร้อยละ 22.7 ตอบว่าไม่ใช่ เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคก็พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อนี้ เช่นกัน โดยคะแนนเฉลี่ยของระดับความเห็นอยู่ในช่วงระหว่าง 1.65 - 2.01 แสดงว่าตัวอย่างก่อนข้างมีความปลอดภัยในการทำงานพอสมควร

6) ความต้องการให้บุตรหลานหรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดอาชีพนี้หรือทำงานนี้ต่อไป เป็นที่น่าสังเกตว่าตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับคำถามนี้ ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมี

แนวโน้มว่าค่อนข้างพึงพอใจในการประกอบอาชีพนี้ก็ตาม โดยตัวอย่างร้อยละ 34.9 ตอบว่าไม่ใช่ที่สุด ในขณะที่อีกร้อยละ 24.4 ตอบว่า ไม่ใช่ เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคใต้ไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อนี้มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 ทั้งที่เป็นภาคที่รู้สึกพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับมากที่สุด และเห็นว่าอาชีพของตนมีความมั่นคงมากที่สุด

7) การเรียนรู้เทคนิคใหม่ๆในการประกอบอาชีพ หรือการมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองในการทำงานของตัวอย่าง เช่น การได้รับการอบรมเพิ่มเติม การมีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่มีการพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพค่อนข้างน้อย โดยตัวอย่างร้อยละ 24.8 ตอบว่าใช่ รองลงมาร้อยละ 15.1 ตอบว่าใช่มาก ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 9.1 ที่ตอบว่าใช่มากที่สุด ตัวอย่างในภาคเหนือเห็นว่าตนมีโอกาสในการพัฒนาตนเองมากที่สุด แต่ก็มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 2.85 รองลงมา คือ ภาคกลาง คะแนนเฉลี่ย 2.53

8) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตน พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมอาชีพดีพอสมควร โดยตัวอย่างร้อยละ 39.4 ตอบว่าใช่มาก และอีกร้อยละ 35.6 ตอบว่าใช่มากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมอาชีพของตนมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

9) ระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน จากคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจกับชีวิตด้านการทำงานสูงพอสมควร จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมทั้งประเทศเท่ากับ 7.97 ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพึงพอใจชีวิตด้านการทำงานของตนมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.17 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคใต้ คะแนนเฉลี่ย 8.03 ภาคเหนือคะแนนเฉลี่ย 7.94 ในขณะที่ตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความพึงพอใจชีวิตด้านการทำงานของตนต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ย 7.71

ตาราง 6.2 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจกับชีวิตการทำงาน
ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค					รวมทั้งประเทศ (ร้อยละ)
	กทม. /	กลาง	เหนือ	ตะวันออก	ใต้	
	ปริมาณพล (n = 734)	(n = 631)	(n = 656)	(n = 592)	(n = 663)	
มากที่สุด (คะแนน 9 - 10)	26.5	30.3	34.8	40.5	32.0	34.2
มาก (คะแนน 7 - 8)	55.9	54.6	49.9	46.6	60.1	52.0
ปานกลาง (คะแนน 4 - 6)	17.0	14.7	14.2	12.6	7.6	13.3
น้อย (คะแนน 2 - 3)	0.6	0.3	0.7	0.3	0.3	0.4
น้อยที่สุด (คะแนน 0 - 1)	0.0	0.2	0.3	0.0	0.0	0.1
ค่าเฉลี่ย	7.71	7.83	7.94	8.17	8.03	7.97
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.37	1.45	1.59	1.48	1.16	1.43

ในการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน นอกจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของการทำงานจากผู้ที่ประกอบอาชีพหรือผู้ที่ทำงานและมีรายได้แล้ว การศึกษาค้นคว้านี้ ยังมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ที่เป็นแม่บ้าน ได้แก่ ผู้ที่เป็นคู่สมรสและอยู่ที่บ้านโดยมิได้ทำการค้าหรือกิจการใดๆ เนื่องจากเห็นว่าตัวอย่างกลุ่มนี้ แม้จะมีได้ประกอบอาชีพใดๆ แต่ก็ต้องรับภาระในการดูแลบ้านหรือครอบครัว แทนผู้ที่ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ซึ่งก็ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่อีกลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจแตกต่างกันออกไป

ตาราง 6.3 ร้อยละของการทำงานบ้านของแม่บ้าน (แม่บ้านที่อยู่บ้านโดยมิได้ทำการค้าหรือกิจการใด ๆ) จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

การทำงาน	(n)	ภาค					รวมทั้งประเทศ
		กทม. / ปริมาณพล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก	ใต้	
ทุกวันนี้เป็นแม่บ้านโดยทำงานบ้านเองทั้งหมด	(134)	(169)	(200)	(235)	(152)	(890)	
ทำงานบ้านเองโดยมีผู้ช่วย	84.4	75.3	72.6	77.3	74.6	76.9	
ดูแลการทำงานบ้านโดยไม่ต้องทำเอง	10.6	21.4	20.9	20.1	22.1	19.2	
	5.0	3.3	6.5	2.6	3.3	3.9	

ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างที่เป็นแม่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.9 ต้องทำงานบ้านเองทั้งหมด โดยเฉพาะแม่บ้านในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต้องทำงานบ้านเองทั้งหมดถึงร้อยละ 84.4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าจ้างแรงงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีอัตราค่อนข้างสูง รวมทั้งในภาวะปัจจุบันการหาคนมาทำงานบ้านค่อนข้างหายาก

ตาราง 6.4 ร้อยละความรู้สึกต่อการเป็นแม่บ้าน จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความรู้สึก	(n)	ภาค					รวมทั้งประเทศ
		กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ความรู้สึก	(n)	(134)	(169)	(200)	(236)	(152)	(891)
พอใจ		60.3	49.7	47.9	51.5	64.5	53.7
เฉย ๆ		29.1	32.2	36.3	35.4	28.1	33.0
เบื่อบ้าง		10.6	15.3	11.2	10.9	5.8	11.0
เบื่อบ้างมาก		0.0	2.7	4.7	2.2	1.7	2.3

อย่างไรก็ตามแม่บ้านประมาณครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 53.7 ยังรู้สึกพึงพอใจต่อการที่ต้องอยู่ดูแลบ้าน ในขณะที่อีกร้อยละ 33.0 รู้สึกเฉย ๆ มีเพียงร้อยละ 11.0 เท่านั้นที่รู้สึกเบื่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคก็พบว่า ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นภาคที่ตัวอย่างแม่บ้านต้องทำงานบ้านเองทั้งหมดจำนวนมากที่สุด มีสัดส่วนจำนวนผู้ที่รู้สึกพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.3

ตาราง 6.5 ร้อยละของการมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้านของแม่บ้าน จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

กิจกรรมพิเศษ	(n)	ภาค					รวมทั้งประเทศ
		กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
1. การมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้าน	(n)	(133)	(169)	(209)	(243)	(151)	(905)
ไม่มี		92.3	85.9	82.3	80.8	90.1	85.1
มี		7.7	14.1	17.7	19.2	9.9	14.9
2. ประเภทของกิจกรรมพิเศษ							
เป็นสมาชิกชมรมแม่บ้าน		6.3	8.9	16.7	15.0	5.6	11.5
เป็นสมาชิกสมาคมเพื่อการกุศล		0.0	2.8	1.9	2.9	1.4	2.0
เช่น กษาค							
เป็นสมาชิกสมาคมสตรีและอื่นๆ		2.1	6.7	9.7	10.5	3.5	7.3
เป็นสมาชิกชมรมกีฬา		1.4	1.7	1.9	1.2	1.4	1.5
เป็นสมาชิกชมรมทางศาสนา		2.1	1.7	5.8	4.1	2.1	3.4
เป็นสมาชิกชมรมอื่น ๆ เช่น		0.7	1.1	0.6	1.7	1.4	1.2
ชมรมปลูกต้นไม้							

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้าน พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 85.1 ไม่มีกิจกรรมพิเศษใดๆทำ ในส่วนของผู้ที่มีการมีกิจกรรม พบว่า จำนวนมากที่สุดร้อยละ 11.5 เป็นสมาชิกชมรมแม่บ้านในชุมชน

ตาราง 6.6 ร้อยละของแม่บ้านที่ต้องการไปทำอาชีพอื่น จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ความต้องการ	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ความต้องการไปทำอาชีพอื่น (n)	(133)	(183)	(233)	(254)	(153)	(956)
ไม่ต้องการ	73.6	76.2	77.9	71.0	81.0	75.0
ต้องการ						
ต้องการและไปได้	12.2	15.1	17.8	21.4	11.9	16.8
ต้องการแต่ไปไม่ได้	14.2	8.6	4.2	7.6	7.1	8.1
ต้องการแต่ไม่ตอบว่า ไปได้หรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

เมื่อสอบถามถึงความต้องการในการออกไปประกอบอาชีพอื่นนอกบ้าน พบว่า ในภาพรวมตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 75.0 ยังคงต้องการเป็นแม่บ้านต่อไป โดยเฉพาะตัวอย่างในภาคใต้ถึงร้อยละ 81.0 ไม่ต้องการไปทำอาชีพอื่น

6.2.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง ความพึงพอใจเกี่ยวกับความผูกพัน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการพึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านจิตใจและวัตถุของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงภาระในการเลี้ยงดูบุคคลที่ไม่สามารถประกอบอาชีพใดๆได้อีกด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นของการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวของตัวอย่างและการใช้เวลาอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวของตัวอย่าง 2) บุคคลที่พึ่งพาได้ของตัวอย่าง และ 3) ภาระในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ซึ่งในแต่ละประเด็นปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1) ความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวของตัวอย่างและการใช้เวลาอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวของตัวอย่าง กล่าวได้ว่าสมาชิกในครอบครัวของตัวอย่างส่วนใหญ่มีเวลาที่จะอยู่พร้อมหน้ากันในแต่ละวันไม่มากนัก จากผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ สมาชิกใน

ครอบครัวของตัวอย่างมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากันเฉลี่ยวันละ 3.48 ชั่วโมง เมื่อพิจารณาแยกตามรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากันมากที่สุดเฉลี่ยวันละ 4.61 ชั่วโมง ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีเวลาอยู่พร้อมหน้ากันน้อยที่สุดเฉลี่ยวันละ 2.98 ชั่วโมง เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้ที่ไม่มีโอกาสอยู่พร้อมหน้ากันเลย พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนตัวอย่างที่สมาชิกในครอบครัวไม่มีโอกาสอยู่พร้อมหน้ากันเลยมากที่สุด ร้อยละ 24.2 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความจำเป็นในการประกอบอาชีพ เนื่องจากประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการย้ายถิ่นเพื่อไปทำงานในต่างพื้นที่จำนวนมาก จึงอาจเป็นเหตุให้สมาชิกแต่ละคนไม่มีโอกาสที่จะกลับมาอยู่พร้อมหน้ากับคนในครอบครัวในแต่ละวันได้ตามปกติ

ตาราง 6.7 ก ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของช่วงเวลาที่สมาชิกในครอบครัวของตัวอย่างอยู่พร้อมหน้ากัน

ช่วงเวลาที่สมาชิก อยู่พร้อมหน้ากัน	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
(n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
ไม่มีโอกาสอยู่พร้อมหน้ากันเลย	23.6	20.3	21.0	24.2	19.9	22.2
1-4 ชั่วโมง / วัน	62.9	61.2	43.2	57.0	59.9	56.6
5-8 ชั่วโมง / วัน	10.3	13.0	22.7	14.1	17.0	15.3
9-12 ชั่วโมง / วัน	2.2	1.9	7.9	3.3	2.1	3.6
มากกว่า 12 ชั่วโมง / วัน	1.0	3.6	5.2	1.4	1.1	2.4
ค่าเฉลี่ย (ชั่วโมง)	2.98	3.52	4.61	3.21	3.20	3.48
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.97	4.20	4.67	3.24	3.01	3.60

การมีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวของตัวอย่างพบว่าเป็นภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างมีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยสัปดาห์ละ 4.20 วัน ซึ่งก็นับว่ามีโอกาสค่อนข้างมากพอสมควร เมื่อพิจารณาตามรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือ สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสในการรับประทานอาหารร่วมกันมากที่สุด เฉลี่ย 4.69 วันต่อสัปดาห์ ในขณะที่ตัวอย่างในภาคกลางมีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันน้อยที่สุด เฉลี่ยสัปดาห์ละ 3.81 วัน

ตาราง 6.7 ข ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของช่วงเวลาที่สมาชิกในครอบครัวของ
ตัวอย่างรับประทานอาหารร่วมกัน

ช่วงเวลาที่สมาชิก รับประทานอาหารร่วมกัน	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
(n)	(884)	(877)	(889)	(896)	(900)	(4,446)
ไม่มีโอกาสเลย	27.2	29.1	20.9	26.5	27.4	26.3
ไม่เกิน 2 วัน / สัปดาห์	11.8	11.4	8.4	9.2	8.7	9.8
3-5 วัน / สัปดาห์	15.7	17.1	13.3	12.1	14.9	14.2
6-7 วัน / สัปดาห์	45.3	42.4	57.4	52.2	48.0	49.7
ค่าเฉลี่ย (วัน)	3.99	3.81	4.69	4.29	4.09	4.20
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.01	3.01	2.91	3.06	3.04	3.01

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของตัวอย่างจัดว่าอยู่ในระดับค่อนข้างดี พิจารณาได้จากคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวในแต่ละข้อ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดให้คะแนน 1 คะแนน หมายถึง ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคำถาม 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก และ 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งผลการศึกษาในแต่ละข้อคำถามปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

ตาราง 6.8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อครอบครัวของ
ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกันโดยใช้เหตุผล								
รวมทั้งประเทศ	4,488	45.8	37.6	11.4	3.0	2.2	4.22	1.38
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	896	41.0	40.6	11.8	3.7	2.9	4.13	0.96
ภาคกลาง	898	38.0	39.7	14.7	3.9	3.7	4.05	1.01
ภาคเหนือ	894	45.7	39.5	9.3	3.0	2.6	4.23	0.92
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	55.0	31.1	9.6	2.9	1.4	4.35	0.88
ภาคใต้	900	39.4	44.7	13.6	1.2	1.1	4.20	4.19
2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยมีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยามาให้รับประทาน								
รวมทั้งประเทศ	4,487	51.5	36.1	9.3	2.0	1.2	4.35	0.81
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	896	46.3	41.1	8.5	2.4	1.7	4.28	0.85
ภาคกลาง	897	47.7	37.1	10.9	2.6	1.8	4.26	0.88
ภาคเหนือ	894	50.2	37.1	8.9	2.2	1.5	4.37	0.85
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	61.8	28.3	7.6	1.6	0.8	4.47	0.75
ภาคใต้	900	39.1	46.4	12.5	1.6	0.4	4.49	0.70
3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ								
รวมทั้งประเทศ	4,486	52.0	28.7	13.7	3.5	2.1	4.25	0.95
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	896	45.0	30.8	17.8	4.2	2.1	4.12	0.99
ภาคกลาง	897	46.9	27.1	17.8	4.4	3.7	4.09	1.07
ภาคเหนือ	893	55.2	31.6	9.0	2.5	1.7	4.36	0.87
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	59.1	24.2	10.8	3.9	2.0	4.35	0.96
ภาคใต้	900	44.9	35.4	16.8	2.2	0.7	4.22	0.85
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้านหรือช่วยแบ่งเบากារค่าใช้จ่ายภายในบ้าน								
รวมทั้งประเทศ	4,485	37.4	39.8	17.5	3.6	1.6	4.08	0.91

ตาราง 6.8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อครอบครัวของ ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	896	37.5	40.4	17.7	2.9	1.4	4.10	0.89
ภาคกลาง	897	31.6	41.1	20.8	3.6	2.9	3.95	0.96
ภาคเหนือ	893	35.8	39.5	20.1	3	1.6	4.05	0.90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	44.8	37.0	12.8	3.9	1.4	4.20	0.91
ภาคใต้	900	29.1	44.4	21.3	4.2	1.0	3.96	0.87
5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมี								
อิสระในการตัดสินใจเรื่อง								
สำคัญๆ ของตน เช่น การเลือก								
อาชีพ การเลือกรีเชน								
รวมทั้งประเทศ	4,485	46.4	38.0	12.4	1.8	1.1	4.32	0.82
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	896	41.2	43.5	12.5	1.7	1.1	4.22	0.81
ภาคกลาง	896	40.6	36.8	17.0	3.3	2.2	4.10	0.95
ภาคเหนือ	893	44.3	41.7	11.6	1.3	1.0	4.27	0.79
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	57.9	32.2	7.9	1.2	0.8	4.45	0.79
ภาคใต้	900	34.9	44.4	18.1	1.9	0.0	4.45	0.76

เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อ แก้ไขปัญหาร่วมกันโดยใช้เหตุผล พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ครอบครัวของตัวอย่างมีการ ปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ไขปัญหาพอสมควร คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ตัวอย่างภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ยของคำถามข้อนี้สูงที่สุด 4.35 รองลงมาคือภาคเหนือและ ภาคใต้ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และ 4.20 ตามลำดับ

เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื่อยามาให้รับประทาน ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ครอบครัวของตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยดีพอสมควร โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับ ความเห็นเท่ากับ 4.35 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสำหรับคำถามข้อนี้ในแต่ละภาคไม่

ต่างกันมากนัก โดยตัวอย่างในภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยของคำถามข้อนี้สูงที่สุดเท่ากับ 4.49 คะแนน รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คะแนนเฉลี่ย 4.47 คะแนน และภาคเหนือ คะแนนเฉลี่ย 4.37

สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆหรือในเทศกาลต่างๆ พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่จะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญของครอบครัว โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นในข้อนี้เท่ากับ 4.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือมีคะแนนเฉลี่ยของคำถามข้อนี้สูงที่สุดเท่ากับ 4.36 รองลงมาซึ่งใกล้เคียงกันมากคือตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ย 4.35 และตัวอย่างในภาคใต้ คะแนนเฉลี่ย 4.22

สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาระยะค่าใช้จ่ายภายในบ้าน พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ สมาชิกในครอบครัวของตัวอย่างส่วนใหญ่ช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายบ้างพอสมควรแต่ไม่สูงมากนัก คะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.08 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนผู้ที่สมาชิกในครอบครัวช่วยแบ่งเบาระยะด้านค่าใช้จ่ายภายในบ้านมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รองลงมาคือตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และภาคเหนือ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่มีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของตนเองมากพอสมควร คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีคะแนนเฉลี่ยของคำถามข้อนี้สูงที่สุด 4.45 เท่ากัน ทั้งสองกลุ่ม รองลงมาคือตัวอย่างในภาคเหนือ คะแนนเฉลี่ย 4.27

2) บุคคลที่พึ่งพาได้ของตัวอย่าง ในกรณีที่มีปัญหาหรือมีความเดือดร้อน จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างจะแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองเป็นอันดับแรกมากที่สุด ร้อยละ 46.3 รองลงมาจึงจะพึ่งพาคู่สมรส ร้อยละ 25.8 และพึ่งบิดา/มารดาของตน ร้อยละ 15.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจในกลุ่มตัวอย่างของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่ตอบว่าจะพึ่งตนเองเป็นอันดับแรกจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 53.9 สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะครอบครัวของคนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ความสัมพันธ์กับเครือญาติหรือบุคคลอื่นอาจมีน้อยกว่าคนในต่างจังหวัด ใกล้เคียงกับความเห็นของตัวอย่างในภาคใต้ที่ตอบว่าพึ่งตนเองเป็นอันดับแรก ร้อยละ 46.3 แตกต่างกับตัวอย่างในภาคเหนือที่ตอบว่าจะพึ่งพาตนเองเป็นอันดับแรกเพียงร้อยละ 31.7 แต่กลับพึ่งพาคู่สมรส เป็นอันดับแรกถึงร้อยละ 36.3

ตาราง 6.9 ร้อยละของบุคคลที่ตัวอย่างพึงได้มากที่สุดเมื่อเดือนธันวาคม เรียงตามอันดับ 1-3 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

บุคคลที่พึงได้	อันดับ 1						อันดับ 2						อันดับ 3					
	กทม./ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ	กทม./ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ	กทม./ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ
(n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
1. คู่สมรส	22.9	21.1	36.3	32.4	25.8	28.9	34.9	30.1	22.6	26.4	32.6	28.6	6.3	5.6	4.9	4.8	6.7	5.5
2. ลูก	7.1	10.2	9.7	11.5	8.0	9.8	12.3	14.2	20	17.2	13.3	15.9	13.3	10.6	14.1	12.8	15.6	13.1
3. บิดามารดาของตนเอง	10.1	11.7	11.3	12.3	15.1	12.1	12.3	9.7	9.2	9.8	14.6	10.7	11	8.7	7.2	7.3	9.7	8.5
4. บิดามารดาของคู่สมรส	0.8	1.0	0.8	0.6	0.1	0.7	0.6	1.0	0.8	0.4	1.2	0.7	3.1	1.2	0.8	1.8	1.6	1.7
5. พี่น้อง (บิดา/มารดาเดียวกัน บิดา หรือมารดาเดียวกัน)	4.0	5.9	5.1	6.4	3.8	5.4	9.2	12.6	8.1	9.8	6.9	9.5	16.0	15.8	14.0	9.0	11.7	12.6
6. ปู่ ย่า ตา ยาย	0.1	0.2	0.4	0.4	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3	0.9	0.1	0.4	0.4	0.2	0.6	0.7	0.4	0.5
7. ลุง ป้า น้า อา	0.0	0.4	1.3	0.7	0.0	0.6	0.3	0.2	1.0	0.8	0.0	0.5	0.9	0.2	1.3	0.4	0.1	0.6
8. พี่ตนเอง	53.9	45.4	31.7	32.6	46.3	40.4	19.7	18.9	17.8	23.6	18.9	20.4	12.0	13.0	14.2	16.2	13.3	14.2
9.ญาติอื่น ๆ	0.4	2.7	1.4	1.0	0.4	1.2	3.9	5.2	6.3	4.7	3.1	4.7	12.0	9.8	8.4	10.9	8.2	10.0
10. เพื่อน	0.8	1.4	1.1	1.2	0.8	1.1	3.6	3.7	3.3	2.0	3.8	3.0	8.1	6.2	9.2	5.3	10.2	7.3
11. ผู้นำศาสนา	0.1	0.1	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.3	0.0	0.3	0.2	0.2	0.2
12. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	0.0	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.2	0.0	0.2	0.1	0.0	0.1	0.6	0.6	0.2	0.9	0.1	0.6
13. อื่น ๆ เช่น หมอ	0.2	0.3	0.6	0.4	0.0	0.3	0.6	1.0	0.4	0.0	0.0	0.3	0.3	0.2	0.1	0.4	0.4	0.3

4) ภาวะในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกภาคมีจำนวนคนในบ้านที่ไม่รวมคนรับใช้ไม่เกิน 4 คน และส่วนใหญ่มีภาวะในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้อื่น เช่น บุตรหลาน บิดา มารดา

ตาราง 6.10 ร้อยละของจำนวนคนในบ้านและภาวะการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

จำนวนคนในบ้าน / ภาวะการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
จำนวนคนในบ้านไม่รวมคนรับใช้ (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
1 - 2 คน	17.8	22.1	24.2	17.3	19.1	19.8
3 - 4 คน	47.0	39.9	51.6	44.6	48.6	46.0
5 - 6 คน	24.8	26.0	18.9	30.6	24.9	25.9
มากกว่า 6 คน	10.4	12.0	5.3	7.6	7.4	8.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ภาวะการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้อื่น (n)	(899)	(898)	(900)	(900)	(900)	(4,497)
ไม่มี	43.4	44.9	46.5	40.4	41.3	42.9
มี	56.6	55.1	53.5	59.6	58.7	57.1
เลี้ยงดูบิดา	6.2	6.4	3.1	5.4	3.7	5.0
เลี้ยงดูมารดา	9.0	10.2	6.6	8.1	7.4	8.2
เลี้ยงดูบุตร	40.7	36.8	38.6	42.0	46.9	40.9
ไม่เกิน 2 คน	86.7	89.1	92.5	82.8	83.2	86.4
3 คนขึ้นไป	13.3	10.9	7.5	17.2	16.8	13.6
เลี้ยงดูบุคคลอื่น ๆ	11.6	16.2	13.8	16.0	9.0	13.9
ไม่เกิน 2 คน	85.7	83.2	87.1	93.0	91.5	88.8
3 คนขึ้นไป	14.3	16.8	12.9	7.0	8.5	11.2

เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวของตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างมีความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวในระดับสูง โดยคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 8.15 ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุดเท่ากับ 8.37 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคใต้ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.30 ในขณะที่ตัวอย่างในภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุดเท่ากับ 7.97

ตาราง 6.11 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวของ ตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
(n)	(873)	(867)	(839)	(900)	(899)	(4,378)
มากที่สุด (คะแนน 9-10)	28.9	33.4	37.2	43.5	40.8	37.8
มาก (คะแนน 7-8)	59.4	58.1	47.3	49.6	54.0	52.9
ปานกลาง (คะแนน 4-6)	11.3	7.2	13.7	6.5	4.8	8.5
น้อย (คะแนน 2-3)	0.3	1.1	1.4	0.4	0.2	0.7
น้อยที่สุด (คะแนน 0-1)	0.1	0.2	0.4	0.0	0.2	0.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	7.89	8.05	7.97	8.37	8.30	8.15
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.29	1.41	1.63	1.27	1.19	1.35

6.2.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึง อาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่แสดงออกมา อันบ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพทางกายและระดับความเครียดของจิตใจ การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดในครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นของการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การเจ็บป่วย 2) การมีโรคประจำตัว และ 3) การมีภาวะความเครียด

1) การเจ็บป่วย ในรอบปีที่ผ่านมาตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.3 เคยเจ็บป่วยเล็กน้อยๆบ้าง เฉลี่ย 2.36 ครั้งต่อปี แต่ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.0 ยังไม่เคยเจ็บป่วยจนถึงกับต้องเข้ารักษาตัวในคลินิกหรือโรงพยาบาล ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้เจ็บป่วยเล็กน้อยมากที่สุด ร้อยละ 69.6 รองลงมาคือภาคกลาง ร้อยละ 69.3 เมื่อสำรวจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยจนถึงขั้นต้องเข้ารักษาตัว พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ที่เจ็บป่วยจนต้องเข้ารักษาตัวมากที่สุด เช่นกัน ร้อยละ 39.4 รองลงมาคือภาคเหนือ ร้อยละ 34.9 อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถิติจำนวนผู้ป่วยนอก จำแนกตามกลุ่มสาเหตุการป่วย ซึ่งเก็บรวบรวมโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า โรคที่มีอัตราส่วนจำนวนผู้ป่วยนอกมากที่สุด คือ โรคเกี่ยวกับระบบหายใจ เช่น หืดหอบ โดยพบว่ามีจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคนี้เป็นอัตราส่วน 499.53 คน ต่อประชากร 1,000 คน และพบว่า ประชากรในภาคกลางมีอัตราส่วนจำนวนผู้ป่วยนอกด้วยโรคนี้สูงที่สุดเท่ากับ 528.52 คน ต่อประชากร 1,000 คน รองลงมา

คือประชากรในภาคเหนือ อัตราส่วนจำนวนผู้ป่วย 525.03 คน ต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสภาวะแวดล้อมของพื้นที่ทั้งสองภาคนี้ เนื่องจากพื้นที่ภาคกลางเป็นเขตที่กำลังมีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง ในขณะที่พื้นที่ภาคเหนือก็มักประสบปัญหาเรื่องหมอกควัน และสภาพอากาศหนาวจัดอยู่เป็นประจำ

2) การมีโรคประจำตัว เมื่อศึกษาเกี่ยวกับการมีโรคประจำตัวของตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.9 ไม่มีโรคประจำตัว เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโรคประจำตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมา คือภาคกลาง ร้อยละ 41.4 และภาคเหนือ ร้อยละ 41.2 ในขณะที่ตัวอย่างในภาคใต้มีโรคประจำตัวน้อยที่สุด ร้อยละ 34.9 ในกลุ่มผู้ที่มีโรคประจำตัว พบว่า โรคที่เป็นกันมากที่สุด คือ โรคเกี่ยวกับระบบไหลเวียนเลือด เช่น ความดันโลหิตสูง ซึ่งจำนวนผู้ป่วยเป็นโรคประเภทนี้มีมากกว่าโรคอื่นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ตัวอย่างรวมทั้งประเทศเป็นโรคประเภทนี้ถึงร้อยละ 57.1 ตัวอย่างในภาคเหนือมีผู้ป่วยโรคนี้มากที่สุด ร้อยละ 64.0 รองลงมาคือ ภาคกลาง และภาคใต้ ร้อยละ 63.8 และ 62.4 ตามลำดับ

3) ความเครียด อาการที่บ่งบอกถึงการมีความเครียดที่ตัวอย่างเป็นมากที่สุดคือ รู้สึกเจ็บที่นั่นปวดที่นั่นโดยไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งตัวอย่างรวมทั้งประเทศมีอาการนี้ร้อยละ 40.7 รองลงมาคือ มักมีเรื่องกลุ้มใจ ร้อยละ 37.5 และปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ ร้อยละ 35.8 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือมีอาการเจ็บที่นั่นปวดที่นั่นมากที่สุด ร้อยละ 57.6 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 40.3 ส่วนอาการมักมีเรื่องกลุ้มใจ พบว่า ตัวอย่างภาคเหนือมีอาการนี้มากที่สุดเช่นกัน ร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 37.2 ปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ พบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือเป็นมากที่สุด ร้อยละ 42.4 รองลงมาคือ ตัวอย่างในภาคใต้ ร้อยละ 39.0 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 35.0

ตาราง 6.12 ร้อยละของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของตัวอย่าง จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ และความเครียด	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
1. การเจ็บป่วยเล็กน้อยในรอบปีที่ผ่านมา(n)	(899)	(898)	(900)	(900)	(900)	(4,497)
ไม่เคย	37.2	30.7	40.3	30.4	39.3	34.62
เคย	62.8	69.3	59.7	69.6	60.7	65.38
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่เจ็บป่วย	2.11	2.39	2.86	2.42	1.77	2.36
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.09	4.46	11.08	2.69	2.48	4.59
2. การเจ็บป่วยต้องเข้ารับรักษาตัวในคลินิก หรือโรงพยาบาล (n)	(900)	(896)	(899)	(900)	(900)	(4,495)
ไม่เคย	68.0	68.0	65.1	60.6	67.9	65.0
เคย	32.0	32.0	34.9	39.4	32.1	35.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่ต้องเข้ารับรักษาตัว	1.01	0.94	1.16	1.15	0.92	1.06
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.5	2.34	2.58	2.23	2.27	2.36
3. การมีโรคประจำตัว (n)	(900)	(899)	(899)	(900)	(900)	(4,498)
ไม่มี	62.7	58.6	58.8	57.6	65.1	59.9
มี	37.3	41.4	41.2	42.4	34.9	40.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ประเภทของโรคประจำตัวที่มี (n)	(334)	(367)	(369)	(381)	(311)	(1,762)
โรกระบบหายใจ	19.2	13.6	10.3	13.9	13.2	14.0
โรกระบบย่อยอาหาร	5.7	4.1	5.4	12.1	10.3	7.5
โรกระบบประสาทและอวัยวะสัมผัส	4.2	4.9	4.9	8.9	2.9	5.3
โรคผิวหนังและเนื้อใต้ผิวหนัง	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1
โรกระบบอวัยวะกล้ามเนื้อ	3.0	6.8	8.7	6.6	2.6	5.7
โรกระบบอวัยวะสืบพันธุ์รวมปีสภาวะ	0.9	3.0	1.9	1.6	2.6	2.0
โรกระบบไหลเวียนเลือด	53.0	63.8	64.0	43.3	62.4	57.1
โรคติดเชื้อปรสิต และอื่น ๆ	14.1	3.8	4.9	13.6	5.8	8.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4. ในระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา เคย มีอาการ เหล่านี้เป็นประจำ (n)	(900)	(900)	(900)	(900)	(900)	(4,500)
1) มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ	32.9	30.8	42.4	35.0	39.0	35.8
2) รู้สึกเจ็บที่น่องปวดที่นี้โดยไม่ทราบสาเหตุ	35.8	33.9	57.6	40.3	33.8	40.7

ตาราง 6.12 ร้อยละของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของตัวอย่าง จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ และความเครียด	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	กทม./ ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
3) อยู่เฉย ๆ แล้วรู้สึกใจสั่นหรือหัวใจเต้น ผิดปกติธรรมดา	10.9	13.4	26.7	20.3	14.4	17.9
4) มักเบื่ออาหารหรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่แก้ไม่ตก	17.8	20.1	29.1	23.2	20.2	22.4
5) มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือ ไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ	10.2	14.9	30.9	19.8	16.7	19.0
6) มักมีเรื่องก่อกวนใจ	34.2	34.8	46.6	37.2	33.6	37.5
7) รู้สึกหงุดหงิดและโกรธง่าย	32.2	30.7	45.9	35.9	25.0	34.7
ค่าเฉลี่ยของการเคยมีอาการเหล่านี้เป็นประจำ	24.86	25.51	39.89	30.24	26.10	29.71

เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในสุขภาพของตัวอย่าง พบว่า
ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างมีความพึงพอใจในสุขภาพของคนในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ย
ความพึงพอใจเท่ากับ 7.51 ตัวอย่างในภาคใต้มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุดเท่ากับ 8.01 รองลงมา
คือตัวอย่างในภาคกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.77 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านนี้ต่ำที่สุดเท่ากับ 6.91

ตาราง 6.13 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจกับสุขภาพของตัวอย่าง
จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค					รวม ทั้งประเทศ
	กทม./ ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
(n)	(895)	(896)	(870)	(898)	(900)	(4,459)
มากที่สุด (คะแนน 9-10)	12.3	29.0	29.9	27.3	32.4	26.2
มาก (คะแนน 7-8)	46.1	55.2	46.9	36.5	58.6	48.7
ปานกลาง (คะแนน 4-6)	39.8	15.2	21.5	34.0	8.9	23.9
น้อย (คะแนน 2-3)	1.8	0.3	1.3	2.0	0.1	1.1
น้อยที่สุด (คะแนน 0-1)	0.0	0.2	0.5	0.2	0.0	0.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	6.91	7.77	7.56	7.30	8.01	7.51
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.47	1.42	1.75	1.80	1.20	1.59

6.2.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกจากการที่ได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่างๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณใกล้บ้านทั้งผลกระทบทางกายและทางจิตใจ การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นของการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันมากที่สุด และ 2) ความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาในแต่ละประเด็นปรากฏดังต่อไปนี้

ตาราง 6.14 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	n	ระดับผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม				ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มาก (2)	น้อย (1)	ไม่มีปัญหา (0)	รวม		
ปัญหาจากการจราจร							
1. เสียงจากยานพาหนะ							
รวมทั้งประเทศ	4,427	20.4	24.9	54.7	100.0	0.66	0.79
กรุงเทพฯและปริมณฑล	872	12.8	22.6	64.6	100.0	0.48	0.71
ภาคกลาง	877	28.3	22.1	49.6	100.0	0.79	0.86
ภาคเหนือ	880	20.7	30.1	49.2	100.0	0.72	0.79
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	899	19.3	25.8	54.9	100.0	0.64	0.79
ภาคใต้	899	21.6	21.8	56.6	100.0	0.65	0.81
2. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันคั่งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และอื่นๆ							
รวมทั้งประเทศ	4,397	12.6	18.6	68.8	100.0	0.44	0.69
กรุงเทพฯและปริมณฑล	875	7.5	17.3	75.3	100.0	0.32	0.61
ภาคกลาง	867	22.9	16.9	60.2	100.0	0.63	0.83
ภาคเหนือ	866	15.1	25.8	59.2	100.0	0.56	0.74
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	894	8.6	16.6	74.9	100.0	0.34	0.63
ภาคใต้	895	12.0	17.6	70.4	100.0	0.42	0.7

ตาราง 6.14 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อ
ความรู้สึกลงในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	n	ระดับผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม				ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		มาก (2)	น้อย (1)	ไม่มี ปัญหา (0)	รวม		
<u>ปัญหาจากสภาพถนน</u>							
3. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้านชำรุด							
เดินลำบาก							
รวมทั้งประเทศ	4,371	8.5	11.6	79.9	100.0	0.29	0.60
กรุงเทพฯและปริมณฑล	866	3.1	7.1	89.8	100.0	0.13	0.42
ภาคกลาง	859	16.0	9.3	74.6	100.0	0.41	0.75
ภาคเหนือ	852	10.3	18.0	71.8	100.0	0.39	0.67
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	898	7.2	12.2	80.6	100.0	0.27	0.58
ภาคใต้	896	6.1	9.7	84.2	100.0	0.22	0.54
<u>ปัญหาเกี่ยวกับกลิ่นและความสกปรก</u>							
4. แหล่งน้ำใกล้บ้านน้ำเสียส่งกลิ่นเหม็น							
รวมทั้งประเทศ	4,297	7.2	8.7	84.1	100.0	0.23	0.54
กรุงเทพฯและปริมณฑล	833	7.0	10.8	82.2	100.0	0.25	0.57
ภาคกลาง	865	19.6	9.6	70.9	100.0	0.49	0.8
ภาคเหนือ	824	3.6	9.7	86.7	100.0	0.17	0.46
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	878	4.0	8.0	88.0	100.0	0.16	0.46
ภาคใต้	897	4.3	5.3	90.3	100.0	0.14	0.46
5. สถานประกอบการใกล้บ้าน							
ปล่อยของเสีย / ส่งกลิ่นเหม็น /							
ทำเสียงดัง							
รวมทั้งประเทศ	3,798	6.8	9.5	83.7	100.0	0.23	0.53
กรุงเทพฯและปริมณฑล	754	6.9	12.9	80.2	100.0	0.27	0.58
ภาคกลาง	831	17.9	10.7	71.4	100.0	0.46	0.78
ภาคเหนือ	757	3.6	10.0	86.4	100.0	0.17	0.46
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	783	3.6	7.1	89.3	100.0	0.14	0.44
ภาคใต้	673	4.6	9.1	86.3	100.0	0.18	0.49

ตาราง 6.14 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้ง ประเทศ (ต่อ)

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	n	ระดับผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม				ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		มาก (2)	น้อย (1)	ไม่มี ปัญหา (0)	รวม		
6. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอย							
รกร้าง สังกัดเหม็น							
รวมทั้งประเทศ	4,337	6.8	9.5	83.7	100.0	0.23	0.53
กรุงเทพฯและปริมณฑล	850	6.9	12.9	80.2	100.0	0.27	0.58
ภาคกลาง	866	17.9	10.7	71.4	100.0	0.46	0.78
ภาคเหนือ	832	3.6	10.0	86.4	100.0	0.17	0.46
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	892	3.6	7.1	89.3	100.0	0.14	0.44
ภาคใต้	897	4.6	9.1	86.3	100.0	0.18	0.49
<u>ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน / สถาน</u>							
<u>เจริญ</u>							
7. เสียงรบกวนจากวิทยุ / โทรทัศน์ / การ							
ทะเลาะ เบาะแว้งของชาวบ้าน							
รวมทั้งประเทศ	4,382	4.7	9.7	85.6	100.0	0.18	0.47
กรุงเทพฯและปริมณฑล	862	1.7	12.1	86.3	100.0	0.15	0.4
ภาคกลาง	871	16.0	7.8	76.2	100.0	0.4	0.75
ภาคเหนือ	863	4.0	15.6	80.4	100.0	0.25	0.49
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	893	1.7	8.4	89.8	100.0	0.12	0.38
ภาคใต้	893	1.7	4.8	93.5	100.0	0.02	0.33
8. การถูกรบกวนจากสถานเจริญ							
ที่อยู่ใกล้บ้าน							
รวมทั้งประเทศ	2,993	2.6	2.0	95.3	100.0	0.06	0.30
กรุงเทพฯและปริมณฑล	638	0.4	1.5	98.1	100.0	0.02	0.17
ภาคกลาง	781	10.7	2.0	87.4	100.0	0.23	0.63
ภาคเหนือ	537	1.8	3.9	94.3	100.0	0.02	0.33
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	677	0.8	1.4	97.8	100.0	0.02	0.21
ภาคใต้	360	0.5	1.8	97.7	100.0	0.02	0.19

1) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวัน

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวัน การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดให้ตัวอย่างเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของตนในปัญหาสิ่งแวดล้อมแต่ละข้อ ได้แก่ มีปัญหามาก มีปัญหาน้อย และ ไม่มีปัญหา โดยกำหนดคะแนนสำหรับคำตอบแต่ละข้อไว้ดังนี้ ปัญหา มาก = 2 คะแนน ปัญหาน้อย = 1 คะแนน และ ไม่มีปัญหา = 0 คะแนน ผลการสำรวจความคิดเห็นของตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละข้อมีดังต่อไปนี้

1.1) ปัญหาจากการจราจร ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ค่อนข้างน้อย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาจากการจราจรมากกว่าตัวอย่างในภาคอื่น โดยปัญหาเกี่ยวกับเสียงจากยานพาหนะ มีผู้ตอบว่ามีปัญหาในระดับมากร้อยละ 28.3 และมีคะแนนเฉลี่ยของการมีปัญหาเท่ากับ 0.79 ซึ่งสูงกว่าทุกภาค ในขณะที่ปัญหาอากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และอื่นๆ พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาเรื่องนี้ในระดับมากร้อยละ 22.9 และมีคะแนนเฉลี่ยของการมีปัญหาเท่ากับ 0.63 ซึ่งสูงกว่าภาคอื่นเช่นกัน สอดคล้องกับข้อมูลจากการตรวจวัดคุณภาพอากาศในบริเวณต่างๆ ของประเทศ โดย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ตรวจพบว่าพื้นที่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ราชบุรี สมุทรปราการ และปทุมธานี ซึ่งเป็นเขตที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องฝุ่นละอองในทุกจุดที่มีการตรวจวัด กล่าวคือมีค่าเฉลี่ยของปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน สูงเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ว่าต้องไม่เกิน 120 มิลลิกรัม/ลูกบาศก์เมตร

1.2) ปัญหาจากสภาพถนน คือ ปัญหาเกี่ยวกับการชำรุดของถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน พบว่า ตัวอย่างรวมทั้งประเทศมีปัญหาด้านนี้ในระดับน้อยมาก แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาการชำรุดของถนนมากที่สุดเช่นกัน กล่าวคือ ในภาคนี้มีผู้ตอบว่ามีปัญหาในระดับมากร้อยละ 16.0 และมีค่าเฉลี่ยของการมีปัญหาเท่ากับ 0.41 ซึ่งสูงกว่าทุกภาค

1.3) ปัญหาเกี่ยวกับกลิ่นและความสกปรก ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้มากที่สุด ทั้งปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น และปัญหาเกี่ยวกับสถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสียหรือส่งกลิ่นเหม็นหรือทำเสียงดัง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีคะแนนเฉลี่ยของการมีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็นสูงที่สุดเท่ากับ 0.49 อันดับสองรองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.25 ส่วนปัญหาเกี่ยวกับสถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสียก็พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาเรื่องนี้มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.46 ซึ่งอาจเนื่องมาจากการมีเขตอุตสาหกรรมจำนวนมาก ทำให้ประชาชนในเขตนี้ได้รับความเดือดร้อนมากขึ้นตามไปด้วย ส่วน

ปัญหาสุดท้ายคือปัญหาจากการมีขยะมูลฝอยรกรุงรังส่งกลิ่นเหม็นบริเวณใกล้บ้าน ซึ่งจากข้อมูลสถิติเกี่ยวกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมโดย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2552 และ ปี พ.ศ. 2553 มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.29 เมื่อพิจารณาแยกแยะพบที่ ภาคเหนือมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.84 ซึ่งพิจารณาได้ว่าอาจเป็นผลมาจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีประชากรจากพื้นที่อื่นเดินทางเข้าไปเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยมีปริมาณมากขึ้น รองลงมาคือภาคกลาง ซึ่งเป็นเขตที่มีประชากรหนาแน่นอันเนื่องมาจากการเป็นเขตพื้นที่อุตสาหกรรม พบว่า มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.51 แต่เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกของขยะมูลฝอยในบริเวณใกล้บ้าน กลับพบว่าตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาเรื่องนี้มากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยของการมีปัญหาเท่ากับ 0.46 รองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคใต้ ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.27 และ 0.18 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการจัดการปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาคเหนือ ยังสามารถจัดการได้ในระดับดีพอสมควร จึงทำให้ประชาชนยังไม่รู้สึกว่าปัญหาเรื่องความสกปรกของขยะมูลฝอย เป็นปัญหาที่มีผลกระทบมากนัก

1.4) ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้านและสถานเริงรมย์ พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาการถูกรบกวนจากเสียงวิทยุ ทีวี และการทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้านมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 0.40 รองลงมาคือภาคเหนือ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.25 ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน ก็พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยของการมีปัญหาเท่ากับ 0.23 ในขณะที่ตัวอย่างภาคอื่นมีปัญหาเรื่องนี้น้อยมาก

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของการมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทุกข้อแล้ว จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยของการมีปัญหามากกว่าภาคอื่นในทุกข้อคำถาม ซึ่งนับว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขต่อไป

2) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกมากที่สุด เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของตัวอย่างมากที่สุด โดยการให้ตัวอย่างเรียงลำดับตามความรุนแรงของปัญหา อันดับ 1 - 3 พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ปัญหาเสียงรบกวนจากยานพาหนะ เป็นปัญหาที่ตัวอย่างเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกเป็นอันดับ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับอากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละออง หรือควันดำ ร้อยละ 9.5 และปัญหาการชำรุดทรุดโทรมของถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ร้อยละ 8.6

ตาราง 6.15 ร้อยละของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของตัวอย่างมากที่สุดเรียงตามอันดับ 1 - 3 จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก	อันดับ1						อันดับ2						อันดับ3					
	กทท./ ปริมาณ	ภาค กลาง	ภาค ทเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียง ทเหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ	กทท./ ปริมาณ	ภาค กลาง	ภาค ทเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียง ทเหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ	กทท./ ปริมาณ	ภาค กลาง	ภาค ทเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียง ทเหนือ	ภาค ใต้	รวมทั้ง ประเทศ
(๓)	(533)	(470)	(407)	(542)	(491)	(2,443)	(367)	(213)	(173)	(322)	(318)	(1,393)	(210)	(114)	(78)	(121)	(127)	(650)
1.เสียงจากยานพาหนะ	39.7	49.8	44.6	56.1	52.6	39.2	18.9	19.5	22.7	18.3	13.0	14.9	8.6	6.0	15.9	12.7	15.2	9.4
2.เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี กระดะละมะเยว่งของชาวบ้าน	6.3	2.0	6.9	3.8	2.4	3.5	10.4	8.9	7.1	8.9	5.8	6.6	11.3	3.4	11.4	10.0	8.0	7.1
3.แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น	14.2	13.3	8.4	6.5	5.6	7.8	16.0	11.3	6.3	8.6	10.1	8.5	10.6	12.9	4.5	9.1	6.3	7.0
4.สถานประกอบการใกล้บ้าน ปล่อยของเสียส่งกลิ่นเหม็นเสียงดัง	5.4	6.4	2.3	7.6	5.8	4.4	2.9	4.4	3.8	5.4	5.4	3.5	4.6	7.8	3.4	4.5	4.5	4.0
5.บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยกรูกร้าง	12.1	9.0	4.0	3.6	5.4	5.5	16.6	11.3	8.4	8.2	11.9	9.1	23.8	14.7	14.8	13.6	17.9	13.7
6.ถนนหนทางที่จะเข้าบ้านชำรุด	7.1	6.4	15.5	12.8	11.6	8.6	9.4	6.5	14.7	17.1	10.5	9.4	4.6	11.2	13.6	12.7	14.3	9.1
7.อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละออง ควันดำ	12.1	9.4	16.7	9.0	11.6	9.5	24.8	36.5	34.5	31.9	41.2	27.3	33.1	34.5	26.1	35.5	33.9	26.4
8.การถูกรบกวนจากสถานวิจัยที่ อยู่ใกล้บ้าน	0.6	0.4	0.6	0.4	0.4	0.4	0.0	0.7	1.7	1.6	0.4	0.7	0.0	3.4	9.1	0.9	0.0	2.2
9.อื่นๆ เช่น สุสานจรจัด	2.7	3.3	1.0	0.2	4.5	1.9	1.0	1.0	0.8	0.0	1.8	0.7	3.3	6.0	1.1	0.9	0.0	18
รวม	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000

เมื่อสำรวจระดับความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของตัวอย่าง โดยกำหนดให้คะแนนความพึงพอใจมีค่าระหว่าง 0 – 10 คะแนน พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 เมื่อพิจารณาแยกภูมิภาค พบว่า ตัวอย่างภาคใต้มีระดับความพึงพอใจด้านนี้มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 8.29 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีระดับความพึงพอใจต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ย 7.72

ตาราง 6.16 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้ง ประเทศ

ระดับความพึงพอใจ	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
(n)	(862)	(885)	(860)	(900)	(900)	(4,407)
มากที่สุด (คะแนน 9-10)	26.1	31.9	32.8	45.8	41.3	37.1
มาก (คะแนน 7-8)	58.5	52.2	52.8	44.8	53.3	51.0
ปานกลาง (คะแนน 4-6)	14.8	14.9	14.2	8.9	5.2	11.4
น้อย (คะแนน 2-3)	0.3	0.8	0.1	0.3	0.2	0.3
น้อยที่สุด (คะแนน 0-1)	0.3	0.2	0.1	0.2	0.0	0.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	7.72	7.81	7.91	8.26	8.29	8.03
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.36	1.51	1.45	1.48	1.17	1.42

6.2.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน หมายถึง ความพึงพอใจต่อการได้รับบริการที่ดีจากหน่วยงานภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่างๆ การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความพึงพอใจในด้านราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และ ค่าสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ การศึกษาคุณภาพชีวิตทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่างๆ และ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในการสำรวจความเห็นตามประเด็นดังกล่าว ได้กำหนดคะแนนของระดับความคิดเห็นในแต่ละระดับดังนี้ ไม่เห็นด้วยอย่างมาก = 1 ไม่เห็นด้วย = 2 เห็นด้วยบ้าง = 3 เห็นด้วย = 4 และเห็นด้วยมาก = 5

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยว่าสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมีราคาแพง ทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค รวมถึงค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคและการเดินทาง ซึ่งผลการสำรวจความคิดเห็นในแต่ละหัวข้อโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าประเภทอาหาร จากการสำรวจข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ.2553 พบว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) เป็นค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุดของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน โดยเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีค่าใช้จ่ายด้านนี้เฉลี่ยต่อเดือนสูงที่สุดเท่ากับ 8,265 บาท รองลงมาคือครัวเรือนในภาคใต้และภาคกลาง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 5,992 บาท และ 5,532 บาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าประเภทอาหาร ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าสินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง โดยตัวอย่างร้อยละ 46.6 ตอบว่าเห็นด้วยมาก ในขณะที่รองลงมา ร้อยละ 31.2 ตอบว่าเห็นด้วย เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคกลางมีสัดส่วนจำนวนผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาคือ ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 48.1 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากเรื่องของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน เนื่องจากผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ.2553 พบว่า ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำที่สุดเท่ากับ 12,179 บาท ในขณะที่ครัวเรือนในเขตภาคกลางมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 17,743 บาท ซึ่งสูงเป็นเพียงอันดับที่ 4 เท่านั้น แต่กลับมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนที่ใกล้เคียงกับครัวเรือนในภาคอื่นๆ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยว่า สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง โดยตัวอย่างร้อยละ 36.7 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง รองลงมาร้อยละ 27.4 เห็นด้วยมาก และอีกร้อยละ 20.6 เห็นด้วยมาก ตัวอย่างในภาคใต้มีสัดส่วนจำนวนผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.9 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 25.4

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าประเภทยารักษาโรค ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยว่าสินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาแพง โดยตัวอย่างร้อยละ 35.4 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง ในขณะที่ตัวอย่างอีกร้อยละ 21.3 และ 13.8 เห็นด้วย และเห็นด้วยมาก ตามลำดับ ตัวอย่างในภาคใต้มีสัดส่วนจำนวนผู้ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.9 รองลงมาคือ ตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 19.3

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ในภาพรวมพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยว่าค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง โดยตัวอย่างร้อยละ 33.3 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง ในขณะที่ตัวอย่างอีกร้อยละ 32.2 เห็นด้วย และร้อยละ 18.0 เห็นด้วยมาก ตัวอย่างในภาคเหนือมีสัดส่วนจำนวนผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.8 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 19.6 และเป็นที่น่าสังเกตว่าตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสัดส่วนจำนวนผู้ที่เห็นว่า ค่าใช้จ่ายด้านนี้มีราคาแพงต่ำที่สุด กล่าวคือ มีจำนวนผู้ที่เห็นด้วยมากเพียงร้อยละ 12.0

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้าง ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยบ้างว่าค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของตนไปยังตัวอำเภอหรือตัวจังหวัดมีราคาแพง โดยตัวอย่างร้อยละ 40.1 เห็นด้วยบ้าง รองลงมาร้อยละ 23.6 เห็นด้วย และอีกร้อยละ 12.2 เห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนจำนวนผู้ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.2 รองลงมาคือ ตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 13.3 และเป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีจำนวนผู้ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดเพียงร้อยละ 5.3 เท่านั้น แสดงว่าค่ารถประจำทางหรือรถรับจ้างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีราคาถูกกว่าต่างจังหวัด

ตาราง 6.17 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	เห็นด้วยบ้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก			
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง									
รวมทั้งประเทศ	4,499	46.6	31.2	15.7	4.3	2.2	100.0	4.16	0.98
กรุงเทพฯและ ปริมณฑล	900	40.2	38.8	17.3	3.4	0.2	100.0	4.15	0.84
ภาคกลาง	900	49.8	28.8	15.1	4.6	1.8	100.0	4.20	0.98
ภาคเหนือ	899	46.2	33.7	12.9	3.1	4.0	100.0	4.15	1.03
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	48.1	26.1	18.9	5.7	1.2	100.0	4.14	0.99
ภาคใต้	900	47.0	34.7	10.2	3.1	5.0	100.0	4.16	1.06
2. สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม									

ตาราง 6.17 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้า
จำเป็นในชีวิตประจำวันของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย บ้าง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างมาก			
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
มีราคาแพง									
รวมทั้งประเทศ	4,488	20.6	27.4	36.7	11.4	3.9	100.0	3.49	1.05
กรุงเทพฯและปริมณฑล	894	14.2	29.8	43.1	12.0	0.9	100.0	3.44	0.91
ภาคกลาง	899	11.9	26.3	42.1	16.4	3.2	100.0	3.27	0.98
ภาคเหนือ	895	25.4	31.3	30.6	7.8	4.8	100.0	3.65	1.09
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	22.2	25.2	35.9	11.9	4.8	100.0	3.48	1.11
ภาคใต้	900	28.9	26.3	32.7	7.6	4.6	100.0	3.67	1.11
3. สินค้าประเภทยารักษาโรค									
มีราคาแพง									
รวมทั้งประเทศ	4,492	13.8	21.3	35.4	18.7	10.8	100.0	3.09	1.15
กรุงเทพฯและปริมณฑล	892	10.7	24.6	41.2	17.8	5.8	100.0	3.17	1.03
ภาคกลาง	900	9.3	21.7	41.7	19.2	8.1	100.0	3.05	1.05
ภาคเหนือ	900	19.3	23.9	29.8	17.2	9.8	100.0	3.26	1.23
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	12.1	17.5	31.0	20.9	18.4	100.0	2.84	1.26
ภาคใต้	900	19.9	22.4	39.1	16.0	2.6	100.0	3.41	1.06
4. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค									
เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา									
ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง									
รวมทั้งประเทศ	4,496	18.0	32.2	33.3	12.6	3.9	100.0	3.48	1.04
กรุงเทพฯและปริมณฑล	896	12.0	33.4	39.6	12.2	2.8	100.0	3.40	0.94
ภาคกลาง	900	16.0	29.8	39.0	12.7	2.4	100.0	3.44	0.98
ภาคเหนือ	900	21.8	33.0	29.9	11.5	3.8	100.0	3.58	1.07
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	19.6	30.3	28.9	15.4	5.9	100.0	3.58	1.07
ภาคใต้	900	18.5	37.3	34.2	7.5	2.6	100.0	3.62	0.95
5. ค่ารถโดยสารประจำทาง									
หรือรถรับจ้างระหว่าง									
บ้านของท่านไปยังตัว									
อำเภอ / ตัวจังหวัด									
มีราคาแพง									
รวมทั้งประเทศ	4,451	12.2	23.6	40.1	17.7	6.5	100.0	3.18	1.06
กรุงเทพฯและปริมณฑล	891	5.3	25.6	46.6	18.4	4.1	100.0	3.10	0.90
ภาคกลาง	896	11.1	20.8	40.4	21.0	6.7	100.0	3.09	1.06
ภาคเหนือ	872	13.3	25.4	33.3	19.6	8.4	100.0	3.16	1.14
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	16.2	21.3	37.8	17.3	7.4	100.0	3.22	1.13
ภาคใต้	892	10.5	27.7	46.5	11.0	4.2	100.0	3.29	0.94

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่างๆ

ตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าได้รับการบริการที่ดีจากหน่วยงานของภาครัฐ ทั้งในด้านของการให้บริการของสถานอนามัยและสถานพยาบาลของรัฐ การบริการประชาชนของหน่วยงานสาธารณสุขปโภคต่าง ๆ และการจัดการศึกษาของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาของรัฐ โดยเห็นได้จากการสำรวจความคิดเห็นในประเด็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกพึงพอใจในบริการที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่สัดส่วนจำนวนของตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยในระดับต่างๆ ยกเว้นในประเด็นคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องเชื่อถือได้ของกระบวนการยุติธรรมของไทย ที่ตัวอย่างในภาคกลาง ก่อนข้างไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อนี้ ซึ่งผลการสำรวจความคิดเห็นในแต่ละประเด็นมีดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจกับการให้บริการของสถานอนามัย/สถานพยาบาลของรัฐ จากข้อมูลสถิติจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ที่รวบรวมโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี พ.ศ.2553 ประเทศไทยมีแพทย์จำนวนทั้งสิ้น 22,019 คน ในจำนวนนี้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเพียงจังหวัดเดียวถึง 5,420 คนหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นจำนวนประมาณ 1 ใน 4 ของแพทย์ทั้งหมด แต่เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการให้บริการของสถานอนามัยหรือสถานพยาบาลของรัฐ กลับพบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.7 ในขณะที่ตัวอย่างจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีจำนวนผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 13.4 ซึ่งอาจเนื่องมาจากจำนวนประชาชนที่เข้ารับบริการทางการแพทย์ในเขตกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนจำนวนมากว่าจังหวัดอื่นๆหลายเท่า จึงทำให้ถึงแม้จะมีจำนวนแพทย์มากเพียงใด ก็ยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการ และทำให้ประชาชนที่มารับบริการยังไม่รู้สึกพึงพอใจมากนัก

2. ความพึงพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขปโภคต่าง ในภาพรวม พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในบริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขปโภคต่างๆ ในจังหวัดของตน โดยตัวอย่างร้อยละ 41.2 ตอบว่าเห็นด้วยกับคำถามข้อนี้ ในขณะที่อีกร้อยละ 33.4 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง และร้อยละ 18.9 ตอบว่าเห็นด้วยมาก ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาคือ ตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 18.4 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ก่อนข้างพึงพอใจต่ำกว่าตัวอย่างในภาคอื่น โดยมีจำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยมากที่สุดเพียงร้อยละ 8.4 แต่มีจำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยบ้างสูงสุด ร้อยละ 44.2

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสะดวกของเส้นทางคมนาคม เมื่อมีการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความสะดวกของเส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของตัวอย่างไปยังตัวอำเภอหรือตัวจังหวัด พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเส้นทางคมนาคมมีความสะดวกพอสมควร โดยตัวอย่างร้อยละ 36.9 ตอบว่าเห็นด้วย รองลงมาร้อยละ 36.5 ตอบว่าเห็นด้วยมาก และอีกร้อยละ 20.0 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคกลาง ร้อยละ 39.8 และเป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 28.7

4. ความพึงพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึkfพึงพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาของรัฐต่างๆ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการจัดการศึกษาของหน่วยงานเหล่านั้น โดยตัวอย่างร้อยละ 40.4 ตอบว่าเห็นด้วย ในขณะที่รองลงมาร้อยละ 30.3 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง และอีกร้อยละ 21.6 ตอบว่าเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดกว่าภาคอื่นๆ โดยมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมาคือ ตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 28.3 และเป็นที่น่าสังเกตอีกว่า ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนผู้ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดกว่าภาคอื่นๆ โดยมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 10.6

5. ความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมไทย เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมไทย ว่ามีความถูกต้องเชื่อถือได้ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยว่ากระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้ โดยตัวอย่างร้อยละ 40.0 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง ในขณะที่อีกร้อยละ 26.8 ตอบว่าเห็นด้วย และร้อยละ 10.7 ตอบว่าเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบประเด็นที่น่าสนใจคือตัวอย่างในภาคกลาง ร้อยละ 12.7 ตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมาก ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่าภาคอื่นๆอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่มีผู้ตอบว่าเห็นด้วยมากเพียงร้อยละ 5.6 ซึ่งเป็นสัดส่วนจำนวนที่ต่ำที่สุด

ตาราง 6.18 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย บ้าง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก			
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านพอใจกับการให้บริการ									
ของสถานีอนามัย /									
สถานพยาบาลของรัฐ									
รวมทั้งประเทศ	4,495	27.5	41.0	23.1	5.9	2.6	100.0	3.85	0.95
กรุงเทพฯและปริมณฑล	896	13.4	42.2	32.4	9.1	2.8	100.0	3.54	0.93
ภาคกลาง	899	19.0	42.2	29.1	6.6	3.1	100.0	3.67	0.96
ภาคเหนือ	900	31.0	39.5	21.5	5.2	2.8	100.0	3.91	0.99
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	39.7	39.4	14.0	4.5	2.5	100.0	4.09	0.96
ภาคใต้	900	20.6	43.7	28.7	5.3	1.7	100.0	3.76	0.89
2. ท่านพอใจกับการให้บริการ									
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ									
สาธารณสุขปึกต่างๆ									
รวมทั้งประเทศ	4,470	18.9	41.2	33.4	5.1	1.3	100.0	3.71	0.86
กรุงเทพฯและปริมณฑล	893	8.4	39.7	44.2	6.9	0.8	100.0	3.48	0.78
ภาคกลาง	899	15.7	42.6	36.9	3.8	0.9	100.0	3.69	0.81
ภาคเหนือ	878	18.4	43.7	28.6	6.0	3.3	100.0	3.68	0.95
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	27.8	40.2	26.4	4.6	1.0	100.0	3.89	0.9
ภาคใต้	900	14.3	40.6	39.7	4.8	0.6	100.0	3.63	0.81
3. เส้นทางคมนาคมระหว่าง									
บ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ ตัวจังหวัดมีความสะดวก									
รวมทั้งประเทศ	4,478	36.5	36.9	20.0	4.7	2.1	100.0	3.94	0.95
กรุงเทพฯและปริมณฑล	897	28.7	44.2	21.6	4.3	1.2	100.0	3.50	0.89
ภาคกลาง	895	39.8	41.6	15.9	2.1	0.6	100.0	4.18	0.81
ภาคเหนือ	886	31.3	37.7	20.0	6.8	4.2	100.0	3.85	1.07

ตาราง 6.18 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ย ระดับ คะแนน	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
		เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย บ้าง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก			
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	44.2	33.9	16.0	3.6	2.3	100.0	4.14	0.97
ภาคใต้	900	29.2	28.4	32.9	8.0	1.6	100.0	3.76	1.01
4. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน / สถาบันการศึกษาของรัฐ									
รวมทั้งประเทศ	4,481	21.6	40.4	30.3	5.8	1.9	100.0	3.74	0.91
กรุงเทพฯและปริมณฑล	894	10.6	37.2	44.4	6.8	1.0	100.0	3.50	0.81
ภาคกลาง	898	11.3	39.7	38.8	7.5	2.8	100.0	3.49	0.89
ภาคเหนือ	889	28.3	42.5	21.5	4.1	3.6	100.0	3.88	0.99
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	29.8	39.5	23.7	5.5	1.4	100.0	3.91	0.94
ภาคใต้	900	18.5	44.2	30.9	5.4	1.0	100.0	3.74	0.86
5. กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้									
รวมทั้งประเทศ	4,473	10.7	26.8	40.0	14.1	8.5	100.0	3.17	1.06
กรุงเทพฯและปริมณฑล	891	7.6	20.4	47.4	16.2	8.3	100.0	3.03	1.0
ภาคกลาง	895	5.6	24.0	45.5	12.3	12.7	100.0	2.97	1.05
ภาคเหนือ	887	9.5	28.7	41.5	11.7	8.6	100.0	3.19	1.05
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	17.0	27.9	34.8	14.4	5.9	100.0	3.36	1.1
ภาคใต้	900	6.9	32.4	34.7	16.1	9.8	100.0	3.10	1.07

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเห็นด้วยว่า ชีวิตและทรัพย์สินของตนมีความปลอดภัย โดยจะเห็นได้จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย และความสงบสุขของบ้านเมือง ซึ่งสัดส่วนจำนวนของผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยค่อนข้างมีมากกว่าประเด็นคำถามในหัวข้ออื่น ๆ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีผู้ติดยาเสพติดในแถบละแวกบ้าน จากข้อมูลสถิติความผิดเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินที่ได้รับแจ้งและจับได้ ซึ่งรวบรวมโดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ.2553 เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเพียงจังหวัดเดียว มีสถิติการจับกุมเกี่ยวกับคดียาเสพติดเป็นจำนวนถึง 55,340 ราย และเป็นที่น่าสังเกตว่าในเขตพื้นที่ภาคกลาง มีสถิติการจับกุมได้ถึง 110,300 ราย ซึ่งทำให้เห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดกำลังเป็นปัญหาของคนในพื้นที่เขตเมืองและเขตใกล้เคียงมากขึ้น ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสถานการณ์ของการมีผู้ติดยาเสพติดในแถบละแวกบ้าน พบว่า ในภาพรวมการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ดีนัก โดยจะเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนตัวอย่างที่มีความเห็นด้วยว่าในแถบละแวกที่พักอาศัยมีผู้ติดยาเสพติด มีมากพอสมควร กล่าวคือ ตัวอย่างร้อยละ 26.2 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง ในขณะที่อีกร้อยละ 15.7 ตอบว่าเห็นด้วย และอีกร้อยละ 10.6 ตอบว่าเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคใต้ มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.2 รองลงมาคือ ภาคกลาง ร้อยละ 11.6

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย เช่นเดียวกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายในแถบละแวกที่พักอาศัย พบว่า ตัวอย่างยังไม่ค่อยมั่นใจว่าแถบละแวกที่พักอาศัยของตนมีความปลอดภัยมากพอ โดยจะเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนของตัวอย่างที่มีผู้ตอบว่าไม่เห็นด้วยมีจำนวนมากพอสมควร โดยตัวอย่างที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยมีสัดส่วนจำนวนคิดเป็นร้อยละ 20.9 และที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมาก มีสัดส่วนร้อยละ 16.7 ทั้งนี้จากข้อมูลสถิติคดีเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ที่รวบรวมโดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ.2553 เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถจับกุมผู้ก่อเหตุได้ถึง 4,598 ราย ในขณะที่เมื่อพิจารณาสถิติแยกเป็นรายภาค พบว่าเขตพื้นที่ภาคกลางมีสถิติการจับกุมคดีดังกล่าวสูงที่สุดเป็นจำนวน 9,921 ราย แต่เมื่อมีการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายเป็นรายภาคกลับพบว่า ตัวอย่างในภาคเหนือ มีจำนวนผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างมากสูงที่สุด ร้อยละ 27.8 ซึ่งสูงกว่าภาคอื่นอย่างเห็นได้ชัด

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสงบสุขของบ้านเมืองในปัจจุบัน ตัวอย่างส่วนใหญ่ยังเห็นว่าทุกวันนี้บ้านเมืองยังมีความสงบสุขอยู่พอสมควร โดยตัวอย่างร้อยละ 26.2 ตอบว่าเห็นด้วยบ้าง ในขณะที่อีกร้อยละ 24.3 ตอบว่าเห็นด้วย และอีกร้อยละ 17.6 ตอบว่าเห็นด้วยมาก ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.0 แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง มีจำนวนผู้ที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างมาก สูงกว่าภาคอื่นๆ โดยตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 24.9 ในขณะที่ตัวอย่างในภาคกลาง มีจำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมากสูงสุด ร้อยละ 23.6

ตาราง 6.19 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวอย่าง จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		เห็นด้วยมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยบ้าง (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)			
1. ละแวกบ้านท่านมีคนคิดยาเสพติด									
รวมทั้งประเทศ	4,471	10.6	15.7	26.2	20.9	26.6	100.0	2.63	1.30
กรุงเทพฯและปริมณฑล	896	10.3	15.2	26.2	23	25.2	100.0	2.62	1.29
ภาคกลาง	897	11.6	24.3	21.5	18.9	23.7	100.0	2.81	1.34
ภาคเหนือ	878	7.7	11.8	23.5	21.2	35.9	100.0	2.34	1.28
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	11.2	13.3	28.3	19.6	27.6	100.0	2.61	1.32
ภาคใต้	900	12.2	16.5	30.7	23.8	16.8	100.0	2.84	1.24
2. ละแวกบ้านท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย									
รวมทั้งประเทศ	4,485	15.3	22.4	24.6	20.9	16.7	100.0	2.99	1.30
กรุงเทพฯและปริมณฑล	898	8.2	27.2	28.4	20.2	15.9	100.0	2.92	1.2
ภาคกลาง	898	13.7	26.1	24.2	22.7	13.3	100.0	3.04	1.25
ภาคเหนือ	889	14.8	17.5	21.7	18.3	27.8	100.0	2.73	1.41
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	20.9	22.8	23.4	18.6	14.3	100.0	3.17	1.34
ภาคใต้	900	13.0	17.5	27.7	28.7	13.0	100.0	2.89	1.22
3. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสงบสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง									
รวมทั้งประเทศ	4,482	17.6	24.3	26.2	18.4	13.4	100.0	3.15	1.21
กรุงเทพฯและปริมณฑล	896	5.8	18.1	34.7	24.9	16.6	100.0	2.72	1.12
ภาคกลาง	898	6.2	14.0	32.7	23.4	23.6	100.0	2.56	1.17
ภาคเหนือ	888	21.3	31.3	26.9	9.7	10.8	100.0	3.43	1.23
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	30.0	28.6	18.1	16.5	6.8	100.0	3.59	1.26
ภาคใต้	900	11.0	25.0	27.1	20.4	16.5	100.0	2.94	1.25

6.2.6 การมีคุณธรรมจริยธรรม

ในการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนไทย นอกจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในแต่ละด้านแล้ว ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยด้วย เนื่องจากเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่กำลังอยู่ในความสนใจ และเป็นที่ยกมาถกเถียงกันอย่างกว้างขวางในสังคมปัจจุบันนี้ว่า คนไทยมีระดับคุณธรรมจริยธรรมมากน้อยเพียงใด การศึกษาครั้งนี้ได้มีการวัดระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมของตัวอย่าง โดยการตั้งคำถามเพื่อให้ตัวอย่างให้คำตอบที่สามารถสะท้อนตัวตนออกมาได้ว่า ตนเองเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ตาราง 6.20 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมของตัวอย่าง จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น				รวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		ใช่ที่สุด	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ใช่ที่สุด			
		(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านยินดีจ่ายสินบนเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้กิจกรรมของท่านสำเร็จราบรื่น								
รวมทั้งประเทศ	4,486	5.7	11.8	18.5	64.0	100.0	1.59	0.89
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	898	9.4	17.1	22.8	50.7	100.0	1.85	1.02
ภาคกลาง	900	6.7	11.7	21.9	59.7	100.0	1.65	0.93
ภาคเหนือ	888	5.2	8.4	13.7	72.7	100.0	1.46	0.85
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	2.9	10.2	15.9	71.0	100.0	1.45	0.79
ภาคใต้	900	7.5	14.3	21.7	56.5	100.0	1.73	0.97
2. ท่านเก็บเงินหรือส่งของที่ตกมาเป็นของตนเองเสมอ หากไม่เห็นเจ้าของ								
รวมทั้งประเทศ	4,487	10.3	10.8	21.7	54.7	100.0	1.79	1.01
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	898	9.7	4.0	27	43.4	100.0	1.96	1.01
ภาคกลาง	899	14.1	16.6	20.9	48.4	100.0	1.96	1.10
ภาคเหนือ	890	10.1	10.0	17.8	62.1	100.0	1.68	1.01

ตาราง 6.20 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมของ
ตัวอย่าง จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ข้อความ	n	ระดับความคิดเห็น				รวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		ใช่ที่สุด	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ใช่ที่สุด			
		(4)	(3)	(2)	(1)			
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	9.7	11.3	20.9	58.1	100.0	1.73	1.00
ภาคใต้	900	7.6	11.3	23.6	57.5	100.0	1.69	0.95
3. ท่านรู้สึกไม่สบายใจเมื่อพูด โททก								
รวมทั้งประเทศ	4,494	60.4	27.0	6.6	6.0	100.0	3.42	0.85
กรุงเทพ และปริมณฑล	898	52.2	37	8.4	2.3	100.0	3.39	0.74
ภาคกลาง	900	59.6	27.2	7.5	5.8	100.0	3.41	0.86
ภาคเหนือ	896	61.7	24.1	3.3	10.9	100.0	3.37	0.98
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	68.2	21.6	5.8	4.4	100.0	3.54	0.79
ภาคใต้	900	50.5	31.9	10.0	7.6	100.0	3.25	0.92
4. ท่านไม่เข้าใจคนผิดแม้จะเป็นคน ใกล้ชิดหรือเป็นคนในครอบครัว								
ท่านก็ตาม								
รวมทั้งประเทศ	4,495	59.9	23.9	9.1	7.2	100.0	3.37	0.91
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	898	46.6	31.1	12.2	10.1	100.0	3.14	0.99
ภาคกลาง	900	60.4	24.4	8.6	6.6	100.0	3.39	0.90
ภาคเหนือ	897	59.6	25.4	6.1	9.0	100.0	3.36	0.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	71.0	15.7	8.6	4.8	100.0	3.53	0.84
ภาคใต้	900	47.9	32.8	11.3	8.0	100.0	3.21	0.93
5. ท่านทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้อยู่เสมอ								
รวมทั้งประเทศ	4,495	71.0	21.4	4.7	2.3	100.0	3.61	0.70
กรุงเทพ และปริมณฑล	898	69.4	27.1	2.6	0.9	100.0	3.65	0.58
ภาคกลาง	900	74.4	22.0	2.4	1.1	100.0	3.7	0.57
ภาคเหนือ	897	72.0	17.5	4.5	6.0	100.0	3.56	0.83
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	900	75.3	16.6	5.9	2.2	100.0	3.65	0.69
ภาคใต้	900	56.5	31.0	7.7	1.0	100.0	3.39	0.83

ผลการศึกษา พบว่า โดยสรุปแล้วคนไทยมีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงพอสมควร โดยข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ว่า ท่านยินดีจ่ายสินบนเล็กน้อยๆ เพื่อให้กิจกรรมของท่านสำเร็จราบรื่น พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 64.0 เห็นว่าตนเองมีลักษณะเช่นนี้น้อยที่สุด เช่นเดียวกับข้อคำถามที่ถามว่า ท่านเก็บเงินหรือสิ่งของที่ตกมาเป็นของตนเองเสมอ หากไม่เห็นเจ้าของ ซึ่งในภาพรวมทั้งประเทศก็พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.7 เห็นว่าตนมีลักษณะเช่นนี้น้อยที่สุดเช่นกัน ส่วนคำถามที่เป็นคำถามเชิงบวก ได้แก่ คำถามว่า ท่านรู้สึกไม่สบายใจเมื่อพูดโกหก ท่านไม่เข้าข้างคนผิดแม้จะเป็นคนใกล้ชิดหรือเป็นคนในครอบครัวท่านก็ตาม และท่านทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้อยู่เสมอ พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าตนมีลักษณะเช่นนี้ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 60.4 59.9 และ 71.0 ตามลำดับ

เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในภาพรวม โดยกำหนดให้คะแนนความคิดเห็นมีค่าระหว่าง 0 – 10 คะแนน หากตัวอย่างเห็นว่า ในภาพรวมคนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมสูงก็จะให้คะแนนสูง และหากเห็นว่าในภาพรวมคนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมต่ำก็จะให้คะแนนต่ำ พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างมีความเห็นว่าคนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมไม่สูงนัก คะแนนเฉลี่ยของระดับความเห็นเท่ากับ 6.71 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่าคนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมสูงที่สุด คะแนนเฉลี่ย 6.97 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความเห็นต่ำที่สุด คะแนนเฉลี่ย 6.23

ตาราง 6.21 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย จำแนกตามภาคและรวมทั้งประเทศ

ระดับความคิดเห็น	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
(n)	(899)	(896)	(895)	(899)	(899)	(4,488)
มากที่สุด (คะแนน 9-10)	6.3	7.8	13.6	21.8	12.0	13.9
มาก (คะแนน 7-8)	39.1	39.3	48.2	36.5	54.6	42.1
ปานกลาง (คะแนน 4-6)	49.3	47.2	34.2	39.5	29.9	40.1
น้อย (คะแนน 2-3)	4.6	5.0	3.2	1.7	3.0	3.2
น้อยที่สุด (คะแนน 0-1)	0.7	0.7	0.7	0.4	0.6	0.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	6.23	6.33	6.85	6.97	6.91	6.71
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.62	1.66	1.76	1.85	1.6	1.73

เมื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ของตัวอย่าง พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันระดับมาก โดยในภาพรวมทั้งประเทศ คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 7.79 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน เมื่อพิจารณาแยกตามรายภาค พบว่า ตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันสูงที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 รองลงมาคือตัวอย่างในภาคใต้ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.90 และภาคเหนือ คะแนนเฉลี่ย 7.72

ตาราง 6.22 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนนความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตัวอย่าง จำแนกตามภาค และรวมทั้งประเทศ

ระดับความคิดเห็น	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
(n)	(859)	(858)	(804)	(898)	(892)	(4,311)
มากที่สุด (คะแนน 9-10)	16.8	18.4	26.4	31.9	24.1	25.0
มาก (คะแนน 7-8)	66.8	65.3	56.8	57.0	68.9	61.7
ปานกลาง (คะแนน 4-6)	16.1	15.4	16.4	10.9	6.9	13.0
น้อย (คะแนน 2-3)	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2
น้อยที่สุด (คะแนน 0-1)	0.0	0.7	0.1	0.0	0.0	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	7.54	7.59	7.72	8.0	7.9	7.79
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.22	1.39	1.38	1.3	1.02	1.28

6.3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในมิติต่างๆ ระหว่างปี 2553-2555 และการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับชีวิตในระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมา

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในด้านต่างๆ จะทำการเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน ยกเว้นด้านสุขภาพและความเครียด เนื่องจากมิได้มีการสำรวจความพึงพอใจด้านนี้จากกลุ่มตัวอย่างในปีที่ผ่านมา การเปรียบเทียบจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายปีระหว่างปี 2553 – 2555 ซึ่งผลการเปรียบเทียบโดยสรุปพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

6.3.1 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน

เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน จากคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของตัวอย่าง ระหว่างปี 2553 – 2555 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรวมทั้งประเทศ ในปี 2554 ลดน้อยลงจากในปี 2553 แล้วมาเพิ่มสูงขึ้นในปี 2555 โดยในปี 2553 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้เท่ากับ 8.00 แต่ในปี 2554 ค่าเฉลี่ยลดลงเหลือ 7.84 แล้วจึงเพิ่มขึ้นในปี 2555 เท่ากับ 7.97

6.3.2 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว เป็นที่น่าสังเกตว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านนี้ ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี นับตั้งแต่ปี 2553 – 2555 โดยคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้ ในปี 2553 เท่ากับ 8.32 และลดลงในปี 2554 เหลือเท่ากับ 8.16 และลดลงอีกเล็กน้อยในปี 2555 เหลือเท่ากับ 8.15

6.3.3 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างมีความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในปี 2555 เพิ่มขึ้นจากในปี 2554 แต่ยังต่ำกว่าในปี 2553 มาก โดยในปี 2553 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านนี้เท่ากับ 8.32 และลดลงในปี 2554 เหลือเท่ากับ 8.00 แล้วจึงปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2555 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.03

6.3.4 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

ในปี 2555 ตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน สูงกว่าสองปีที่ผ่านมา โดยในปี 2555 ตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านนี้เท่ากับ 7.79 เพิ่มสูงขึ้นจากในปี 2554 ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.70 และสูงกว่าในปี 2553 ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.75

ตาราง 6.23 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว สิ่งแวดล้อม และ ชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ระหว่างปี 2553 – 2555

มิติคุณภาพชีวิต	2553	2554	2555
1. คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	8.00	7.84	7.97
2. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	8.32	8.16	8.15
3. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	8.32	8.00	8.03
4. คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน	7.75	7.70	7.79

6.3.5 การเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับชีวิตห้าปีที่ผ่านมา

ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 52.1 เห็นว่าชีวิตปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับห้าปีที่ผ่านมายังเหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ในขณะที่อีกร้อยละ 27.8 เห็นว่าดีขึ้น และอีกร้อยละ 20.1 เห็นว่าเลวลง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายภาค พบว่า ตัวอย่างในภาคใต้มีสัดส่วนจำนวนของผู้ที่เห็นว่าชีวิตตนเองดีขึ้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.8 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนผู้ที่เห็นว่าชีวิตแย่มากที่สุด ร้อยละ 23.3 ผู้ที่เห็นว่าชีวิตแย่มากส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.5 ให้เหตุผลว่าเป็นผลจากเศรษฐกิจไม่ดี ส่วนผู้ที่ตอบว่าดีขึ้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.3 ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเศรษฐกิจดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าสภาพเศรษฐกิจมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนมากพอสมควร

ตาราง 6.24 ร้อยละของความคิดเห็นของตัวอย่างในการเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา จำแนกตามภาคและทั้งประเทศ

ความคิดเห็น	ภาค					รวมทั้งประเทศ
	กทม. / ปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
ชีวิตปัจจุบันกับห้าปีที่ผ่านมา (n)	(900)	(898)	(899)	(898)	(900)	(4,495)
เลวลง	23.3	20.8	21.0	20.4	13.6	20.1
เหมือนเดิม	55.0	55.0	50.6	50.5	50.6	52.1
ดีขึ้น	21.7	24.2	28.4	29.1	35.8	27.8
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
เหตุผลที่ชีวิตเลวลง (n)	(207)	(181)	(181)	(181)	(118)	(868)
เศรษฐกิจไม่ดี	91.8	77.9	65.7	69.6	67.0	73.5
สุขภาพของตนเอง/คนในครอบครัวไม่ดี	2.4	9.4	22.1	21.5	27.1	17.2
ปัญหาภายในครอบครัว	1.0	6.6	7.7	5.0	2.5	4.8
ปัญหาสังคม / สาธารณูปโภค	2.4	1.1	0.6	1.7	1.7	1.5
ปัญหาการเมือง/การบริหารงานของรัฐ	2.4	5.0	3.9	2.2	1.7	3.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
เหตุผลที่ชีวิตดีขึ้น (n)	(194)	(211)	(249)	(260)	(317)	(1,231)
เศรษฐกิจดี	60.9	42.2	54.2	57.6	69.4	56.3
สุขภาพตนเอง/คนในครอบครัวดี	8.2	1.9	4.8	13.1	1.3	7.2
สถานภาพตนเอง/ครอบครัวดี	29.9	54.0	38.6	23.5	27.4	33.3
สภาพสังคม/ความเป็นอยู่/ สาธารณูปโภคดี	0.5	1.4	0.0	2.7	1.6	1.5
การเมือง/นโยบาย/ภาครัฐ ดูแลให้บริการดี	0.5	0.5	2.4	3.1	0.3	1.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

บทที่ 7

สรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ

- 1) พัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- 2) สํารวจคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นรายปี ระหว่างปี 2553-2555
- 3) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่างๆและเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา และ
- 4) สร้างและพัฒนากระบวนข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่เป็นตัวอย่างมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากพื้นที่เป้าหมาย 15 จังหวัด ใน 4 ภาค และเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคละ 3 จังหวัด รวม 15 จังหวัด ๆ ละ 300 ราย รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 4,500 ราย

จังหวัดที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี หนองคาย นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สตูล และชุมพร

7.1 สรุปผลของการศึกษา

ผลการศึกษามีดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปและวิถีชีวิตของตัวอย่าง ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 47.80 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาไม่เกินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส ตัวอย่างส่วนใหญ่เกิดและอาศัยอยู่ในจังหวัดนั้นมาแล้วมากกว่า 30 ปี ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด รองลงมา คือ เกษตรกรรม และประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็ก ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพมาแล้วเฉลี่ย 14.45 ปี มีรายได้บุคคลเฉลี่ยเดือนละ 17,724.60 บาท รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยเดือนละ 25,136.46 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยเดือนละ 16,065.27บาท ตัวอย่างส่วนใหญ่มีทั้งเงินออมและหนี้สิน

ตัวอย่างมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจในวันธรรมดา เฉลี่ยวันละ 3.60 ชั่วโมง และ ในวันเสาร์/อาทิตย์ เฉลี่ยวันละ 4.20 ชั่วโมง กิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจที่เป็นประจำมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ดูโทรทัศน์ นอนเล่น/นั่งเล่น ฟังวิทยุ และหาซื้อเสื้อผ้าหรือเล่นหอย ในรอบปี

ที่ผ่านมาตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยไปทัศนจรหรือทัศนศึกษา ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อ โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ และจากการพูดคุยกับบุคคลอื่น มากที่สุดเรียงตามลำดับ และส่วนใหญ่คิดว่าคนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมในระดับปานกลาง

2. การพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรวัดคุณภาพชีวิตที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยสรุปมีดังต่อไปนี้

2.1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ใช้สอบถามเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้เท่านั้น ผู้ตอบสามารถให้คะแนนความคิดเห็นได้จาก 1 – 5 คะแนน โดย “1” หมายถึง ไม่ใช่ที่สุด “2” หมายถึง ไม่ใช่ “3” หมายถึง ใช่ “4” หมายถึง ใช่มาก และ “5” หมายถึง ใช่มากที่สุด ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
3. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง
4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้
5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการทำงาน/อาชีพนี้อยู่บ่อยๆ
6. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้

ต่อไป

7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ เช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น

8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี

2.2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ แต่ละข้อจะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยแยกคำตอบเป็น 5 ระดับ ได้แก่ “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” และ “น้อยที่สุด” ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกันโดยใช้เหตุผล

2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยามาให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้

3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ

4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน

5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การเลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ยังวัดการมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของเชิงปริมาณ ด้วยการสอบถามช่วงระยะเวลาที่สมาชิกในครอบครัวแต่ละคน จะมีโอกาสได้อยู่พร้อมหน้ากันหรือรับประทานอาหารร่วมกัน โดยข้อคำถามที่ใช้ได้แก่

1) ในแต่ละวันสมาชิกในครอบครัวของท่านอยู่พร้อมหน้ากันอย่างน้อยวันละ/สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง/วัน

2) ในแต่ละสัปดาห์สมาชิกในครอบครัวของท่านรับประทานอาหารร่วมกันกี่วัน

2.3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบด้วยมาตรวัด 2 ส่วน

ส่วนแรก ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้สำรวจสุขภาพทางกายของผู้ตอบ ซึ่งจะประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ จำนวนครั้งของการเจ็บป่วย การมีโรคประจำตัว ข้อคำถามในส่วนนี้ได้แก่

1) ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยเล็กน้อยบ้างหรือไม่ ถ้าเคย ประมาณกี่ครั้ง

2) ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยต้องเข้ารับรักษาตัวอยู่ที่คลินิก หรือโรงพยาบาลบ้างหรือไม่ ถ้าเคย ประมาณกี่ครั้ง

3) ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่ ถ้ามี (ระบุโรค)

ส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้สำรวจการมีภาวะความเครียดของผู้ตอบ ข้อคำถามในส่วนนี้จะให้ผู้ตอบระบุว่าในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ผ่านมา เคยมีอาการตามที่ปรากฏอยู่ในข้อคำถามเป็นประจำบ้างหรือไม่ ในการตอบผู้ตอบสามารถให้คำตอบได้เพียงข้อใดข้อหนึ่ง คือ เคยและไม่เคย ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

ระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา ท่านเคยมีอาการเหล่านี้เป็นประจำหรือไม่

1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ

2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี้ โดยไม่ทราบสาเหตุ

3. อยู่เฉยๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา

4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ตก

5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ

6. มักมีเรื่องก่อกวนใจ

7. รู้สึกหงุดหงิด และ โกรธง่าย

2.4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบได้สะท้อนความรู้สึก หรือผลกระทบที่มีต่อปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยแต่ละข้อคำถามจะวัดใน 3 ระดับ คือ “ไม่มีปัญหา” “มีปัญหามาก” และ “มีปัญหาน้อย” และหากผู้ตอบมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหลายด้าน ปัญหาใดที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกมากที่สุด เรียงตามอันดับ 1 – 3 ข้อคำถามเหล่านี้ได้แก่

1. เสี่ยงจากยานพาหนะ
2. เสี่ยงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยรกรุงรัง ส่งกลิ่นเหม็น
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และอื่นๆ
8. การถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน
9. อื่นๆ ระบุ

2.5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ ข้อคำถามมุ่งให้ผู้ตอบสะท้อนถึงความพึงพอใจที่มีต่อคำถามแต่ละข้อ โดยการให้คะแนนความเห็นใน 5 ระดับ ตั้งแต่ “1” คือ ไม่เห็นด้วยอย่างมาก “2” คือ ไม่เห็นด้วย “3” คือ เห็นด้วยบ้าง “4” คือ เห็นด้วย” และ “5” คือ เห็นด้วยมาก ข้อคำถามเหล่านั้นได้แก่

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
2. สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมียาแพง
4. ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีอนามัย/สถานพยาบาลของรัฐ
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง
6. ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์

7. ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีราคาแพง
8. เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีความสะดวก
9. ความสะดวกของท่านมีคนคิดยาเสพติด
10. ความสะดวกของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
11. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง
12. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ
13. กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

3. ผลการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในปี พ.ศ.2555

ผลการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทยในปี พ.ศ.2555 จำแนกตามมิติต่างๆ ปรากฏผลโดยสรุปดังต่อไปนี้

3.1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน คุณภาพชีวิตของคนไทยด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยผลการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตการทำงานในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมทั้งประเทศเท่ากับ 7.97 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

3.2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตของคนไทยด้านนี้อยู่ในระดับดีมาก โดยผลการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมทั้งประเทศเท่ากับ 8.15 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

3.3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด คุณภาพชีวิตของคนไทยด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยผลการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวและไม่มีอาการที่บ่งบอกว่ากำลังมีความเครียด ตัวอย่างมีความพึงพอใจในสุขภาพของตนระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมทั้งประเทศเท่ากับ 7.51 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

3.4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของคนไทยอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ยกเว้นปัญหาเกี่ยวกับเสียงจากยานพาหนะ ซึ่งก็มีปัญหาในระดับน้อยและมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมบริเวณที่ตนเองอาศัยอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 8.03 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

3.5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการวัดความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในภาพรวม พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวมทั้งประเทศเท่ากับ 7.79 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

4) การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่างๆและเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา

4.1) การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาคต่างๆ ได้ทำการเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันสูงที่สุด ส่วนตัวอย่างในภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด และด้านสิ่งแวดล้อมสูงที่สุด ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความพึงพอใจคุณภาพชีวิตต่ำที่สุดในทุกด้าน ซึ่งผลการศึกษาโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

4.1.1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พบว่า ตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านการทำงานสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.17 คะแนน ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 7.71 คะแนน

4.1.2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.37 คะแนน ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้ต่ำที่สุด เท่ากับ 7.89 คะแนน

4.1.3) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างในภาคใต้มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.01 คะแนน ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้ต่ำที่สุด เท่ากับ 6.91 คะแนน

4.1.4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างในภาคใต้มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.29 คะแนน ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้ต่ำที่สุดเท่ากับ 7.72 คะแนน

4.1.5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการวัดระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 ในขณะที่ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้ต่ำที่สุดเท่ากับ 7.54 คะแนน

4.2) การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2553 – 2555

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2553 - 2555 จะทำการเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน ซึ่งผลการเปรียบเทียบโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

4.2.1) การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน จากคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของตัวอย่าง ระหว่างปี 2553 – 2555 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรวมทั้งประเทศ ในปี 2554 ลดน้อยลงจากในปี 2553 แล้วมาเพิ่มสูงขึ้นในปี 2555 โดยในปี 2553 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้เท่ากับ 8.00 คะแนน แต่ในปี 2554 ค่าเฉลี่ยลดลงเหลือ 7.84 คะแนน แล้วจึงเพิ่มขึ้นในปี 2555 เท่ากับ 7.97 คะแนน

4.2.2) การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พบว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านนี้ ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี นับตั้งแต่ปี 2553 – 2555 โดยคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านนี้ ในปี 2553 เท่ากับ 8.32 คะแนน และลดลงในปี 2554 เหลือเท่ากับ 8.16 คะแนน และลดลงอีกเล็กน้อยในปี 2555 เหลือเท่ากับ 8.15 คะแนน

4.2.3) การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าตัวอย่างมีความพึงพอใจคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในปี 2555 เพิ่มขึ้นจากในปี 2554 แต่ยังต่ำกว่าในปี 2553 มาก โดยในปี 2553 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตด้านนี้เท่ากับ 8.32 คะแนน และลดลงในปี 2554 เหลือเท่ากับ 8.00 คะแนน แล้วจึงปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2555 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 คะแนน

4.2.4) การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ในปี 2555 ตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน สูงกว่าสองปีที่ผ่านมา โดยในปี 2555 ตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านนี้เท่ากับ 7.79 คะแนน เพิ่มสูงขึ้นจากในปี 2554 ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.70 คะแนน และสูงกว่าในปี 2553 ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.75 คะแนน

4.3) การเปรียบเทียบชีวิตปัจจุบันกับชีวิตห้าปีที่ผ่านมา ในภาพรวมทั้งประเทศ ตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 52.1 เห็นว่าชีวิตปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับห้าปีที่ผ่านมายังเหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ในขณะที่อีกร้อยละ 27.8 เห็นว่าดีขึ้น และอีกร้อยละ 20.1 เห็นว่าเลวลง ผู้ที่เห็นว่าชีวิตแยกลงส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.5 ให้เหตุผลว่าเป็นผลมาจากเศรษฐกิจไม่ดี ส่วนผู้ที่ตอบว่าดีขึ้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.3 ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเศรษฐกิจดีขึ้น

5. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนไทย ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้จากการสำรวจในปี พ.ศ.2555 ได้ถูกนำไปบันทึกไว้ในระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย <http://qol.nida.ac.th> เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมอนามัย และ สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพแห่งชาติ (สสส.) ควรเร่งสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของประชาชนให้มากขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ถึงแม้ตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาในด้านการเจ็บป่วย มีเพียงการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ยังไม่ถึงกับต้องเข้ารับรักษาตัวในสถานพยาบาล แต่จำนวนของผู้ที่มีโรคประจำตัวบางโรค กำลังเพิ่มสูงขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง เช่น โรคเกี่ยวกับความดันโลหิต การมีระดับไขมันในเลือดสูง โรคเบาหวาน เป็นต้น ซึ่งโรคเหล่านี้เป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง ในการส่งเสริมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจทำได้โดยใช้สื่อต่างๆ ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เป็นประจำ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือแม้แต่โทรศัพท์มือถือ

2. กระทรวงพาณิชย์ โดย กรมการค้าภายใน ควรกำหนดมาตรการในการช่วยบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าราคาสินค้าทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาแพง โดยอาจจัดทำเป็นโครงการจำหน่ายสินค้าราคาถูก ให้ทั่วถึงตามแหล่งชุมชนต่างๆ ให้มากขึ้น

3. กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ โดยศูนย์เฟ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม และสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ควรมีการรณรงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ถึงแม้ตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในระดับที่สูง แต่ก็มีแนวโน้มที่ลดต่ำลงทุกปี นับตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา

4. รัฐบาลควรกำหนดแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เนื่องจากที่ผ่านมา การพัฒนาคุณภาพชีวิตมักเป็นเพียงงานประจำของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างก็ทำไปตามบทบาทหน้าที่ของตน แต่ยังขาดการบูรณาการ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบคลุมในทุกมิติ และเกิดความยั่งยืนได้

บทที่ 8

ระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิต

<http://qol.nida.ac.th>

ระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้จากการสำรวจในภาคสนาม ซึ่งจะถูกรวบรวมไว้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดเก็บ การวิเคราะห์ และการเผยแพร่สู่สาธารณะ ทั้งนี้ การเผยแพร่ผลการสำรวจข้อมูลคุณภาพชีวิต มีลักษณะที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงของผู้ใช้ รวมทั้งมีความหลากหลายในการแสดงผลข้อมูล ที่สามารถแสดงผลให้ได้ตามเงื่อนไขที่ผู้ใช้ต้องการ

ในส่วน of ข้อมูลผลการสำรวจนั้น หากนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ ต้องการนำข้อมูลที่มีอยู่ไปวิเคราะห์เพิ่มเติมในแง่มุมที่ตนเองสนใจ ก็สามารถระบุลักษณะข้อมูลที่จะคัดลอกออกไป เช่น ปีที่สำรวจ จังหวัดที่สำรวจ มิติคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน เป็นต้น หรืออาจดาวน์โหลดไฟล์ข้อมูล เพื่อนำไปประมวลผลตามความต้องการของตนเองได้เช่นกัน (ดูรายละเอียดดังต่อไปนี้)

ระบบฐานข้อมูลดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

<http://qol.nida.ac.th>

เมื่อเข้าไปในเว็บไซต์คุณภาพชีวิตของคนไทยแล้ว สามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ได้จากหน้าหลัก ข่าวโครงการและกิจกรรม ความเป็นมาของโครงการ บทความเผยแพร่ รายงานผลการวิจัย ฐานข้อมูลออนไลน์ ค้นหา คำนวณโหลดข้อมูล เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ติดต่อโครงการงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เป็นต้น ดังตัวอย่าง

1. หน้าหลัก

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

▶ หน้าหลัก

▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม

▶ ความเป็นมาของโครงการ

▶ บทความเผยแพร่

▶ รายงานผลการวิจัย

▶ ฐานข้อมูลออนไลน์

ข้อมูลระดับจังหวัด

ข้อมูลระดับภาค

ตารางเปรียบเทียบ

▶ ค้นหา

▶ ดาวน์โหลดข้อมูล

▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยราชการ

หน่วยงานอื่นๆ

▶ ติดต่อโครงการ

▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

โพลล์

ข่าวสารล่าสุด

- สำนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดหนองคาย เดือนมีนาคม ปี 2555
- สำนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดอุดรธานี เดือนมกราคม ปี 2555
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เก็บข้อมูลภาคสนาม
- บทความวิจัยปี พ.ศ.2553
- บทความวิจัยปี พ.ศ.2552

หน้าหลัก

สำนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดหนองคาย เดือนมีนาคม ปี 2555

เขียนโดย มนตรี เกิดมิมูล

19 มีนาคม 2555

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามโครงการวิจัย คุณภาพชีวิตของคนไทย ในจังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ 1-5 มีนาคม 2555

พื้นที่เป้าหมายในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วยพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอ เมืองหนองคาย อำเภอ ศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ และอำเภอโพนพิสัย

โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในการจัดทีมนักศึกษาทำหน้าที่เป็นพนักงานเก็บข้อมูลภาคสนาม

2. หน้าข่าวโครงการและกิจกรรม

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- ▶ หน้าหลัก
- ▶ **ข่าวโครงการและกิจกรรม**
- ▶ ความเป็นมาของโครงการ
- ▶ บทความเผยแพร่
- ▶ รายงานผลการวิจัย
- ▶ ฐานข้อมูลออนไลน์
 - ข้อมูลระดับจังหวัด
 - ข้อมูลระดับภาค
 - ตารางเปรียบเทียบ
- ▶ ค้นหา
- ▶ ดาวน์โหลดข้อมูล
- ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - หน่วยราชการ
 - หน่วยงานอื่นๆ
- ▶ ติดต่อโครงการ
- ▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

หน้าหลัก ▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม

สำนักวิจัยกำหนดลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามโครงการวิจัย คุณภาพชีวิตของคนไทย ประจำปี 2553 ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2553 โดยจะทำการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เขตเมืองและเขตชนบทของจังหวัดสมุทรปราการ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ชลบุรี นครราชสีมาหนองคาย อุบลราชธานี พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เชียงใหม่ ชุมพร นครศรีธรรมราช สตูลและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 15 จังหวัด ใช้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 4,500 ตัวอย่าง

ค้นหา การเรียงลำดับ วันที่ **ใหม่ก่อน** แสดง # **50**

วันที่	ชื่อเรื่อง	ผู้เขียน	ผู้ชม
19 มีนาคม 2555	สำนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดหนองคาย เดือนมีนาคม ปี 2555	มนตรี เกิดมีมูล	12
30 มกราคม 2555	สำนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดอุตรดิตถ์ เดือนมกราคม ปี 2555	มนตรี เกิดมีมูล	90
17 มกราคม 2555	ข่าวและกิจกรรมของโครงการ เดือนมกราคม ปี 2555	มนตรี เกิดมีมูล	106
29 มิถุนายน 2554	สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เก็บข้อมูลภาคสนาม	มนตรี เกิดมีมูล	609
19 มีนาคม 2553	ข่าวและกิจกรรมของโครงการ เดือนกุมภาพันธ์	มนตรี เกิดมีมูล	694
2 กุมภาพันธ์ 2553	ข่าวและกิจกรรมของโครงการ เดือนมกราคม	มนตรี เกิดมีมูล	719

<< หน้าแรก < ย้อนกลับ 1 หน้าถัดไป > หน้าสุดท้าย >>
ผลลัพธ์ 1 - 6 จาก 6

3. หน้าความเป็นมาของโครงการ

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- ▶ หน้าหลัก
- ▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม
- ▶ **ความเป็นมาของโครงการ**
- ▶ บทความเผยแพร่
- ▶ รายงานผลการวิจัย
- ▶ ฐานข้อมูลออนไลน์
 - ข้อมูลระดับจังหวัด
 - ข้อมูลระดับภาค
 - ตารางเปรียบเทียบ
- ▶ ค้นหา
- ▶ ดาวน์โหลดข้อมูล
- ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - หน่วยงานราชการ
 - หน่วยงานอื่นๆ
- ▶ ติดต่อโครงการ
- ▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

หน้าหลัก ▶ [ความเป็นมาของโครงการ](#)

ความเป็นมาของโครงการ

เขียนโดย Administrator
29 กรกฎาคม 2550

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยได้เริ่มดำเนินการโครงการวิจัยเรื่อง "คุณภาพชีวิตของคนไทยในเขตเมืองของไทย" ซึ่งประกอบด้วย โครงการย่อย 5 โครงการ คือ

1. โครงการวิจัยเรื่อง "คุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร"
2. โครงการวิจัยเรื่อง "คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"
3. โครงการวิจัยเรื่อง "คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ"
4. โครงการวิจัยเรื่อง "คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้"
5. โครงการวิจัยเรื่อง "คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคกลาง" ..

ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้ดำเนินการในช่วงระหว่างปีพุทธศักราช 2536 - 2541 ต่อมา ในปี พ.ศ. 2544

แก้ไขล่าสุดเมื่อ (29 มิถุนายน 2554)
[อ่านข้อมูลเพิ่มเติม...](#)

[ย้อนกลับ]

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

4. หน้าบทความเผยแพร่

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก ▶ บทความเผยแพร่

ไม่มีบทความใน ประเภทนี้

[ย้อนกลับ]

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

- ▶ หน้าหลัก
- ▶ ข่าวดังและกิจกรรม
- ▶ ความเป็นมาของโครงการ
- ▶ บทความเผยแพร่
- ▶ รายงานผลการวิจัย
- ▶ ฐานข้อมูลออนไลน์
 - ▶ ข้อมูลระดับจังหวัด
 - ▶ ข้อมูลระดับภาค
 - ▶ ตารางเปรียบเทียบ
- ▶ ค้นหา
- ▶ ดาวน์โหลดข้อมูล
- ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - ▶ หน่วยงานราชการ
 - ▶ หน่วยงานอื่นๆ
- ▶ ติดต่อโครงการ
- ▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

5. หน้ารายงานผลการวิจัย

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก > รายงานผลการวิจัย

รายงานผลการวิจัย

หาค่า
การเรียงลำดับ
วันที่ใหม่ก่อน
แสดง # 50

วันที่	ชื่อเรื่อง	ผู้เขียน	ผู้ชม
16 กุมภาพันธ์ 2554	บทคัดย่องานวิจัยปี พ.ศ.2553	มนตรี เกิดมีมูล	4246
2 กุมภาพันธ์ 2553	บทคัดย่องานวิจัยปี พ.ศ.2552	มนตรี เกิดมีมูล	2806
2 กุมภาพันธ์ 2553	บทคัดย่องานวิจัยปี พ.ศ.2551	มนตรี เกิดมีมูล	1510
30 พฤศจิกายน 2542	บทคัดย่องานวิจัยปี พ.ศ.2550	Administrator	1827

<< หน้าแรก < ย้อนกลับ 1 หน้าถัดไป > หน้าสุดท้าย >>

ผลลัพธ์ 1 - 4 จาก 4

[ย้อนกลับ]

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

- ▶ หน้าหลัก
- ▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม
- ▶ ความเป็นมาของโครงการ
- ▶ บทความเผยแพร่
- ▶ **รายงานผลการวิจัย**
- ▶ ฐานข้อมูลออนไลน์
 - ข้อมูลระดับจังหวัด
 - ข้อมูลระดับภาค
 - ตารางเปรียบเทียบ
- ▶ ค้นหา
- ▶ ดาวโหลดข้อมูล
- ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - หน่วยราชการ
 - หน่วยงานอื่นๆ
- ▶ ติดต่อโครงการ
- ▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

6. หน้าฐานข้อมูลออนไลน์

6.1 ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด - Windows Internet Explorer provided by Update GPO from ISEC

http://qol.nida.ac.th/qolreport/report.aspx

ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด

ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ปี ภาค จังหวัด

มิติ
คุณภาพ
ชีวิต

จำนวนรายการที่พบ 49 รายการ

จังหวัด กรุงเทพมหานคร ปี 2550

มิติคุณภาพชีวิต 1. มิติคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน (1 = ไม่ใช่ที่สุด, 2 = ไม่ใช่, 3 = ใช่, 4 = ใช่มาก, 5 = ใช่มากที่สุด)

คำถาม	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
1.01. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ	3.60	0.00	
1.02. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน	3.08	0.00	
1.03. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง	3.52	0.00	
1.04. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้	3.31	0.00	
1.05. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการประกอบงาน/อาชีพนี้บ่อย ๆ	3.46	0.00	
1.06. ท่านอยากให้ใครหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อ			

6.2 ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับภาค

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย
สำนักวิจัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับภาค - Windows Internet Explorer provided by Update GPO from ISEC
http://qol.nida.ac.th/qolreport/reportpart.aspx

ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับภาค

ดัชนีคุณภาพชีวิตระดับภาค
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ปี ภาค

มิติ
คุณภาพ
ชีวิต

จำนวนรายการที่พบ 85 รายการ

ภาค กรุงเทพมหานคร ปี 2550

มิติคุณภาพชีวิต 1. มิติคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน (1 = ไม่ใช้ที่สุด, 2 = ไม่ใช้, 3 = ใช้, 4 = ใช้มาก, 5 = ใช้มากที่สุด)

คำถาม	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
1.01. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ	3.92	0.00	
1.02. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน	3.38	0.00	
1.03. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง	3.94	0.00	
1.04. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้	3.67	0.00	
1.05. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการประกอบงาน/อาชีพนี้บ่อย ๆ	3.69	0.00	
1.06. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อ	3.70	0.00	

6.3 ตารางเปรียบเทียบ

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก > ฐานข้อมูลออนไลน์ > ตารางเปรียบเทียบ

ตารางเปรียบเทียบ

ข้อกำหนดการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์

ฐานข้อมูลออนไลน์เป็นฐานข้อมูลซึ่งทำงานในลักษณะที่ต้องมีโปรแกรม Pivot Table ดั้งนั้นจำเป็นต้องใช้โปรแกรม Internet Explorer ในการเรียกใช้ โดยที่

1. [ต้องติดตั้งโปรแกรม Office Web Components <Download>](#)
2. [ต้องปรับค่าความปลอดภัยของ Internet Explorer](#)

ถ้าคุณยังคงไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ เป็นไปได้ว่ามีหนึ่งในปัญหาต่อไปนี้เกิดขึ้น

- คุณไม่ได้รับสิทธิ์ทางความปลอดภัยในการเข้าถึง เซิร์ฟเวอร์ ที่มีข้อมูลดังกล่าวอยู่
- คุณไม่ได้รับสิทธิ์ทางความปลอดภัยในการเข้าถึง ข้อมูล ที่ถูกอ้างถึงในจดหมาย

คุณควรติดต่อผู้ดูแลเว็บไซต์ เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าคุณจำเป็นต้องได้รับอนุญาตหรือไม่

[ฐานข้อมูลออนไลน์](#)

7. หน้าการค้นหาข้อมูล

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก ▶ ค้นหา

ค้นหา

คำที่ใช้ค้นหา: ค้นหา

บางคำ ทุกคำ ทุกตัวอักษร

ลำดับการเรียง: ▼

[ย้อนกลับ]

โปรแกรมที่พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

▶ หน้าหลัก

▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม

▶ ความเป็นมาของโครงการ

▶ บทความเผยแพร่

▶ รายงานผลการวิจัย

▶ ฐานข้อมูลออนไลน์

 ข้อมูลระดับจังหวัด

 ข้อมูลระดับภาค

 ตารางเปรียบเทียบ

▶ ค้นหา

▶ ดาวน์โหลดข้อมูล

▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

 หน่วยราชการ

 หน่วยงานอื่นๆ

▶ ติดต่อโครงการ

▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

8. หน้าการดาวน์โหลดข้อมูล

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก > ดาวน์โหลดข้อมูล

Downloads Home Search document

Downloads

Categories	Files
<p>รายงานคุณภาพชีวิต</p> <p>ท่านที่ต้องการดาวน์โหลดข้อมูลจากการสำรวจ (RAW DATA)</p> <p>กรุณาติดต่อนักวิจัยประจำโครงการ (คลิกเมนูติดต่อโครงการ)</p>	4
<p>คู่มือการลงรหัส</p> <p>ท่านที่ต้องการดาวน์โหลดข้อมูลจากการสำรวจ (RAW DATA)</p> <p>กรุณาติดต่อนักวิจัยประจำโครงการ (คลิกเมนูติดต่อโครงการ)</p>	7
<p>ข้อมูลแบบสอบถาม</p> <p>ท่านที่ต้องการดาวน์โหลดข้อมูลจากการสำรวจ (RAW DATA)</p> <p>กรุณาติดต่อนักวิจัยประจำโครงการ (คลิกเมนูติดต่อโครงการ)</p>	5

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

9. หน้าเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

แสดงรายชื่อเว็บไซต์ที่น่าสนใจ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

- [หน่วยราชการ](#) (10)
- [หน่วยงานอื่น ๆ](#) (2)

[ย้อนกลับ]

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

▶ หน้าหลัก

▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม

▶ ความเป็นมาของโครงการ

▶ บทความเผยแพร่

▶ รายงานผลการวิจัย

▶ ฐานข้อมูลออนไลน์

 ▶ ข้อมูลระดับจังหวัด

 ▶ ข้อมูลระดับภาค

 ▶ ตารางเปรียบเทียบ

▶ ค้นหา

▶ ดาวน์โหลดข้อมูล

▶ **เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง**

 ▶ หน่วยราชการ

 ▶ หน่วยงานอื่นๆ

▶ ติดต่อโครงการ

▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

9.1 หน่วยงานราชการ

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยราชการ

รวมเว็บน่าสนใจ	ผู้ชม
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	211
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	61
สำนักงานสถิติแห่งชาติ	53
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	65
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	44
กระทรวงมหาดไทย	42
กระทรวงสาธารณสุข	71
กระทรวงแรงงาน	109
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	43
ศูนย์ประสานราชการใสสะอาด	42

- หน่วยราชการ (10)
- หน่วยงานอื่น ๆ (2)

[ย้อนกลับ]

- ▶ หน้าหลัก
- ▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม
- ▶ ความเป็นมาของโครงการ
- ▶ บทความเผยแพร่
- ▶ รายงานผลการวิจัย
- ▶ ฐานข้อมูลออนไลน์
 - ข้อมูลระดับจังหวัด
 - ข้อมูลระดับภาค
 - ตารางเปรียบเทียบ
- ▶ ค้นหา
- ▶ ดาวน์โหลดข้อมูล
- ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - หน่วยราชการ
 - หน่วยงานอื่นๆ
- ▶ ติดต่อโครงการ
- ▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

9.2 หน่วยงานอื่น ๆ

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานอื่น ๆ

รวมเว็บน่าสนใจ	ผู้ชม
 บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	60
 บริษัท IDC จำกัด	70

- หน่วยงานราชการ (10)
- หน่วยงานอื่น ๆ (2)

[\[ย้อนกลับ \]](#)

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

- ▶ หน้าหลัก
- ▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม
- ▶ ความเป็นมาของโครงการ
- ▶ บทความเผยแพร่
- ▶ รายงานผลการวิจัย
- ▶ ฐานข้อมูลออนไลน์
 - ▶ ข้อมูลระดับจังหวัด
 - ▶ ข้อมูลระดับภาค
 - ▶ ตารางเปรียบเทียบ
- ▶ ค้นหา
- ▶ ดาวน์โหลดข้อมูล
- ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - ▶ หน่วยงานราชการ
 - ▶ หน่วยงานอื่นๆ
- ▶ ติดต่อโครงการ
- ▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

10. หน้าการติดต่อโครงการ

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าหลัก ▶ ติดต่อโครงการ

ติดต่อโครงการ

นายมนตรี เกิดมีมูล
นักวิจัยประจำโครงการ

 สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 118 ถนนเสรีไทย คลองจั่น บางกะปิ
 กทม.
 ไทย
 10240

 mon_teta@hotmail.com
 02-727-3318, 083-770-7864
 02-374-2759

[ย้อนกลับ]

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม Mambo
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

- ▶ หน้าหลัก
- ▶ ข่าวโครงการและกิจกรรม
- ▶ ความเป็นมาของโครงการ
- ▶ บทความเผยแพร่
- ▶ รายงานผลการวิจัย
- ▶ ฐานข้อมูลออนไลน์
 - ▶ ข้อมูลระดับจังหวัด
 - ▶ ข้อมูลระดับภาค
 - ▶ ตารางเปรียบเทียบ
- ▶ ค้นหา
- ▶ ดาวน์โหลดข้อมูล
- ▶ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - ▶ หน่วยงานราชการ
 - ▶ หน่วยงานอื่นๆ
- ▶ **ติดต่อโครงการ**
- ▶ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

11. หน่วยงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ดัชนีคุณภาพชีวิตของคนไทย

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- ▶ [หน้าหลัก](#)
- ▶ [ข่าวโครงการและกิจกรรม](#)
- ▶ [ความเป็นมาของโครงการ](#)
- ▶ [บทความเผยแพร่](#)
- ▶ [รายงานผลการวิจัย](#)
- ▶ [ฐานข้อมูลออนไลน์](#)
- ▶ [ข้อมูลระดับจังหวัด](#)
- ▶ [ข้อมูลระดับภาค](#)
- ▶ [ตารางเปรียบเทียบ](#)
- ▶ [ค้นหา](#)
- ▶ [ดาวน์โหลดข้อมูล](#)
- ▶ [เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง](#)
- ▶ [หน่วยราชการ](#)
- ▶ [หน่วยงานอื่นๆ](#)
- ▶ [ติดต่อโครงการ](#)
- ▶ [งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต](#)

[หน้าหลัก](#) ▶ [งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต](#)

งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ปี 2552

เขียนโดย มนตรี เกิดมีมูล
8 มกราคม 2553

[งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ปี 2552](#)

แก้ไขล่าสุดเมื่อ (3 กุมภาพันธ์ 2554)

[อ่านข้อมูลเพิ่มเติม...](#)

[ย้อนกลับ]

โปรแกรมนี้พื้นฐานมาจากโปรแกรม **Mambo**
ปรับปรุงโดย ISEC NIDA

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2541. รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2541. กรุงเทพฯ : เพิ่มเสริมกิจ

กระทรวงสาธารณสุขและคณะกรรมการประสานงานโครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชน
ในชาติ (คปส.)

2529. การนำ จปฐ. มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2540. แนวทางการวางระบบดัชนีชี้วัดเพื่อประเมินผลนโยบายกระจายความเจริญสู่
ภูมิภาค. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์

คณะอนุกรรมการแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่นและศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2534. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2534-2539). กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด

ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับกฤษฎีกา)

2540. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. 311, 55ก (11 ตุลาคม 2540)

วันเพ็ญ วอกลาง, สิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์ และมนตรี เกิดมีมูล

2545. รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานครในยุคเศรษฐกิจ
ถดถอย. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย

ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2529. แผนพัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530-2534)
กรุงเทพฯ : หจก. อรุณการพิมพ์

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนิท สมัครการ

2534. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย. กรุงเทพฯ :
คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2541. รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพและ
การพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2540. งานโครงการและประมาณการวงเงินของ 8 กระทรวงหลักและ 2 หน่วยงานเสริม
ภายใต้ระบบ กนภ. ปี 2540-2544. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์ จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2540. เครื่องชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและการวิเคราะห์เชิงนโยบาย (เอกสาร โรเนียว)

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ โครงการรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ
2528. *คู่มือและแบบสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (อปฐ.)*. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ. โครงการรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ
2537. *เครื่องชี้วัดและสังคม 2537*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
2532. *สมุดรายงานสถิติภาค ภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ก. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ข. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ค. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 ง. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2541 จ. *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคกลาง*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย
- อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอ่ำ
2541. *การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อมรา พงศาพิชญ์ และ คณะ
2547. *การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคมโดยชุมชนมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Bradburn and David Caplovitz.

1965. *Report on Happiness*. Chicago: Aldine.

Day, Ralph L.

1978. "Beyond Social Indicators : Quality of Life at the Individual Level". In *Marketing and the Quality of Life*. Fred D. Reynolds and Hiram C. Barksdale, eds., Chicago : American Marketing Association, 11-8.

- Glenn, Norval D.
1985. "The Contribution of Marriage to the Psychological Well-Being of Males and Females", *Journal of Marriage and the Family*. August, 594-600.
- Gurin, G, J. Veroff and S. Feld
1960. *Americans View Their Mental Health*. New York : Basic Books.
- Haring-Hidore, Marilyn et.al.
1985. "Marital Status and Subjective Well-Being : A Research Analysis", *Journal of Marriage and the Family*, 947-53.
- Liu, Ben-Chieh.
1974. "Quality of life Indicators : A Preliminary Investigation." *Social Indicators Research*. 187-208.
- Liu, Ben-Chieh.
1975a. "Quality of Life : Concept, Measure and Results." *The American Journal of Economic and Sociology*, 34(1), 1-13.
- Liu, Ben-Chieh.
1975b. *Quality of Life Indicators in U.S. Metropolitan Areas, 1970 : A Comprehensive Assessment*. Washington D.C.
- Liu, Ben-Chieh.
1970c. *Quality of Life Indicators in U.S. Metropolitan Areas*. New York Praeger.
- Orose Leelakulthanit.
1989. *Measuring Life Satisfaction in Thailand : A Marketing : Perspective*. Ph.D. Dissertation, School of Business, Indiana University
- Rice, R.W., J.P. Near and R.G. Hunt.
1980. "The Job-Satisfaction/Life Satisfaction Relationship : A Review of Empirical Research." *Basic and Applied Social Psychology*.
- Wilson, W.
1967. Correlated Avowed Happiness." *Psychological Bulletin*. 67, 294-304.
- Zantra, A.
1983. "Social Resources and the Quality of Life," *American Journal of Community Psychology*, 11, 275—90.
- Zantra A. and Ann Hemple.
1984. "Subjective Well-Being and Physical Health : A Narrative Literature Review with Suggestions for Future Research," *International Journal of Aging and Human Development*.

ว่างไว้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ “ปัจจัยที่มีผลต่อ
คุณภาพชีวิตของคนไทย”

หมายเลขแบบสอบถาม

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

 1. ในเขตเทศบาล

เขตเจ้านับ/ชุมชนอาคาร...../.....

เทศบาล.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

 2. นอกเขตเทศบาล

หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

แบบสัมภาษณ์

โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคนไทย”

เริ่มเวลา

บ้านเลขที่

1. เพศ

 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุปี

3. การศึกษา

 1. ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 2. ประถมศึกษาปีที่ 6 3. มัธยมศึกษาปีที่ 3 4. มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. 5. อนุปริญญา หรือ ปวศ. 6. ปริญญาตรี 7. สูงกว่าปริญญาตรี 8. อื่น ๆ ระบุ.....

4. ลักษณะบ้าน (บันทึกโดยการสังเกตของพนักงานสัมภาษณ์)

 1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้นขึ้นไป 2. บ้านเดี่ยวชั้นเดียว 3. ทาวน์เฮ้าส์ 4. คอนโดมิเนียม / อพาร์ทเมนต์ 5. แฟลต 6. ตึกแถว 7. ห้องแถว 8. อื่น ๆ (ระบุ)

5. สภาพบ้าน (บันทึกโดยการสังเกตของพนักงานสัมภาษณ์)

1. วัสดุที่ใช้

 1. ไม้ 2. ปูน 3. ไม้และปูน 4. อื่น ๆ ระบุ.....

2. บริเวณบ้าน

 1. มีบริเวณ 2. ไม่มีบริเวณ

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการอยู่ในจังหวัดที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน

1.1 ท่านเกิดที่จังหวัดนี้หรือไม่

1. ใช่

2. ไม่ใช่ จังหวัดที่เกิดคือจังหวัดอะไร (ระบุ)

1.2 ท่านอยู่ในจังหวัดนี้มากี่ปีแล้ว ปี

2. สิ่งแวดล้อม

2.1 ในชีวิตประจำวัน ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของท่านหรือไม่ อย่างไร

ข้อความ	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา		ไม่เข้าข่าย
		มาก	น้อย	
1. เสียงจากยานพาหนะ
2. เสียงรบกวนจากวิทยุ/ทีวี/การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
3. แหล่งน้ำใกล้บ้านเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
4. สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ส่งกลิ่นเหม็น/ทำเสียงดัง
5. บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยรกรุงรัง ส่งกลิ่นเหม็น
6. ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก
7. อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และอื่น ๆ
8. การถูกรบกวนจากสถานเริงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน
9. อื่น ๆ (ระบุ)

2.2 หากท่านมีปัญหาดังกล่าวข้างต้น ท่านคิดว่าปัญหาใดที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของท่านมากที่สุด

(โปรดระบุ 3 อันดับ)

อันดับ 1

อันดับ 2

อันดับ 3

2.3 โดยรวมท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในจังหวัดนี้มากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10)

3. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

3.1 ในชีวิตประจำวันของท่าน ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ เหล่านี้มากน้อยเพียงใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) และประเภทของสื่อข้อมูลที่ท่านชอบหรือติดตามคือประเภทใด

สื่อ	ประเภทที่ติดตาม	ความถี่			
		ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
☐ 1. โทรทัศน์ ☐ ไม่เคย	☐ 1. รายการข่าว ☐ 2. ละคร, ภาพยนตร์ ☐ 3. เกมโชว์ ☐ 4. รายการสารคดี ☐ 5. รายการวาไรตี้ต่างๆ ☐ 6. อื่น ๆ ระบุ.....
☐ 2. วิทยุ ☐ ไม่เคย	☐ 1. รายการข่าว ☐ 2. รายการเพลง ☐ 3. รายการสาระน่ารู้ต่างๆ ☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....
☐ 3. หนังสือพิมพ์ ☐ ไม่เคย	☐ 1. ข่าวการเมือง ☐ 2. ข่าวอาชญากรรม ☐ 3. ข่าวบันเทิง ☐ 4. ข่าวกีฬา ☐ 5. บทความพิเศษ ☐ 6. อื่น ๆ ระบุ.....
☐ 4. นิตยสารหรือวารสาร ☐ ไม่เคย	☐ 1. นิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับการเมือง ☐ 2. นิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับดาราศาสตร์หรือแฟชั่น ☐ 3. นิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ศิลปะกีฬา ☐ 4. นิตยสารหรือวารสารวิชาการ ☐ 5. นิตยสารหรือวารสารอื่นๆ ระบุ.....

สื่อ	ประเภทที่ติดตาม	ความถี่			
		ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
☐ 5. บุคคล ☐ ไม่เคย	☐ 1. การเมือง
	☐ 2. เศรษฐกิจ
	☐ 3. สังคม
	☐ 4. การเข้าร่วมประชุมสัมมนา
	☐ 5. อื่นๆ ระบุ
☐ 6. อินเทอร์เน็ต ☐ การเข้าถึง ☐ บ้าน ☐ ที่ทำงาน ☐ ไม่เคย	☐ 1. ค้นหาข้อมูลที่เป็นความรู้หรือข้อมูลทางวิชาการ
	☐ 2. การอ่านข่าว
	☐ 3. เพื่อความบันเทิง
	☐ 4. อื่นๆ ระบุ
☐ 7. โทรศัพท์มือถือ ☐ ไม่เคย	☐ 1. รับข้อมูลข่าวสารที่ส่งมาทาง SMS หรือ MMS
	☐ 2. พุดคุยเรื่องส่วนตัว
	☐ 3. อื่นๆ ระบุ.....
☐ 8. หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย ☐ ไม่เคย	☐ 1. ข่าวจากทางราชการ
	☐ 2. ข่าวกิจกรรมของชุมชน
	☐ 3. อื่นๆ ระบุ.....

3.2 ท่านคิดว่าสื่อเหล่านี้มีความน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด (เฉพาะสื่อที่ผู้ตอบเคยได้รับข้อมูลข่าวสาร หากสื่อใดผู้ตอบไม่เคยได้รับให้ใส่เลข 0)

โดยให้คะแนน	5 = เชื่อถือได้มากที่สุด	4 = เชื่อถือได้มาก
	3 = เชื่อถือได้ปานกลาง	2 = เชื่อถือได้น้อย
	1 = เชื่อถือได้น้อยมาก / ไม่น่าเชื่อถือ	0 = ไม่เคยรับสื่อ

สื่อ	คะแนนความน่าเชื่อถือ
1. โทรทัศน์
2. วิทยุ
3. หนังสือพิมพ์
4. นิตยสารหรือวารสาร
5. บุคคล
6. อินเทอร์เน็ต
7. โทรศัพท์มือถือ
8. หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย

3.3 ความต้องการหรือโอกาสเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติม

1. ท่านต้องการศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติมหรือไม่

 1. ต้องการ 2. ไม่ต้องการ

2. ท่านมีโอกาสที่จะศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติมหรือไม่

 1. มีโอกาส 2. ไม่มีโอกาส

4. คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

4.1 ท่านมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ (ไม่รวมเวลานอน) โดยเฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง

1. วันปกติ ชั่วโมง

2. วันเสาร์ – อาทิตย์/วันหยุด ชั่วโมง

4.2 ในการพักผ่อนหย่อนใจ ท่านทำกิจกรรมอะไรบ้าง

กิจกรรม	ประจำ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ดูโทรทัศน์
2. ฟังวิทยุ
3. ฟังเพลงจากเครื่องเสียง
4. ดูวีดีโอ/วีซีดี/ดีวีดี
5. อ่านหนังสือ
6. เล่นอินเทอร์เน็ต
7. เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์
8. ทำสวน/ปลูกต้นไม้
9. ออกกำลังกาย
10. ไปเดินดูสินค้า
11. ไปดูภาพยนตร์
12. ไปดูกีฬา
13. ไปดูคอนเสิร์ต
14. ไปสถานเริงรมย์
15. นอนเล่น/นั่งเล่น
16. เล่นการพนัน เช่น ชนไก่ พนันมวยคู่
17. ซ้อมล้อเตอร์/ซื้อหอย/หาเลขท้าย
18. ดื่มสุรา
19. อื่น ๆ (ระบุ).....

4.3 ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเคยไปทัศนจาร/ทัศนศึกษาบ้างหรือไม่ (ไม่รวมการไปทำธุรกิจหรือธุระส่วนตัว)

1. เคยไป 2. ไม่เคยไป (ข้ามไปถามข้อ 4.4)

1. ในจังหวัดที่อยู่ จำนวน ครั้ง
 2. ต่างจังหวัด (ระบุจังหวัด) จำนวน ครั้ง
 3. ต่างประเทศ (ระบุประเทศ) จำนวน ครั้ง

4.4 โดยรวมท่านพึงพอใจกับเวลาและกิจกรรมในการพักผ่อนหย่อนใจมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10).....

4.5 ท่าน (หมายถึงตัวผู้ตอบ) มีรายจ่ายโดยประมาณ ต่อเดือน ในด้านต่อไปนี้ เป็นจำนวนเท่าใด (หากผู้ตอบตอบว่าไม่ทราบ หรือ ไม่แน่นอนให้บันทึก โดยวงกลมรอบข้อ 1 = ไม่ทราบ 2 = ไม่แน่นอน)

1. ค่าอาหาร	บาท	1	2
2. ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	บาท	1	2
3. ค่ารักษาพยาบาล ค่ายารักษาโรค	บาท	1	2
4. ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	บาท	1	2
5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง	บาท	1	2
6. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	บาท	1	2
7. ค่าเหล้า บุหรี่	บาท	1	2
8. ค่าซื้อสื่อเตอร์รี่ / ค่าหวย	บาท	1	2
9. อื่นๆ ระบุ	บาท	1	2

4.6 ท่านมีเงินออม (เหลือจากค่าใช้จ่าย) หรือไม่

1. ไม่มี 2. มี

4.7 ท่านมีหนี้สินหรือไม่

1. ไม่มี 2. มี →
☐ 1. หลักพัน	☐ 2. หลักหมื่น
☐ 3. หลักแสน	☐ 4. หลักล้าน

4.8 หนี้สินในปัจจุบันของท่านมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ผ่อนชำระเช่าซื้อบ้าน 2. ผ่อนส่งยานพาหนะ
 3. หนี้จากการลงทุนค้าขายหรือทำธุรกิจ 4. หนี้จากการบริโภค
 5. อื่น ๆ (ระบุ)

4.9 ความคิดเห็นที่มีต่อสินค้า อุปโภค บริโภค และการบริการของรัฐ

5 = เห็นด้วยมาก	4 = เห็นด้วย	3 = เห็นด้วยบ้าง
2 = ไม่เห็นด้วย	1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	

คะแนน

1. สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
 2. สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
 3. สินค้าประเภทยารักษาโรคมียาแพง

	คะแนน
4. ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีนอนมัย / สถานพยาบาลของรัฐ
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาแพง
6. ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์
7. ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีราคาแพง
8. เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัดมีความสะดวก
9. ละแวกบ้านของท่านมีคนติดยาเสพติด
10. ละแวกบ้านของท่านมีความปลอดภัยไม่มีโจรผู้ร้าย
11. ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง
12. ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/สถาบันการศึกษาของรัฐ
13. กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

4.10 จากห้าปีที่ผ่านมา ท่านมีชีวิตที่ดีขึ้น เหมือนเดิม หรือแย่ลง โปรดระบุเหตุผล / ปัจจัยที่ทำให้ท่านมี
ชีวิตที่แตกต่างจากเดิม

- 1. แย่ลง เนื่องจาก
- 2. เหมือนเดิม
- 3. ดีขึ้น เนื่องจาก

4.11 โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10).....

5. คุณภาพชีวิตด้านการงาน

5.1 ปัจจุบันท่านทำงานที่มีรายได้อยู่หรือไม่

- 1. ทำงาน
- 2. ไม่ได้ทำงาน (เข้าไปตอบข้อ 5.6)

อาชีพหลักของท่าน คือ (อาชีพหลัก หมายถึงอาชีพที่ท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำ)

☐ 1. เกษตรกรรม	☐ 2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 3. ลูกจ้างเอกชน
☐ 4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	☐ 5. ค้าขาย	☐ 6. รับจ้าง/กรรมกร
☐ 7. อื่น ๆ (ระบุ)		

ระยะเวลาในการทำอาชีพนี้ปี

5.2 รวมรายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน บาท

5.3 โปรดแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบันของท่าน

(นิสิต/นักศึกษา/ผู้เกษียณอายุ/แม่บ้านที่ไม่ได้รับค่าจ้าง/ผู้ไม่มีงานทำ ไม่ต้องสัมภาษณ์)

กรุณาให้คะแนนจาก 1 ถึง 5 โดยที่ 5 = ใจมากที่สุด 4 = ใจมาก 3 = ใจ 2 = ใจไม่ 1 = ใจไม่ที่สุด

	คะแนน
1. ท่านยังอยากทำงาน/อาชีพนี้ต่อไปเรื่อยๆ
2. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
3. ท่านคิดว่างาน/อาชีพนี้เป็นงาน/อาชีพที่มีความมั่นคง
4. ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/อาชีพนี้
5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการประกอบงาน/อาชีพนี้บ่อยๆ
6. ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/อาชีพนี้ต่อไป
7. ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน/ประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ เช่น เข้าร่วมการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น
8. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของท่านเป็นไปด้วยดี
9. โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตการทำงานมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10)

5.4 คำถามข้อ 1-4 ข้างล่างนี้ สำหรับแม่บ้านที่ไม่ได้รับจ้าง (เน้นอาชีพแม่บ้านที่อยู่บ้าน โดยมีได้ทำการค้าหรือกิจการใด ๆ และเป็นเพศหญิง)

1. ทุกวันนี้ท่านเป็นแม่บ้าน โดย

☐ 1. ทำงานบ้านเองทั้งหมด	☐ 2. ทำงานบ้านเองโดยมีผู้ช่วย
☐ 3. ดูแลการทำงานบ้านโดยไม่ได้ทำเองเลย	
2. ท่านรู้สึกอย่างไรกับการเป็นแม่บ้าน

☐ 1. พอใจ	☐ 2. เฉย ๆ
☐ 3. เบื่อ	☐ 4. เบื่อมาก
3. ท่านมีกิจกรรมพิเศษนอกบ้านหรือไม่ อะไรบ้าง

☐ 1. ไม่มี	☐ 2. มี ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
-----------------------------------	---

☐ 1. เป็นสมาชิกชมรมแม่บ้าน	☐ 4. เป็นสมาชิกชมรมกีฬา
☐ 2. เป็นสมาชิกสมาคมเพื่อการกุศล เช่น กาชาด	☐ 5. เป็นสมาชิกชมรมทางศาสนา
☐ 3. เป็นสมาชิกสมาคมสตรีและอื่น ๆ	☐ 6. เป็นสมาชิกชมรมอื่น ๆ เช่น ชมรมปลูกต้นไม้

4. ถ้าท่านเลือกได้ ท่านต้องการไปทำอาชีพอื่นหรือไม่

1. ไม่ต้องการ

2. ต้องการ

1. ไปได้ จะไปประกอบอาชีพ.....

2. ไปไม่ได้ เพราะ

6. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด

6.1 ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยเล็กน้อยบ้างหรือไม่

1. ไม่เคย

2. เคย ประมาณ ครั้ง

6.2 ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเจ็บป่วยต้องเข้ารักษาตัวอยู่ที่คลินิก หรือโรงพยาบาล บ้างหรือไม่

1. ไม่เคย

2. เคย ประมาณ ครั้ง

6.3 ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

1. ไม่มี

2. มี (ระบุโรค)

6.4 ระหว่าง 15 วันที่ผ่านมา ท่านเคยมีอาการเหล่านี้เป็นประจำหรือไม่

<u>อาการ</u>	<u>เคย</u>	<u>ไม่เคย</u>
1. มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
2. รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
3. อยู่เฉย ๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
4. มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไม่ตก
5. มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ
6. มักมีเรื่องกวนใจ
7. รู้สึกหงุดหงิด และโกรธง่าย

6.5 โดยรวมท่านพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ มากน้อยเพียงใด (คะแนน 0 – 10)

7. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

7.1 บ้านที่อยู่เป็นของใคร

1. ของท่าน หรือคู่สมรส

กำลังอยู่ในระยะเวลาเช่าซื้อหรือไม่

1. ไม่อยู่ 2. อยู่ เหลือระยะเวลาที่ผ่อน ปี

2. ของบิดา มารดา/ญาติ

3. บ้านพักข้าราชการ/พนักงาน

4. บ้านเช่า

5. อื่น ๆ (ระบุ)

7.2 รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนบาท

7.3 รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนบาท

7.4 จำนวนคนในบ้านทั้งหมด คน (ไม่รวมคนรับใช้)

7.5 ท่านอยู่ในฐานะใดของครอบครัว

1. หัวหน้าครอบครัว 2. คู่สมรส
 3. บุตร 4. ผู้อาศัย

7.6 สถานภาพสมรส

1. โสด 2. สมรส อยู่ด้วยกัน
 3. สมรส ไม่ได้อยู่ด้วยกัน 4. หย่าร้าง/แยกกันอยู่
 5. ม่าย 6. อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้สมรส

7.7 โปรดแสดงความคิดเห็นต่อครอบครัวของท่าน

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือ เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยใช้เหตุผล
2. เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยามา ให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้
3. สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอ ในโอกาสสำคัญๆ หรือในเทศกาลต่างๆ
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่าย ภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่อง สำคัญๆ ของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การ เลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง

7.8 ในแต่ละวันสมาชิกในครอบครัวของท่านอยู่พร้อมหน้ากันอย่างน้อย วันละ ชั่วโมง/วัน
 (ถ้าไม่สามารถระบุจำนวนได้ หรือ ไม่เคยเลยให้ใส่เลข 0)

7.9 ในแต่ละสัปดาห์สมาชิกในครอบครัวของท่านประทานอาหารร่วมกัน.....วัน/สัปดาห์
 (ถ้าไม่สามารถระบุจำนวนได้ หรือ ไม่เคยเลยให้ใส่เลข 0)

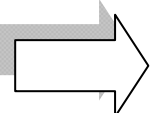
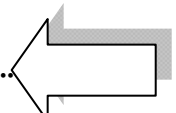
7.10 ถ้าท่านเดือดร้อนท่านพึ่งใครมากที่สุด (กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับแรก 1 = สำคัญมากที่สุด)

☐ 1. คู่สมรส	☐ 8. พึ่งตนเอง
☐ 2. ลูก	☐ 9.ญาติอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้
☐ 3. บิดา/มารดาของท่าน	☐ 10. เพื่อน
☐ 4. บิดา/มารดาของคู่สมรส	☐ 11. ผู้นำศาสนา
☐ 5. พี่น้อง (บิดาและมารดาเดียวกัน, บิดหรือมารดาเดียวกัน)	☐ 12. เจ้าหน้าที่ของรัฐ
☐ 6. ปู่ ย่า ตา ยาย	☐ 13. อื่น ๆ (ระบุ).....
☐ 7. ลุง ป้า น้า อา	

7.11 ท่านมีภาระต้องเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้หรือไม่

1. ไม่มี 2. มี

☐ 1. บิดา	☐ 3. บุตร คน อายุ ปี
☐ 2. มารดา	☐ 4. อื่น ๆ (ระบุ)จำนวน คน

 7.12 โดยรวมท่านพึงพอใจกับชีวิตครอบครัวของท่านมากน้อยเพียงใด (คะแนน 0-10)

8. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

8.1 ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองหรือไม่

☐ 1. ไม่เคยเลย (ข้ามไปถามข้อ 8.3)	☐ 2. นาน ๆ ครั้ง
☐ 3. ค่อนข้างบ่อย	☐ 4. ประจำ

8.2 ถ้าท่านติดตามข่าวสารการเมือง ท่านติดตามจากสื่อชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. โทรทัศน์	☐ 2. วิทยุ	☐ 3. หนังสือพิมพ์
☐ 4. นิตยสาร/วารสาร	☐ 5. โทรศัพท์มือถือ	☐ 6. อินเทอร์เน็ต
☐ 7. อื่น ๆ (ระบุ)		

8.3 ท่านเคยไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (เช่น เลือก สจ./สข./สภ./สท. หรือ สส./สว.) มากน้อยเพียงใด

☐ 1. ไม่เคยเลย	☐ 2. เป็นบางครั้ง	☐ 3. ค่อนข้างบ่อย
☐ 4. ทุกครั้ง ☐ 5. อื่น ๆ (ระบุ)		

8.4 ในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ท่านพิจารณาเลือกผู้สมัครจากเหตุผลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. คุณสมบัติส่วนตัว	☐ 2. เลือกตามผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต.
☐ 3. พรรคการเมือง/กลุ่มที่สังกัด	☐ 4. นโยบายที่ใช้หาเสียง
☐ 5. อื่น ๆ ระบุ.....	

8.5 ท่านคิดว่าการเมืองสามารถทำให้ประเทศพัฒนา/ดีขึ้น หรือไม่

☐ 1. ดีขึ้น	☐ 2. เหมือนเดิม	☐ 3. ไม่ดีขึ้น
☐ 4. ไม่ทราบ/ไม่มีความเห็น ☐ 5. ไม่แน่ใจ		

8.6 ท่านคิดว่าการเมืองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของท่าน หรือไม่

1. มี 2. ไม่มี 3. ไม่แน่ใจ 4. ไม่มีความเห็น/ไม่ทราบ

8.7 ท่านคิดว่าปัญหาหลักของการเมืองมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ปัญหาการแย่งชิงอำนาจของนักการเมือง 2. ปัญหาความแตกแยก/แตกต่างทางความคิด 3. ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมือง
4. บทบาทสื่อไม่เป็นกลาง 5. อื่นๆ (ระบุ) 6. ไม่ทราบ, ไม่มีความเห็นและนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นจริง

8.8 ท่านคิดว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ไปเลือกตั้ง 2. ไปฟังการปราศรัยหาเสียง 3. ไปร่วมการประชุม
4. สมัครเป็นสมาชิกพรรค 5. อื่นๆ (ระบุ)..... 6. ไม่ทราบ, ไม่มีความเห็นการเมือง

8.9 ท่านคิดว่าการเมืองในห้าปีที่ผ่านมา ดีขึ้น เหมือนเดิม หรือแย่ลง อย่างไร

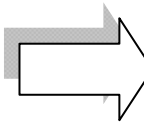
1. แย่ลง เนื่องจาก
2. เหมือนเดิม
3. ดีขึ้น เนื่องจาก

9. คุณธรรมจริยธรรม

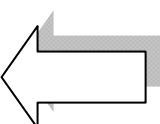
โปรดแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้ว่าตรงกับตัวท่านมากน้อยเพียงใด

โดยให้คะแนน 1 = ใช้น้อยที่สุด 2 = ใช้น้อย 3 = ใช่มาก 4 = ใช่มากที่สุด

	คะแนน
1. ท่านยินดีจ่ายสินบนเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้กิจธุระของท่านสำเร็จราบรื่น	
2. ท่านเก็บเงินหรือสิ่งของที่ตกมาเป็นของตนเองเสมอ หากไม่เห็นเจ้าของ	
3. ท่านรู้สึกไม่สบายใจเมื่อพูดโกหก	
4. ท่านไม่เข้าข้างคนผิด แม้จะเป็นคนใกล้ชิดหรือเป็นคนในครอบครัวท่านก็ตาม	
5. ท่านทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้อยู่เสมอ	

6. โดยภาพรวมท่านคิดว่าคุณธรรม จริยธรรมของคนไทยอยู่ในระดับใด (คะแนน 0-10).....

10. การรับรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ท่านรู้จักหรือรับรู้เรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือไม่

- [] 1. รู้จัก [] 2. ไม่รู้จัก (ข้ามไปตอบข้อ 7)

2. ในความเข้าใจของท่าน “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีความหมายอย่างไรมากที่สุด
(ตอบไม่เกิน 5 ลำดับ โดยลำดับที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด)

ลำดับความสำคัญ	ความหมาย
	1. การประหยัด การอดออม
	2. การไม่มีหนี้สิน
	3. การทำการเกษตรตามหลักทฤษฎีใหม่
	4. การพึ่งตนเอง
	5. การไม่ใช้สินค้าฟุ่มเฟือย
	6. การเลิกเหล้า บุหรี่ การพนัน สิ่งเสพติด
	7. ความพอประมาณ และความมีเหตุผล
	8. การใช้ความรู้ และหลักคุณธรรม
	9. การลดความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกัน
	10. การทำธุรกิจโดยไม่เน้นผลกำไร
	11. การประหยัดพลังงานและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	12. อื่นๆ ระบุ.....

3. ท่านนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตมากน้อยเพียงใด
(ประมาณ ช่วง 1 ปีที่ผ่านมา)

[] 1. ไม่เคยนำไปใช้เลย (ข้ามไปตอบข้อ 5) [] 2. ได้นำไปใช้ (ตอบข้อต่อไป)

4. ท่านนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้มากน้อยเพียงใด

(ตอบได้ไม่เกิน 5 ข้อ คะแนน 5 คือใช้บ่อยมากที่สุด 1 คือใช้น้อยที่สุด)

กิจกรรม/การใช้	5	4	3	2	1
1. การจัดการชีวิตประจำวัน					
2. การดูแลครอบครัว					
3. การประหยัดค่าใช้จ่าย					
4. การลดปัญหาหนี้สิน					
5. การออมเงินหรือการลงทุน					
6. การอบรมสั่งสอนลูกหลาน					
7. การทำการเกษตร					
8. การตัดสินใจและการลงทุนทางธุรกิจ อธิบาย					
9. การทำงานทั่วไปในฐานะข้าราชการ/พนักงาน/ลูกจ้าง อธิบาย					
10. การบริหารองค์กรในฐานะเป็นผู้บริหาร อธิบาย					
11. อื่นๆ อธิบาย					

5. อะไรคืออุปสรรคในการนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

(ตอบได้ไม่เกิน 3 ข้อ ไม่ต้องจัดลำดับความสำคัญ)

เป็นอุปสรรค	อุปสรรค
	1. ไม่ค่อยเข้าใจความหมายที่แท้จริงของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
	2. ไม่รู้จักการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
	3. มีความจำเป็นต้องหาเงินเลี้ยงตัวเอง
	4. มีความจำเป็นต้องหาเงินเลี้ยงครอบครัว พ่อ แม่ พี่ น้อง
	5. ต้องทำตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ซึ่งขัดกับ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
	6. “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”ไม่เหมาะกับสภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิต
	7. มีความจำเป็นต้องต่อสู้แข่งขันตลอดเวลา เช่น ต้องทำยอดขาย/กำไร ต้องมีผลการเรียนที่ดี ต้องทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายของที่ทำงาน
	8. เคยนำไปปฏิบัติแล้วพบว่าไม่ได้ทำให้ชีวิตดีขึ้น
	9. อื่นๆ อธิบาย.....

6. ถ้าต้องการทำให้คนรู้จัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มากขึ้น ท่านคิดว่าควรจะต้องใช้วิธีการประชาสัมพันธ์อย่างไร (ตอบได้ไม่เกิน 3 ข้อ)

วิธีที่ควรใช้	วิธีการ
	1. ให้ความรู้ผ่านสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ต่างๆ ให้มากขึ้น
	2. ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
	3. ยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่านำไปใช้ในชีวิตจริงอย่างไร
	4. สอดแทรกความหมาย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในละครทีวี ข่าว หรือสารคดีต่างๆ
	5. หน่วยงานรัฐบาลต้องให้ความรู้แก่ประชาชนเน้นย้ำบ่อยๆ
	6. แจกหนังสือ ตำรา แผ่นพับ เผยแพร่ให้มากขึ้น
	7. ใช้ดารารับเป็นสื่อเพื่อสร้างความนิยมนิยม
	8. ต้องปลูกฝังให้กับเยาวชนผ่านระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน
	9. ผู้ปกครองทำตัวอย่างให้คนในครอบครัว
	10. ผู้นำประเทศหรือบุคคลสำคัญต้องทำตัวเป็นตัวอย่างการใช้ชีวิตตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
	11. จัดประกวดการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	12. อื่นๆ ยกตัวอย่าง.....

7. การดำเนินชีวิตประจำวันในกิจกรรมดังต่อไปนี้ ท่านมีการดำเนินการในประเด็นเหล่านี้บ่อยครั้งในระดับใด

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวัน	สม่ำเสมอเป็นประจำ(ทำทุกเดือน)	ทำบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอ(ทำทุกเดือนแต่เว้นบ้างบางเดือน)	ทำบ้างแต่นานๆครั้ง(เคยทำแต่เว้นไปนาน)	ไม่เคยทำเลย
7.1 วางแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน				
7.2 ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง				
7.3 มีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต (ถ้าไม่เคย ข้ามไปตอบข้อ 8)				
7.3.1 ชำระเงินค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเต็มจำนวนทุกเดือน				
7.3.2 ผ่อนชำระในการซื้อสินค้าและบริการผ่านบัตรเครดิต				

8. ท่านมีพฤติกรรมการออมในลักษณะใด

- จัดสรรเงินออมจากเงินรายได้ก่อนการใช้จ่าย
- ใช้เงินเหลือจ่ายเป็นเงินออม
- ไม่มีเงินออม (ไม่ต้องตอบข้อ 9) เนื่องจาก.....

9. ท่านได้มีการจัดสรรเงินออมเป็นส่วน ๆ ตามวัตถุประสงค์เฉพาะหรือไม่

- ไม่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ
- แยกตามวัตถุประสงค์ต่างๆดังนี้

วัตถุประสงค์	มี	ไม่มี	เหตุผลที่ไม่ได้มีการเตรียมการไว้
เงินออมเพื่อภาวะฉุกเฉิน			
เงินออมเพื่อการใช้จ่ายในอนาคตที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้น เช่น การศึกษาตนเอง/บุตร ฯลฯ			
เงินออมเพื่อจัดหาสินทรัพย์ประเภททุน เช่น บ้าน รถยนต์ ที่ดิน ฯลฯ			
เงินออมเพื่อการรักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพ			
เงินออมเพื่อวัยเกษียณ			
อื่นๆ โปรดระบุ			

วันที่สัมภาษณ์ สัมภาษณ์เสร็จเวลา

ผู้สัมภาษณ์ ผู้ตรวจแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยในแต่ละมิติแล้ว ขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงปัจจัยด้านต่างๆ ที่อาจมีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมติฐานของการศึกษา

จากกรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1: ลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย

สมมติฐานที่ 2: ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน การมีเงินออม การมีหนี้สิน มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย

สมมติฐานที่ 3: ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจกับการให้บริการด้านการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลของรัฐ ความรู้สึกพึงพอใจกับการให้บริการสาธารณสุขปกคของหน่วยงานของรัฐ ความรู้สึกพึงพอใจกับการให้บริการด้านการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย

สมมติฐานที่ 4: ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มีมิติสิ่งแวดล้อม การทำงาน สุขภาพ และครอบครัว มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย

ตัวแปรและการวัด

ตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบตามสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วยตัวแปร 4 กลุ่มดังนี้

ตัวแปร	การวัด
1. ลักษณะภูมิหลังทางประชากร	
เพศ	ชาย = 1 หญิง = 0
อายุ	อายุจริง (ปี)
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ป.6 = 1 อื่นๆ = 0 ป.6 = 1 อื่นๆ = 0

	ม.3 = 1 อื่นๆ = 0 ม.6 = 1 อื่นๆ = 0
	อนุปริญญา/ปวส. = 1 อื่นๆ = 0 ปริญญาตรี = 1 อื่นๆ = 0 (สูงกว่าปริญญาตรี เป็นกลุ่มอ้างอิง)
อาชีพ	เกษตรกรรม = 1 อื่นๆ = 0 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ = 1 อื่นๆ = 0 ลูกจ้างเอกชน = 1 อื่นๆ = 0 ประกอบธุรกิจส่วนตัว = 1 อื่นๆ = 0 ค้าขาย = 1 อื่นๆ = 0 (รับจ้าง/กรรมกร เป็นกลุ่มอ้างอิง)
สถานภาพสมรส	โสด = 1 อื่นๆ = 0 สมรสและอยู่กับคู่สมรส = 1 อื่นๆ = 0 (สถานภาพสมรสอื่นๆ เป็นกลุ่มอ้างอิง)

2. ด้านเศรษฐกิจ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	ค่าเฉลี่ย
รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	ค่าเฉลี่ย
รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	ค่าเฉลี่ย
การมีเงินออม	ไม่มีเงินออม = 0 มีเงินออม = 1
การมีหนี้สิน	ไม่มีหนี้สิน = 0 มีหนี้สิน = 1

3. ตัวแปรด้านสังคม

ความรู้สึกพึงพอใจกับการให้บริการด้าน รักษาพยาบาลของสถานพยาบาลของรัฐ	ค่าเฉลี่ย
ความรู้สึกพึงพอใจกับการให้บริการด้าน สาธารณสุขปกของหน่วยงานของรัฐ	ค่าเฉลี่ย
ความรู้สึกพึงพอใจกับการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาของรัฐ	ค่าเฉลี่ย
ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรมของคนไทย	ค่าเฉลี่ย

4. คุณภาพชีวิตแต่ละมิติ

ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มิติสิ่งแวดล้อม	ค่าเฉลี่ย
ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มิติการทำงาน	ค่าเฉลี่ย
ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มิติสุขภาพ	ค่าเฉลี่ย
ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มิติครอบครัว	ค่าเฉลี่ย
ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร

ตัวแปร	b	beta	t
เพศ	-0.015	-0.006	-0.351
อายุ	-0.001	-0.013	-0.647
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่า ป.6	0.030	0.012	0.231
ป.6	0.123	0.035	0.909
ม.3	0.170	0.045	1.237
ม.6/ปวช.	0.126	0.035	0.929
อนุปริญญา/ปวส.	0.141	0.026	0.947
ปริญญาตรี	0.299	0.070	2.127*
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-
อาชีพ			
เกษตรกรรม	0.124	0.036	2.117*
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-0.010	-0.002	-0.109
ลูกจ้างเอกชน	-0.205	-0.033	-2.043*
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-0.001	0.000	-0.020
ค้าขาย	-0.076	-0.026	-1.506
รับจ้าง/กรรมกร	-	-	-
สถานภาพสมรส			
โสด	0.054	0.015	0.695
สมรสและอยู่ด้วยกัน	0.161	0.058	2.960*
สถานภาพสมรสอื่นๆ	-	-	-

$R^2=0.010$, $SEE = 1.27$, $F = 2.946$, $Sig. of F = 0.000$

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** กลุ่มอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.010$ ซึ่งนับว่าต่ำมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่าง ที่ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ดังกล่าวก็ยังยอมรับได้ในทางสถิติ เนื่องจากค่า F ที่คำนวณได้มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันของตัวอย่างเรียงตามลำดับ ได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาตรี ($\beta = 0.070$) สถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส ($\beta = 0.058$) อาชีพเกษตรกร และลูกจ้างเอกชน ($\beta = 0.036$ และ -0.033 ตามลำดับ) โดยปัจจัยที่มีผลในทางบวก คือ การศึกษาระดับปริญญาตรี การมีสถานภาพสมรสแล้วและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส และการประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วนปัจจัยที่มีผลในทางลบ คือ การประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอื่น ซึ่งอาจเป็นเพราะการได้รับการศึกษาในระดับสูงเป็น โอกาสสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น เช่น การประกอบอาชีพ การหารายได้ มากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำ ในขณะที่ตัวแปรการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร จะมีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มากกว่าอาชีพอื่นๆ ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ที่ประกอบอาชีพนี้มักมีแนวคิดในการดำรงชีวิตอยู่ด้วยความพอเพียง กล่าวคือมีการดำเนินชีวิตไปตามฐานะที่ตนเองเป็นอยู่ ไม่มีการดิ้นรนขวนขวายมากนัก ทำให้ไม่รู้สึกว่ายากลำบากในการดำรงชีวิต ในขณะที่ผู้ที่ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน ส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่มีภารกิจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางธุรกิจของนายจ้างอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีความสุขในการใช้ชีวิตน้อยกว่าอาชีพอื่น นอกจากนี้ในด้านของสถานภาพสมรส ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส จะมีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ เช่น เป็นโสด หย่าร้าง หรือม่าย ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ที่อยู่กับคู่สมรส จะมีคนคอยดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในกรณีจำเป็น มากกว่าผู้ที่ต้องอยู่ตามลำพัง

2. การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวแปร	b	beta	t
รายได้บุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	0.000	0.058	1.065
รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	0.000	0.120	2.316*
รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	0.000	-0.164	-3.410*
การมีเงินออม	0.352	0.132	7.394*
การมีหนี้สิน	-	-0.051	-2.897*
	0.131		

$R^2 = 0.027$, SEE = 1.26, F = 17.213, Sig. of F = 0.000

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.027$ ซึ่งต่ำมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่าง ที่ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากและมากที่สุด แต่ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวยังยอมรับได้ในทางสถิติ เนื่องจากค่า F ที่คำนวณได้มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันของตัวอย่าง เรียงตามลำดับ ได้แก่ รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (beta = -0.164) การมีเงินออม (beta = 0.132) รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (beta = 0.120) และ การมีหนี้สิน (beta = -0.051) โดยพบว่า ปัจจัยที่มีผลทางบวกต่อความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันของตัวอย่าง คือ การมีเงินออม และรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน แสดงว่าหากตัวอย่างมีเงินออมมากขึ้น และมีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมากขึ้น ก็จะทำให้มีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันมากขึ้นด้วย ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลทางลบ คือ รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และ การมีหนี้สิน แสดงว่าหากตัวอย่างยังมีรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มมากขึ้น และมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น ก็จะยิ่งทำให้ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ลดน้อยลง

3. การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านสังคมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยทางด้านสังคม

ตัวแปร	b	beta	t
ความรู้สึกพึงพอใจกับบริการด้านการรักษาพยาบาลของรัฐ	0.106	0.080	4.739*
ความรู้สึกพึงพอใจกับบริการสาธารณสุขปโภคของรัฐ	0.129	0.086	5.224*
ความรู้สึกพึงพอใจกับการจัดการศึกษาของรัฐ	0.006	0.043	2.664*
ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	-0.009	-0.010	-0.631
ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย	0.051	0.069	4.472*

$R^2 = 0.033$, SEE = 1.25, F = 28.555, Sig. of F = 0.000

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.033$ ซึ่งต่ำมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่าง ที่ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากและมากที่สุด แต่ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวยังยอมรับได้ในทางสถิติ เนื่องจากค่า F ที่คำนวณได้มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยทางด้านสังคมที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันของตัวอย่าง เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจกับบริการด้านสาธารณสุขปโภคของหน่วยงานรัฐ (beta = 0.086) ความรู้สึกพึงพอใจกับบริการด้านการรักษาพยาบาลของรัฐ (beta = 0.080) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย (beta = 0.069) และความรู้สึกพึงพอใจกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ (beta = 0.043) ซึ่งทุกปัจจัยมีผลในทางบวก แสดงว่าหากตัวอย่างยังมีความรู้สึกพึงพอใจกับบริการด้านต่างๆของภาครัฐ คือ ด้านการบริการสาธารณสุขปโภค ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการจัดการศึกษา มากขึ้น และ มีความเห็นว่าคนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ก็จะมี ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันมากขึ้นด้วย

4. การวิเคราะห์ปัจจัยความรู้สึกรังเกี้ยวในคุณภาพชีวิตแต่ละมิติที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยความรู้สึกรังเกี้ยวในคุณภาพชีวิตแต่ละมิติ

ตัวแปร	b	beta	t
ความรู้สึกรังเกี้ยวคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	0.136	0.153	9.280*
ความรู้สึกรังเกี้ยวคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	0.237	0.261	15.027*
ความรู้สึกรังเกี้ยวคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ	0.078	0.097	5.729*
ความรู้สึกรังเกี้ยวคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	0.178	0.189	10.810*

$R^2 = 0.221$, SEE = 1.12, F = 214.547, Sig. of F = 0.000

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.221$ นับว่าต่ำมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่าง ที่ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากและมากที่สุด แต่ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวยังยอมรับได้ในทางสถิติ เนื่องจากค่า F ที่คำนวณได้มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยด้านความรู้สึกรังเกี้ยวคุณภาพชีวิตในมิติต่างๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันของตัวอย่าง เรียงตามลำดับได้แก่ มิติด้านการทำงาน (beta = 0.261) มิติด้านครอบครัว (beta = 0.189) มิติด้านสิ่งแวดล้อม (beta = 0.153) และมิติด้านสุขภาพ (beta = 0.097) โดยทุกปัจจัยมีผลทางบวกทั้งสิ้น หมายความว่าหากตัวอย่างมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตมิติต่างๆมากขึ้น ก็จะมีผลให้ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันมากขึ้นด้วย

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
118 ถนนเสรีไทย คลองจั่น บางกะปิ
กรุงเทพฯ 10240

<http://rc.nida.ac.th>

E-mail: rcadmin@nida.ac.th